

KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE

Keski-Suomen hyvinvointialue Käyttösuunnitelma 2026

1	JOHDANTO	9
2	KONSERNIPALVELUT	11
2.1	Strateginen johtaminen ja järjestäminen	11
2.1.1	Riskienhallinta	12
2.1.1.1	Turvallisuus- ja valmiusyksikkö	13
2.1.1.2	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	14
2.1.1.3	Omavalvonta.....	16
2.1.2	Strateginen kehittäminen ja palveluiden järjestäminen	17
2.1.2.1	Strateginen kehittäminen ja järjestäminen yhteiset.....	19
2.1.2.2	Strategiatyö	20
2.1.2.3	Kehittäminen	21
2.1.2.4	TKKI-palvelut.....	22
2.1.3	Hyvinvointi ja kumppanuudet.....	24
2.1.3.1	Hyvinvointi ja kumppanuudet -palveluyksikkö	26
2.2	Johtamisen tukipalvelut	29
2.2.1	Hallintopalvelut.....	29
2.2.1.1	Hallintopalvelut yhteiset	30
2.2.1.2	HVA hallintopalvelut.....	31
2.2.1.3	Asiakirjahallintopalvelut	31
2.2.1.4	Oikeudelliset ja tietosuojapalvelut.....	32
2.2.1.5	Sisäinen tarkastus	33
2.2.1.6	Toimielimet.....	34
2.2.1.7	Muu yleishallinto	35
2.2.2	Talouspalvelut.....	36
2.2.2.1	Talouspalvelujen yhteiset	37
2.2.2.2	Talouden konsernipalvelut ja yhteiset prosessit.....	38
2.2.2.3	Maksuliikepalvelut.....	39
2.2.2.4	Asiakasmaksut	40
2.2.3	HR palvelut.....	41
2.2.3.1	HR palvelut, yhteiset.....	42
2.2.3.2	Henkilöstöresurssipalvelut	43

2.2.3.3	Palvelussuhdepalvelut	44
2.2.3.4	Työhyvinvointipalvelut	45
2.2.3.5	Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut.....	46
2.2.3.6	Varahenkilöstö.....	47
2.2.3.7	HVA-järjestelyvaraerät	48
2.2.4	Tietohallintopalvelut.....	49
2.2.4.1	Tietohallinto yhteiset.....	51
2.2.4.2	Tietohallintopalvelut	52
2.2.4.3	Projektit ja kehittäminen	53
2.2.4.4	Teknologiapalvelut	54
2.2.4.5	Palveluprosessien digitalisaatio.....	56
2.2.5	Viestintäpalvelut	57
2.2.5.1	Viestintäpalvelut.....	58
2.2.6	Konsernipalvelut yhteiset	58
2.2.7	Rahoitus ja vastuut	59
2.2.8	Tilapalvelut.....	60
2.2.8.1	Tilapalveluiden johtaminen	61
2.2.8.2	Ylläpito ja rakennuttaminen	62
2.2.8.3	Kiinteistökehitys	63
2.2.8.4	Asiakkuus ja vuokraukset	64
2.2.9	Hankintapalvelut.....	65
2.2.9.1	Hankintapalvelut.....	66
2.2.10	Raportointi- ja analytiikkapalvelut	67
2.2.10.1	Raportointi- ja analytiikkapalvelut.....	68
2.2.10.2	Toiminta- ja talouscontrollerit	69
2.2.10.3	Tietotuotanto ja data-analytiikkapalvelut	70
2.2.10.4	Vaikuttavuus ja asiakaskokemus sekä ohjekoordinaatio	71
2.3	Palvelutuotannon tukipalvelut	73
2.3.1.1	Palvelutuotannon tukipalvelut yhteiset	73
2.3.2	Puhtaus- ja ruokapalvelut	74
2.3.2.1	Ruokapalvelut yhteiset	75

2.3.2.2	Puhtauspalvelut, yhteiset	76
2.3.2.3	Ruokapalveluiden ostopalvelut	78
2.3.2.4	Ruokapalvelut, muut kuin keskinen alue	80
2.3.2.5	Ruokapalvelut, keskinen alue Keski-Suomi	82
2.3.2.6	Puhtauspalvelut keskinen ja itäinen alue	84
2.3.2.7	Puhtauspalvelut pohjoinen ja läntinen alue.....	86
2.3.2.8	Puhtauspalvelut Nova.....	88
2.3.2.9	Tekstiilipalvelut.....	89
2.3.3	Välinehuolto ja lääkintätekniikka.....	90
2.3.3.1	Välinehuolto ja lääkintätekniikka yhteiset	92
2.3.3.2	Keskitettyt lääkintätekniikkapalvelut.....	93
2.3.3.3	Välinehuolto, alue 1.....	94
2.3.3.4	Välinehuolto, alue 2.....	95
2.3.3.5	Välinehuolto, alue 3.....	96
2.3.3.6	Lääkintätekniikka, apuvälineet	97
2.3.4	Logistiikka ja kuljetuspalvelut	98
2.3.4.1	Logistiikan palvelut	99
2.3.4.2	Materiaalihallinto	101
2.3.4.3	Henkilöliikenne	102
3	PELASTUSTOIMI	104
3.1	Keski-Suomen pelastuslaitos	104
3.1.1	Keski-Suomen pelastuslaitos yhteiset	104
3.1.2	Riskienhallinta, pela	105
3.1.2.1	Riskienhallinta, pelastustoimi yhteiset.....	106
3.1.2.2	Valvontatoiminta	108
3.1.2.3	Varautuminen ja väestönsuojelu.....	109
3.1.2.4	Onnettomuuksien ehkäisy.....	110
3.1.3	Pelastustoiminta	111
3.1.3.1	Pelastustoiminta yhteiset	112
3.1.3.2	Viestiyksikkö	113
3.1.3.3	Tekninen yksikkö	114

3.1.3.4	Komentotoimisto.....	115
3.1.3.5	Pelastustoiminnan palvelutuotanto	116
4	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	118
4.1	Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan yhteiset palvelut.....	118
4.2	Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut.....	119
4.2.1	Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut yhteiset.....	120
4.2.2	Lasten, nuorten, perheiden ja aikuisten keskitetyt palvelut	122
4.2.3	Lasten ja nuorten palvelut	123
4.2.3.1	Lasten ja nuorten palvelut, yhteiset	124
4.2.3.2	Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	125
4.2.3.3	Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ostopalvelut	127
4.2.3.4	Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut	128
4.2.3.5	Opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin ostopalvelut	130
4.2.3.6	Nuorten MT-palvelut	131
4.2.3.7	Nuorten MT-palvelut ostopalvelut.....	132
4.2.3.8	Perheneuvola ja lasten MT-palvelut.....	133
4.2.3.9	Perheneuvolan ja lasten MT-palvelut, ostopalvelut	134
4.2.3.10	Neuvolat ja seksuaaliterveys	135
4.2.3.11	Neuvolan ostopalvelut.....	137
4.2.4	Perheiden palvelut.....	138
4.2.4.1	Perheiden palvelut yhteiset.....	139
4.2.4.2	Perheoikeudelliset palvelut	140
4.2.4.3	Perheoikeudelliset palvelut, ostopalvelut	141
4.2.4.4	Lapsiperheiden varhainen tuki	142
4.2.4.5	Lapsiperheiden varhaisen tuen palvelut, ostopalvelut	144
4.2.4.6	Lastensuojelun palvelut yhteiset.....	145
4.2.4.7	Avohuollon lastensuojelu	146
4.2.4.8	Avohuollon ostopalvelut ja avustukset	148
4.2.4.9	Sijais- ja jälkihuollon palvelut	149
4.2.4.10	Sijais- ja jälkihuolto, ostopalvelut ja avustukset.....	150

4.2.4.11	Laitoshoidon palvelut	151
4.2.5	Aikuisten sosiaalipalvelut.....	153
4.2.5.1	Aikuisten sosiaalipalvelujen yhteiset.....	155
4.2.5.2	Aikuissosiaalityö ja työllisyyttä edistävät sosiaalipalvelut	156
4.2.5.3	Toimeentuloturva	158
4.2.5.4	Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut	159
4.2.5.5	Aikuissosiaalityö ostopalvelut	160
4.2.5.6	Aikuisten kuntouttavat sosiaalipalvelut	161
4.2.5.7	Sosiaali- ja kriisipäivystys.....	164
4.3	Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut.....	167
4.3.1	Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut yhteiset.....	167
4.3.2	Ikääntyneiden asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut.....	168
4.3.2.1	Ikääntyneiden asiakasohjaus eteläinen ja gerontologinen sosiaalityö	172
4.3.2.2	Ikääntyneiden asiakasohjaus pohjoinen ja omais- ja perhehoito	173
4.3.2.3	Ikääntyneiden ennaltaehkäisevä tuki.....	175
4.3.2.4	Teknologiakeskus, asiakaslaskutus ja keskitetyt palvelut	176
4.3.3	Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut	177
4.3.3.1	Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut, yhteiset ja ostopalvelut ja palvelusetelit.....	180
4.3.3.2	Kotihoito eteläinen 1	181
4.3.3.3	Kotihoito keskinen 1	182
4.3.3.4	Kotihoito pohjoinen 1	183
4.3.3.5	Kotihoito pohjoinen 2	184
4.3.3.6	Kotihoito pohjoinen 3	185
4.3.3.7	Kotihoito eteläinen 2	186
4.3.3.8	Kotihoito keskinen 2	188
4.3.3.9	Asumispalvelut eteläinen 1	189
4.3.3.10	Asumispalvelut keskinen 2	190
4.3.3.11	Asumispalvelut pohjoinen 1	191
4.3.3.12	Asumispalvelut pohjoinen 2	193
4.3.3.13	Asumispalvelut eteläinen 2.....	194

4.3.3.14	Asumispalvelut keskinen 1	195
4.3.3.15	Asumispalvelut pohjoinen 3	196
4.3.4	Vammaispalvelut	198
4.3.4.1	Vammaispalvelut yhteiset	200
4.3.4.2	Vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta, eteläinen.....	201
4.3.4.3	Vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta, pohjoinen	203
4.3.4.4	Vammaissosiaalityö	205
4.3.4.5	VP-laki, ostetut palvelut	206
4.4	Terveydenhuollon palvelut	208
4.4.1	Terveydenhuollon vastuualueen keskitetyt palvelut	209
4.4.2	Erikoissairaanhoidon konservatiivinen ja psykiatrian palvelualue	210
4.4.2.1	Konservatiivinen ja psykiatrian palvelualue: hallinto, hankkeet.....	211
4.4.2.2	Konservatiivinen hoitotyö	212
4.4.2.3	Sisätaudit	213
4.4.2.4	Syöpätaudit, sädehoito ja sairaalafysiikka.....	217
4.4.2.5	Kuntoutus, neurologia, fysiatria ja geriatria	219
4.4.2.6	Sisätaudit - ulkoiset	222
4.4.2.7	Psykiatria: hallinto, hankkeet	223
4.4.2.8	Psykiatrian vastaanottopalvelut	224
4.4.2.9	Psykiatrian osastotoiminta	226
4.4.3	Erikoissairaanhoidon Operatiivinen palvelualue	228
4.4.3.1	Operatiivinen palvelualue: hallinto, hankkeet	229
4.4.3.2	Kirurgia.....	231
4.4.3.3	Aistinelimet.....	232
4.4.3.4	Naistentaudit, synnytykset ja lapset	235
4.4.3.5	Anestesiologia ja tehohoito.....	236
4.4.3.6	Hoitotyö vastaanotto, leikkaus ja tehohoito	237
4.4.4	Päivystys, ensihoito ja osastotoiminta.....	238
4.4.4.1	Päivystys, ensihoito ja Novan osastotoiminta: hallinto, hankkeet.....	240
4.4.4.2	Päivystyspoliklinikka	241
4.4.4.3	Akuutti- ja yleislääketiede	242

4.4.4.4	Ensihoito	243
4.4.4.5	Sairaalapalvelut Nova / osastotoiminta	244
4.4.4.6	Sairaala-apteekki	245
4.4.4.7	Osastonsihteeripalvelut.....	247
4.4.4.8	Diagnostiset, toiminnallinen yksikkö	248
4.4.5	Avoterveydenhuolto ja alueellinen osastotoiminta	250
4.4.5.1	Avoterveydenhuollon yhteiset	251
4.4.5.2	Avoterveydenhuollon hankkeet	252
4.4.5.3	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut	253
4.4.5.4	Mielenterveys- ja päihdepalvelut.....	255
4.4.5.5	Kuntoutuspalvelut	257
4.4.5.6	Suunterveydenhuolto.....	258
4.4.5.7	Alueellinen osastotoiminta.....	259

1 JOHDANTO

Vuoden 2026 talousarvion tulostavoite on 0 euroa. Talousarvion sopeuttamistoimenpiteiden avulla tavoitellaan merkittävää tulosparannusta vuosiin 2023–2025 verrattuna. Talousarvioon sisältyvillä sopeutustoimenpiteillä tavoitellaan noin 58 miljoonan euron vaikutusta vuonna 2026. Talousarviossa suunniteltujen sopeuttamistoimenpiteiden toteuttaminen jatkuu aina vuoteen 2030, jolloin saavutetaan suunnitelman mukaan talouden tasapaino. Vuoden 2027 tulos on taloussuunnitelmassa ylijäämäinen ja alijäämien kattaminen saadaan alkuun.

Talousarvio on valmisteltu hyvinvointialueen toimintaa säätelevän lainsäädännön velvoitteet ja hyvinvointialueen toimintaa ohjaavat periaatteet huomioiden (hyvinvointialuestrategia, palvelustrategia, pelastustoimen palvelutasopäätös, palveluverkkopäätös). Talousarvioesityksen valmistelussa on pyritty varmistamaan suunnitelman laatu ja toteuttamiskelpoisuus siten, että vuonna 2026 talousarvion toteuttaminen onnistuu eikä budjettipohjassa ole puutteita suunniteltuun toimintaan nähden.

Taloussuunnitelmavuodet on mallinnettu vastaamaan tällä hetkellä käytettävissä olevien tietojen mukaista arviota hyvinvointialueen talouden kehityksestä. Arvion perusteena on käytetty valtiovarainministeriön tuottamia rahoituksen painelaskelmia, jotka kuvaavat arviota aluekohtaisesta rahoituksen kehittymisestä vuosina 2026–2028. Kustannustason kehittyminen vuoteen 2030 saakka on arvioitu käyttämällä tämänhetkisiä arvioita kustannustason kehitystä kuvaavien indeksien, palkkaratkaisujen ja palvelutarpeen kehityksestä.

Talousarvion käyttötalousosion talouden tavoitteiden määrärahataulukoissa on otettu huomioon myös sisäiset erät vuodelle 2026.

Talousarvion käyttötalousosiossa on kuvattu toimiala- ja vastuualuetasoisesti määrärahojen sitovuustasot. Lisäksi talousarviokirjassa on kuvattu palvelualueetasoisesti talousarviovuoden toimintasuunnitelmat ja painopistealueet.

Käyttösuunnitelma tarkoittaa talousarvion määrärahojen käyttöä palveluyksikkö- ja toimipistetasoilla. Tässä asiakirjassa kuvataan palveluyksiköiden toimintaa ja esitetään niille osoitetut määrärahat talousarviovuodelle 2026. Käyttösuunnitelma asettaa palveluyksiköille talouden tavoitteet, joista palvelupäälliköt ovat vastuussa palvelujohtajille. Palveluvastaavat ovat toimipisteiden talousarviomäärärahojen osalta vastuussa palvelupäälliköille. Toimipisteiden määrärahataulukot esitetään käyttösuunnitelman liitetietona.

Taloudelliset tavoitteet toimialoittain

Hyvinvointialue 1 000 €	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	Poikkeama TA 2025	Poikkeama-% TA 2025
TOIMINTATULOT ULKOISET	187 428	182 910	169 752	-13 159	-7,2 %
Myyntitulot	41 807	29 826	28 812	-1 014	-3,4 %
Maksutulot	94 884	102 561	104 366	1 805	1,8 %
Tuet ja avustukset	35 150	31 508	20 564	-10 944	-34,7 %
Muut toimintatulot	15 586	19 016	16 009	-3 007	-15,8 %
TOIMINTATULOT SISÄISET	480 454	427 644	511 823	84 179	19,7 %
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 483 788	-1 496 737	-1 438 175	58 562	-3,9 %
Henkilöstömenot	-690 914	-731 722	-727 227	4 495	-0,6 %
Palvelujen ostot	-577 370	-539 018	-488 873	50 145	-9,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97 464	-94 422	-99 146	-4 724	5,0 %
Avustukset	-21 214	-31 798	-27 522	4 276	-13,4 %
Muut toimintamenot	-96 826	-99 777	-95 407	4 370	-4,4 %
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-480 454	-427 644	-511 823	-84 179	19,7 %
TOIMINTAKATE	-1 296 360	-1 313 827	-1 268 423	45 404	-3,5 %

TA2026 Hyvinvointialue 1 000 €	Konsernipalvelut	Pelastustoimi	Sosiaali- ja terveyspalvelut	Toimialat yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	12 573	477	156 702	169 752
Myyntitulot/Liikevaihto	4 528	222	24 062	28 812
Maksutulot	0	0	104 366	104 366
Tuet ja avustukset	4 931	0	15 633	20 564
Muut toimintatulot	3 113	255	12 641	16 009
TOIMINTATULOT SISÄISET	307 019	1 500	203 304	511 823
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-297 145	-25 545	-1 115 485	-1 438 175
Henkilöstömenot	-90 867	-19 354	-617 007	-727 227
Palvelujen ostot	-98 516	-1 568	-388 789	-488 873
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 762	-1 715	-71 668	-99 146
Avustukset	-1 120	-140	-26 262	-27 522
Muut toimintamenot	-80 880	-2 768	-11 759	-95 407
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-29 375	-5 821	-476 627	-511 823
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 928	-29 389	-1 232 106	-1 268 423

Talousarvion henkilötyövuodet toimialoittain

TA2026 Hyvinvointialue HTV	Konsernipalvelut	Pelastustoimi	Sosiaali- ja terveyspalvelut	Toimialat yhteensä
Henkilötyövuodet, vakituiset	1 387,1	258,6	8 496,5	10 142,2
Henkilötyövuodet, vakituiset sivutoimiset	0,0	47,0	0,0	47,0
Henkilötyövuodet, määräaikaisten	185,5	1,7	730,1	917,3
Henkilötyövuodet, määräaikaisten, sivutoimiset	0,0	0,0	0,0	0,0
Henkilötyövuodet, yhteensä	1 572,5	307,3	9 226,6	11 106,4

2 KONSERNIPALVELUT

Toimialan kuvaus

Konsernipalveluiden toimiala koostuu kolmesta vastuualueesta:

- Strateginen johtaminen ja järjestäminen
- Johtamisen tukipalvelut
- Palvelutuotannon tukipalvelut

2.1 STRATEGINEN JOHTAMINEN JA JÄRJESTÄMINEN

Toiminnan kuvaus

Strateginen johtamisen ja järjestäminen -vastuualue koostuu kolmesta palvelualueesta:

- Riskienhallinta
- Strateginen kehittäminen ja palveluiden järjestäminen
- Hyvinvointi ja kumppanuudet

Vastuualue toimii strategiaprosessin omistajana, joka tarkoittaa, että vastuualueelta varmistetaan osaltaan, että strategiaan kytkeytyvät prosessit, suunnitelmat, tavoitteet sekä toimenpiteet ovat mahdollisimman selkeät. Strategia, palvelustrategia ja pelastustoimen palvelutasopäätös muodostavat yhteen sovittuvan kokonaisuuden ja näiden seuranta kehittyy tarpeen mukaisesti.

Strateginen johtaminen ja järjestäminen -vastuualueen keskeinen tehtävä on järjestämistehtävän varmistamiseksi pitää yllä tietoon perustuvaa tilannekuvaa hyvinvointialueen väestön palvelutarpeesta, palveluiden vaikutuksista sekä kehittämistarpeista. Näiden lisäksi tehtävämme on seurata ja edistää asukkaiden perusoikeuksien toteutumista, huolehtia osallisuudesta sekä kumppanuuden vahvistamisesta sekä edellä mainittuihin peilaten huolehtia strategian tavoitteiden edistämisestä.

2.1.1 Riskienhallinta

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Riskienhallinnan palvelualueen tehtävänä on tukea hyvinvointialueen tuottamia palveluja sekä normaali- että häiriöolosuhteissa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on yhtenäisten, toimintavarmuutta ja asiakaslähtöisyyttä tukevien toimintamallien syntyminen palveluissa.

Palvelualue koostuu kolmesta palveluyksiköstä:

- Riskienhallinta yhteiset
- Omavalvonta
- Turvallisuus ja valmius
- Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Talouden tavoitteet

Riskienhallinta 1 000 €	Riskienhallinta yhteiset	Turvallisuus ja valmiusyksikkö	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	Omavalvonta	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-135	-556	-3 897	-835	-5 423
sisäiset toimintamenot	-75	-88	-88	-263	-513
TOIMINTAKATE (sitova)	-210	-644	-3 985	-1 097	-5 936

Riskienhallinta yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Riskienhallinta yhteiset on tekninen palveluyksikkö ja toimipiste, jossa käsitellään sellaiset yhteiset menot, joita ei voida kohdistaa vain tietyille palveluyksiköille.

Talouden tavoitteet

Riskienhallinta yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-135
Henkilöstömenot	-129
Palvelujen ostot	-5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-75
TOIMINTAKATE (sitova)	-210

2.1.1.1 Turvallisuus- ja valmiusyksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Turvallisuus- ja valmiusyksikön tavoitteena on tuottaa hyvinvointialueen palveluille ja työpaikoille tukea sekä asiantuntijuutta turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Tarkoitus on myös tunnistaa kehittämistarpeita erityisesti henkilöturvallisuuden sekä laiteturvallisuuden kokonaisuuksissa. Toimintatapa on verkostomainen; yhteistyötä tukipalvelun tuottamisessa tehdään erilaisten turvallisuudesta vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Tällaisia ovat esimerkiksi työsuojelusta, lääkehuollosta sekä tietoturvallisuudesta vastaavat tahot.

Henkilöturvallisuus

Asiakas- ja potilasturvallisuus tarkoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ja palveluiden noudattamia periaatteita ja ohjeistusta, joilla varmistetaan hoidon ja palvelujen turvallisuus, ja suojataan asiakkaita ja potilaita vahingoittumasta. Erityisesti väkivallan uhka- ja vaaratilanteissa turvallisuutta parantavat toimenpiteet koskevat myös henkilöstöä.

Henkilöturvallisuutta pyritään tukemaan laaja-alaisella asiantuntijuudella, jossa huomioidaan mm. asiakas- ja potilasväkivallan uhka, laiteturvallisuus, lääke- ja lääkitysturvallisuus, sekä tietoturvallisuus.

Häiriö- ja poikkeusoloihin varautumista tuetaan ja ohjataan palveluiden laatimien valmiussuunnitelmien ja vastuunjaon määrittelyiden avulla sekä harjoittelemalla poikkeus- ja häiriötilanteita varten. Turvallisuus- ja valmiusyksikkö vastaa häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumiseen liittyvästä yhteistoiminnasta kuntien, muiden sidosryhmien sekä alueellisten ja kansallisten viranomaistahojen kesken.

- Pelastussuunnitelmien päivittäminen helpottamaan yksiköiden ja kiinteistöjen turvallisuusratkaisujen kuvaamista.
- Hyvinvointialueen turvallisuusprosessien kirjaaminen.
- Jatkuvuuden, turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.
- Riskien tunnistaminen ja poikkeustilanteissa toiminnan harjoittelu yksiköissä.
- Turvallisuuskulttuurin parantaminen ja tukeminen.

Talouden tavoitteet

Turvallisuus ja valmiusyksikkö 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-556
Henkilöstömenot	-386
Palvelujen ostot	-162
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-88
TOIMINTAKATE (sitova)	-644

2.1.1.2 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yksikkö tukee hyvinvointialueen organisaatiota toiminnan tuloksellisuuden, tiedon luotettavuuden, vaatimustenmukaisuuden, sekä

omaisuuden turvan toteutumisessa. Yksikön tehtävänä on luoda osaltaan riskienhallintaan perustuvaa toiminta- ja johtamiskulttuuria.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yksiköstä hallinnoidaan hyvinvointialueen vakuutus-
turvaa, ohjeistetaan vakuutuksiin sekä omaisuuden suojaan tai vahingonkorvauksiin liitty-
vissä asioissa, sekä annetaan asiantuntija-apua väärinkäytös- tai muissa poikkeamatilan-
teissa.

Sosiaaliasia- ja potilasasiavastaava -toiminta sekä potilasvahinkojen koordinointi

Sosiaaliasia- sekä potilasasiavastaavien toiminta perustuu lakiin asiakas- ja potilasvasta-
vista. Laissa säädetään mm. pätevyysvaatimuksista, veloitetaan tarpeen mukaiseen resurs-
sointiin, sekä määritellään toiminta tuotettavaksi kokonaisuudessaan julkisena palveluna.
Kokonaisuutta täydentää potilasvahinkojen koordinointi, jolloin potilasvahinkojen käsittely
sekä muu potilaan oikeuksiin liittyvä tukipalvelu järjestetään keskitetysti.

Talouden tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-3 897
Henkilöstömenot	-365
Palvelujen ostot	-3 532
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-88
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 985

2.1.1.3 Omavalvonta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan omavalvonnasta säädetään sosiaali- ja terveyspalveluiden valvontalaissa 741/2023. Omavalvontatoiminnalla pyritään varmistamaan hyvinvointialueen lakisääteisten tehtävien lainmukainen hoitaminen. Palvelunjärjestäjän on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Palvelunjärjestäjän omavalvontaan kuuluu valvoa oman palvelutuotannon lisäksi yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuotettaessa.

Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on omavalvonnassaan erityisesti varmistettava palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus.

Omavalvonnan menetelmiä palvelutoiminnan laadunvarmistamisessa ovat omavalvontaohjelmaan perustuva suunnitelmallinen valvonta, herätteisiin perustuva reaktiivinen valvonta sekä tuottajien ohjaus ja neuvonta. Omavalvontayksikkö selvittää ja vastaa valvontaviranomaisen kautta tullessiin selvityspyyntöihin.

Toimintavuoden 2025 painopisteinä omavalvonnassa ovat yksiköiden omavalvonnan kattavan toteutumisen varmistaminen, sujuvan yhteistoiminnan rakentaminen ulkopuolisen valvontaviranomaisen kanssa, sekä kumppanuuteen ja yhteiseen kehittämiseen perustuvan toimintamallin muodostaminen tuottajien kanssa.

Vuoden 2025 aikana omavalvontayksikkö tukee sosiaali- ja terveyspalveluita valvontalain mukaisessa julkisten palveluiden Soteri-rekisteriin rekisteröitymisen prosessissa.

Talouden tavoitteet

Omaavonta 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-835
Henkilöstömenot	-817
Palvelujen ostot	-13
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-3
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-263
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 097

2.1.2 Strateginen kehittäminen ja palveluiden järjestäminen

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Palvelualueen neljä keskeistä toimintoa ovat:

- Strategian ja strategiaan kytkettyjen suunnitelmien valmistelu, kehittäminen, toiminnallistaminen ja seuranta
- Järjestämistehtävän sekä siihen liittyvien toimintojen koordinointi
- Strateginen kehittäminen
- TKKI

Hyvinvointialueen järjestämistehtävään kuuluu, että hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, asukkaiden perusoikeuksien toteutumisesta, palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä palveluiden ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavan valinnasta sekä esimerkiksi tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta.

Osana järjestämistehtävää vuoden 2026 aikana jatketaan hyvinvointialueen yhtenäisen päätösten ennako- ja jälkikäteisvaikutusten arvioinnin mallin kehittämistä ja tuetaan palveluja edelleen sen käytössä. Lisäksi jatketaan tuotantotapa-analyysin kehittämistä syksyllä 2025 pilottina valmistuneen vammaisten asumispalveluiden tuotantotapa-analyysin pohjalta sekä tuotantotapa-analyysin prosessin jalkauttamista organisaatiossa

Palvelualue osallistuu strategiseen raportointiin ja kehittämistyöhön. Lisäksi se on mukana toiminnan ja talouden raportointimallin jatkokehittämisessä, mikä mahdollistaa kustannusten, suoritteiden, henkilöstöresurssien ja palveluiden saatavuuden systemaattisen seurannan palvelualueittain ja yksikötasolla. Palvelualue koordinoi myös lapsibudjetoinnin työvälineen kehittämistä, jolla voidaan seurata lapsiin ja nuoriin kohdistuvia määrärahoja.

Hanketoimiston periaatteet on määritelty ja näillä tuetaan tavoitetta tarvelähtöisestä, strategiaa tukevasta ja ulkoisia rahoituksia täysimääräisesti hyödyntävästä kehittämisestä. Palvelualueella ylläpidetään kokonais- ja tilannekuvaa hyvinvointialueen ulkoisella rahoituksella tehtävästä kehittämistyöstä sekä selkeytetään yhteistyörakenteita palvelutuotannossa tapahtuvaan omaan kehittämistyöhön. Hanketoimistosta (PMO) johdetaan palveluiden kehittämishankkeiden, tutkimushankkeiden, kumppanuushankkeiden sekä hyvinvointialueen sisäisen kehittämisen koordinoitua ja tilannekuvaa

Palvelualue osallistuu kansalliseen ja YTA-sopimuksen mukaiseen kehittämiseen TKKI-toiminnan osalta. Innovaatiotoiminnassa konkreettinen kärkihanke vuonna 2026 on vuodelta 2025 jatkuen ns. Hyvän arjen opetus- ja tutkimuskeskuksen kehittäminen yhdessä alueen oppilaitosten ja yritysten kanssa. Lisäksi otetaan aktiivinen rooli Keski-Suomen TKKI- ekosysteemin vahvistamisessa, jolla tuetaan kansallisia TKKI- toiminnan tavoitteita sekä hallitusohjelmaa, hyvinvointialueen strategiaa ja tulevaa palvelustrategiaa sekä Keski-Suomen maakuntastrategiaa. Edellä mainitut ovat myös osa hyvinvointialueen strategian ja erityisesti sen tieto- ja TKKI-ohjelmien toimeenpanoa. Kummankin ohjelman toimeenpano jatkuu niitä koskevien suunnitelmien mukaisena.

Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on uusi, koko Itäistä yhteistyöaluetta palveleva sosiaalihuollon osaamista ja asiantuntijuutta edistävä toiminto. Hallinnollisesti se sijoittuu Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Sen lakisääteisenä tehtävänä on mm. turvata sosiaalialan asiantuntemuksen välittyminen, sosiaalihuollon palveluiden kehittyminen sekä koulutuksen, tutkimuksen ja käytännön monipuolinen yhteys. Toiminnan perusrahoitus tulee STM:ltä.

Talouden tavoitteet

Strateginen kehittäminen ja palveluiden järjestäminen 1 000 €	Strateginen kehittäminen ja järjestäminen yhteiset	Strategiatyö	Kehittäminen	TKKI -palvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	0	927	927
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-768	-59	-109	-2 791	-3 727
sisäiset toimintamenot	-14	0	-2	-94	-111
TOIMINTAKATE (sitova)	-783	-59	-111	-1 958	-2 911

2.1.2.1 Strateginen kehittäminen ja järjestäminen yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toimipisteen keskeisenä tehtävänä on johtaa, jäsentää ja koordinoida järjestämistehtävää ja siihen liittyen lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten sisällöllistä valmistelua. Päätösten vaikutusten ennakoarviointi on yksi osa tätä työtä.

Hyvinvointialueen järjestämistehtävään kuuluu, että hyvinvointialue vastaa sille lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta, asukkaiden perusoikeuksien toteutumisesta, palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä palveluiden ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavan valinnasta sekä esimerkiksi tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta. Palvelualueelta tuetaan ja koordinoidaan näitä tehtäviä.

Vuoden 2026 päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin jatkokehittämisen ohella jatketaan myös tuotantotapa-analyysin kehittämistä.

Talouden tavoitteet

Strateginen kehittäminen ja järjestäminen yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-768
Henkilöstömenot	-333
Palvelujen ostot	-431
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-14
TOIMINTAKATE (sitova)	-783

2.1.2.2 Strategiatyö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toimipiste kytkeytyy strategian ja palvelustrategian koordinointiin, toiminnallistamiseen ja seurantaan.

Toiminnan painopisteenä on vuonna 2026 hyvinvointialueen 9.9.2025 päivitetyn strategian sekä palvelustrategian jalkauttaminen, seuranta ja tuen tarjoaminen tälle työlle.

Talouden tavoitteet

Strategiatyö 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-59
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-59
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-59

2.1.2.3 Kehittäminen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toimipisteellä ylläpidetään hanketoimiston kautta kokonais kuvaa hyvinvointialueen hankkeiden ja kehittämistyöstä sekä kehittämistarpeista ja varmistetaan hankkeiden kytkeytyminen strategian tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sekä asukkaiden ja henkilöstön tarpeisiin.

Kehittämistoiminnassa tullaan vuoden 2026 aikana parantamaan entisestään tutkimushankkeiden, kumppanuushankkeiden sekä ulkopuolisella rahoituksella tehtävää hallinnon ja palveluiden kehittämishankkeiden koordinaatiota ja yhteensovittamista, sekä kehittämistoimenpiteiden käynnistämistä yhtenäisten prosessien mukaisesti. EU rahoituksen parempi hyödyntäminen on yksi vuoden 2026 painopisteistä kansallisen kehittämisrahoituksen hyödyntämisen ohella.

Talouden tavoitteet

Kehittäminen 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-109
Henkilöstömenot	-86
Palvelujen ostot	-13
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2
TOIMINTAKATE (sitova)	-111

2.1.2.4 TKKI-palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

TKKI-palvelut jakautuu seuraaviin toimipisteisiin:

- Innovaatiopalvelut
- Kirjastopalvelut
- Tutkimuspalvelut
- Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Kokonaisuutena TKKI-palveluita ohjaavat hyvinvointialueen strategian ja palvelustrategian painopisteet sekä TKKI-ohjelman tavoitteet. TKKI-toiminnalle on myös määritelty toiminnallisia tavoitteita, joita seurataan osana hyvinvointialueen Fokus-raportointimallia.

Tutkimuspalveluissa tuetaan tutkijoiden toimintaa lähtien tutkimuslupaprosessista ja tutkimuksen rahoitukseen liittyvistä tehtävistä ulottuen aina valmiin tutkimuksen julkaisuun. Hyvinvointialueella tehdään erityisesti laajaa lääke- ja hoitotieteellistä tutkimusta. Tieteellisen tutkimuksen nykyisiä vahvuusalueita ovat syöpä-, reuma-, liikuntalääketieteen-, tuki- ja liikuntaelinsairauksien-, sydän- ja verisuonitautien- sekä mielenterveyden häiriöihin kohdistuva tutkimus. Tutkimustyö tuottaa yli 200 lääke-, hoito- ja terveystieteellistä vertaisarvioitua julkaisua vuosittain, mikä vastaa volyymiltaan ja tasoltaan yliopistosairaala. Kehittyviä

yhteistyöalueita ovat muun muassa vaikuttavuustutkimus, elämäntapojen ja erityisesti liikunnan merkitys terveyden edistämässä, terveystieteen tutkimus, biopankki- ja geenitutkimus, sosiaalityön ja sosiaalisen hyvinvoinnin tutkimus, terveystiedon louhinta ja tekoälyyn liittyvä tutkimus, sosiaali- ja terveystieteiden koulutus tutkimus- ja kehittämiskohteena.

Vuoden 2026 aikana tutkimuspalveluita levitetään vahvemmin koskemaan erikoissairaanhoidon lisäksi myös sosiaalihuoltoa ja pelastustoimea. Tavoitteena on tieteellisen tutkimustoiminnan levittäminen koko hyvinvointialueelle ja juurruttaminen osaksi arjen työtä. Tämän lisäksi vahvistetaan tieteellisen tutkimuksen näkyvyyttä ja profiilia jo käynnissä olevien toimenpiteiden pohjalta (Tiedepiste -palvelu verkossa, tieteellisen tutkimuksen aamukahvit, podcast -sarja, tullaan tutuksi tilaisuudet, opiskelijayhteistyö, yhteisprofessorit, viestintä, jne.). Yhtenä keskeisenä painopistealueena on yhteistyön tiivistäminen erityisesti Itäisen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden kesken sekä sen osana YTA-sopimuksen TKKI-toimenpiteiden edistäminen. Oppilaitos- ja tutkimusyhteistyötä toteutetaan aiempina vuosina luotujen vakinaisten rakenteiden mukaisesti, tavoitteena tukea monialaisen tutkimuksen tekemistä, tutkimusryhmien yhteistyötä, yhteisiä tutkijakoulutuksia sekä tutkimusrahoituksen kasvattamista. Alueen saaman tutkimusrahoituksen määrää seurataan osana Fokus-raportointimallia myös määrällisenä tavoitteena.

Kirjastopalvelut tarjoavat henkilöstölle monipuolisesti työssä tarvittavia kotimaisia ja kansainvälisiä ammattilehtiä sekä tietokantoja ja -varantoja, entistä laajemmin nimenomaisesti sähköisesti. Lisäksi toiminto palvelee henkilöstöä ja tutkijoita näiden aineistotarpeissa ja -hauissa sekä mm. kaukolainoissa. Vuoden 2026 aikana tiivistetään ja tehostetaan palveluvalikoimaa sekä sen yhteiskäyttöä. Lisäksi erityisesti sosiaalihuollon ja sosiaalityön tietovarantoja vahvistetaan. Aineistojen hankinnassa tiivistetään yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa. Samalla arvioidaan muita aineistohankinnan yhteistyömuotoja, joilla saavutetaan kustannustehokkuutta.

Innovaatiopalveluiden tehtävänä on tarjota sekä henkilöstölle että yhteistyökumppaneille mahdollisuus tuoda esiin ajatuksia ja ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi ja erilaisten keksilöiden mahdollistamiseksi. Vuoden 2026 aikana jatketaan alueellisen innovaatiotoiminnan mallin, joka kokoaa yhteen hyvinvointialan yritykset, oppilaitokset, tutkimuslaitokset sekä kolmannen sektorin toimijat, kehittämistä ja toimeenpanoa. Kärkihankkeena innovaatiopalveluissa on Ikäihmisten hyvän arjen opetus- ja tutkimuskeskus -living labin suunnittelu ja toteutus.

Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on 01.07.2025 aloittanut, koko Itäistä yhteistyöaluetta palveleva sosiaalihuollon osaamista ja asiantuntijuutta edistävä toiminto. Sen lakisääteisenä tehtävänä on mm. turvata sosiaalialan asiantuntemuksen välittyminen, sosiaalihuollon palveluiden kehittyminen sekä koulutuksen, tutkimuksen ja käytännön monipuolinen yhteys. Toiminnan perusrahoitus tulee STM:ltä. Osaamiskeskus toimii verkostona, jossa niin perustajatahot, neljä hyvinvointialuetta, kuin alueen korkeakoulut ja yhteistyöhön

ilmoittautuneet muut yhteisöt muodostavat ekosysteemin yhteistyöaluetasoisien sosiaali-
huollon TKKI-toiminnan ja rakenteiden edistämiseksi. Osaamiskeskus on myös keskeisesti
mukana toteuttamassa yhteistyöalueen YTA-sopimuksen toimenpiteitä sekä koordinoimassa
useita YTA-aluetasoisia sosiaalihuollon kehittämishankkeita.

Talouden tavoitteet

TKKI -palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	927
Myyntitulot/Liikevaihto	10
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	783
Muut toimintatulot	134
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-2 791
Henkilöstömenot	-1 356
Palvelujen ostot	-1 408
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-3
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-94
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 958

2.1.3 Hyvinvointi ja kumppanuudet

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) edellyttää hyvinvointialuetta seuraamaan ja edistämään asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä kohdentamaan niihin tarvittavia toimenpiteitä ja resursseja. Hyvinvointi ja kumppanuudet palvelu-
alue vastaa väestön hyvinvointiprofiilin tilannekuvan laadinnasta ja seurannasta sekä laatii
niiden pohjalta yhdessä hyvinvointialueen palvelutuotannon sekä kumppaneiden kanssa hy-
vinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet. Hyvinvointi-
ja kumppanuudet palvelualue valmistelee päätöksentekoon järjestöavustukset, niille hyväk-
syttyjen myöntämisen perusteiden mukaisesti. Järjestöavustuksiin varataan 935 000 e palve-
lualueen talousarviosta. Ruoka-apuna jaetaan valtionavustusta 116 125 e.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämällä tarkoitetaan työtä ja toimenpiteitä, joilla kavennetaan sekä alueellisia että väestöryhmien välisiä terveyseroja, ylläpidetään ja parannetaan hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä. Hyvinvointi ja kumppanuudet palvelualueella on koordinaatiovastuu ehkäisevään päihdetyöhön, väkivallan ehkäisyyn sekä elämäntapojen ohjaukseen.

Hyvinvointialueella ja kunnilla on omat lakisääteiset tehtävänsä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Väestön hyvinvoinnin edistäminen vaatii yhteisövaikuttavuuden periaatteiden mukaisesti alueellista laajaa yhteistyötä sekä yhteisiä tavoitteita, toimenpiteitä ja tekemistä.

Osallisuus

Hyvinvointialueen henkilöstöllä, asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oltava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan. Osallisuuden toteutuminen edellyttää osallisuusmyönteisen kulttuurin luomista, poikkihallinnollista yhteistyötä ja sitoutumista sekä resursseja. Palveluita käyttävällä henkilöllä tai hänen läheisellä on oikeus tulla kuulluksi ja osallistua oman hoidon tai palvelun suunnitteluun. Perinteisen kasvokkain kohtaamisen lisäksi osallisuusmahdollisuuksia on mahdollista tarjota verkossa ja etäyhteyksin.

Osallisuustyötä tehdään mm. henkilöstön, asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallisuuden kokemuksen vahvistamiseksi sekä yhteistyössä organisaation ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Rakenteellista osallisuustyötä tehdään esimerkiksi lakisääteisten vaikuttamistoimielinten työskentelyn välityksellä.

Kumppanuudet

Hyvinvointialueen strategian mukaisesti rakennetaan vaikuttavaa ja tavoitteellista kumppanuutta alueen toimijoiden kanssa. Keskeisiä kumppaneita ovat kunnat, maakuntaliitto, yritykset ja palveluntuottajat, järjestöt, seurakunnat, oppilaitokset ja alueen vapaaehtoistoimijat. Kumppanuuksia rakennetaan aktiivisesti myös yhteistoiminta-alueella sekä kansallisten toimijoiden verkostoissa.

Talouden tavoitteet

Hyvinvointi ja kumppanuudet 1 000 €	Hyvinvointi ja kumppanuudet	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	116	116
sisäiset toimintatulot	0	0
TOIMINTAMENOT	-1 681	-1 681
sisäiset toimintamenot	-65	-65
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 630	-1 630

2.1.3.1 Hyvinvointi ja kumppanuudet -palveluyksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tärkeä työ tehdään yhdessä asukkaiden, asiakkaiden, kuntien, järjestöjen, seurakuntien, palveluntuottajien, oppilaitosten sekä oppilaitosten kanssa. Hyvinvointityötä valmisteleva ja koordinoiva tiimi tarjoaa asiantuntijuutta kuntien sekä hyvinvointialueen sisäisen hyvinvointityön strategiseen valmisteluun ja työn tukemiseen. Lakisääteinen hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026-2029 valmistuu päätöksentekoon kesään 2026.

Keväällä käynnistyy vuosiraportin valmistelu, joka etenee päätöksentekoon loppuvuodesta 2026. Vuosiraportti on tilannekuva alueellisen hyvinvointisuunnitelman etenemisestä sekä indikaattoreista, jotka on valittu alueellisen suunnitelman tavoitteiden pohjaksi.

Ennaltaehkäisy, varhaisen tunnistamisen ja puuttumisen menetelmien yhtenäinen käyttö sekä yhdyspintatyön vahvistaminen on keskeinen työn painopiste hyvinvointialueen palveluissa. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelu yhteistyössä hyvinvointialueen, kuntien ja kumppaneiden rakentaa yhteistä keskisuomalaista hyvinvoinnin edistämisen mallia, jossa määritellään yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet myös yhdyspintatyölle. Hyvinvointisuunnitelma rakentuu vahvasti HYTE-kertoimeen vaikuttavien prosessi- ja tulosindikaattorien toimenpiteiden edistämiseen. Alueellinen suunnitelma edistää hyvinvointialueen strategiaa sekä tukee palvelustrategiaa.

Hyvinvoinnin edistämisen painopisteinä jatkavat edelleen mielen hyvinvoinnin, arjen turvallisuuden sekä liikkumisen edistämisen teemat. Näiden ympärille rakentuvat sekä hyvinvointialueen että kuntien toimenpiteet.

Osallisuus

Hyvinvointialueen asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan (perustuslaki 731/1999 sekä laki hyvinvointialueista 611/2021). Vuoden 2026 toiminnan tavoitteena on edelleen tukea osallistavan kulttuurin rakentumista ja vahvistaa asukkaiden kokemusta osallisuudesta ja vaikuttamismahdollisuuksistaan. Osallisuusrakenteiden luomisessa huomioidaan, että ne ovat ihmislähtöisiä, monipuolisia, saavutettavia ja nojautuvat laaja-alaiseen kumppanuuteen.

Vuonna 2026 painopisteenä on osallisuuden rakenteiden vahvistaminen palveluissa ja yhdyspinnalla. Hyvinvointialueen asiakasraati, romanityöryhmä sekä monikulttuurisuusfoorumi nostavat esiin palveluiden käyttäjien näkökulmaa. Kokemusasiantuntijatoiminnan koordinointi ja kehittäminen sijoittuu jatkossa osallisuuteen.

Kumppanuudet

Hyvinvointialueen strategian yhtenä keskeisenä painopisteenä on toimiva ja monialainen kumppanuus eri sidosryhmien kanssa. Kumppaneista keskeisimpiä ovat kunnat, järjestöt, seurakunnat sekä palveluntuottajat. Järjestöjen ja seurakuntien sekä palveluntuottajien avoimet foorumit kokoontuvat säännöllisesti käsitellen kohderyhmälle keskeisiä teemoja. Järjestöyhteistyötä tuetaan vuosittain myönnettävillä järjestöjen toiminta-avustuksilla sekä ruoka-apua jakavien järjestöjen valtionavustuksella.

Kuntayhteistyöllä tuetaan kuntien hyvinvointityötä sekä vahvistetaan kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyötä ja yhdyspintaa. Yhteistyötä vahvistetaan myös Keski-Suomen kuntien, hyvinvointialueen ja Keski-Suomen liiton yhteistyön puitesopimuksen sekä lain hyvinvointialueista (611/2021) edellyttämien yhteisten neuvotteluiden toteutumisella. Yhteistyön keskeisiä kohtia on rakenteet, yhteiset toimintamallit sekä sujuva tiedonkulku ja luottamuksen vahvistaminen. 2025 hyväksyttyä strategista yhteistyösopimusta täydentää vuoden 2026 aikana yhdyspintasuunnitelma.

Järjestämislain mukaiset hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen neuvottelut hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen kesken toteutetaan poikkeuksellisesti jo keväällä. Neuvotteluiden painopiste on hyvinvointisuunnitelman yhteisissä painisteissa. Myös yksityiset palveluntuottajat kutsutaan vuonna 2026 hytetu-neuvotteluihin.

Talouden tavoitteet

Hyvinvointi ja kumppanuudet 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	116
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	116
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 681
Henkilöstömenot	-563
Palvelujen ostot	-61
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3
Avustukset	-1 051
Muut toimintamenot	-3
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-65
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 630

2.2 JOHTAMISEN TUKIPALVELUT

Toiminnan kuvaus

Johtamisen tukipalveluihin on keskitetty seuraavat hyvinvointialueen hallintotehtävät:

- hallintopalvelut
- talouspalvelut
- viestintäpalvelut
- HR-palvelut
- tietohallintopalvelut
- tilapalvelut
- hankintapalvelut
- raportointi- ja analytiikkapalvelut

Edellä mainittujen varsinaisten palvelualueiden lisäksi johtamisen tukipalveluiden vastuualueella on tekninen palvelualue konsernipalveluiden yhteiset. Konsernipalveluiden yhteisiin on budjetoitu hyvinvointialueen johdon henkilöstökustannukset, hallinnon yhteisiä vuokratu-
lujia sekä vähäinen määrärahavaraus toimialan kohdentamattomiin yhteisiin hankintoihin.

Hyvinvointialuetasoisena strategisena toimenpiteenä vahvistetaan hyvinvointialueen toiminnan ja talouden johtamisen tukea. Tähän liittyen tehdään organisoinnin ja resursoinnin muutoksia johtamisen tuen palveluihin.

2.2.1 Hallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Hallintopalveluiden palvelualue vastaa hyvinvointialueen:

- johtamisen ja päätöksenteon hallinnollisesta tuesta
- hallinnollisten prosessien toimivuudesta ja kehittämisestä
- asiakirjahallinnosta ja arkistosta
- oikeudellisista palveluista ja
- tietosuojapalveluista.

Talouden tavoitteet

Hallintopalvelut 1 000 €	Hallintopalvelut yhteiset	HVA hallintopalvelut	Asiakirjahallint opalvelut	Oikeudelliset ja tietosuojapalvelut	Sisäinen tarkastus	Toimielimet	Muu yleishallinto	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-629	-1 510	-1 474	-989	-251	-1 142	-38	-6 033
sisäiset toimintamenot	-157	-291	-390	-47	-13	-17	-36	-950
TOIMINTAKATE (sitova)	-786	-1 800	-1 864	-1 036	-265	-1 158	-75	-6 984

2.2.1.1 Hallintopalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hallintopalveluiden painopistealueena on hyvän hallinnon toteuttaminen ja tukeminen hyvinvointialueella sekä toimielintyöskentelyn käytännön toteuttaminen. Hallintopalvelut yhteiset on tekninen palveluyksikkö ja toimipiste, jossa käsitellään sellaiset yhteiset menot, joita ei voida kohdistaa vain tietyille palveluyksiköille.

Talouden tavoitteet

Hallintopalvelut yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-629
Henkilöstömenot	-155
Palvelujen ostot	-461
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-8
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-157
TOIMINTAKATE (sitova)	-786

2.2.1.2 HVA hallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hallintopalvelujen vastuulla ovat hyvinvointialueen toimielinten valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät, sähköinen luottamushenkilörekisteri sekä hallinnon asiantuntija- ja sihteeri-palvelut ja kokousjärjestelyt. Hallintopalveluissa laaditaan aluevaltuuston, aluehallituksen ja muiden toimielinten esityslistat ja pöytäkirjat.

Hallintopalvelut tuottavat hallinnon tukea hallinnollisten prosessien koordinointiin organisaatiossa sekä erityisesti ylimmälle johdolle hallinnollisissa asioissa.

Talouden tavoitteet

HVA hallintopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 510
Henkilöstömenot	-1 471
Palvelujen ostot	-21
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-4
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-291
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 800

2.2.1.3 Asiakirjahallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialueen tietoaineistojen hallinta jakautuu analogiseen tietoaineiston ja digitaaliseen tietoaineiston hallintaan. Asiakirjahallintopalvelut vastaavat hyvinvointialueen asiakirja-aineiston säilyvyydestä ja käsittelystä asiakirjan koko elinkaaren ajan, tietopalvelun tuesta ja tiedonhallintamallin koordinoinnista. Tehtävät toteutetaan mm. kirjaamisen,

rekisteröinnin, säilytysaikojen määrittelyn, määräajan säilytettävien asiakirjojen hävittäminen, järjestämisen, luetteloinnin, kuvailun ja arkistoinnin avulla.

Kirjaamo vastaanottaa hyvinvointialueelle saapuvan virallisen postin ja kirjaa asiakirjat saapuneeksi Dynasty10-asianhallintajärjestelmään käsittelyprosessin mukaisesti. Asiakirjojen käsittelyprosessia ohjaa tiedonohjaussuunnitelma, jonka luominen ja päivittäminen on asiakirjahallintopalveluiden vastuulla. Asiakirjahallintopalvelut vastaavat ja toteuttavat omalta osaltaan hyvinvointialueen tiedonhallintaa.

Talouden tavoitteet

Asiakirjahallintopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 474
Henkilöstömenot	-1 249
Palvelujen ostot	-188
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-29
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-390
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 864

2.2.1.4 Oikeudelliset ja tietosuojapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Oikeudelliset palvelut ovat sisäistä neuvontapalvelua päätöksenteon ja johtamisen tueksi. Lisäksi tehtävänä on hyvinvointialueen sopimusten hallintaan liittyvät prosessiohjaus, sopimushallinnan ohjeen ylläpitäminen ja ClouDia-sopimushallintajärjestelmä.

Tietosuojapalveluissa seurataan ja tuetaan tietosuojasääntöjen noudattamista koko organisaatiossa ja toimitaan rekisteröityjen yhteystahona. Tietosuojapalvelut raportoivat tietosuojan tilanteesta tietotilinpäätöksen kautta. Tietosuojavastaava tekee yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa ja toimii valvontaviranomaisen yhteyshenkilönä.

Talouden tavoitteet

Oikeudelliset ja tietosuojapalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-989
Henkilöstömenot	-621
Palvelujen ostot	-363
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-3
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-47
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 036

2.2.1.5 Sisäinen tarkastus

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sisäisen tarkastuksen toiminta perustuu hyvinvointialuelain (611/2021) 51 §:ään, minkä mukaan aluehallituksen tulee järjestää hyvinvointialueen riippumaton sisäinen tarkastus. Sisäisen tarkastuksen toimintaa ohjaa sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Toimintaohjeessa täsmennetään hallintosäännön sisäistä tarkastusta koskevia määräytyksiä ja määritetään Keski-Suomen hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen tarkoitus ja tehtävä, vastuu ja asema, toimivalta, toiminta-alue, tietojensaantioikeus sekä suunnittelun, toiminnan ja raportoinnin sekä laadunvarmistuksen menettelytavat.

Sisäisen tarkastuksen organisaatioon kuuluu myös aluehallituksen alainen sisäisen tarkastuksen jaosto. Sisäisen tarkastuksen määräraha sisältyy hallintopalveluiden talousarvioon.

Talouden tavoitteet

Sisäinen tarkastus 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-251
Henkilöstömenot	-197
Palvelujen ostot	-53
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-13
TOIMINTAKATE (sitova)	-265

2.2.1.6 Toimielimet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hallintopalveluissa ovat hyvinvointialueen demokratiatoiminnot, sillä aluevaltuuston, aluehallituksen, lautakuntien, jaostojen, vaikuttamistoimielinten ja TKKI-neuvottelukunnan tarvitsemat määrärahat ovat hallintopalvelujen budjetissa, jotka on laskettu vuodelle 2026 kokousmääräperusteisesti.

Hallintopalveluiden budjettiin sisältyy määräraha, jolla hakemuserusteisesti voidaan tukea taloudellisesti valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Vuoden 2026 määräraha on 1.000 € / valtuutettu eli 69.000 €.

Talouden tavoitteet

Toimielimet 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 142
Henkilöstömenot	-654
Palvelujen ostot	-405
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	-69
Muut toimintamenot	-12
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-17
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 158

2.2.1.7 Muu yleishallinto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Muussa yleishallinnossa on kirjattuna mm. museotoimikunnan toiminta ja määrärahat.

Talouden tavoitteet

Muu yleishallinto 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-38
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-38
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-36
TOIMINTAKATE (sitova)	-75

2.2.2 Talouspalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Talouspalvelujen tehtävänä on tuottaa hyvinvointialueen taloushallinnon ja talouden johtamisen tuen palvelut poislukien controller-palvelut organisaatiolle, jotka tuotetaan uudesta raportointi- ja analytiikkapalvelujen kokonaisuudesta. Talouspalveluihin kuuluvat talouden konsernipalvelut, maksuliikepalvelut ja asiakasmaksut.

Talouspalvelut tuottaa ja hankkii hyvinvointialueen tarvitsemat taloushallinnon palvelut ja toimii johdon ja päätöksenteon tukena. Talouspalvelut vastaa talousarvion ja toiminta- ja taloussuunnitelman valmisteluprosessista. Talouden seurantatietojen raportointi hyvinvointialueen organisaatiossa toteutetaan yhteistyössä raportointi- ja analytiikkapalveluiden kanssa. Osana talouden peruspalveluja talouspalvelut huolehtii rahoitussuunnitelmasta, maksuvalmiudesta, omaisuuden hallinnasta, laskutuksesta ja rahaliikenteestä sekä talouden prosesseihin liittyvien lakisääteisten tehtävien hoitamisesta – kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä, veroasioista, perinnän tehtävistä ja talouteen liittyvästä viranomaisraportoinnista yhteistyössä palvelukeskuksen kanssa. Keski-Suomen hyvinvointialueen taloushallinnon peruspalvelut tuottaa Monetra Keski-Suomi Oy.

Talouden palvelujen kokonaisuuden hallinta on keskitetty talouden palveluihin, mutta tehtäviä hoidetaan osittain myös muualla hyvinvointialueen organisaatiossa. Talouspalvelujen toimintoja kehitetään yhdessä hyvinvointialueen muun organisaation kanssa siten, että palvelut vastaavat perustoiminnan ja toimintaympäristön muuttuvia tarpeita.

Vuoden 2026 talousarvio sisältää määrärahat talouspalvelujen henkilöstösuunnitelman mukaisiin henkilöstömenoihin, sopimuksiin perustuvaan palvelujen ostoon sekä muihin välttämättömiin menoihin kuten perintäprosessiin liittyviin viranomaismaksuihin.

Talouden tavoitteet

Talouspalvelut 1 000 €	Talouspalvelujen yhteiset	Talouden konsernipalvelut	Maksuliikepalvelut	Asiakasmaksut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	20	0	0	0	20
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-4 922	-363	-1 000	-943	-7 228
sisäiset toimintamenot	-132	-349	-892	-861	-2 233
TOIMINTAKATE (sitova)	-5 033	-713	-1 891	-1 804	-9 442

2.2.2.1 Talouspalvelujen yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Talouspalvelujen yhteiset on tekninen palveluyksikkö ja toimipiste, jossa käsitellään sellaiset talouspalvelujen yhteiset menot, joita ei voida kohdistaa vain tietyille palveluyksiköille.

Talouden tavoitteet

Talouspalvelujen yhteiset 1 000 €	Palveluysikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	20
Myyntitulot/Liikevaihto	20
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-4 922
Henkilöstömenot	-172
Palvelujen ostot	-4 650
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-75
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-132
TOIMINTAKATE (sitova)	-5 033

2.2.2.2 Talouden konsernipalvelut ja yhteiset prosessit

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Talouden konsernipalvelut ja yhteiset prosessit-palveluysikön tehtävänä on huolehtia hyvinvointialuetasojen talouden toimintaprosessien ohjauksesta sekä prosessien ja välineiden (talouden tietojärjestelmät) kehittämisestä. Vuoden 2026 alusta palveluysikköön keskitetään hyvinvointialueen group controller -tehtävät.

Hyvinvointialuetasoisia talouden prosesseja ovat mm. talousarvio ja investointien suunnittelu, rahoitus, sisäisen laskennan prosessi ja kokonaisuudenhallinta sekä kustannuslaskenta, palvelujen hinnoittelu, tuotteistus ja datanhallinta, hyvinvointialuetasoinen talouden seuranta ja raportointi, tietotuotanto ja tiedolla johtamisen tuki talouden osalta, automatisoitu talousraportointi, talouden kokonaiskuvan ylläpito – trendit ja ennusteet, kirjanpito ja ulkoistettujen palveluiden ohjaus ja laadunseuranta.

Talouden konsernipalveluissa tavoitteena on hyvinvointialuetasojen prosessien ja toimintamallien sekä talouden tietojärjestelmien kehittäminen edelleen talouden suunnitteluun, raportointiin ja ennustamiseen liittyen. Tavoitteena on vakaa, luotettava raportointi- ja ennustemalli ja tiedon luotettavuuden varmistaminen sekä talouden tietojärjestelmien käytävyyden ja vakauden parantaminen edelleen. Palveluysikön painopistealue vuonna 2026 on talouden prosessiohjauksen kehittämisessä sekä tietojärjestelmien kehittämisessä

yhteistyössä Monetra Keski-Suomi Oy:n kanssa. Palveluyksikkö tukee osaltaan hyvinvointialueen koko organisaation talousosaamisen kehittämistä sekä tekee tiivistä yhteistyötä raportoinnin kehittämisessä raportointi- ja analytiikkapalveluiden kanssa.

Talouden tavoitteet

Talouden konsernipalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-363
Henkilöstömenot	-363
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-349
TOIMINTAKATE (sitova)	-713

2.2.2.3 Maksuliikepalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Maksuliikepalvelut- palveluyksikön tehtävänä on hyvinvointialueen omana toimintana tuottamien talouden päivittäispalveluiden toteuttaminen. Päivittäispalveluihin kuuluvat esim. laskutuksen valmistelevat tehtävät muun laskutuksen kuin asiakasmaksujen laskutuksen osalta, ostolaskujen käsittelyyn ja käsittelyprosessiin liittyvät tehtävät sekä maksukäytäntöihin ja hyvinvointialueen rahaliikenteen hoitoon liittyvät tehtävät.

Maksuliikennepalvelujen kokonaisuudenhallinta on keskitetty talouden palveluihin, mutta tehtäviä hoidetaan osittain myös muualla hyvinvointialueen organisaatiossa sovitun työnjaon mukaisesti. Sosiaalipalvelujen maksuliikenne liittyen yksittäisten asiakkaiden palveluihin liittyen hoidetaan sote-toimialalla. Lisäksi ostolaskujen käsittelyä ja myyntilaskutusaineistojen valmistelua tehdään osittain palveluissa.

Maksuliikepalveluissa vuoden 2026 painopiste on prosessien tehostaminen automatiikkaa ja robotiikkaa hyödyntämällä. Tavoitteena on edelleen palvelutuotannon tuottavuuden

parantaminen ja hyvinvointialuetasoisesti työpanoksen vähentäminen luontaista poistumaa hyödyntämällä. Konkreettisenä mitattavana tavoitteena on edelleen nostaa automaattisesti käsiteltyjen ostolaskujen osuutta kaikista ostolaskuista.

Talouden tavoitteet

Maksuliikepalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 000
Henkilöstömenot	-1 000
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-892
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 891

2.2.2.4 Asiakasmaksut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Asiakasmaksut- palveluyksikön tehtävänä on asiakasmaksujen prosessin hallinta ja kehittäminen hyvinvointialueella sekä asiakasmaksujen laskutus ja siihen liittyvä palvelu siltä osin, kun laskutusta toteutetaan hyvinvointialueen omana toimintana.

Asiakasmaksujen laskutuksen toteutus on organisoitu siten, että talouspalvelujen asiakasmaksut-yksikössä hoidetaan terveydenhuollon asiakasmaksujen laskutus. Koti- ja asumispalveluiden ja sosiaalipalveluiden asiakasmaksujen laskutus hoidetaan sovitun työnjaon mukaan palveluissa.

Asiakasmaksujen laskutuksen ja siihen liittyvän asiakaspalvelun sujuvuutta on haastanut usean erillisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän järjestelmäympäristö. Järjestelmien yhtenäistämisen edetessä päästään myös laskutuksen prosessia yhtenäistämään ja sujuvoittamaan. Vuoden 2026 keskeisenä painopistealueena asiakasmaksujen laskutuksessa on uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönotto ja Lifecare moniorganisaatiomallin purkuun

osallistuminen ja laskutusprosessin muutokset järjestelmämuutosten myötä. Tietojärjestelmämuutoksista seuraavat laskutusprosessien muutokset suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä käyttöönottoprojektien ja muun organisaation kanssa. Prosessien muutoksilla voi toteutuessaan olla vaikutuksia myös työnjakoon ja tehtävien resursointiin, nämäkin muutokset suunnitellaan tarvittaessa yhteistyössä muun organisaation kanssa. Muutoksista mahdollisesti seuraavat määrärahojen siirtotarpeet hyvinvointialueen toimialojen tai vastuualueiden välillä valmistellaan siten, että ne voidaan huomioida tarvittaessa keväällä esitettävissä talousarvion teknisissä muutoksissa.

Talouden tavoitteet

Asiakasmaksut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-943
Henkilöstömenot	-943
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-861
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 804

2.2.3 HR palvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

HR-palvelut tukevat strategisen henkilöstöjohtamisen toteuttamista hyvinvointialueella. HR-palvelut vastaavat henkilöstöjohtamisen kokonaisuudesta painopisteenään palvelussuhde-, henkilöstöresurssi-, työhyvinvointipalvelut sekä henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut sekä varahenkilöstö. HR-palvelut toimii vahvassa yhteistyössä ydintoiminnan kanssa ja tuottaa palvelutoimintaa strategian toteuttamiseksi.

Talouden tavoitteet

HR palvelut 1 000 €	HR palvelut, yhteiset	Henkilöstöresurss ipalvelut	Palvelussuhd epalvelut	Työhyvinvointi palvelut	Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut	Varahenkilöstö	Järjestelyvaraerät	HVA	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	25	0	3 500	1 560	0	0	0	5 085
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	16 676	0	0	16 676
TOIMINTAMENOT	-5 481	-1 223	-1 648	-8 087	-2 994	-15 803	-1 201	-1 201	-36 438
sisäiset toimintamenot	-590	-317	-514	-430	-825	-820	0	0	-3 495
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 071	-1 515	-2 162	-5 017	-2 259	52	-1 201	-1 201	-18 172

2.2.3.1 HR palvelut, yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

HR yhteisiin palveluihin sisältyvät HR-johtajan sekä järjestöjen (Tehy, Super, JHL, Jyty, Juko) pääluottamusdustajien ja luottamusdustajien palkka- ja muut kustannukset.

Talouden tavoitteet

HR palvelut, yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-5 481
Henkilöstömenot	-1 397
Palvelujen ostot	-4 078
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-3
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-590
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 071

2.2.3.2 Henkilöstöresurssipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Henkilöstöresurssipalvelut koostuvat rekrytointipalveluista sekä tulijan ja lähtijän palveluista. Henkilöstöresurssipalvelut tarjoavat keskitettyä, koko hyvinvointialuetta palvelevaa toimintaa ja palvelua niin esihenkilöille, työntekijöille kuin työnhakijoille.

Keskitetyt rekrytointipalvelut tukevat rekrytoivia esihenkilöitä rekrytointiprosessissa ja varmistavat hyvinvointialuetasoiset, yhdenmukaiset käytännöt ja rekrytointien vaikuttavuuden. Työnantajamielikuvaan ja henkilöstön saatavuuteen vaikutetaan mm. rekrytointimarkkinoinnin ja oppilaitosyhteistyön keinoin. Rekrytointipalvelut koordinoivat täyttölupaprosessia ja yt-perusteista uudelleensijoittamista yhdessä palvelussuhdepalveluiden kanssa. Uudelleensijoitusten koordinointi tukee myös työkykyperusteista uudelleensijoittamista, joka kuuluu työhyvinvointipalveluiden vastuulle. Vuonna 2026 pilotoidaan lääkirrekrytoinnin palveluita, joiden tavoitteena on vähentää lääkäreihin liittyvien ostopalveluiden tarvetta. Tulijan ja lähtijän palveluissa Novan henkilöstöpalvelupisteessä palveillaan työntekijöiden työsuhteen alkaessa ja päättyessä mm. kulkuoikeuksien ja työvälineiden osalta.

Talouden tavoitteet

Henkilöstöresurssipalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	25
Myyntitulot/Liikevaihto	8
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	17
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 223
Henkilöstömenot	-1 043
Palvelujen ostot	-134
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-22
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-317
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 515

2.2.3.3 Palvelussuhdepalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelussuhdepalvelut yhdistyivät vuoden 2026 alussa HR-asiantuntijapalveluiden kanssa ja uusi palvelussuhdepalvelujen palveluyksikkö sisältää HR-järjestelmiin, työ- ja virkasuhdelainsäädäntöön, työ- ja virkaehtosopimuksiin sekä paikallisiin sopimuksiin liittyviä palveluita sekä näiden soveltamisen asiantuntijatuon. Palvelussuhdepalveluissa vastataan myös palkkausjärjestelmien kehityksestä ja tuetaan palkan määrittämisessä sekä varmistetaan osaltaan palkanmaksutietojen oikeellisuus sekä sujuva yhteistyö ulkoistetun palkanlaskentapalvelun kanssa.

Palvelussuhdepalveluissa tuetaan ja perehdytetään esihenkilöitä palvelussuhdeasioissa, organisaatio- ja toiminnanmuutosprosesseissa sekä mm. työvuorosuunnittelun tehostamisessa. Uudelleensijoitusprosessien ja täyttölupaprosessin koordinoitua toteutetaan palvelussuhdepalveluissa rekrytointipalvelujen ja työhyvinvointipalvelujen kanssa yhteistyössä osana muutostöiden täytäntöönpanoa ja strategista henkilöstösuunnittelua.

Vuonna 2026 palvelussuhdepalvelujen painopistealueina ovat ennakoivampi tuki esihenkilöille yleisissä palvelussuhdeasioissa, HR:n palveluyksiköiden sisäisen yhteistyön kehittäminen sekä organisaatioon suunniteltujen muutoksien johtamisen ja toimenpiteiden toteuttamisen vahva kumppanuus palveluiden johdon kanssa.

Talouden tavoitteet

Palvelussuhdepalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 648
Henkilöstömenot	-1 626
Palvelujen ostot	-13
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-4
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-514
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 162

2.2.3.4 Työhyvinvointipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Työhyvinvointipalvelut tuottavat työhyvinvointia ja työkykyä tukevia palveluita sekä työturvallisuutta ja terveellisiä työolosuhteita vahvistavia työsuojelupalveluita työntekijälle, esihenkilölle ja johdolle sekä työyhteisöille. Aktiivisen tuen toimintamalli työkykyjohtamisessa sisältää varhaisen ja tehostetun vaiheen sekä työhön paluun tuen. Vastaamme työterveys-huollon palveluiden tuottamisesta ja kehittamisestä. Seuraamme vaikuttavuutta henkilöstökokeman ja työhyvinvoinnin ja työkyvyn sekä työturvallisuuden tilannetta kuvaavilla mittareilla ja raporteilla. Kehitämme toimintaamme ennakkoivasti ja ratkaisukeskeisesti verkostoyhteistyössä ja kehittämishankkein työterveyden, Kevan, Kelan, Työterveyslaitoksen ja oppilaitosten kanssa.

Vuoden 2026 palveluissa painottuvat ennaltaehkäisevä ja varhainen sekä kustannusvaikuttava työtyökykyjohtaminen esihenkilöiden ja linjajohdon työkykyjohtamisen osaamista vahvistaen. Joulukuussa 2025 käyttöön otettua työkykyjohtamisen järjestelmää Ainon käyttöä vaikiinnutetaan työkykyprosesseja ja toimintakäytäntöjä tukemaan roolikohtaisesti (työntekijä, esihenkilö ja linjajohto, Hr-toimijat ja työterveyshuolto).

Työyhteisötuen palveluina korostuvat erityisesti esihenkilöiden ja linjajohdon osaamisen vahvistaminen ja tuki/sparraus muutoksen johtamisessa tarpeeseen vastaten ja toimintamallia kehittäen mahdollisimman ennakkoivasti. Henkisesti kuormittavien tilanteiden toimintamallia kehitetään edelleen hetipurku –koulutuksin ja jälkipuintitoiminnalla (koordinointi ja toteutus).

Henkilöstön työturvallisuutta ja väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisyä kehitetään vuoden toimintamallia ja kampanjaa jatkaen sekä painottaen viestintää ja toimintakäytäntöjä asiakasrajapintaan.

Vuoden 2026 otetaan käyttöön kuukausittain henkilöstön kokemaa mittaava Pulssikysely osana toiminnan ja talouden seurantaa

Talouden tavoitteet

Työhyvinvointipalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3 500
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	3 500
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-8 087
Henkilöstömenot	-1 522
Palvelujen ostot	-6 557
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-4
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-430
TOIMINTAKATE (sitova)	-5 017

2.2.3.5 Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut tarjoavat hyvinvointialueellamme tukea perehtymiseen sekä koulutuksellisiin ja osaamisen kehittämiseen liittyviin tarpeisiin. Osaamisen ja koulutuksen hallinnan palvelut sekä perehdytyksen, osaamisen ennakkoinnin, varmistamisen ja ylläpitämisen kokonaisuudet muodostavat perustan jatkuvalle oppimiselle.

Henkilöstölle järjestetään keskitettyä koulutusta koulutussuunnitelmien mukaisesti. Laadimme hyvinvointialuetasoiset koulutusohjeet sekä yleisen koulutussuunnitelman ohjaamaan henkilöstön osaamisen systemaattista kehittämistä. Hallinnoimme koulutukseen ja osaamiseen liittyviä järjestelmiä sekä tarjoamme tukea verkko-oppimiseen ja oppimisalustojen käyttöön. Lisäksi tuemme esihenkilöitä työntekijöidensä urapolkujen suunnittelussa ja toteutuksessa sekä esihenkilöiden oman osaamisen kehittämisessä. Tietotaitokeskuksemme tarjoaa taito- ja simulaatiokoulutukseen ainutlaatuisia ja moderneja oppimisympäristöjä henkilöstön ammatillisen koulutuksen kehittämiseksi.

Opiskelijatoiminta kattaa ammatillisen toisen asteen, ammattikorkeakoulut ja yliopistot. Toimintaan sisältyy lääkärikoulutus, johon kuuluvat hajautettu perusopetus, terveyskeskusopetusjaksot, amanuenssuurit, yleislääketieteen erityiskoulutus, erikoistumiskoulutus sekä

laillistusprosessi. Opiskelijatoimintaa koordinoidaan tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa. Lisäksi palveluihimme kuuluu oppisopimustoiminnan ja opin-
nollistamisen koordinointi.

Vuoden 2026 toiminnassa painottuvat keskitetysti järjestettävät, työtehtävien kannalta vält-
tämättömät koulutukset, opiskelijatoiminnan kehittäminen Opiskelijan polku -teeman mu-
kaisesti sekä Tietotaitokeskuksen koulutusohjelmien ja yhteistyökumppanuuksien vakiinnut-
taminen.

Talouden tavoitteet

Henkilöstön osaamisen ja kehittämisen palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 560
Myyntitulot/Liikevaihto	1 260
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	300
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-2 994
Henkilöstömenot	-2 775
Palvelujen ostot	-177
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-8
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-825
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 259

2.2.3.6 Varahenkilöstö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Varahenkilöstöyksikkö tukee hoidon ja hoivan yksiköitä niiden henkilöstön äkillisissä poissa-
oloissa. Varahenkilöstön ja keikkalaisten lisäksi äkillisiä poissaoloja voidaan yksiköissä pai-
kata vuokratyövoimalla. Varahenkilöstöyksikön palveluilla pyritään varmistamaan, ettei hoi-
tajien vuokratyövoimaa tarvitse yksiköissä käyttää.

Varahenkilöiden toimien määrä pysyy ennallaan vuoteen 2025 verrattuna. Keskeisinä tavoit-
teina on pystyä pitämään toimet täynnä ja alentaa varaamattomien vuorojen määrää. Toi-
mien täynnä pitämisessä pyritään ennakoimaan uudelleen sijoitettavien vaikutus

täyttölupaprosessiin käynnistämällä lupaprosessi mahdollisimman varhain. Varaamattomien vuorojen määrän alentamista tavoitellaan kiertoalueiden laajentamisella ja avautuvien toimien uudelleen suuntaamisella palveluiden tarpeiden mukaisesti. Tässä keskeinen huomio on palveluverkkouudistus 2:n vaikutuksilla varahenkilöiden tarpeeseen.

Ulkoisten keikkalaisten määrää ja saatavuutta pyritään laajentamaan. Tällä, kuten varahenkilöiden varaamattomien vuorojen alentamisella, tavoitellaan erillis- ja ylityökorvausten kustannusten alentumista. Samalla tavoitteena on, ettei hoitajien vuokratyövoimaa tarvitsisi vuoden 2026 aikana käyttää.

Sijaisenhaun prosessia on tarkoitus parantaa pilotoitavalla Sotender sijaisenhuohjelmalla. Usealla hyvinvointialueella käyttöön otetusta ohjelmasta on saatu hyviä kokemuksia ja pilotoinnista odotetaan samaa myös Keski-Suomen hyvinvointialueella.

Talouden tavoitteet

Varahenkilöstö 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	16 676
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-15 803
Henkilöstömenot	-15 403
Palvelujen ostot	-376
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-2
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-820
TOIMINTAKATE (sitova)	52

2.2.3.7 HVA-järjestelyvaraerät

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

HVA-järjestelyvaraerät on talousarviotekninen palveluyksikkö ja toimipiste, jossa käsitellään talousarviovaraukset hyvinvointialueen yhteisiin järjestelyvaraeriin, joita ei voida kohdistaa vielä talousarviovaiheessa.

Talouden tavoitteet

HVA Järjestelyvaraerät 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 201
Henkilöstömenot	-1 201
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 201

2.2.4 Tietohallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Tietohallinto vastaa hyvinvointialueen ICT-palvelujen keskitetyn kokonaisuuden tuottamisesta. Kokonaisuus muodostuu seuraavista osa-alueista: tietohallintopalvelut, tietoturva- ja tietosuojapalvelut, ICT-projektit ja kehittäminen, teknologiapalvelut ja palveluprosessien digitalisaatio.

Tietohallintopalvelut-yksikkö toteuttaa hyvinvointialueen laajuisen ICT-taloussuunnittelun, seurannan ja raportoinnin, ICT-hankintaprosessin (hankintaesityksestä järjestelmän käyttöönottoon), ICT-sopimushallinnan, monitoimittajaympäristön hallinnan sekä ICT-riskienhallinnan ja ICT-varautumissuunnittelun tehtäviä. Tietohallinnossa on ICT-toimittajasopimuksia n. 600 ja eri palvelutoimittajia vajaa 200. Tietohallinnon palveluprosessien hallinta vaatii yhä enemmän verkostomaisen palvelutoiminnan kehittämistä ja ICT-palveluja koskevien ostosopimusten hallintaa.

Tietoturvapalveluissa huolehditaan hyvinvointialueen tietoturvallisuuden hallintamallista ja tietoturva-arkkitehtuurin suunnittelusta ja kehittämisestä, toteutetaan tietoturvan-,

kyberturvan- ja tietosuojariskienhallintaa ja arviointia sekä valvotaan tietoturvan tilannekuvaa ja -havaintoja. Tietoturvan hallinnassa toteutetaan sisäisiä arviointoja, mm. arvioidaan lainsäädännön mukaisen tietoturvan toteutumista Hyvaksilla, raportoidaan, annetaan suosituksia ja ohjeita sekä järjestetään tietoturvallisuuden koulutuksia. Tietoturvan kokonaisprosessin hallintaan tarvitaan yksiköiden välistä yhteistoimintaa.

Projektit ja kehittäminen -yksikössä hallinnoidaan ja koordinoidaan tietojärjestelmien päivitys- ja käyttöönottoprojekteja sekä huolehditaan ICT-projektisalkunhallinnasta. Projektit ja kehittäminen -yksiköstä koordinoidaan Hyvaksin alueelle yhteistä projektinhallintamallia ja otetaan käyttöön alueen yhteinen projektisalkun hallintaa tukeva järjestelmä.

Teknologiapalvelut-yksikkö vastaa yhdessä kumppaniensa kanssa perustietotekniikan loppukäyttäjien laite- ja tukipalveluista, tunnus- ja käyttövaltuushallinnasta sekä tietojärjestelmien infrastruktuuripalveluista, viestintäteknologiasta ja kiinteistö- ja turvatekniikan järjestelmistä. Lisäksi teknologiapalvelut vastaa teknologia-arkkitehtuurin kehittämisestä.

Palveluprosessien digitalisaatio -yksikkö huolehtii hyvinvointialueen tietojärjestelmäarkkitehtuurin kehittämisestä, järjestelmäsalkun hallinnasta, järjestelmien tuki- ja ylläpitopalveluista sekä elinkaarenhallintapalveluista. Arkkitehtuuri on paljolti yhteistyötä ICT-palvelutoimittajien kanssa, mutta omaa asiantuntijuutta arkkitehtuurista lisätään. Digitaalisten palveluprosessien tuen tavoitteena on tehostaa toimintaa digitaalisten palvelujen avulla ja vapauttaa ammattilaisen aikaa varsinaiseen ydintoimintaan. Digiratkaisujen hankinta tapahtuu tiiviissä yhteistyössä palveluiden kanssa noudattaen hyvinvointialueen hankintaprosesseja sekä hyvinvointialueen digiohjelmaa. Digitalisaation tavoitetilan kuvaamisessa hyödynnetään kokonaisarkkitehtuuria erityisesti toiminnan ja tiedon tasolla. Tavoitetilaan siirtymistä kuvataan arkkitehtuurin kehittämispolulla.

Tietohallinto kehittää hyvinvointialueen ICT-palvelukokonaisuutta tiiviissä yhteistyössä toiminnan ja palvelutuottajien kanssa. Tietohallinto järjestää ja tuottaa hyvinvointialueen ICT-palvelut omana toimintana ja osittain in-house-yhtiöiden sekä ulkopuolisten kumppaneiden kanssa.

Tietohallinto jatkaa sopeuttamistoimenpiteitä kustannusten karsimiseksi. ICT-palvelutuotannon uudistamisen jälkeen on panostettu ICT-palvelujen kehittämiseen lähempänä toimintaprosessien tarvemaailmaa. Vajaakäytöllä olevia tai vähähyötyisiä tietojärjestelmiä arvioidaan systemaattisesti ja mahdollisuuksien mukaan yhdistetään tai hankitaan tehokkaampia järjestelmäkokonaisuuksia. Yksikön toimitilankäyttöä on tehostettu ja tehostamista jatketaan edelleen etätömahdollisuuksien yleistymisen myötä.

Talouden tavoitteet

Tietohallinto 1 000 €	Tietohallinto yhteiset	Tietohallintopalvelut	Projektit ja kehittäminen	Teknologiapalvelut	Palveluprosessien digitalisaatio	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	1 071	0	194	329	1 594
sisäiset toimintatulot	65 118	0	0	0	0	65 118
TOIMINTAMENOT	-1 525	-14 399	-1 073	-16 772	-22 329	-56 097
sisäiset toimintamenot	-181	-730	-8	-307	0	-1 226
TOIMINTAKATE (sitova)	63 412	-14 059	-1 081	-16 885	-22 000	9 388

2.2.4.1 Tietohallinto yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tietohallinto yhteiset kattaa tietohallinnon johtamisen ja tietoturvallisuuden toiminnot sekä hyvinvointialueen strategian toteuttamisen ICT-palveluiden tuen osalta. Tietohallinto tekee yhteistyötä YTA-alueella muiden hyvinvointialueiden tietohallintojen kanssa. Tietohallinnon palveluiden kehittämisessä keskitytään Hyvaksin omien tietohallinnon palveluiden jatkuvuuden hallinnan parantamiseen ja mm. ICT-palvelupäälliköihin kohdistuvaan roolinmukaiseen kouluttautumiseen.

Toiminnan painopistealue vuonna 2026 edellistä vuotta vastaavasti on hyvinvointialueen strategian toteuttaminen ICT-palveluiden kautta, esimerkiksi digitalisaation edistämisen keinoin sekä ICT-ympäristön ylläpito kansallisten ja EU-vaatimusten mukaisesti (mm. Kyberturvallisuuslaki, Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta, Tietosuojalaki, NIS2-direktiivi).

Talouden tavoitteet

Tietohallinto yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	65 118
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 525
Henkilöstömenot	-426
Palvelujen ostot	-1 090
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-181
TOIMINTAKATE (sitova)	63 412

2.2.4.2 Tietohallintopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tietohallintopalvelut-yksikön vastuulla on pääpotilastietojärjestelmän, koti- ja asumispalveluiden tietojärjestelmien sekä HR- ja talousjärjestelmien ym. hallinnon järjestelmien kehittämisen tuki. Yksikkö tuottaa tiedonhallinnan ratkaisuja hyvinvointialueen tiedolla ja laadulla johtamisen tueksi, tuottaa aineistoja talouden ja raportoinnin prosesseihin sekä toteuttaa hyvinvointialueen tiedonhallintamallia ja ylläpitää tietovarastoja ja tietokantoja. Lisäksi yksikkö toteuttaa hyvinvointialueen laajuisen ICT-taloussuunnittelun, seurannan ja raportoinnin, ICT-hankintaprosessin, ICT-sopimushallinnan sekä ICT-riskienhallinnan tehtäviä.

Toiminnan painopistealue vuonna 2026 on yksikön vastuulla olevien tietojärjestelmien vaihtotyöt ja versiopäivitykset, tulevien vaihto- ja päivitystöiden valmistelu sekä kustannustehokkaan ja kustannusvaikuttavan tiedonhallintaympäristön hallinta sopimusten ja talouden tehokkaamman seurannan ja hallinnan keinoin.

Talouden tavoitteet

Tietohallintopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 071
Myyntitulot/Liikevaihto	1 071
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-14 399
Henkilöstömenot	-2 017
Palvelujen ostot	-12 381
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-2
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-730
TOIMINTAKATE (sitova)	-14 059

2.2.4.3 Projektit ja kehittäminen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

ICT-hankkeet ja projektit koordinoi tietojärjestelmien hankinta-, käyttöönotto- ja päivitysprojekteja sekä huolehtii ICT-projektisalkunhallinnasta. Projektisalkunhallintaan otetaan käyttöön uusi ohjelmisto. PMO-toiminnan kehittäminen on käynnistetty ja PMO-toimintaa kehitetään jatkuvana palveluna.

Toiminnan painopistealue vuonna 2026 on uusien järjestelmien ja järjestelmäversioiden hallittu käyttöönotto.

Talouden tavoitteet

Projektit ja kehittäminen 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 073
Henkilöstömenot	-1 073
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-8
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 081

2.2.4.4 Teknologiapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Teknologiapalvelut-yksikkö vastaa yhdessä kumppaniensa kanssa perustietotekniikan loppukäyttäjien laite- ja tukipalveluista, tunnus- ja käyttövaltuushallinnasta sekä tietojärjestelmien infrastruktuuripalveluista, viestintäteknologiasta ja kiinteistö- ja turvatekniikan järjestelmistä. Lisäksi Teknologiapalvelut vastaa teknologia-arkkitehtuurin kehittämisestä.

Toiminnan painopistealueena vuonna 2026 on teknologiaympäristön kehittäminen kohdealueina palveluiden jatkuvuuden ja kyberturvallisuuden varmistaminen, kustannustehokkuus sekä oman palvelutuotannon prosessien kehittäminen ja yhteensovittaminen kumppanien palveluprosesseihin.

Teknologiapalvelut on organisoitu kolmeen tiimiin, jotka ovat Käyttäjätuki ja tunnukset, Lähituki ja laitepalvelut sekä Infrastruktuuripalvelut.

Käyttäjätuki ja tunnukset -tiimi vastaa loppukäyttäjän ICT-tuesta puhelimitse, sähköpostitse ja Sairaala Novan fyysisellä palvelutiskillä sekä käyttövaltuushallinnasta hyvinvointialueella. Lisäksi tiimin vastuulla on IDM-identiteetinhallintajärjestelmä. Vuoden 2026 painopistealueena on nykyisten palvelutuotannon prosessien kehittäminen ja dokumentaation

päivittäminen, tunnus- ja käyttöoikeusprosessien selkeyttäminen ja yhtenäistäminen sekä tähän liittyvä järjestelmäkehitys ja ohjeistus.

Lähituki ja laitepalvelut -tiimi vastaa käytössä olevista työasemista, oheislaitteista sekä mobiililaitteista ja näiden hallinnasta. Suurin osa tiimin työstä tehdään omana tuotantona, mutta yhteistyötä tehdään myös kumppaneiden kanssa alueellisesti ja hallintajärjestelmien kehityksessä. Vuoden 2026 painopistealueena on pakolliset elinkaaripäivitykset laitteissa ja järjestelmissä, tulostusympäristön harmonisointi sekä kyberturvallisuuden edistäminen päätelaitteiden osalta. Lisäksi kehitetään palvelutuotannon prosesseja ja näihin liittyvää tiimin organisointumista.

Infrastruktuuripalvelut-tiimi vastaa ICT-infrastruktuurista sekä järjestelmistä, jotka liittyvät viestintäteknologiaan sekä kiinteistö- ja turvatekniikkaan. Tiimi vastaa ICT-infrastruktuurin ja vastuualueensa järjestelmien kehityksestä, palvelutuotannosta ja palveluhallinnasta sekä jatkuvuudenhallinnasta pääosin kumppanien kanssa mutta myös omana tuotantona. Vuonna 2026 painopistealue on oman palvelutuotannon ja tietohallintoyhteistyön kehittäminen sekä kustannustehokkuuden ja laadun parantaminen ICT-infrastruktuuria yksinkertaistamalla ja keskittämällä.

Talouden tavoitteet

Teknologiapalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	194
Myyntitulot/Liikevaihto	194
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-16 772
Henkilöstömenot	-3 780
Palvelujen ostot	-8 296
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 682
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-2 014
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-307
TOIMINTAKATE (sitova)	-16 885

2.2.4.5 Palveluprosessien digitalisaatio

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palveluprosessien digitalisaation tavoitteena on tehostaa toimintaa digitaalisten palvelujen avulla ja vapauttaa ammattilaisen aikaa varsinaiseen ydintoimintaan. Digiratkaisujen hankinta tapahtuu yhteistyössä palveluiden kanssa noudattaen hyvinvointialueen hankintaprosesseja sekä hyvinvointialueen digiohjelmia tukien hyvinvointialueen talousarvion toteutusta vuodelle 2026. Digitalisaation kehittämisessä hyödynnetään ekosysteemejä mm. Keski-Suomen hyvinvointialueella vaikuttavan terveydenhuollon ekosysteemin rakentumisen kautta. Digitalisaation tavoitetilan kuvaamisessa hyödynnetään kokonaisarkkitehtuuria erityisesti toiminnan ja tiedon tasolla. Tavoitetilaan siirtymistä kuvataan arkkitehtuurin kehittämispolulla. Digialustaratkaisua kehitetään yhteistyössä itäisen YTA-alueen kanssa.

Toiminnan painopistealue vuonna 2026 on digitaalisten ratkaisujen kustannustehokas toteuttaminen ja ammattilaisen arjen työajan säästö.

Talouden tavoitteet

Palveluprosessien digitalisaatio 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	329
Myyntitulot/Liikevaihto	329
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-22 329
Henkilöstömenot	-1 225
Palvelujen ostot	-21 088
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-4
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-22 000

2.2.5 Viestintäpalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Viestintäpalvelut tuottavat keskitetysti viestintäpalveluita hyvinvointialueelle ja tukevat vastuualueiden, johdon ja päätöksenteon viestintää. Viestintäpalveluiden tavoitteena on:

- edistää demokratiaa, avointa hallintoa ja osallisuutta
- kertoa, mitä palveluja on, mistä ja miten palvelut saadaan
- edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta
- vahvistaa Keski-Suomen vetovoimaisuutta ja hyvinvointialueen brändiä

Viestintäpalvelut tarjoavat viestinnän osaamista ja palveluihin kuuluvat:

- johdon viestintätuki
- vastuualueiden viestintäpartnerit
- päivittäis-, henkilöstö-, sidosryhmä-, media-, asiakas- ja asukasviestinnän sujuvuuden tukeminen
- kriisi-, turvallisuus- ja riskiviestintä
- mediasuhteet ja niiden hoitaminen
- edunvalvonta ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen, mm. terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmat
- vastaaminen eri viestintäkanavien ylläpidosta, seurannasta ja kehittämisestä: ulkoiset verkkosivut, sisäinen intra, somekanavat, seurantajärjestelmät, analyysit
- henkilöstöviestintä ja sisäisen viestinnän tuki
- viestintäverkostojen ylläpitäminen
- brändin, työnantajamielikuvan, asiakaskokemuksen ja osallisuuden vahvistaminen viestinnän keinoin
- identiteetin ja toimintakulttuurin tukeminen
- palvelujen markkinointi, materiaalipankki ja visuaalinen viestintä

Viestinnän keskiössä ovat ihmisten tarpeet, ajankohtaisuus ja hyvinvointialuestrategia. Toimiva viestintä perustuu johtamisen, viestinnän osaamisen sekä tilannekuvan ja asiantuntijuuden yhteistyöhön. Viestintää toteutetaan suunnitelmallisesti, vaikuttavasti ja ihmislähtöisesti. Viestintäpalvelut rakentavat vuorovaikutteista ja avointa keskustelukulttuuria sekä viestinnän toimintamalleja, jotka edesauttavat ihmislähtöisen hyvinvointialueen rakentamista. Viestinnän periaatteet nousevat hyvinvointialueen arvoista.

Viestintää tehdään yhdessä, jokaisella hyvinvointialueen työntekijällä on oma roolinsa viestijänä. Viestinnän onnistumista arvioidaan säännöllisesti.

Viestintäpalvelujen vakituista henkilöstöä on vähennetty vuoden 2025 aikana 14:sta 10:en. Lisäksi perhevapaan sijaistamiseen ei ole myönnetty täyttölupaa.

2.2.5.1 Viestintäpalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Viestintäpalveluilla ei ole erillisiä yksiköitä. Viestintäpalvelut tuottavat keskitetysti viestintäpalveluita hyvinvointialueelle ja tukevat vastuualueiden, johdon ja päätöksenteon viestintää. Toiminnan kuvaus ja painopisteet on kuvattu edellä kohdassa 2.2.5.

Talouden tavoitteet

Viestintäpalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 019
Henkilöstömenot	-800
Palvelujen ostot	-197
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-8
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-379
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 398

2.2.6 Konsernipalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Konsernipalveluiden yhteisiin on budjetoitu hyvinvointialueen johdon henkilöstökustannukset, hallinnon yhteisiä vuokratuloja sekä vähäinen määrärahavaraus toimialan kohdentamattomiin yhteisiin hankintoihin. Vuoden 2026 osalta konsernipalvelujen yhteiset -toimipiste sisältää myös hyvinvointialueen talousarvioon sisältyvän yhteisen henkilöstökulujen

säästötavoitteen, jota ei voida kohdistaa vielä talousarviovaiheessa. Kohdentaminen tehdään talousarviomuutosprosessin yhteydessä.

Talouden tavoitteet

Konsernipalvelut yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	3 878
Henkilöstömenot	4 215
Palvelujen ostot	-285
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-31
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-415
TOIMINTAKATE (sitova)	3 464

2.2.7 Rahoitus ja vastuut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Rahoitus ja vastuut on teknisluonteinen palveluyksikkö, joka sisältää hyvinvointialueen yhteisten vastuiden ja rahoituskulujen käsittelyn. Palveluyksikössä käsitellään valtion yleiskatteinen rahoitus sekä hyvinvointialueen rahoitustuotot – ja kulut.

Talouden tavoitteet

Rahoitus ja vastuut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	9 400
TOIMINTAMENOT ULKOISET	0

Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	9 400
Valtion rahoitus	1 307 799
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 500
VUOSIKATE	1 305 699

2.2.8 Tilapalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Tilapalvelut-palvelualueen tehtävänä on hallinnoida Keski-Suomen hyvinvointialueen käytössä olevaa tilakokonaisuutta. Hyvinvointialueen käytössä on kaikkiaan yli 500 000 neliötä tilaa sadoissa eri kiinteistöissä Keski-Suomen maakunnan alueella. Valtaosa hyvinvointialueen tiloista on ulkoa vuokrattuja Keski-Suomen kunnilta tai yksityisiltä kiinteistön omistajilta. Hyvinvointialue on irtisanonut kaikki kuntien väliset vuokrasopimukset päättymään vuoden 2025 loppuun. Uudet sopimukset astuvat voimaan 1.1.2026 palveluverkkopäätöksen mukaisesti. Tilavuokrat ovat vuonna 2026 71,4 miljoonaa euroa, summassa on mukana myös maksettavat kiinteistöverot ja maavuokrat. Vuokramenoja hillitään toisen vaiheen palveluverkolla, tehostamalla tilojen käyttöä sekä arvioimalla toiminnan tehokkuutta.

Toiminnan tavoitteena on taata terveelliset, turvalliset ja kustannustehokkaat toimitilat eri palveluiden tarpeisiin asiakas- ja käyttäjätyytyväisyys huomioiden. Tilapalvelut vastaavat myös sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kiinteistöjen investoinneista hyväksytyn investointisuunnitelman mukaisesti. Tilainvestoinnit vuodelle 2026 ovat 40 miljoonaa euroa. Vuosille 2026–2030 tilainvestointien tarve on yli 100 miljoonaa euroa.

Teknisen palvelun vastuualueet ovat rakennustekniikka- sekä talotekniikkapalvelut. Tekniset palvelut ovat aiemmin toimineet Keski-Suomen Sairaanhoidopiirissä, Sairaala Novan rakennus- ja taloteknisenä yksikkönä, yhdessä lääkintätekniikan kanssa. Teknisten palveluiden toiminnan tehostaminen ja muutos aloitettiin vuonna 2023, jolloin lääkintätekniikka siirrettiin osaksi palvelutuotannon tukipalveluja, neljä virkaa vähennettiin ja vastuunjakoja tarkennettiin. Tämän muutoksen jälkeen Tekniset palvelut ovat vastanneet Sairaala Novan teknisestä huollosta sekä toimineet asiantuntijaorganisaationa vuokraohteissa alan normien ja säännösten mukaisesti.

Teknisissä palveluissa toiminta keskittyy jatkossa Sairaala Novan taloteknisiin huollon ja ylläpidon toimenpiteisiin. Näiden toimintojen palveluntarjontaa on tunnistettu olevan myös ulkopuolisena ostopalveluna, valtakunnallisesti. Tämän vuoksi vuonna 2025 kilpailutettiin Sairaala Novan teknisen huollon kokonaisuus ostopalveluna toteutettavaksi 1.9.2025 alkaen. Kilpailuttamisen jälkeen Sairaala Novan tekninen huolto siirtyy henkilöstöineen uudelle palveluntuottajalle. Tällä toimenpiteellä tavoitellaan vuosille 2025–2026 noin 0,4 miljoonan euron taloudellisia säästöjä.

Palveluasumisen asukasvuokrasopimusten hallinta siirtyi tilapalveluille vuoden 2023 alusta lukien. Vuokrasopimuksia on yhteensä noin 2200 kappaletta koko Keski-Suomen alueella. Hyvinvointialueen asukasvuokratulot ovat vuonna 2024 yhteensä noin 11,3 miljoonaa euroa, samalla kun hyvinvointialue maksaa vuokraa kunnille vastaavista tiloista noin 13,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 aikana jatketaan asukasvuokrien asteittaista korottamista sekä vuokraehtojen yhtenäistäminen siten, että tosiasiallisten tilakustannuksien ja asukkaiden maksamien vuokran määrä tasataan vaiheittain.

Sähköenergian hintaa ja kulutusta seurataan keskitetysti VENI-energian toimesta. Vuoden 2026 aikana energian hinnan ja kulutuksen seurannan avulla säästöksi arvioidaan 0,1 miljoonaa euroa.

Talouden tavoitteet

Tilapalvelut 1 000 €	Tilapalveluiden johtaminen	Ylläpito ja rakennuttaminen	Kiinteistökehitys	Asiakkuus ja vuokraukset	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	2 977	3	0	0	2 980
sisäiset toimintatulot	111 915	0	0	0	111 915
TOIMINTAMENOT	-73 149	-12 728	-81	-427	-86 385
sisäiset toimintamenot	-8 786	-332	-59	-196	-9 372
TOIMINTAKATE (sitova)	32 958	-13 058	-140	-623	19 137

2.2.8.1 Tilapalveluiden johtaminen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tilapalvelut tehtävänä on toimia kiinteistöjen tukipalvelujen asiantuntijaorganisaationa. Lisäksi Tilapalvelujen tehtävänä on varmistaa, että omistettujen ja vuokrattujen kiinteistöjen tilat ovat tarkoituksenmukaisia, turvallisia, kustannustehokkaita sekä tukevat varsinaista toimintaa. Toimintaa johdetaan johtotiimin ja neljän operatiivisen tiimin kautta.

Neljä operatiivisen johtamisen tiimiä eli palveluyksikköä muodostuvat seuraavasti:

- Tilapalveluiden johtaminen
- Ylläpito ja rakennuttaminen

- Kiinteistökehitys
- Asiakkuus ja vuokraukset

Johtotiimi linjaa organisaation strategiset tavoitteet. Johtotiimin tehtävä on myös luoda toimintasuunnitelma, sekä tiimien operatiivisen johtamisen tavoitteet.

Tilapalveluiden johtamiseen sisältyvä hankinta- ja taloustiimi tekee tiivistä yhteistyötä talouden tuen sekä muiden sisäisten palveluyksiköiden kanssa.

Talouden tavoitteet

Tilapalveluiden johtaminen 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	2 977
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	2 977
TOIMINTATULOT SISÄISET	111 915
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-73 149
Henkilöstömenot	-213
Palvelujen ostot	-1 436
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-121
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-71 378
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-8 786
TOIMINTAKATE (sitova)	32 958

2.2.8.2 Ylläpito ja rakennuttaminen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ylläpidon tehtävä on varmistaa, että omistettut sekä vuokratut kiinteistöt ovat turvalliset, toimivat sekä terveelliset käyttää. Keskeisimpänä kiinteistönä on Sairaala Nova, jonka sadat erilaiset järjestelmät ja laitteet vaativat huoltoa ja ylläpitoa 24/7.

Palvelua tuotetaan alan normien ja säännösten mukaisesti. Kiinteistöjen kulutus- ja hintaseurantaa tehdään LVI- ja konetekniikan lämmitys-, kylmä- ja vesijärjestelmien osalta ja sähkötekniikassa seurataan sähköenergian kulutusta. Operatiivisesti toiminta on jaettu neljään kustannuspaikkaan: Kiinteistö-, LVI- ja kone- ja sähkötekniikka sekä yhteiset tekniikan palvelut.

Toiminnassa huomioidaan riskienhallinta sekä häiriötön toiminta käyttäjille.

Rakennuttamisen tavoite ja tehtävä on toteuttaa hyväksytyn investointisuunnitelman mukaiset rakennushankkeet laadukkaasti, suunnitellussa aikataulussa sekä budjetissa. Rakennuttamisen vaiheet ovat: Tarveselvitys, hankesuunnittelu, kustannus ja aikataulu, toteutus-suunnittelu, urakkamuodon valinta ja toteutus sekä takuu aika. Investointisuunnitelma ja sille osoitettu rahoitus hyväksytään valtion budjetista.

Talouden tavoitteet

Ylläpito ja rakennuttaminen 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	3
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-12 728
Henkilöstömenot	-269
Palvelujen ostot	-5 165
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 180
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-114
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-332
TOIMINTAKATE (sitova)	-13 058

2.2.8.3 Kiinteistökehitys

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kiinteistökehityksen tehtävä on palveluverkkotyön suunnitteluun osallistuminen sekä päätösten täytäntöönpano ja kiinteistöjen teknisen ja toiminnallisen käytettävyyden määrittely. Lisäksi kiinteistökehityksen tehtävänä on osallistua kaavoitus- ja lupaprosesseihin, kiinteistöjen myyntiin, vuokraukseen sekä arviointiin kiinteistöjen käyttökelpoisuudesta ja tuottavuudesta.

Talouden tavoitteet

Kiinteistökehitys 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-81
Henkilöstömenot	-80
Palvelujen ostot	-1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-59
TOIMINTAKATE (sitova)	-140

2.2.8.4 Asiakkuus ja vuokraukset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Asiakkuus- ja vuokraustiimi toimii kiinteistöjen käyttäjien ja omistajien rajapinnassa. Yhteydenpito kaikkiin hyvinvointialueen 22 kuntaan on järjestetty Asiakkuus ja vuokraukset –tiimin kautta. Keskeisenä tehtävänä on vuokrasopimusten hallinta sisältäen sekä sisäänvuokrasopimukset että asukasvuokrasopimukset. Sisäilmaprosessi hoidetaan myös tämän tiimin kautta.

Tiimi toimii tilanhallintajärjestelmä Modulon pääkäyttäjänä. Modulo on Maakuntien tilakeskuksen hallinnoima tilanhallintajärjestelmä, jossa ylläpidetään tilojen vuokrasopimuksia ja käyttäjätietoja sekä sisäisen vuokran laskutuksen prosessia.

Talouden tavoitteet

Asiakkuus ja vuokraukset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-427
Henkilöstömenot	-414
Palvelujen ostot	-13
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-196
TOIMINTAKATE (sitova)	-623

2.2.9 Hankintapalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Hankintapalvelut eriytetään 1.1.2026 alkaen omaksi palvelualueekseen johtamisen tukipalveluihin ja hankintatoimen strategista roolia ja merkitystä vahvistetaan.

Vuoden 2026 talousarvio sisältää määrärahat hankintapalvelujen henkilöstösuunnitelman mukaisiin henkilöstömenoihin sekä välttämättömiin palvelujen ostoihin. Henkilöstösuunnitelman mukaan hankintapalveluihin perustetaan uusi hankintajohtajan virka. Johtavan hankintapäällikön virka lakkautetaan, samoin hankintapäällikön virka kun tehtävä vapautuu eläköitymisen vuoksi. Hankintapalveluiden nykyisen henkilöstön lisäksi hankintapalvelujen kokonaisuuteen siirtyy sosiaali- ja terveystalouden yhteisistä kolme ostopalvelu- ja palvelusetelitoimintaan liittyvää palvelupäällikön tehtävää. Lisäksi hankintapalveluita vahvistetaan neljällä uudella asiantuntijatehtävällä.

Talouden tavoitteet

Hankintapalvelut 1 000 €	Hankintapalvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0
sisäiset toimintatulot	0	0
TOIMINTAMENOT	-1 093	-1 093
sisäiset toimintamenot	-245	-245
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 339	-1 339

2.2.9.1 Hankintapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hankintapalvelut on hankintalain mukainen julkisten hankintojen asiantuntijayksikkö, joka vastaa keskitetystä tavara- ja palveluhankintojen toteuttamisesta sekä hankintasopimusten seurannasta hyvinvointialueen hankintaohjelman ja hankintaohjeen sekä julkisia hankintoja koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti. Hankintojen päätösoikeudet on määritelty hallintosäännössä. Hankinnat toteutetaan tarpeisiin perustuen ja myönnettyjen määrärahojen mukaisesti.

Hankintapalveluissa painopiste on vuoden 2026 hankintasuunnitelman mukaisten kilpailutusten toteuttamisessa ja hankintojen strategisen suunnittelun vahvistamisessa. Tavoitteena on hyvinvointialuetasoisien hankintaprosessien ja toimintamallien vahvistaminen ja laajemman keskitetyn hankintojen elinkaaren aikaisen tuen antaminen.

Talouden tavoitteet

Hankintapalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 093
Henkilöstömenot	-1 053
Palvelujen ostot	-40
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-245
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 339

2.2.10 Raportointi- ja analytiikkapalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot vastualueen talousarviosta

Hyvinvointialueenasena strategisena toimenpiteenä vahvistetaan hyvinvointialueen toiminnan ja talouden johtamisen tukea. Tähän liittyen on 1.1.2026 lukien tehty organisoinnin ja resursoinnin muutoksia johtamisen tuen palveluihin.

Palvelualue jakautuu palvelualueen yhteisen kustannuspaikan lisäksi kolmeen palveluyksikköön, Toiminta- ja talouscontrollerit palveluyksikkö, Tietotuotanto ja data-analytiikkapalvelut palveluyksikkö sekä Vaikuttavuus ja asiakaskokemus sekä ohjekoordinaatio -palveluyksikköön.

Vuodelle 2026 koko hyvinvointialueella otetaan käyttöön uusi toiminnan ja talouden seurannan ja raportoinnin malli.

Vuoden 2026 alussa painopisteenä on perustetun uuden raportointi- ja analytiikkayksikön toiminnan selkeyttäminen ja vakauttaminen: yksikköön rekrytoidaan suunnitellulla tavalla sekä yksikön johtaja, että kaksi uutta BI-analyttikkoa. BI-analyttikoiden rekrytointi on strategisen tavoitteen mukainen, joka edesauttaa ostopalveluna hankitusta, omaa tuotantoa kalliimmasta raporttikehittämisestä vähittäistä luopumista.

Yksikön toimintamallia vakiinnutetaan mm. roolien ja vastuukuvausten, sekä yksilökohtaisten tavoitteiden asetannan kautta, jolla varmistetaan, että palvelualue kykenee tehokkaasti tukemaan palvelutuotannon johtamista riittävällä, mutta yhdenmukaistetulla ja selkeällä talous-, henkilöstö- ja toimintatiedolla ja yhdessä talouspalvelujen kanssa määritetyllä Fokus-toimintamallilla.

Controller-palveluiden tukea organisaatiolle vahvistetaan ja palveluun liittyviä toiminta- ja työskentelytapoja uudistetaan. Osana controller-palvelua tuotetaan tukea yksikkökustannusten ja muun toiminnan ja talouden tiedon entistä parempaan hyödyntämiseen johtamisessa ja päätöksenteossa.

Tärkein tavoite Raportointi- ja analytiikkapalvelujen palvelualueelle vuodelle 2026 on auttaa organisaatiota onnistumaan taloudellisten tavoitteiden toteutumisessa riittävällä tiedolla ja toimintamallien käyttöönoton tuella. Palvelualueen oma toiminta varmistaa myös palvelualueen asiantuntijoille asetettujen sopeuttamistoimien toteutumisen.

Talouden tavoitteet

Raportointi- ja analytiikkapalvelut 1 000 €	Raportointi- ja analytiikkapalvelut	Toiminta- ja talouscontrollerit	Tietotuotanto ja data-analytiikkapalvelut	Vaikuttavuus ja asiakaskokemus sekä ohjekoordinaatio	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	20	195	215
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-320	-977	-537	-686	-2 521
sisäiset toimintamenot	0	0	0	0	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-320	-977	-517	-491	-2 305

2.2.10.1 Raportointi- ja analytiikkapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelualueen yhteiselle kirjautuvat Raportointi- ja analytiikkapalvelujen palvelualueen sellaiset yhteiset kustannukset, joita ei kohdenneta palveluyksiköille.

Talouden tavoitteet

Raportointi- ja analytiikkapalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-320
Henkilöstömenot	-234
Palvelujen ostot	-70
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-320

2.2.10.2 Toiminta- ja talouscontrollerit

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toiminta ja talouscontrollerit-palveluyksikön tehtävänä on tuottaa johtamisen tuen palvelua hyvinvointialueen toimialoille sekä huolehtia toimialojen osuuden toteuttamisesta ja koordinoinnista hyvinvointialueen talouden prosesseissa. Lisäksi yksikön tehtävänä on talouden tuki ja yhteistyö toimialojen ja vastuualueiden kanssa myös muutos- ja kehittämishankkeissa sekä tarvittavien laskelmien, selvitysten ja analyysien toteuttaminen sekä muu johtajien ja esihenkilöiden tarvitsema talousjohtamisen tuki toimialoilla.

Yksikön toiminnan painopiste on sen varmistamisessa, että pystymme tuottamaan riittävää, laadukasta ja organisaation välttämättömiä tarpeita vastaavaa talouden johtamisen tukea siitä huolimatta, että palveluun käytettävissä oleva resurssi on rajallinen. Painopistealueena on erityisesti talouden tasapainotusohjelman toteutumisen varmistaminen ja tuki seurannan keinoin sekä koko organisaation kustannustietoisuuden lisääminen ja tuki taloudellisten toimintatapojen tunnistamiseen ja johtamiseen.

Talouden tavoitteet

Toiminta- ja talouscontrollerit 1 000 €	Palveluysikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-977
Henkilöstömenot	-977
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-977

2.2.10.3 Tietotuotanto ja data-analytiikkapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tietotuotanto ja data-analytiikkapalvelujen palveluysikkö tuottaa hyvinvointialueelle raportointitietoa ja datan jalostamista sekä jatkuvaan tiedon tuottamiseen niin päivittäisjohtamisen kuin viranomaisraportoinnin tarpeisiin. Palveluysikköön on rekrytoitu kaksi uutta BI-analytiikkaa, joiden avulla palvelualueen strategisesti tärkeitä raporttikehityksen ostopalveluita voidaan vuonna 2026 vähentää.

Yksikön keskeinen toiminta talousarviokaudella keskittyy Fokus -raportoinnin valmistumiseen ja sen kehittämiseen palvelutuotannon tarpeisiin, sekä tietoallastiedon jatkohyödyntämisen kehittämiseen hyvinvointialueen menestyksekkään talous-, henkilöstö- ja toimintatiedoin tapahtuvan johtamisen tarpeisiin. Lisäksi yksikkö tuottaa entiseen tapaan päivittäin lukuisia ad hoc -tietopyyntöjä palvelutuotannon johtamisen tarpeisiin. Palveluysikkö osallistuu vuonna 2026 merkittävällä tavalla tietoallastiedon tuomiseen näkyväksi palvelutuotannon raportointitarpeissa. Tämän toteutumisessa uudet rekrytoinnit ovat merkittävä parannus toimintatiedon tuottamisen mahdollistumiseen kevästä 2026 lukien.

Talouden tavoitteet

Tietotuotanto ja data- analytiikkapalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	20
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	20
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-537
Henkilöstömenot	-371
Palvelujen ostot	-165
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-517

2.2.10.4 Vaikuttavuus ja asiakaskokemus sekä ohjekoordinaatio

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vaikuttavuus ja asiakaskokemus, sekä ohjekoordinaation palveluyksikkö vastaa hyvinvointialueen sosiaalihuollon asiakas- ja terveydenhuollon potilastietojärjestelmien kirjaamisen kokonaisuudesta yhdessä tietohallinnon asiantuntijoiden kanssa. Keskiössä on selkeyttää mm. rahoitukseen vaikuttavien tietojen kirjaamista oikein ja riittävällä kattavuudella, niin terveydenhuollon kuin sosiaalihuollon osalta. Kirjaamisen oikeellisuuden varmistaminen on keskiössä myös raportoituvan tiedon oikeellisuuden varmistamisessa. Yhteistyötä tiivistetään myös Tietohallinnon kanssa asiaan liittyen. Yksikkö osaltaan seuraa ja osallistuu kansallisten kirjaamisohjeiden toimeenpanoon hyvinvointialueella.

Palveluyksikössä toimii myös vaikuttavuustiedon kerääminen, kehittäminen ja ohjaaminen hyvinvointialueen palvelutuotannon kehittämiseksi, sekä hoito- ja palveluketjukoordinaatio. Vaikuttavuuspäiviä järjestetään, sekä toiminnan vaikuttavuutta parantavia valmennuksia pidetään, sekä tiedon hyötykäyttöä mm. potilastyön hoidon vaikuttavuuden parantamiseksi kehitetään saaduilla ulkopuolisilla avustuksilla. Myös hoitotyön verkoston kansallisen vertaiskehittämisen mittaritietojen tuonti toteutetaan suunnitelmallisesti palvelutuotannon

kehittämisen tueksi, osana hoitotyön laadun kehittämistä. HYVAKSin sisäistä verkostoyhteistyötä parannetaan.

Sen lisäksi palveluyksikössä tuotetaan hyvinvointialueen ohjekoordinaatio ja mm Sampo - ohjepankin ylläpito ja kehittäminen, sekä asiakaskokemustiedon keräämisen ylläpito ja kehittäminen vastaamaan kansallisia vaatimuksia. Ohjepankin käytettävyyttä ja ohjeiden kokonaisuuden hallintaa parannetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa vuoden 2026 aikana.

Palveluyksikkö jatkaa aiempia toimintojaan, mutta vuonna 2026 keskitytään palveluyksikön sisäisen palvelutehtävän tiiviimpään liittämiseen myös muuhun yksikön toimintaan, tavoitteena saada palveluyksikön toimintaa hyödynnettyä myös uuden raportointi- ja analytiikkayksikön yhteen toimivuuden parantamiseksi, toimien myös sisäisenä yhteistyökumppanina niin controllertoiminnoille kuin tiedon laadun ja kirjaamisen kehittämisessä, sekä niihin liittyvien ohjeiden paremmin saataville tuomisessa.

Talouden tavoitteet

**Vaikuttavuus ja
asiakaskokemus sekä**

ohjekoordinaatio

Palveluyksikkö

1 000 €

yhteensä

TOIMINTATULOT ULKOISET	195
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	195
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-686
Henkilöstömenot	-582
Palvelujen ostot	-100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-491

2.3 PALVELUTUOTANNON TUKIPALVELUT

Toiminnan kuvaus

Palvelutuotannon tukipalveluita Keski-Suomen hyvinvointialueella ovat:

- Puhtauspalvelut- ja ruokapalvelut
- Välinehuolto ja lääkintäteknikka
- Logistiikka ja kuljetuspalvelut

Palvelutuotannon tukipalveluja tuotetaan hyvinvointialueen omana tuotantona sekä ostopalveluna. Tukipalveluissa työskentelee noin tuhat henkilöä ja vastuualueen talousarvion toimintamenot ovat 93 miljoonaa euroa. Tukipalveluilla on merkittävä asiantuntijarooli ravitsemuksen suunnittelussa, sairaalahygienian toteuttamisessa sekä lääkinnällisten laitteiden, apuvälineiden ja tarvikkeiden hallinnoinnissa, hankinnassa ja kuljetusketjun hallinnassa.

2.3.1.1 Palvelutuotannon tukipalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelutuotannon tukipalvelut yhteiset on tekninen palveluyksikkö ja toimipiste, jossa käsitellään sellaiset yhteiset menot, joita ei voida kohdistaa vain tietyille palveluyksiköille.

Talouden tavoitteet

Palvelutuotannon tukipalvelut yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-227
Henkilöstömenot	-155
Palvelujen ostot	-72
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-11
TOIMINTAKATE (sitova)	-238

2.3.2 Puhtaus- ja ruokapalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Puhtaus- ja ruokapalvelut järjestää keskitetysti kaikki hyvinvointialueen puhtaus- ja ruokapalvelut joko omana tuotantona tai ostopalveluna hyvinvointialueen Inhouse-yhtiöiltä tai ulkopuolisilta palvelutuottajilta. Puhtaus- ja ruokapalvelut tekee tiivistä yhteistyötä ja osa palvelusta esimerkiksi ruuanjakelussa tehdään yhdessä. Palvelut suunnitellaan yhteistyössä asiakkaan kanssa ydintoimintoja tukien.

Puhtauspalvelut tuottaa tai ostaa tilojen siivouksen sovitun tilatyypikohtaisen puhtausluokan vaatimalla tavalla. Lääkintälaitteiden ja apuvälineiden ulkopintojen puhdistus, sairaalasänkyjen puhdistus ja puhtaaksi petaus potilaan kotiutuessa ja erityissiivouspalveluiden tuottaminen esim. puhdistasiivous, erityissiivoukset kuuluvat puhtauspalveluiden palveluihin. Lisäksi palveluun kuuluu asumispalveluyksiköissä ja sairaaloissa aterioiden jakelupalvelut päivärytmin mukaisesti sekä yksiköiden tuotetilausten tekeminen ja purkaminen osasto-keittiöön/saarekkeeseen. Ja sovitusti yksikön muut keittiötyöt kuten aamupalan, lounaan, päiväkahvin, päivällisen ja iltapalan valmistelu ja astiahuolto.

Ruokapalvelun rooli on tukea asiakkaan hyvinvointia ja toipumista ravitsemuksellisesti täysipainoisilla aterioilla. Huolehtia ruoan ravitsemuksellisesta laadusta ravitsemushoito- ja ruokasuositusten mukaisesti lainsäädäntöä noudattaen ja erityisruokavaliot huomioiden. Ruokapalvelut ostaa tai tuottaa aterioita tilausten ja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti ja toimittaa tai ostaa välitystuotteita asiakastilausten mukaisesti. Ruokapalvelut vastaa myös Äidinmaitokeskuksen toiminnassa sairaala Novassa.

Tekstiilipalvelut järjestää keskitetysti henkilökunnan suojavaatteiden, potilastekstiilien, vuode- ja liinavaatteiden sekä erikoistekstiilien hankinta/vuokraus, huolto ja hyllytyspalvelut sovittuihin kohteisiin. Asukastekstiilien huoltopalvelut ja vaihtomatto- ja käsipyyherullapalvelut.

Tiivis yhteistyö palveluiden ja hygieniahoitajien kanssa on osa päivittäistä arkea, jotta pystymme nopeaan reagointiin palvelutarpeen ja esimerkiksi tartuntavaaran uhatessa: siivousta tehostetaan, jotta potilaiden/asukkaiden ja henkilökunnan terveysturvallisuus taataan.

Vuoden 2026 kolme keskeistä painopistettä on palveluverkko 2 toimeenpano, kokonaistaloudellisesti kustannustehokkaiden tukipalvelumallien analysointi ja käyttöönotto, tehdä suunnitelma siitä missä tukipalveluita tuottavissa yhtiöissä Hyvinvointialue on mukana vuonna 2027, kun sidosyksikkö hankintalainsäädäntö muuttuu.

Talouden tavoitteet

Puhtaus- ja ruokapalvelut 1 000 €	Ruokapalvelut yhteiset	Ruokapalveluiden ostopalvelut	muut kuin keskinen alue Keski- keskinen alue	Suomi	Puhtauspalvelut, yhteiset	keskinen ja Itäinen alue	Pohjoinen ja Läntinen alue	Puhtauspalvelu t Nova	Tekstiilipalvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	120	150	0	26	6	443	13	758
sisäiset toimintatulot	28 194	0	1 025	0	0	10 487	6 620	12 693	6 944	65 963
TOIMINTAMENOT	-156	-6 889	-6 320	-11 832	-270	-10 570	-6 115	-10 873	-7 076	-60 102
sisäiset toimintamenot	-148	0	-884	-1 651	-7	-573	-448	-2 146	-20	-5 878
TOIMINTAKATE (sitova)	27 889	-6 889	-6 060	-13 333	-278	-629	63	116	-140	741

2.3.2.1 Ruokapalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tavoitteena on tarkastella ja yhtenäistää ruokapalvelujen toimintatapoja ja prosesseja sekä varmistaa, että palvelut ydinprosessille tuotetaan taloudellisesti, asiakaslähtöisesti, oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja potilasturvallisesti. Etsitään kokonaistaloudellisinta tapaa tuottaa ruokapalvelua alueellisesti eri asiakkaille huomioiden hyvinvointialueen muussa toiminnassa tapahtuvat muutokset.

Vuonna 2026 arvioidaan oman tuotannon tuotantoprosesseja. Mitoitetaan tuotantokeittöiden työ vastaamaan palveluverkko 2:sen muuttunutta palvelutarvetta kaikissa tuotantokeittöissä ja sopeutetaan tuotanto vastaamaan sitä. Henkilöstön käytön optimointi, on jatkuva osa normaalia toimintaa. Oman tuotannon vahvuus on, että se pystyy reagoimaan resurssitehokkaasti ja joustavasti alueella tapahtuviin muutoksiin sekä asiakkaiden tarpeissa että palveluverkossa. Ruokapalveluiden toiminnan muutoksiin liittyy muutostilanteissa kiinteästi myös kuljetussopimusten uudelleen järjestely. Tavoitteena on myös arvioida kotiaterioiden kokonaistaloudellisesti kustannustehokkain tuotantotapa.

Oma ruokapalvelutuotanto on varautumisen näkökulmasta tärkeä asia, koska sillä pystytään vastaamaan alueellisiin häiriötilanteisiin, joissa tehtävänä on vastata ruokapalveluiden kokonaiskoordinoinnista ja toiminnan operatiivisesta järjestämisestä. Osana valmiussuunnittelua jatketaan mm poikkeusolojen ruokailan kehittämistä sekä syvennetään sidosryhmäyhteistyötä esim. tavarantoimittajien kanssa.

Vuonna 2026 tavoitteena on tuotannonohjausjärjestelmän käytön syventäminen laadullisten ja taloudellisten ratkaisujen saavuttamiseksi yhteistyössä asiakkaan kanssa. Järjestelmien avulla pystytään kehittämään ruokapalvelujen prosesseja sekä ravitsemuksellisen laadun seurantaa. Tilaus- ja tuotannonohjausjärjestelmän tarkoituksenmukaisen käytön ja kehittämistyön kautta vaikuttamme myös syntyvään hävikkiin. Ruokapalvelussa aterioiden lisäksi kohteisiin välitettävillä tuotteilla on merkittäviä kustannusvaikutuksia yksiköille. Tavoitteena on löytää uusia toimintatapoja ja kustannussäästöjä tuotevalikoiman rajaamisella,

tilausohjeistuksella sekä uusilla toimitusratkaisuilla. Selvitetään esimerkiksi kauppakassityyppistä palvelua tai suoratoimituksia isompiin kohteisiin.

Ruokapalvelut yhteiset yksikössä työskentelee palvelujohtaja, (palvelujohtajan palkkakulu menee puhtauspalvelut yhteiset kustannuspaikalta) joka vastaa puhtaus- ja ruokapalveluiden strategisesta johtamisesta: talous, henkilöstö, toiminta ja prosessit. Lisäksi yhteiset yksikössä on kaksi asiantuntijaa (ravitsemussuunnittelija ja sovellusasiantuntija), jotka tuottavat palveluita koko yksikön sekä koko hyvinvointialueen käyttöön. Näitä palveluja ovat esim. ravitsemuksellisen laadun arviointi, henkilöstön koulutus hyvinvointialueen tasoisesti sekä ravitsemuksellisesti että tilausjärjestelmiin liittyen, tuotannonohjausjärjestelmän ylläpito sekä muut koko yksikköä koskevat kehitystehtävät ja erilaisiin työryhmiin osallistuminen.

Talouden tavoitteet

Ruokapalvelut yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	28 194
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-156
Henkilöstömenot	-132
Palvelujen ostot	-18
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-4
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-148
TOIMINTAKATE (sitova)	27 889

2.3.2.2 Puhtauspalvelut, yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tavoitteena on tehostaa ja yhtenäistää tuotantoa sekä lisätä kulurakenteen läpinäkyvyyttä kaikkien toimijoiden osalta. Arvioida palvelun tuotantotapoja ja aikoja sekä varmistaa, että palvelut ydinprosessille tuotetaan asiakaslähtöisesti, oikea-aikaisesti, laadukkaasti ja potilas-turvallisesti. Palveluverkko suunnitelman toimeenpanon etenemisen myötä puhtauspalvelut mitoitetaan ja organisoidaan vastaamaan muuttunutta tarvetta. Laadukas ja

kustannustehokas palvelutuotanto edellyttää tiivistä ja jatkuvaa asiakasyhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa. Tavoitteena on edelleen kehittää yhteistyötä ja tiedonkulkua palveluiden kanssa ja varmistaa näin toimintaan nähden riittävä palvelutaso sekä yhdenmukaiset toimintamallit.

Puhtauspalveluissa on tavoitteena yhtenäistää toimintatapoja siten, että esim. kaikkiin samankaltaisiin yksiköihin tuotetaan samansisältöiset palvelut. Vuoden 2026 aikana siirretään ikääntyneiden asumispalveluista hoitajamitoitusten tarkastelun yhteydessä tunnistettuja tukipalvelutehtäviä esim. ateriahuoltoon liittyen puhtauspalveluiden tehtäväksi. Samalla arvioidaan erilaisia palvelun tuottamisen malleja kustannustehokkuuden näkökulmasta ja lisätään yhdistelmätyötä siirtämällä ostopalvelua omaksi työksi.

Hyvinvointialueen strategisena menestystekijänä nähdään hyvinvoiva, osaava ja osallistuva henkilöstö. Tähän pyritään laatimalla henkilöstön koulutussuunnitelma, laajentamalla Intro-perehdytysohjelman käyttöä sekä ottamalla ensimmäisten joukossa käyttöön uutta työvuorosuunnitteluohjelmaa. Lisäksi tarkastellaan henkilöstön liikkuvuutta, selvitetään varahenkilötoiminnan laajentamista ja henkilöstön työhyvinvointia sekä pyritään siten vaikuttamaan poissaoloihin.

Puhtauspalvelut yhteiset yksikössä työskentelee palvelujohtaja, joka vastaa puhtaus- ja ruokapalveluiden strategisesta johtamisesta: talous, henkilöstö, toiminta ja prosessit. Lisäksi yhteiset yksikössä on kaksi asiantuntijaa, jotka tuottavat palveluita koko yksikön käyttöön. Näitä palveluja ovat esim. työmäärämitoitus, palvelun laadun arviointi, työvuorosuunnittelu ja sen kehittäminen, työohjeet, substanssikouluttaminen ja koulutussuunnittelu sekä muut koko yksikköä koskevat kehitystehtävät sekä erilaisissa työryhmissä yksikön edustajana toimiminen esim. sisäilma-työryhmä.

Talouden tavoitteet

Puhtauspalvelut, yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-270
Henkilöstömenot	-270
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-7
TOIMINTAKATE (sitova)	-278

2.3.2.3 Ruokapalveluiden ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ruokapalveluiden palvelutuotannosta noin 30,5 % hankitaan ostopalveluna. Suurin osa ostopalveluista hankitaan sidosyksikköhankintana yhtiöiltä, joissa hyvinvointialue on mukana yhdessä kuntien kanssa. Näitä yhtiöitä ovat:

- Saasera Oy (Saarijärvi)
- Karsera Oy (Karstula)
- Jämsän ateria ja puhtauspalvelut Oy (Jämsä)
- Keurusseudun ateria- ja tukipalvelut Kateria Oy (Keuruu, Petäjävesi, Multia,)
- Kivijärven Helmi Oy (Kivijärvi)
- Kinnulan ruokapalvelut Oy (Kinnula)

Lisäksi Laukaan ja Hankasalmen laitosateriat ostetaan ulkoisilta palveluntuottajilta ja kotia-aterioiden sekä omantuotannon ateriakuljetukset ostetaan ulkoisilta palveluntuottajilta.

Vuoden 2026 painopisteenä on palveluverkko 2 toimeenpano sekä hankintalain muutokseen valmistautuminen. Tavoitteena on vuoden 2026 aikana keskustella yhteistyössä

sidosyksiköiden kanssa tulevasta lakimuutoksesta ja tehdä suunnitelma siitä missä ruokapalveluita tuottavissa yhtiöissä Hyvinvointialue on mukana vuonna 2027, kun sidosyksikkö hankintalainsäädäntö muuttuu.

Tavoitteena on jatkaa ruoan toimitus- ja palveluprosessien kokonaisvaltaista tarkastelua. Arvioidaan yhtiöltä ostettavien lisäpalveluiden tarpeellisuutta ja siirtää ostopalvelua omaksi työksi esim. yksittäisten kohteiden palvelukeittiötoiminnan osalta. Aterioiden kuljetuskertojen arviointia jatketaan ja niitä pyritään vähentämään yhteistyössä palveluntuottajien ja palveluyksikön kanssa.

Tavoitteena on myös muodostaa palveluntuottajien kanssa vakiintuneet toimintamallit aterioiden tilaamiseen, toimituksiin, reklamaatioiden hoitoon, laadunvalvontaan, asiakastapamiin yms. Panostaa ravitsemus- ja atriatileämisen osaamisen vahvistamiseen asiakasrajapinnassa.

Vuoden 2026-2027 ostopalveluiden painopisteitä ovat:

- Hankintalainmuutos, sidosyksikköhankinnat
- Ostopalveluiden kustannusten arviointi ja läpinäkyväksi tekeminen: kuljetusten, aterioiden ja palvelun kustannusten erittely
- Toimintamallien yhtenäistäminen
- Asiakkaiden ravitsemuksellinen yhdenvertaisuus
- Tilaus-, toimitus- ja palveluprosessin kokonaisvaltainen tarkastelu
- Kuljetuskertojen tarkastelu

Kokonaisuutta johtaa palvelujohtaja yhdessä muut kuin keskinen alueen palvelupäällikön kanssa.

Talouden tavoitteet

Ruokapalveluiden ostopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-6 889
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-6 870
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-19
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 889

2.3.2.4 Ruokapalvelut, muut kuin keskinen alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ruokapalvelut muut kuin keskinen alueeseen sisältyy ruoka ja puhtauspalveluiden palvelutuotantoa. Ydintehtävänä on tarjota yhdenmukaiset, turvalliset ja laadukkaat sekä kustannustehokkaat tuotanto- ja palveluprosessit kaikkiin yksiköihin. Palvelualueella on kolme tuotantokeittiötä: Äänekoski, Viitasaari, Pihtipudas.

- Äänekoski, joka tuottaa Äänekosken, Uuraisten ja Konneveden alueen palvelut.
- Viitasaari, joka tuottaa Viitasaaren ja Kannonkosken alueen palvelut.
- Pihtipudas, joka tuottaa Pihtiputaan alueen palvelut.
- Puhtauspalvelut Keuruu, Multia, Petäjävesi alueen palvelut.
- Siivouksen ostopalvelut Keuruu, Multia, Petäjävesi alue

Alueella on 4 palvelukeittiötä, jotka toimivat palveluyksiköiden yhteydessä ja niihin ruoka toimitetaan lähimmästä tuotantokeittiöstä. Näissä palvelukeittiöissä työskentelee ruokapalveluiden henkilöstö. Osana talouden sopeuttamistoimia alueelta on vähennetty 4

henkilöstöravintolaa vuoden 2025 aikana. Vuonna 2026 henkilöstöravintola toimii Äänekoskella ja Pihtiputaalla. Palvelualueen kokonaisateriamäärä on noin 6000/pv.

Kokonaisuutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa kokonaisuuden johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisesta kehittämisestä. Omana toimintana tehtävää työtä organisoii ja tuotanto- ja palvelukeittiöiden operatiivisesta toiminnasta vastaavat palveluvastaavat (4 henkilöä ja ruokapalvelutyönjohtaja (2 henkilöä). Palvelukokonaisuuden tuottamiseksi alueella työskentelee noin 80 henkilöä.

Vuoden 2026 aikana siirretään Keuruu, Multia, Petäjävesi alueella ikääntyneiden asumispalveluista hoitajamitoitusten tarkastelun yhteydessä tunnistettuja tukipalvelutehtäviä esim. ateriahuoltoon liittyen puhtauspalveluiden tehtäväksi. Samalla arvioidaan erilaisia palvelun tuottamisen malleja kustannustehokkuuden näkökulmasta ja lisätään yhdistelmätyötä siirtämällä ostopalvelua omaksi työksi.

Palveluverkko 2 toimeenpanon yhteydessä tarkastellaan tuotantokeittiöiden määrää, aterijakelumallia ja kuljetuskertoja sekä arvioidaan esim. aamupuuron valmistusta kohteissa tuotantokeittiön sijaan. Vuoden 2026 tavoitteena on vastuullisuuden kehittämisen jatkaminen: omana tuotantona tuotettavien palveluiden sisällön selkeyttäminen ja toiminnan tehokkuuden kriittinen tarkastelu. Osana talouden säästökeinoja ja vastuullisuustyötä arvioidaan ateriakuljetuskertojen määriä. Syntyvän ruokahävikin määrää seurataan läpi koko tilaus- ja tuotantoprosessin ja sen määrää pyritään vähentämään.

Tavoitteena on vähentää sairauspoissaolojen määrää hyödyntämällä Aino HealthManager -työkyvyhallintaohjelman tuottamaa tietoa. Henkilöstön osaaminen varmistetaan ajantasaista koulutusta tarjoamalla. Yhteistyössä puhtauspalveluiden kanssa kehitetään alueellisesti varahenkilöresurssien kustannustehokasta käyttöä.

Talouden tavoitteet

Ruokapalvelut, muut kuin keskinen alue 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	120
Myyntitulot/Liikevaihto	120
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 025
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-6 320
Henkilöstömenot	-3 782
Palvelujen ostot	-809
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 728
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-884
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 060

2.3.2.5 Ruokapalvelut, keskinen alue Keski-Suomi

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ydintehtävänämmme on tarjota yhdenmukaiset, turvalliset ja laadukkaat sekä kustannustehokkaat tuotanto- ja palveluprosessit yksiköihin. Keskisellä alueella toimii yksi iso ruokapalvelukeskus, joka tuottaa kokonaisvaltaisesti palvelut laajalle alueelle Jyväskylässä ja Muuramessa mukaan lukien kotipalveluateriat. Loppuvuonna 2025 Joutsan ja Luhangan alueen asiakkuudet siirtyivät Kukkumäen tuotannon alle, kun Joutsan tuotantokeittiö lakkautettiin. Eteläisen palvelualueen ateriämäärä on noin 13 000/ pv.

Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen toimintaan kuuluu myös äidinmaitokeskus, joka toimii sairaala Novassa 7 päivänä viikossa. Toiminnasta suurin osa kohdentuu vastasyntyneiden teho-osastolle. Tehtäviin kuuluu äidinmaidon luovutusprosessi, maidon käsittely ja toimitus. Tuotantokeittiön toimintaa tukee alueella palvelu- ja kuumennuskeittiöt (yht. 6 kpl), joilla varmistetaan palveluiden saatavuutta yhteistyössä puhtauspalveluiden toimijoiden kanssa. Keskisen alueen ruokapalvelut tuottaa palveluita yhteensä 145 eri yksikköön.

Palveluverkko 2 tuomien muutosten myötä Kukkumäen asiakkuuksien määrä tulee kasvamaan. Oma tuotanto pystyy reagoimaan herkästi, resurssitehokkaasti ja joustavasti alueella

tapahtuviin muutoksiin asiakkaiden tarpeissa. Oma tuotanto on myös merkittävä tekijä varautumiseen liittyvissä asioissa.

Kokonaisuutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa kokonaisuuden johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisesta kehittämisestä. Omana tuotantona tehtävää työtä organisoivat palveluvastaavat (3 henkilöä) sekä ruokapalvelutyönjohtajat sekä kehittämiskoordinaattori (yhteensä 12 henkilöä). Palvelukokonaisuuden tuottamiseksi eteläisellä alueella työskentelee keskimäärin noin 135 henkilöä.

Toiminnan vastuullisuuden kehittämistä jatketaan vuonna 2026. Syntyvän hävikin määrää seurataan läpi koko tilaus- ja tuotantoprosessin ja sen määrää pyritään vähentämään. Sairaala Novassa jatketaan lautashävikin määrän seuraamista ja tuloksista raportoidaan palveluille ja etsitään yhteistyössä hävikin minimoimisen malleja. Osana talouden säästökeinoja ja vastuullistytöä arvioidaan ateriakuljetuskertojen määriä ja tavoitteena on vähentää niitä edelleen. Tämä tapahtuu kuumennuskeittiöiden määrän vähentämisellä (Korpilahden kuumennuskeittiö) ja toiminnan keskittämisellä Kukkumäen ruokapalvelukeskukseen sekä samaan aikaan tarjoamalla palveluille uusia tapoja ruuan vastaanottamiseen (esim. erillisten aterioiden kuumennusvaunujen käyttö pienissä tiloissa).

Jatketaan omana tuotantona tuotettavien palveluiden sisällön selkeyttämistä ja toiminnan tehokkuuden kriittistä tarkistelua. Ruokapalveluiden työmäärämitoitukset jatkuvat ja näiden tulosten pohjalta kehitetään toimitapoja sekä kokonaistaloudellisia tukipalveluiden tuottamiskäytäntöjä yhteistyössä puhtauspalveluiden kanssa. Lisäksi huomioidaan palveluverkon toimeenpanon etenemisen vaikutukset palvelutuotantoon.

Tavoitteena on vähentää sairauspoissaolojen määrää Aino HealtManager -työkyvyhallintaohjelman tuoman taustatuen avulla. Henkilöstön osaaminen varmistetaan ajantasaista koulutusta tarjoamalla. Keskisen alueen henkilöstöresursseja suunnitellaan jatkossa isompina kokonaisuuksina, joka näkyy kustannustehokkaina sijaisjärjestelyinä, toiminnan turvaamisena ja henkilöstön osaamisen kehittymisenä.

Talouden tavoitteet

Ruokapalvelut, keskinen alue

Keski-Suomi 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	150
Myyntitulot/Liikevaihto	150
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-11 832
Henkilöstömenot	-6 134
Palvelujen ostot	-1 235
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 450
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-13
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 651
TOIMINTAKATE (sitova)	-13 333

2.3.2.6 Puhtauspalvelut keskinen ja itäinen alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alue kostuu keskisen ja itäisen alueen kohteista, joihin tuotamme siivous- ja/tai aterioiden-jakelupalvelut sekä tekstiilipalvelut, joko omana tuotantona tai ostopalveluna.

Palvelutuotanto on jaettu neljään kokonaisuuteen:

- Keskinen alue 1: Kyllön ja Palokan terveysasema –sairaalat sekä Uuraisten alue
- Keskinen alue 2: Jyväskylän alueen ikääntyneiden asumispalveluyksiköiden laitoshuoltopalvelut
- Itäinen alue 1: Hankasalmi, Joutsa, Laukaa, Luhanka ja Muurame -alue
- Siivouksen ostopalvelut –kokonaisuus keskinen - ja itäinen alue

Keskinen alueen palvelutuotanto kattaa Jyväskylän kaupungilta siirtyneet noin 110 kohdetta. Itäiseen alueeseen kuuluvat seututerveyskeskukselta ja kunnilta Hyvinvointialueelle siirtyneet kohteet. Ostopalvelut pitävät sisällään siivoussopimusten asiakasyhteistyön niin palveluntuottajaan, kuin tilojen käyttäjien kanssa, palvelutarvemuutokset sekä palvelun laadun- ja sopimusten valvonnan.

Kokonaisuutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa kokonaisuuden johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisesta kehittämisestä. Omana tuotantona tehtävää työtä organisoii 3 palveluvastaavaa sekä 4 palveluohjaaja. Laitoshuoltajia alueella työskentelee noin 170 henkilöä. siivouksen ostopalvelusopimusten arvo on noin 2,4 milj. euroa.

Vuoden 2026 tavoitteena on ylläpitää toimintaa kehittävä ja kriittisesti tarkasteleva työote, edelleen tehostaa sekä yhdenmukaistaa aterioidentilauksen- ja jakelun -, sekä puhtaanapidon toimintamalleja. Aterioiden tilaus- ja jakelukäytänteiden tarkastelussa huomioidaan hävikin minimointi. Jatketaan palveluiden tuottamismallin arviointia, mikä on toiminnallisesti ja taloudellisesti edullisinta tapaa tuottaa kokonaispalveluita. Arviointia tehdään tiiviissä yhteistyössä yhdessä ruokapalveluiden kanssa.

Tarkastelussa nostetaan esille palveluiden taajuus ja tuottamistapa, tuotetaanko palvelua kokonaisuudessa omana tuotantona vai osittain tai kokonaan ostopalveluna. Tarkastelua tehdään yhteistyössä palveluiden kanssa, huomioiden palveluverkko selvityksen vaikutukset. Ydintehtävänä on tarjota yhdenmukaiset, turvalliset ja laadukkaat sekä kustannustehokkaat palveluprosessit kaikkiin yksiköihin yhteistyössä eri palvelualueiden kanssa.

Ikääntyneiden asumispalveluiden sekä alueellisen osastotoiminnan palveluverkko 2 päätösten myötä lakkaa 9 laitoshuoltajan toimea. Huomioiden ikääntyneiden yhteisöllisen asumismuodon lisääminen ja asumismuodon palveluiden muutokset, sekä Kyllön uuden osaston aloituksen, on kokonaisvähennys 4 laitoshuoltajan toimea. Palveluverkko päätökset vaikuttavat vähenevästi myös siivouksen ostopalveluihin.

Tavoitteena on vähentää sairauspoissaolojen määrää hyödyntämällä Aino HealthManager -työkyvyhallintaohjelman tuomaa tietoa. Lisäksi varmistaa henkilöstön osaamisen ajantasaisuus koulutusta tarjoamalla. Näiden toimien avulla pyrimme saamaan pysyvää, työssään viihtyvää ja hyvinvoivaa henkilöstöä.

Talouden tavoitteet

Puhtauspalvelut keskinen ja Itäinen alue		Palveluyksikkö
1 000 €		yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	✓	26
Myyntitulot/Liikevaihto		26
Maksutulot		0
Tuet ja avustukset		0
Muut toimintatulot		0
TOIMINTATULOT SISÄISET		10 487
TOIMINTAMENOT ULKOISET	✓	-10 570
Henkilöstömenot		-8 076
Palvelujen ostot		-2 390
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-105
Avustukset		0
Muut toimintamenot		0
TOIMINTAMENOT SISÄISET		-573
TOIMINTAKATE (sitova)		-629

2.3.2.7 Puhtauspalvelut pohjoinen ja läntinen alue

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Puhtauspalvelut läntisen, pohjoisen alueen kokonaisuus koostuu omana tuotantona sekä ostopalveluna tuotettavista laitoshuoltajien siivous-, tekstiili- ja ateriapalveluiden työtehtävistä.

Alue on jaettu neljään kokonaisuuteen:

- Puhtauspalvelut pohjoinen alue 1: Viitasaari, Pihtipuhdas, Kinnula, Konnevesi, Kivijärvi, Kannonkoski
- Puhtauspalvelut pohjoinen alue 2: Äänekoski, Saarijärvi, Karstula
- Puhtauspalvelut läntinen alue 1: Jämsä
- Siivouksen ostopalvelut pohjoisella ja läntisellä alueella

Ostopalvelut pitää sisällään siivoussopimusten asiakasyhteistyön niin palveluntuottajaan, kuin tilojen käyttäjien kanssa sekä palvelutarvemuutokset sekä palvelun laadunvalvontatehtävät. Ostopalvelusopimusten arvo on noin 400 000 €. Kokonaisuutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa kokonaisuuden johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisesta

kehittämisestä. Omana tuotantona tehtävää työtä organisoii 3 palveluvastaavaa sekä 4 palveluohjaaja. Laitoshuoltajia alueella työskentelee noin 120 henkilöä.

Tavoitteena on tarjota yhdenmukaiset, turvalliset ja laadukkaat sekä kustannustehokkaat palveluprosessit kaikkiin yksiköihin yhteistyössä eri palvelualueiden kanssa. Vuoden 2026 aikana arvioidaan palveluiden sisältöä ja tarkastellaan palveluiden tuottamistapaa, tuotetaan palvelua omana tuotantona vai osittain tai kokonaan ostopalveluna. Mitoituksien tulosten pohjalta kehitetään taloudellisesti edullisinta tapaa tuottaa palveluita mm. yhdistämällä siivous- ja ateriapalvelutehtäviä.

Vuoden 2026 aikana siirretään pohjoisella alueella ikääntyneiden asumispalveluista hoitajamitoitusten tarkastelun yhteydessä tunnistettuja tukipalvelutehtäviä esim. ateriahuoltoon liittyen puhtauspalveluiden tehtäväksi. Samalla arvioidaan erilaisia palvelun tuottamisen malleja kustannustehokkuuden näkökulmasta ja lisätään yhdistelmätyötä siirtämällä ostopalvelua omaksi työksi. Palveluverkkopäätöksen toimeenpanon myötä vuonna 2026 ostopalvelusopimukset päätetään loppuvissa yksiköissä sekä laitoshuoltajien toimia vähennetään työn vähentyessä ikääntyneiden asumispalveluista 3 toimea ja alueellisen osastotoimen muutosten yhteydessä henkilöstöä sijoitetaan kohteisiin, joihin toimintaa siirretään.

Tavoitteena on vähentää sairauspoissaolojen määrää hyödyntämällä Aino HealthManager -työkyvyhallintaohjelman tuottamaa tietoa. Henkilöstön osaaminen varmistetaan ajantasaista koulutusta tarjoamalla. Yhteistyössä ruokapalveluiden kanssa kehitetään alueellisesti varahenkilöresurssien kustannustehokasta käyttöä.

Talouden tavoitteet

Puhtauspalvelut Pohjoinen

ja Läntinen alue 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	6
Myyntitulot/Liikevaihto	6
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	6 620
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-6 115
Henkilöstömenot	-5 521
Palvelujen ostot	-475
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-117
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-448
TOIMINTAKATE (sitova)	63

2.3.2.8 Puhtauspalvelut Nova

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Puhtauspalvelut tuottaa sairaala Novaan sekä muihin sairaalan alueella käytössä oleviin kiinteistöihin (Rakennus 45, N, F1- F2-osa, Kruunutorni, Lastenkoti pikkumetsä) puhtauspalvelut. Palvelut koostuvat siivouspalveluista, keskitetystä vuodehuollosta, lääkintälaitteiden- ja apuvälineiden ulkopintojen puhdistuspalvelusta sekä osastojen aterioiden jakelupalveluista. Novassa palveluita tuotetaan 24/7.

- Palvelualue 1: Päivystysalue, leikkaus- ja synnytysyksiköt, sekä Sairaala Novan -1 ja 3.kerros, varahenkilöt
- Palvelualue 2: Sairaala Novan kerrokset 5, 6 ja rakennus 45.
- Palvelualue 3: Sairaala Novan vastaanotto- ja hoitotilat 1 ja 2 kerros, sekä Kruunutorni, F ja N rakennukset.
- Palvelualue 4: Sairaala Novan kerros 2, 6 ja 7 sekä psykiatrian vuodeosastot F- rakennuksessa.

Erikoissairaanhoito asettaa erityisvaatimuksia puhtauspalveluiden tuottamiselle esim. sairaala apteekin puhdistilat, leikkaussalit, tehohoito yksiköiden siivous ovat erityisosaamista vaativia kohteita, joita ei ole missään muualla Keski-Suomen Hyvinvointialueella. Lisäksi Novassa potilaiden kiertonopeus asettaa toiminnalle omat erityiset vaatimuksensa mm. palveluiden vasteaikoihin liittyen. Henkilöstöä alueella on 220 sairaalahuoltajaa, 4 palveluvastaa, 4 palveluohjaajaa ja palvelupäällikkö, joka vastaa oman vastualueensa johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta.

Vuonna 2026 jatketaan siivous- ja aterioiden jakelupalvelun työmäärämitoitusten mukaisen henkilöstötyöpanoksen toimeenpanoa. Arvioidaan siivouksen tuottamisen prosessia vuodeosastoilla, joissa on paljon potilasvaihtoja ja syvennetään Novan siivoustyötä- ja aterioiden jakelutyötä tekevän henkilöstön yhteistyötä ja osaamista. Tarkastellaan varahenkilöstön määrää sille tasolle, että sen resurssit ja osaaminen riittää äkillisten poissaolojen sijaistamiseen koko sairaala Novan alueella. Tavoitteena on edellä mainittujen toimien avulla saavuttaa kustannussäästöjä ja varmistaa palvelujen tuotanto erityistilanteissa

Tavoitteena on vähentää ruoan hävikkiä ja tehdä tiivistä yhteistyötä hävikkiruuan vähentämiseksi vuodeosastoilla yhteistyössä ruokapalvelujen ja sairaalapalvelujen kanssa. Muodostaa asiakkaiden ja palveluntuottajien kanssa vakiintuneet toimintamallit esim. reklamaatioiden hoitoon, laadunvalvontaan, asiakastapaamisiin yms.

Talouden tavoitteet

Puhtauspalvelut Nova 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	443
Myyntitulot/Liikevaihto	443
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	12 693
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-10 873
Henkilöstömenot	-10 544
Palvelujen ostot	-110
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-205
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-14
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2 146
TOIMINTAKATE (sitova)	116

2.3.2.9 Tekstiilipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tekstiilipalvelut järjestää keskitetysti tekstiilipalvelut Hyvinvointialueen toimipisteisiin. Tekstiilipalvelukokonaisuudet voidaan jakaa neljään kokonaisuuteen:

- Henkilökunnan suojavaatteet,
- Potilailla/asiakkailta käytössä olevat vuodevaatteet ja potilasvaatteet
- Asumisyksiköiden asiakkaiden omien tekstiilien pesupalvelut
- Vaihtomatto- ja käsipyyherullapalvelut

Tekstiilipalvelut vastuualutta johtaa palvelupäällikkö, joka vastaa oman vastuualueensa johtamisesta, taloudesta ja toiminnan tuloksellisuudesta. Tekstiilipalveluiden talousarvio vuodelle 2026 on noin 7,063 milj. euroa. Tekstiilipalvelut hankitaan pääsääntöisesti ostopalveluna.

Vuoden 2026 painopisteenä on palveluverkko 2:sen toimenpiteiden aiheuttamien muutosten täytäntöönpano tekstiilipalveluiden osalta. Tavoitteena on yhdenmukaistaa tekstiilivalikoimaa samankaltaisiin yksiköihin. Siirrytään kaikissa sairaaloissa ja ikäihmisten asumispalveluyksiköissä asteittain omista tekstiileistä vuokratekstiileihin, jolloin palveluntuottaja vastaa tekstiilien hankinnasta ja laadusta sekä potilasturvallisuusvaatimusten täyttymisestä.

Tavoitteena on jatkaa vuonna 2026 kehittää reklamaatioiden ja kustannusten raportointia ja seuranta palveluntuottajien ja palveluiden kanssa läpinäkyvämmäksi.

Talouden tavoitteet

Tekstiilipalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	13
Myyntitulot/Liikevaihto	13
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	6 944
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-7 076
Henkilöstömenot	-113
Palvelujen ostot	-6 955
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-20
TOIMINTAKATE (sitova)	-140

2.3.3 Välinehuolto ja lääkintätekniikka

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Välinehuolto ja lääkintätekniikka -palvelualue tuottaa väline-, lääkintälaitte- ja apuvälinehuoltoa sekä näiden toimintojen asiantuntijapalvelua koko hyvinvointialueen palvelutuotannolle. Palvelualueelle perustettiin toukokuussa 2025 Lääkintätekniikka, apuvälineet -palveluyksikkö, joka vastaa koko hyvinvointialueen apuvälineiden hallinnoinnista, sopimuksista ja koordinoinnista. Keskeisiä asiakkaitamme ovat esimerkiksi suun terveydenhuolto, operatiivinen toiminta, erikoisvastaanotot sekä kuntoutus- ja vammaispalvelut. Hyvinvointialueen väline- ja lääkintälaittehuolto on keskitetysti hallinnoitu ja organisoitu. Toimipisteet on hajautettu optimaalisesti resurssien mukaan ja palvelutuotannon toimintojen tarpeita palvelen.

Välinehuoltotoiminnalla estetään instrumenttien tai välineiden välityksellä tapahtuva infektioiden synty ja leviäminen. Potilaan hoidossa käytetyt, monikäyttöiset instrumentit ja välineet huolletaan lakien, asetusten ja standardien mukaisin prosessein. Välinehuolto omistaa

ja hallinnoi erikoissairaanhoidon välineistön sekä osallistuu asiantuntijaroolissa uusien välineiden hankintaan.

Lääkintäteknikka on lääketieteellisen tekniikan palveluyksikkö, joka vastaa erilaisten potilaan hoitoon ja tutkimukseen tarkoitettujen lääkintälaitteiden ylläpito- ja asiantuntijatehtävistä Keski-Suomen hyvinvointialueella. Lääkintäteknikka hallinnoi kaikkia hyvinvointialueen lääkinnällisiä laitteita ja niiden sopimuksia, osallistuu laitteiden ja tilojen hankintasuunnitteluun ja toteutukseen sekä huolehtii laitteen elinkaaren aikaisesta ylläpidosta aina laitteen poistamiseen saakka.

Lääkintäteknikka, apuvälineet palveluyksikkö vastaa kaikista hyvinvointialueen sähköisistä ja manuaalisista apuvälineistä. Palveluyksikkö muun muassa osallistuu apuvälineiden hankintaan ja kilpailutuksiin, valvoo sopimuksia, sekä koordinoi ja ylläpitää varastoja.

Välinehuolto ja lääkintäteknikka toimii oman alueensa asiantuntijana ja tekee tiivistä yhteistyötä palvelutuotannon kanssa varmistaen laadukkaat ja tarkoituksenmukaiset palvelut. Toiminnassa varaudutaan olemassa olevin keinoin eri palvelualueiden hoitojonojen purun seurauksena lisääntyvään palvelutarpeen kasvuun ja mahdollisiin palveluverkkomuutoksiin.

Palvelualueen toiminnan kulut ovat suoraan johdannollisia palvelutuotannon laajuudesta ja tarpeista sekä laiteinvestoinneista. Palveluverkkopäätökset vaikuttavat tukipalvelutuotannon tarpeeseen ja kuluihin. Investointien oikea-aikaisuus on tärkeää. Lääkintälaitteinvestoinnit lisäävät laitevuokrakuluja, ja toisaalta käyttökänsä päässä olevien laitteiden huolto- ja korjauskustannukset ovat suuria.

Osa vuoden 2025 talousarvion ylijäämän aiheuttaneista syistä eivät siirry vuodelle 2026. Esimerkkinä syksyllä 2025 loppuun saatettu sovintosopimus nostaa leasingmaksuja 479 000 euroa vuodessa. Myöskään vuonna 2025 hyvinvointialueella vahingonkorvauksena maksetut henkilöstökorvaukset (60 000 euroa) eivät jatku samansuuruisena enää vuonna 2026.

Talouden tavoitteet

Välinehuolto ja lääkintäteknikka 1 000 €	Keskittetyt lääkintäteknikka palvelut	Välinehuolto ja lääkintäteknikka yhteiset	Välinehuolto, alue 1	Välinehuolto, alue 2	Välinehuolto, alue 3	Lääkintäteknikka, apuvälineet	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	780	0	40	0	0	0	820
sisäiset toimintatulot	15 658	0	5 654	2 260	1 068	7 402	32 042
TOIMINTAMENOT	-14 279	-834	-3 778	-1 374	-565	-7 320	-28 151
sisäiset toimintamenot	-824	-38	-1 387	-668	-400	-15	-3 333
TOIMINTAKATE (sitova)	1 335	-873	529	218	103	66	1 378

2.3.3.1 Välinehuolto ja lääkintätekniikka yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Yhteiselle toimipisteelle on sisällytetty seuraavat henkilöstömenot; palvelujohtaja, välinehuollon tuotantopäällikkö, palveluvastaavat (3) ja palveluohjaajat (2) sekä tuotannonohjaus- ja laatu järjestelmien ylläpitokustannukset. Lisäksi palveluyksikön henkilöstömenoihin kuuluvat 50 % kahden operatiivisen palvelualueen kanssa yhteisen välinekoordinaattorin palkoista.

Palvelujohtaja vastaa palvelualueen kokonaisuuden strategisesta johtamisesta; talous, toiminta, henkilöstö ja prosessit.

Tuotantopäällikkö (välinehuolto) vastaa hyvinvointialueen välinehuollon tuotantoprosessien tuloksellisesta kehittämisestä ja johtamisesta. Tuotantopäällikkö vastaa myös näyttöön perustuvan välinehuoltotyön toiminnan koordinoinnista ja laadunvalvonnasta.

Palveluvastaavien (välinehuolto) työpanos kohdentuu palveluyksiköittäin seuraavasti:

- Alue 1 (2 htv)
- Alueet 2 ja 3 (1 htv)

Kaikilla on omat läpileikkaavat vastualueensa ja kaikki tuntevat toistensa toiminta-alueet ja sijaistavat toisiaan.

Palveluohjaajien työpanos kohdentuu seuraavasti:

- Alue 1 prosessin ohjaus (3 htv)
- Alueet 2 ja 3 prosessin ohjaus (1 htv)
- Toiminnanohjausjärjestelmän ylläpito, tuotteistaminen, koulutus ja ohjaus koko hyvinvointialueella (1 htv)
- Laatu järjestelmän ylläpito, koulutus ja ohjaus koko hyvinvointialueella (1 htv)

Talouden tavoitteet

Välinehuolto ja lääkintätekniikka yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-834
Henkilöstömenot	-628
Palvelujen ostot	-206
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-38
TOIMINTAKATE (sitova)	-873

2.3.3.2 Keskitetyt lääkintätekniikkapalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Keskitettyjen lääkintätekniikkapalveluiden kulut muodostuvat huoltopäällikön, huoltoinsinöörien, huoltoasentajien ja palveluohjaajan henkilöstökuluista, lääkintälaitteiden leasing- ja huoltokuluista sekä muista lääkintätekniikan toiminta- ja materiaalikuluista.

Vuoden 2026 painopistealueet keskitetyissä lääkintätekniikan palveluissa ovat:

- Oman toiminnan mukauttaminen palveluverkon muutoksiin
 - o Laiterekisterin ylläpitäminen
 - o Lääkintälaitteiden siirtojen, muuttojen ym. suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä palvelutuotannon kanssa
 - o Toiminnan keskittämisen tarkastelu palvelutuotannon muutosten mukaisesti
- Tuotannonohjausjärjestelmä Effectorin käytön edelleen vahvistaminen
 - o Työpyynnöt, määräaikaishuoltojen aikataulutus
 - o Laiterekisteri

- Suorite seuranta ja saadun datan hyödyntäminen tiedolla johtamisessa
- Toimintamallien yhtenäistäminen
- Oman toiminnan ja ostopalveluiden painopisteiden tarkastelun jatkaminen
 - Kartoitetaan ja vertaillaan oman toiminnan ja ostopalveluna tuotettujen lääkintätekniikan palveluiden laatua ja kustannuksia
 - Puretaan oman toiminnan ja ostopalvelun mahdollisia päällekkäisyyksiä
 - Jatketaan tarvittavien palveluostojen kilpailuttamista hankintaohjeen mukaisesti
- Novan tekniikan ulkoistuksesta hyvinvointialueelle jääneiden vastuiden haltuunotto ja vastuunjaosta sopiminen tilapalveluiden ja ulkoisen palveluntuottajan kanssa

Talouden tavoitteet

Keskitettyt lääkintätekniikkapalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	780
Myyntitulot/Liikevaihto	780
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	15 658
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-14 279
Henkilöstömenot	-2 396
Palvelujen ostot	-3 716
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 183
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-6 984
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-824
TOIMINTAKATE (sitova)	1 335

2.3.3.3 Välinehuolto, alue 1

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueeseen 1 kuuluvat Sairaala Novassa 24/7 toimiva välinehuoltokeskus sekä sairaala-apteekin välinehuolto. Novan välinehuoltokeskuksessa huolletaan Novan, Sydänsairaala Novan ja Karstulan, Uuraisten, Multian, Tikkakosken, Konneveden ja Petäjäveden välineet sekä Novan

endoskoopit, sekä muutaman ulkoisen asiakkaan välineet. Alueen 1 kulut muodostuvat välinehuoltajien (47) henkilöstökuluista, toiminta- ja materiaalikuluista, kuljetuskuluista sekä keskitetyn välinehallinnan kuluista.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueet ovat samat koko hyvinvointialueen välinehuollossa.

Talouden tavoitteet

Välinehuolto, alue 1 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	40
Myyntitulot/Liikevaihto	40
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	5 654
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-3 778
Henkilöstömenot	-2 394
Palvelujen ostot	-455
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-928
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-2
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 387
TOIMINTAKATE (sitova)	529

2.3.3.4 Välinehuolto, alue 2

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueeseen 2 kuuluvat Palokan, Kyllön ja Äänekosken välinehuollon toimipisteet. Palokan ja Kyllön toimipisteissä huolletaan kaikkien Jyväskylän alueen terveysasemien ja suunterveydenhuollon yksiköiden sekä Muuramen, Joutsan, Toivakan, Ilmarisenkadun hammashoitolan ja Sehyn (suun erikoishammashoidon yksikkö) välineet ja endoskoopit. Äänekosken toimipisteessä huolletaan Äänekosken, Viitasaaren ja Pihtiputaan välineet sekä Äänekosken endoskoopit. Alueen 2 kulut muodostuvat välinehuoltajien (22) henkilöstökuluista, kuljetuskuluista sekä toiminta- ja materiaalikuluista.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueet ovat samat koko hyvinvointialueen välinehuollossa.

Talouden tavoitteet

Välinehuolto, alue 2 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	2 260
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 374
Henkilöstömenot	-1 014
Palvelujen ostot	-110
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-237
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-12
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-668
TOIMINTAKATE (sitova)	218

2.3.3.5 Välinehuolto, alue 3

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueeseen 3 kuuluvat Laukaan, Keuruun, Saarijärven ja Jämsän suunterveydenhuollon toimipisteet, Laukaan, Keuruun ja Saarijärven toimipisteissä huolletaan kyseisten terveysasemien ja suunterveydenhuollon yksiköiden välineet, sekä Laukaassa endoskoopit. Jämsän suunterveydenhuollon välinehuollon toimipisteessä huolletaan Jämsän ja Kuoreveden hammashoitolan välineet. Alueen 3 kulut muodostuvat välinehuoltajien (8) henkilöstökuluista, kuljetuskuluista ja toiminta- ja materiaalikuluista.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueet ovat samat koko hyvinvointialueen välinehuollossa.

Talouden tavoitteet

Välinehuolto, alue 3 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 068
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-565
Henkilöstömenot	-342
Palvelujen ostot	-103
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-400
TOIMINTAKATE (sitova)	103

2.3.3.6 Lääkintätekniikka, apuvälineet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Lääkintätekniikka, apuvälineet -toimipisteen kulut muodostuvat palvelupäällikön, apuvälinekoordinaattorin sekä apuvälineiden huoltaja/logistikon henkilöstökuluista, apuvälineiden hankinta- ja leasingkuluista sekä apuvälineiden huolto- ja varaosakuluista. Toimipisteen vastuulle kuuluu kokonaisuudessaan apuvälineiden hallinta; elinkaaritoiminnot, kilpailutukset, sopimushallinta ja koordinointi yhdessä eri sidosryhmien kanssa.

Toimipiste aloitti toukokuussa 2025, joten toimintaa kehitetään kaikilla osa-alueilla. Vuoden 2026 kehittämisen painopistealueet ovat:

- Apuvälinevalikoiman optimointi
- Apuvälineiden kierrätettävyyden tehostaminen entisestään
- Apuvälineiden varastojen keskittäminen
- Henkilökohtaisten apuvälineiden arviointi- ja hankintaprosessin yhtenäistäminen

- Apuvälineiden huoltojen, kuljetusten ja puhdistuksen prosessien yhtenäistäminen ja organisointi hyvinvointialueella yhdessä lääkintätekniikan, logistiikan ja puhtauspalveluiden kanssa
- Moniammatillisen yhteistyön hyödyntäminen ja kehittäminen apuvälineprosessin eri vaiheissa
- Yhteistyö ja sen kehittäminen sote-keskusten apuvälinepalveluiden sekä muiden sidosryhmien kanssa
- Sopimusten lisääminen apuvälineiden hankinnassa

Talouden tavoitteet

Lääkintätekniikka, apuvälineet 1 000 €	Palveluysikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	7 402
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-7 320
Henkilöstömenot	-185
Palvelujen ostot	-791
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 290
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-55
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-15
TOIMINTAKATE (sitova)	66

2.3.4 Logistiikka ja kuljetuspalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Logistiikka- ja kuljetuspalvelut -palvelualue järjestää kaikki Keski-Suomen hyvinvointialueen logistiikka-, materiaali- ja henkilöliikennepalvelut joko omana tuotantona tai ostopalveluina koko hyvinvointialueelle.

Logistiikkapalvelut vastaavat materiaali- ja prosessien keskitetystä hallinnasta, ohjauksesta ja toteuttamisesta. Keskitetty tilaustoimitusketjun hallinta vastaa sekä materiaalien ostotoiminnasta ohjaten sopimukselliseen keskitettyyn tilaus- ja toimitusketjun hallintaan että materiaalien valikoiman hallinnasta. Materiaali- ja palvelut toimivat Logistiikkakeskuksessa, joka

toimittaa ja varastoi materiaalit koko hyvinvointialueelle. Tavarakuljetusten järjestäminen, postitoiminnot, materiaalihallinto ja materiaaleihin liittyvä sopimusvalvonta on keskitetty logistiikan palveluihin. Logistiikkakeskuksesta jaetaan hoitotarvikejakeluun kuuluvat, asiakkaille maksutta jaettavat päätöksin myönnetty hoitotarvikkeet.

Henkilöliikennepalvelut vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja henkilökuljetusten hallinnoinnista, ohjauksesta ja sopimusvalvonnasta. Tähän kuuluu asiakaspalautteen seuranta ja raportointi. Liikennepalveluiden autohallintapalvelukokonaisuudessa vastataan hyvinvointialueen ajoneuvokaluston hankinnasta ja sopimuksellisesta seurannasta.

Palvelualue toimii tiiviissä yhteistyössä ydintoimintojen kanssa ja tukee palvelutoimintaa oikea-aikaisella palvelutuotannolla kustannustehokkaasti.

Talouden tavoitteet

Logistiikka ja kuljetuspalvelut 1 000 €	Logistiikan palvelut	Materiaalihallinto	Henkilöliikenne	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	40	0	18	58
sisäiset toimintatulot	2 134	1 747	2 024	5 905
TOIMINTAMENOT	-2 275	-766	-1 856	-4 898
sisäiset toimintamenot	-731	-224	-192	-1 148
TOIMINTAKATE (sitova)	-832	757	-6	-82

2.3.4.1 Logistiikan palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Logistiikkapalvelut vastaa materiaali-prosessien keskitetystä hallinnasta, ohjauksesta ja osto-toiminnasta sekä tavarakuljetusten järjestämisestä ja sopimusvalvonnasta. Logistiikan palvelut tuottavat tilaus- ja toimitusketjunhallintapalvelut ja hoito- ja käyttötaloustarvikkeiden ostotoiminnot koko hyvinvointialueen laajuisesti. Osastopalvelut koostuvat omana tuotantona tuotettavista Sairaala Novan osastovarastojen hyllytyspalveluista sekä hoitologistiikkapalveluista. Palvelukokonaisuuksista tavarakuljetuspalvelut, postiliikenne ja autojenhallintapalvelu kattavat hyvinvointialueen laajuisen palvelukokonaisuuden.

Logistiikan tärkeimmät painopistealueet ovat:

- Keskitetyn logistiikkakeskuksen toiminnan kehittäminen
- Ostodatan ja tuotevalikoiman selkeämpään hallintaa keskittyminen

- Keräilyjärjestelmän kehitystyö ja automatisointi
- Hoitotarvikejakelun kehittäminen kustannustehokkaaksi muun muassa tekoälyä hyödyntäen
- Hoitotarvikejakelun kokonaisvaltainen kehittäminen ja tuotteiden myöntämisen perusteiden käyttöönotto
- Novan sisäisen hyllytyspalvelun tuotevalikoiman ja hyllytyspisteiden ylläpitoon liittyvät UDI- seurantaan ja jäljitettävyyteen liittyvät kehitystyöt
- Novan sisäisen kuljetuksen erilliskuljetustilausten kehitystyö Smoothlite-sovelluksen avulla
- Koko hyvinvointialueen laajuisen kuljetusten runkoreitistön ylläpito ja sopimusvastuu
- Hyvinvointialueen materiaalsen varautumisen ja valmiuden arviointi ja ylläpitäminen sekä omana toimintana että yhteistyössä YTA-alueen ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa
- Henkilöstöä tuetaan ja riittävä lähiesimiestyö varmistetaan

Talouden tavoitteet

Logistiikan palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	40
Myyntitulot/Liikevaihto	40
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	2 134
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-2 275
Henkilöstömenot	-2 194
Palvelujen ostot	-63
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-731
TOIMINTAKATE (sitova)	-832

2.3.4.2 Materiaalihallinto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialueen ensimmäisenä toimintavuotena hoito- ja käyttötaloustarvikkeiden toimitukset tapahtuivat kuudesta eri varastosta, joita ovat Sairaala Novan logistiikkakeskus, Kylön varasto, Äänekosken varasto, Saarijärven varasto, Viitasaaren varasto ja Pihtiputaan varasto. Materiaalihallinto koordinoi n. 40 milj. vuosiarvon edestä logistiikkakeskuksen kautta läpivirtaavaa materiaalia. Lisäksi logistiikan palvelut ohjaavat hankintaesityksillä olevien kerättilausten toteutusta.

Vuoden 2024 aikana alueelliset varastot integroitiin keskitettyyn logistiikkakeskuskokonaisuuteen. Toimintamalli yhtenäistettiin 1.10.2024 alkaen keskitetyn logistiikkakeskuksen piiriin, jonka kautta toteutetaan kaikki Keski-Suomen hyvinvointialueen materiaalien toimitukset, materiaalin varastoinnit, postitoiminnot sekä toimii tavaralogistiikan keskipisteenä. Keskitetty toimintamalli selkeyttää tuotevalikoiman hallintaa ja keskittää tavaralogistiikan pääreitit palveluverkostoon keskittyviksi. Palvelun sisältöjen uudistumista toteutetaan palveluiden kanssa tiiviissä yhteistyössä muun muassa tuotevalikoimien läpikäynnillä sekä edistämään kustannustehokkaita ratkaisumalleja uudistaen toimintatapoja.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueita ovat:

- Logistiikkakeskuksen käyttöönoton jälkeisen toiminnan kehittäminen ja muutoksen yhteydessä havaittujen seuraavien prosessien selvittäminen, jotka edesauttavat hyvinvointialueen palveluyksiköiden toimintaa
- Kuljetusten runkoreitistön sopimusvalvonta
- Materiaalisen varautumisen ja valmiuden arviointi ja ylläpito
- Valikoiman keskitetty ylläpito ja yksiköiden ohjaaminen sopimustuotteiden piiriin keskitetyn tilausjärjestelmän avulla
- Tuoterekisterin päivitys Sailab-tunnisteiden ja pakkaushierarkian osalta
- Ostoihin perustuvan kustannustehokkuuden tarkastelu (tuotteiden saattaminen kilpailutettavaksi)

Talouden tavoitteet

Materiaalihallinto 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 747
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-766
Henkilöstömenot	-573
Palvelujen ostot	-50
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-108
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-35
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-224
TOIMINTAKATE (sitova)	757

2.3.4.3 Henkilöliikenne

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Henkilöliikenne koostuu ulkoisesta potilaiden takseilla toteutettavasta siirtokuljetustoiminnasta, sisäisestä potilaskuljetuksesta sekä henkilöliikenteen hallintapalvelusta. Potilaiden siirtokuljetukset koordinoidaan keskitetysti koko hyvinvointialueella ja koskee muilla ajoneuvoilla tapahtuvia siirtokuljetuksia. Potilaiden siirtokuljetukset tuotetaan ostopalveluina.

Henkilöliikenteen hallintapalvelu koostuu VPL (vammapalvelulain), Liikkumisen tuen, SHL (sosiaalihuoltolain), lastensuojelun, aikuissosiaalityön, sotaveteraanien sekä erityishuoltolaan perustuvista kuljetuksista että ryhmäkuljetuksista (ikääntyneiden päiväkeskuskuljetukset, kehitysvammaisten päivätoiminta). Hallintapalvelussa valvotaan ostopalveluna tuotettava kokonaisuutta, joka käsittää kuljetusten välityspalvelu, tilausvälityksen sekä kuljettajat koko hyvinvointialueen laajuisesti.

Henkilöliikenteessä vuoden 2026 aikana tarkastellaan vammaispalvelulain mukanaan tuomien muutosten mahdollisuuksia kuljetusten järjestämisen ratkaisumalleja sekä Liikkumisen tuen vaihtoehtoja.

Sairaala Novan sisäinen potilaskuljetus tuotetaan omana toimintana 24/7. Sisäinen potilaskuljetus tuottaa potilaiden kuljetukset tutkimuksiin sekä eri toimipisteiden välillä siirryttäessä.

Toiminnan ja kehittämisen painopistealueita ovat:

- Henkilöliikenteen palvelukokonaisuuden sopimuskokonaisuuksien hallinta ja arviointi
- Henkilöliikenteen verkoston kehittäminen ja yhteistyökanavat valtakunnallisesti
- Sote henkilöliikenteen välitys- ja kuljetuspalvelun ostopalvelun uuden sopimuskauden käyttöönotto ja toimintamallien muutosten käynnistäminen kustannustehokkaammaksi
- Sote henkilöliikenteen valvonnan tehostaminen yhdisteltävyyden osalta
- Hyvinvointialueen ajoneuvohallintapalvelun hallintamallin kehittäminen
- Ajoneuvojen käyttöasteiden seuranta

Talouden tavoitteet

Henkilöliikenne 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	18
Myyntitulot/Liikevaihto	18
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	2 024
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 856
Henkilöstömenot	-1 286
Palvelujen ostot	-563
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-4
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-192
TOIMINTAKATE (sitova)	-6

3 PELASTUSTOIMI

Toimialan kuvaus

Pelastustoimen toimiala koostuu Keski-Suomen pelastuslaitoksen vastuualueesta. Pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaan hyvinvointialueen pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia alueellaan:

1. Pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
2. Pelastustoimen valvontatehtävistä;
3. Väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
4. Pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Lakisääteisten tehtävien lisäksi pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten, kuin hyvinvointialue siitä päättää.

3.1 KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS

Toiminnan kuvaus

Keski-Suomen pelastuslaitos hoitaa pelastustoimen tehtävät alueellaan. Keski-Suomen pelastuslaitos koostuu kahdesta palvelualueesta:

- Pelastustoiminta
- Riskienhallinta (onnettomuuksien ehkäisy, varautuminen ja väestönsuojelu)

3.1.1 Keski-Suomen pelastuslaitos yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Keski-Suomen pelastuslaitos yhteiset on tekninen palveluyksikkö ja toimipiste, jossa käsitellään sellaiset yhteiset menot, joita ei voida kohdistaa vain tietyille palveluyksiköille.

Talouden tavoitteet

Keski-Suomen pelastuslaitos

yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-159
Henkilöstömenot	-155
Palvelujen ostot	-3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-7
TOIMINTAKATE (sitova)	-166

3.1.2 Riskienhallinta, pela

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Pelastustoimen riskienhallintapalvelut, onnettomuuksien ehkäisy sekä varautuminen ja väestönsuojelu, ovat järjestelmällistä pelastuslaitoksen lakisääteistä toimintaa, joka sisältää riskianalyysin sekä palveluiden suunnittelun, toteutuksen, seurannan ja mahdollisesti tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Riskienhallinnan palvelualueen tehtäviin kuuluvat:

- Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa,
- pelastustoimen valvontatehtävät sekä
- väestön varoittamiseen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä vastaaminen.

- Viranomaisyhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja varautumisen sekä väestönsuojelun kehittämiseksi.

Normaali-, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen uhkien kartoituksen, palontutkinnan tulosten sekä onnettomuuskehityksen seurannan kautta tehtävä riskianalyysi vaikuttavat palveluverkon ja palveluiden suunnitteluun sisäministeriön lainsäädäntöohjauksen mukaisesti.

Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen ja valtioneuvoston periaatepäätöksen ”Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025” mukaisesti maakunnan turvallisuuden ja valmiuden kehittämistä yhdessä Keski-Suomen maakunnan kokonaisturvallisuuden toimijoiden kanssa. Pelastusviranomaiset ja Keski-Suomen pelastuslaitos ovat keskeisessä roolissa maakunnallisessa turvallisuus- ja valmiustoimikunnassa (KSTURVA) ja sen sihteeristössä.

Talouden tavoitteet

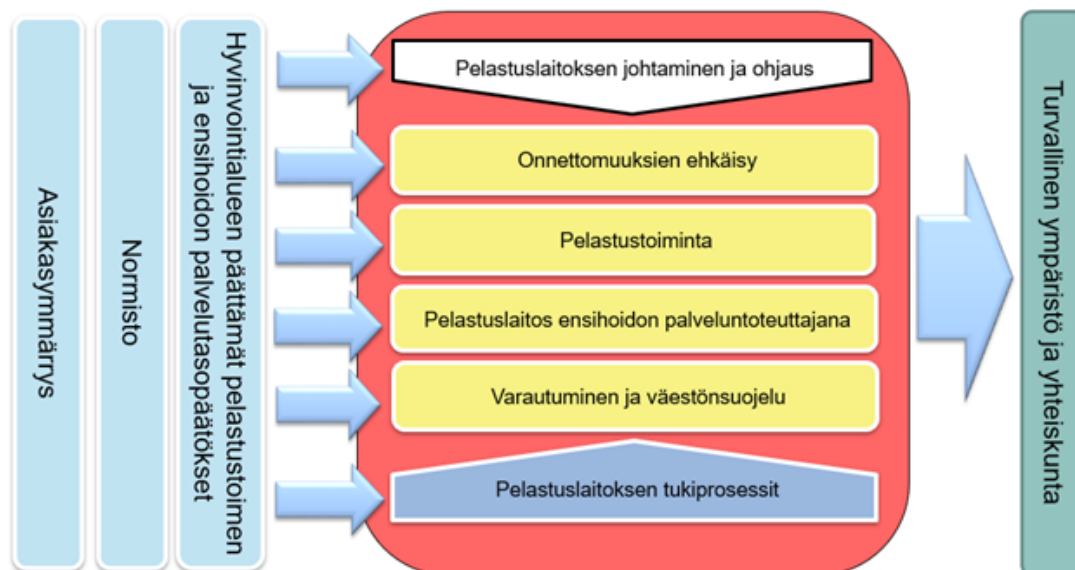
Riskienhallinta, pela 1 000 €	Riskienhallinta, pela yhteiset	Varautuminen ja väestönsuojelu	Onnettomuuksien ehkäisy	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	0	0
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-970	-1	-4	-974
sisäiset toimintamenot	-34	0	0	-34
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 004	-1	-4	-1 008

3.1.2.1 Riskienhallinta, pelastustoimi yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet tulevat sisäministeriön asetuksesta pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022.

Ydinprosesseista onnettomuuksien ehkäisyn ja varautumisen roolit ovat korostuneet jatkuvasti muuttuvassa turvallisuusympäristössä (kuva 2). Pelastuslaitoksen oman toiminnan valmiutta on tehostettava päivittäisten onnettomuuksien lisäksi etenkin häiriö- ja poikkeusoloissa. Keski-Suomen pelastuslaitos tuottaa korkeatasoisia ja kustannustehokkaita turvallisuuspalveluita asiakkailleen. Tukiprosesseissa varautumisen ja valmiuden palvelutason parantaminen edellyttävät mm. toimialan ja viranomaisten yhteisten ICT-järjestelmien kehittämistä ja niiden varmentamista. Asiakkaiden ja henkilöstön tietosuoja sekä kyberuhkat ovat keskiössä kohti parempaa tietoturva.

Kuva 1. Pelastuslaitoksen prosessikartta esittää kokonaiskuvan ja kuvaa organisaation ydinprosessit

Talouden tavoitteet

Riskienhallinta, pela yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-970
Henkilöstömenot	-922
Palvelujen ostot	-26
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-10
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-34
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 004

3.1.2.2 Valvontatoiminta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Valvontatoiminta koostuu palotarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä, kuten asiakirjavalvonnasta. Palotarkastuksia toteutetaan säännöllisesti määräaikaisina ja riskiperusteisesti etukäteen ennakoimattomina. Ennakoimattomat palotarkastukset perustuvat muiden viranomaisten, yhteisöjen, yritysten ja kansalaisten toimittamiin ilmoituksiin ja neuvontapyyntöihin. Lisäksi pelastusviranomainen suorittaa tarkastuksia rakennushankkeen aikana uudisrakennuksissa sekä remontoinnin ja käyttötarkoituksen muutoksen yhteydessä.

Valvontatoimintaa ohjaa pelastuslain 379/2011 79 §:n mukainen valvontasuunnitelma. Valvonnan suunnittelu perustuu riskien arviointiin ja aiempien vuosien toteutuneisiin valvontatehtäviin. Vuoden 2026 valvontasuunnitelmassa on määritetty vuonna 2026 määräaikaiseen valvontaan nousevien kohteiden määrä ja muiden valvontatehtävän toteuttamiseen vaadittavien toimenpiteiden arvioitu määrä sekä tarvittavat resurssit. Vuonna 2026 jatketaan valvontatoiminnan yhtenäistämistä ja ohjeistamista Keski-Suomen pelastuslaitoksen toiminta-alueella sekä kemikaalilainsäädännön alaisen valvontavelvoitteen toteuttamista.

Turvallisuusviestinnällä tarkoitetaan esimerkiksi erilaisten tilaisuuksien, median ja sosiaalisen median keinoin toteutettua kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen turvallisuuskulttuurin kehittämiseen pyrkivää viestintää. Turvallisuusviestinnässä otetaan huomioon valvonta- ja onnettomuustiedot sekä asiakasryhmien tarpeet. Vuonna 2026 tehostetaan sosiaalisen median valistusmateriaaliin tuottamista ja keinoja.

Painopistealueina vuonna 2026 ovat:

- uuden onnettomuuksien tietojärjestelmän käyttöönotto ja sen kouluttaminen
- neuvontapalveluiden kehittäminen,
- valvontatoiminnan ja turvallisuusviestinnän organisaatorakenteiden kehittäminen maakunnan alueella
- uuden onnettomuuksien tietojärjestelmän käyttöönotto ja sen kouluttaminen
- neuvontapalveluiden kehittäminen,
- valvontatoiminnan ja turvallisuusviestinnän organisaatorakenteiden kehittäminen maakunnan alueella
- Kansalaisten varautumista häiriö- ja poikkeusoloissa vahvistetaan suunnitelmallisella ja vaikuttavalla turvallisuusviestinnällä.

3.1.2.3 Varautuminen ja väestönsuojelu

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa varautumisen ja väestönsuojelun yhteistyötä hyvinvointialueen, kuntien sekä yhteistyöviranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa. Lisäksi Keski-Suomen pelastuslaitos tekee tiivistä yhteistyötä YT-alueen muiden pelastuslaitosten kanssa. Yhteistyön tavoitteena on eri turvallisuusorganisaatioiden ajantasainen valmiussuunnittelu, jota testataan harjoituksissa. Yhteistyö luo edellytykset onnistuneelle häiriötilanteiden johtamistoiminnalle. Pelastuslaitos jatkaa aktiivista varautumisen ja väestönsuojelun kehittämistoimintaa Keski-Suomen maakunnan valmiustoimikunnassa ja sihteeristössä.

Sisäministeriön asetus pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022 annetun asetuksen edellyttämät väestönsuojelun tehtäväkokonaisuudet:

- 1) väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu;
- 2) väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen;
- 3) hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio;
- 4) väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen;
- 5) väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve;
- 6) poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen; sekä
- 7) kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Keski-Suomen pelastuslaitos kehittää oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa kansallisen ja alueellisen riskiarvion uhkia vastaan toteuttaen osaltaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian päämääriä. Pelastuslaitos seuraa ja analysoi aktiivisesti toimintaympäristöään ja siinä tapahtuvia muutoksia. Tilannetietoa jaetaan keskeisten turvallisuustoimijoiden kanssa.

Painopistealueina vuonna 2026 ovat:

- Päivitetyn evakuointisuunnitelman jalkauttaminen maakunnan alueella ja niiden yhteensovittaminen laajempiin varautumisen (mm. harjoitukset) kokonaisuuksiin
- Keski-Suomen pelastuslaitoksen valmiussuunnitelman päivittäminen
- Valtioneuvoston asetuksen yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa edellyttäminen asioiden toimeenpano maakunnan alueella
- sisäinen koulutus varautumisessa ja väestönsuojelussa.

Talouden tavoitteet

Varautuminen ja väestönsuojelu 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-1

3.1.2.4 Onnettomuuksien ehkäisy

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Onnettomuuksien ehkäisyllä tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla pyritään pienentämään onnettomuuden todennäköisyyttä ja ennalta varautumalla vähentämään onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja. Onnettomuuksien ehkäisyn toiminnan viitekehykset muodostuvat lainsäädännöllisistä velvoitteista ja riskianalyyseistä, jotka ovat myös onnettomuuksien ehkäisyn palvelutasopäätöksen perusta. Pelastuslaitosten onnettomuuksien ehkäisyn ydintehtäviä ovat turvallisuusviestintä ohjaus, neuvonta sekä valvonta. Onnettomuuksien ehkäisytyö on kansalaisten, yhteisöjen, yritysten ja muiden viranomaisten ohjaamista ja neuvontaa. Merkittävimmät onnettomuuksien ehkäisyn tehtävät ovat säädetty pelastuslaissa 379/2011 ja laissa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005.

Painopistealueina vuonna 2026 ovat:

- Väestön omatoimisen varautumisen valmiuksien parantaminen aktiivisella turvallisuusviestinnällä sekä turvallisuuskoulutuksilla.
- Palontutkinnan tietojen suunnitelmallinen hyödyntäminen riskianalyysityössä, toiminnan suunnittelussa ja pelastustoimen palveluiden kehittämisessä.

- Onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seurannan tehostaminen.
- Valvontatoiminnan ja turvallisuusviestinnän organisaatorakenteiden kehittäminen maakunnan alueella

Talouden tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisy 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-4
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-4

3.1.3 Pelastustoiminta

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä toimenpiteitä onnettomuustilanteessa, joiden tarkoituksena on pelastaa ihmisiä, suojata omaisuutta ja ympäristöä sekä rajoittaa onnettomuusvahinkoja. Pelastustoiminnan sisältöön kuuluu pelastuslain (379/2011) 32 §:n mukaan:

- hälytysten vastaanottaminen,
- väestön varoittaminen,
- uhkaavan onnettomuuden torjuminen,
- onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen sekä
- tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen.

- Edellä mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnot.

Pelastustoimintaa johtaa aina pelastusviranomainen.

Pelastustoiminnan palvelualueen henkilöstöstä pelastajia osallistuu hyvinvointialueen omaan ensihoitopalvelutuotantoon ambulanssien henkilöstönä hyvinvointialueella päätetyn mukaisesti. Pelastusyksiköillä tuotetaan lisäksi ensihoitopalveluun kuuluvaa ensivastetointia niin päätoimisten kuin sopimushenkilöstön yksiköiden toimesta hyvinvointialueen päättämän mukaisesti.

Talouden tavoitteet

Pelastustoiminta 1 000 €	Pelastustoiminta yhteiset	Viestiyksikkö, pela	Tekninen yksikkö, pela	Komentotoimisto	Pelastustoiminna n palvelutuotanto	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	477	0	0	0	0	477
sisäiset toimintatulot	1 500	0	0	0	0	1 500
TOIMINTAMENOT	-5 379	-636	-305	-360	-17 732	-24 411
sisäiset toimintamenot	-9	-4	-4	-4	-5 760	-5 780
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 411	-640	-308	-363	-23 492	-28 215

3.1.3.1 Pelastustoiminta yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pelastustoiminnan yhteiset sisältää pelastustoiminnan palvelualueen vakituisen henkilöstön palkkakustannukset, sopimushenkilöstön palkat, VPK-yhdistysten sopimusrahat, järvipelastusyhdistysten avustukset sekä keskitetyt hankinnat.

Keskitetyn hankinnan piirissä ovat henkilökohtaiset suojavarusteet, pelastustoimen erikoiskalusto ja öljyntorjuntakalusto. Lisäksi öljyntorjuntakaluston ylläpitokustannukset kirjataan pelastustoiminnan yhteisiin kuluihin öljyntorjunnan korvausprosentin mukaisesti. Pelastuslaitoksen paineilmahuolto on myös osa keskitetysti hoidettua palvelua. Pelastustoimen erikoiskaluston ja öljyntorjuntakaluston osalta on jouduttu tekemään karsintaa osana talouden sopeuttamistoimenpiteitä.

Pelastuslaitoksen johto- ja tilannekeskuksen toiminnot on sijoitettu keskuspaloasemalle. Johto- ja tilannekeskus on miehitetty 24/7 päällystöviranhaltijalla. Tilannekeskus tuottaa tilannekuvaa koko pelastuslaitoksen pelastustoiminnan operatiivisesta valmiudesta. Johto- ja tilannekeskuksen päivystävä palomestari toimii pelastustoiminnan johtajana ryhmätehtävillä, joissa tilannepaikalla oleva yksikkö on miehitetty sopimushenkilöstöllä. Lisäksi johto- ja tilannekeskuksesta tuotetaan johtamisen tukipalveluita suuremmissa pelastustoimen

tehtävissä. Tilanne- ja johtokeskus vastaa operatiivisen pelastustoiminnan tiedottamisesta ja ottaa vastaan paloasemakiinteistöjen rikosilmoituslaitteistojen välittämät hälytykset.

Talouden tavoitteet

Pelastustoiminta yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	477
Myyntitulot/Liikevaihto	222
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	255
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 500
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-5 379
Henkilöstömenot	-1 021
Palvelujen ostot	-813
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-655
Avustukset	-140
Muut toimintamenot	-2 751
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-9
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 411

3.1.3.2 Viestiyksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Viestiyksikkö vastaa paloasemien viesti-, hälytys- ja johtamisjärjestelmien hankinta-, ylläpito- ja kehittämistehtävistä. Viestiyksikön henkilöstö osallistuu hätäkeskusyhteistyöhön ja vastasuunnitteluun. Viestiyksikkö vastaa pelastuslaitoksen GSM-, VIRVE-, PEKE-, KEJO- ja ERICA-järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Viestiyksikkö vastaa osaltaan pelastuslaitoksen ICT-järjestelmistä yhteistyössä hyvinvointialueen konsernipalveluiden kanssa. TUVE-työasemien ylläpito ja hankinta kuuluvat viestiyksikön tehtäviin.

Viestiyksikkö tuottaa palveluja koko Keski-Suomen pelastuslaitoksen vastuualueelle ja ensihoidon palveluille sekä tekee yhteistyötä eri viranomaisten sekä yhteistyötahojen kanssa. Viestiyksikkö vastaa väestöhälyttimien ylläpidosta.

Painopistealueina vuonna 2026 ovat KEJO-järjestelmän käyttöönotto, VSS-hälyttimien huoltokierron järjestäminen sekä edistää pelastustoimen verkkoratkaisujen muutoksia liittyen Virve-verkon kehittämiseen ja varaviestijärjestelmiin.

Talouden tavoitteet

Viestiyksikkö, pela 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-636
Henkilöstömenot	-309
Palvelujen ostot	-297
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-4
TOIMINTAKATE (sitova)	-640

3.1.3.3 Tekninen yksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Tekninen yksikkö vastaa pelastuslaitoksen korjaamotoiminnasta, ajoneuvokaluston hankinnasta ja kierrätyksestä sekä erikoiskaluston hankintojen valmistelusta. Lisäksi tekninen yksikkö tekee tarvittavia asennuksia ja erikoisvarusteluja ajoneuvokaluston osalta. Tekninen yksikkö valmistelee myös ensihoidon ambulanssihankinnat.

Korjaamalla suoritetaan pelastuslaitoksen ajoneuvokaluston (henkilö- ja miehistöautot, joutautot, raskas kalusto sekä ambulanssit) määräaikaishuollot ja korjaukset.

Painopistealueena vuonna 2026 on kalustohankintojen toteuttaminen investointisuunnitelman mukaisesti sekä ajoneuvojen kierrätyksen kehittäminen. Vuonna 2026 toteutetaan käytöstä poistetun kaluston myyntiä.

Talouden tavoitteet

Tekninen yksikkö, pela 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-305
Henkilöstömenot	-282
Palvelujen ostot	-7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-4
TOIMINTAKATE (sitova)	-308

3.1.3.4 Komentotoimisto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Komentotoimiston tehtävä on vastata pelastustoiminnan valmiuden riittävästä henkilöstöresursseista koko pelastuslaitoksen alueella yhteistyössä aluepalomestareiden kanssa. Komentotoimiston palopäällikkö päättää pelastustoiminnan tilapäisistä valmiussiirroista sekä valmiuden ylläpitoon liittyvistä ylitöistä. Lisäksi komentotoimisto päättää päätoimisen 24/7 paloasemien keskitetyssä vahvuussuunnittelussa olevan operatiivisen pelastustoimen päällystön, alipäällystön ja miehistön sijaisuuksista ja sijaisista.

Pelastuslaitoksen koulutusyksikkö on sijoitettu osaksi pelastuslaitoksen komentotoimistoa. Koulutusyksikkö tuottaa sekä sisäisiä että ulkoisia koulutuspalveluita. Koulutusyksikkö koordinoi ja edistää pelastustoiminnan ja ensihoidon osaamisen kehittämistä. Ulkoisina koulutuksina koulutusyksikkö tuottaa pääasiassa alkusammutus- ja ensiapukoulutuksia kuitenkin toiminnan painottuessa sisäiseen koulutukseen.

Komentotoimiston / koulutusyksikön painopisteet vuodelle 2026 ovat uusien toimintaohjeiden ja järjestelmien koulutus sekä jalkautus henkilöstölle.

Talouden tavoitteet

Komentotoimisto 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-360
Henkilöstömenot	-325
Palvelujen ostot	-12
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-6
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-4
TOIMINTAKATE (sitova)	-363

3.1.3.5 Pelastustoiminnan palvelutuotanto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pelastustoiminnan palvelutuotantoa johtaa palopäällikkö. Palveluyksikkö jakautuu viiteen toiminta-alueeseen, joita johtavat aluepalomestarit (palveluvastaavat). Toiminta-alueet vastaavat alueellaan pelastustoimen palveluiden tuottamisesta. Toiminta-alueet ovat pohjoinen, keskinen, itäinen, läntinen ja eteläinen. Pelastustoiminnan palvelutuotanto sisältää 45 paloasemaa. Paloasemista kahdeksan on miehitetty 24/7 (Keskuspaloasema, Seppälä, Vaajakoski, Jämsä, Äänekoski, Viitasaari, Laukaa ja Saarijärvi). Lisäksi eteläisellä toiminta-alueella on 24/7 toimiva monitoimiyksikkö (Muurame), joka miehitetään pelastaja-ensihoitaja-työparilla. Pelastustoiminnan palvelutuotantoon osallistuu 18 VPK-yhdistystä, joiden kanssa pelastuslaitos on tehnyt palokuntasopimuksen.

Pelastuslaitoksen vesisukellustoiminta on keskitetty keskuspaloasemalle Jyväskylään. Vaarallisten aineiden torjuntaan määriteltyjä korkeimman tason asemia on kolme ja ne ovat sijaitsevat Jyväskylässä, Jämsässä ja Äänekoskella.

Äänekosken paloasemalta tuotetaan koko pelastuslaitoksen alueelle mittauskaluston huoltopalvelut, keskitetyt hengitysilmahuollon palvelut, pienkaluston huoltopalvelut sekä

pintapelastus- ja kemikaalisuojapukujen huoltopalvelut. Laukaan paloasemalle on keskitetty putoamissuojainten huoltopalvelut.

Pelastustoiminnan palvelutuotannon painopisteinä vuonna 2026 ovat Savelan ja Keuruun kärkiyksikön toiminnan käynnistäminen syksyllä 2026.

Talouden tavoitteet

Pelastustoiminnan palvelutuotanto 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-17 732
Henkilöstömenot	-16 338
Palvelujen ostot	-409
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-985
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-5 760
TOIMINTAKATE (sitova)	-23 492

4 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Toimialan kuvaus

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimiala vastaa hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden palvelutuotannosta. Toimiala jakautuu kolmeen vastuualueeseen, Terveysterveystuotannon, Lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalveluiden ja aikuisten sosiaalipalveluiden vastuualueeseen, sekä Ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden vastuualueeseen. Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluja tuotetaan omana tuotantona, ostopalveluina, palveluseteleillä sekä asiakaskohtaisilla maksusitoumuksilla.

Toimiala tuottaa palveluja ihmislähtöisesti, hyvinvointialueen strategian tavoitteiden mukaisesti. Tavoitteena on, että toimialan palvelut ovat helposti saavutettavissa alueen asukkailla ja uudet asiakkaat tavoittavat palvelut sujuvasti ja alueen asukkaat saavat apua ja palveluja tarpeidensa mukaisesti. Vuonna 2026 painopisteenä on vahvistaa palveluiden yhteistyötä ja hoito- ja palveluketjujen integraatiota palveluiden sujuvuuden sekä palveluiden ja hoidon vaikuttavuuden vahvistamiseksi ja kustannusten kasvun hillitsemiseksi. Tavoitteen on että Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimiala on hyvinvointialueen toimiva ja kustannustehokas palvelutuotanto-organisaatio, jossa myös eri toimijat tuottavat palveluja hyvinvointialueen kumppaneina täydentäen omaa palvelutuotantoa.

4.1 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN TOIMIALAN YHTEISET PALVELUT

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan yhteiset palvelut tukevat hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoa hyvinvointialueen strategian ja palveluiden järjestämisen linjausten toteuttamisessa. Yhteiset palvelut vastaavat osaltaan koko hyvinvointialueen tasoista tehtävistä, vastuista ja prosesseista yhteistyössä yli toimialarajojen.

Yhteisissä palveluissa sijaitsee seuraavat tehtävät:

- Toimialajohtaja (1 htv)
- Asiakaspalvelupäällikkö (1 htv)
- Sosiaali- ja terveyspalveluiden erityisavustaja (1 htv)
- Johtajaylilääkäri, johtajaylihoitaja, sosiaalihuollon johtaja, hallintoylilääkäri ja ylilääkäri (5 htv)

Yhteisissä palveluissa sijaitsevien tehtäväkokonaisuuksien on tarkoitus tukea ensisijaisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelutuotantoa, tehtävät sisältävät sekä asiantuntijatehtäviä, viranomaistehtäviä, palveluiden uudistamisen tehtäviä, toimintamallien ja käytännön linjauksia sekä mm. asiakastytyvyyden, asiakaskokemuksen ja asiakasarvon vahvistamista. Tehtävien osalta toimintaan tiiviissä yhteistyössä koko hyvinvointialueorganisaatiolla.

Talouden tavoitteet

Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 100
Myyntitulot/Liikevaihto	100
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	1 000
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-2 557
Henkilöstömenot	-1 304
Palvelujen ostot	-1 226
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-13
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-328
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 785

4.2 LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT JA AIKUISTEN SOSIAALIPALVELUT

Toiminnan kuvaus

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut (jatkossa Perhe- ja sosiaalipalvelut) -vastuualueella tarjotaan ohjausta, neuvontaa, hoitoa ja palveluja hyvinvointialueen asukkaille kolmen palvelualueen ja vastuualueen keskitetyn palveluyksikön kautta.

Lasten- ja nuorten palvelut -palvelualue muodostuu viidestä palveluyksiköstä: neuvola- ja seksuaaliterveyspalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut, nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut ja lasten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut.

Perheiden palvelualue muodostuu viidestä palveluyksiköstä: lapsiperheiden varhainen tuki, perheoikeudelliset palvelut, avohuollon lastensuojelu, sijais- ja jälkihuolto sekä lastensuojelun laitoshoido.

Aikuisten sosiaalipalveluiden palvelualue muodostuu kolmesta palveluyksiköstä: aikuissosiaalityö ja työllisyyttä edistävät sosiaalipalvelut, aikuisten kuntouttavat sosiaalipalvelut sekä sosiaali- ja kriisipäivystys.

Keskitettyjen palveluiden palveluyksikön tehtävänä on palveluohjauksen, digitaalisten palveluiden yhteensovitus ja hankeyhteistyö. Keskeinen tehtävä on perhekeskustoiminnan alueellisen toimintasuunnitelman toteuttaminen ja vastuualueen työmenetelmien koordinointi.

Vastuualueen palvelut toteutuvat oman toiminnan, ostopalveluiden ja palvelusetelien muodossa.

4.2.1 Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut ja aikuisten sosiaalipalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Perhe- ja sosiaalipalvelut -vastuualueen palvelutasossa on huomioitu Keski-Suomen hyvinvointialueen vaativa taloustilanne ja valtiovarainministeriön arviointimenettely. Palveluiden sopeuttaminen rahoitusta vastaavaksi toteutuu arviointimenettelyn ohjaavina toimenpiteinä erityisesti lastensuojelun palveluiden talousohjauksen osalta, kaikilla palvelualueilla henkilöstövähennyksinä sekä palvelurakenteen muutoksina. Palvelutoimintaa ohjaa hyvinvointialueen strategian toimenpiteet, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, opiskelu- huollon ja neuvolan alueellinen suunnitelma, mielenterveyssuunnitelma sekä palveluverkon uudistaminen. Yhteisövaikuttavuuden keinoin toteutetaan asukaslähtöiset toiminnan rakenteet sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä kuntien ja 3.sektorin toimijoiden välisenä yhteistyönä.

Ajankohtainen yhteiskunnallisten muutosten vaikutus näkyy lasten, nuorten, perheiden ja aikuisten hyvinvointiin terveydellisenä, psyykkisenä, sosiaalisena ja taloudellisenä epävarmuutena. Erityisesti nuorten yhteisöllisen tuen tarve on tullut esiin mielenterveyden ja päihdetyön palveluiden sekä lastensuojelun vahvan tuen tarpeen kasvuna. Työikäisiin ja perheisiin kohdistuvat sosiaaliturvan leikkaukset, työllisyyden ja kouluttautumisen vaikeutunut tilanne sekä asumisen ongelmien kasautuminen ovat lisänneet taloudellisen ja sosiaalisen tuen tarpeita.

Vastuualueen sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ohjaa lainsäädäntö, talouden reunaehdot, alueelliset palvelutarpeet, strategiset linjaukset sekä yhteiskunnallisten muutosten vaikutukset.

Useiden samanaikaisesti valmisteilla olevien lakimuutosten kokonaisvaikutuksia asiakkaiden palvelutarpeisiin tulee aktiivisesti arvioida. Vammaispalvelulain, lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain palvelu-uudistuksen myötä yleislainsäädännön mukaisen palvelun ensisijaisuus erityislainsäädännön suhteen aiheuttaa palvelutarpeisiin vielä ennakoimatonta kasvua vastuualueen perhe- ja sosiaalipalveluihin.

Vastuualueen asiakkaan palvelukokonaisuus muodostuu palveluiden lisäksi myös kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden vastuualueiden palveluista ja siksi keskeisinä toimintaperiaatteina ovat yhteistyö, kumppanuus ja yhteisövaikuttavuuden edistäminen.

Talouden tavoitteet

Lasten, nuorten, perheiden ja aikuisten palvelut, yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-234
Henkilöstömenot	-172
Palvelujen ostot	-57
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-2
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-20
TOIMINTAKATE (sitova)	-254

4.2.2 Lasten, nuorten, perheiden ja aikuisten keskitetyt palvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Keskitetyt palvelut -palveluyksikön tehtävänä on vastata lasten, nuorten, aikuisten ja perheiden palvelukokonaisuuden laaja-alaisen integraation toteutumisesta, vaikuttavien menetelmien koordinoinnista ja hankeyhteistyöstä. Palveluyksikkö vastaa perhekeskustoiminnan koordinoinnista alueille, digitaalisten palveluiden yhteensovituksesta sekä muiden matalan kynnyksen yhteydenottokanavien kehittämisestä. Palveluyksikkö vastaa perustason palveluiden, erityispalveluiden ja erikoissairaanhoidon sujuvan palveluyhteistyötä edistävän ohjausryhmätoiminnan järjestämisestä. Ohjausryhmä varmistaa perus- ja erityistason integraation sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja kuntien ja 3. sektorin yhdyspintatyön integraatiosta.

Talouden tavoitteet

Lasten, nuorten, perheiden ja aikuisten keskitetyt palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 071
Henkilöstömenot	-921
Palvelujen ostot	-93
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-33
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-307
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 378

4.2.3 Lasten ja nuorten palvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Lasten ja nuorten palvelualue yhdistää neuvola ja seksuaaliterveyspalvelut, opiskeluhoillon ja lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut ja perheneuvolan.

Äitiys- ja lastenneuvola- sekä seksuaaliterveyspalvelut ovat Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 1326/2010 ja Valtioneuvoston asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta) mukaista toimintaa.

Opiskeluhoitopalveluilla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, lukiodien ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä koulukuraattori- ja psykologipalveluja. Kouluterveydenhuolto on peruskouluikäisille ja heidän perheilleen suunnattu lakisääteinen palvelu, johon ei sisälly sairaanhoitoa pois lukien hoito ja palveluketjuissa sovitun mukainen hoidon porrastus lasten ja nuorten neuropsykiatristen vaikkeuksien ja mielenterveyden oireilun hoidossa. Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalvelut opiskelijoille. Palvelua tuotetaan yhteistyössä avoterveydenhuollon palveluiden kanssa.

Vuonna 2026 toimintaan vaikuttaa neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimintaa säätelevän lainsäädännön uudistus, kun Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 1326/2010 ja Valtioneuvoston asetuksen 338/2011 muutokset tulevat vaiheittain voimaan. Määräaikaistarkastusten määrä kouluterveydenhuollossa ja neuvolassa pysyy sen mukaisesti ennallaan. Merkittävin muutos on opiskeluterveydenhuollossa, missä oppivelvollisuusikäisten opiskelijoiden 2. opiskeluvuoden terveystarkastus ja kutsuntojen ennakkoterveystarkastus yhdistyvät.

Koulukuraattorien ja koulupsykologien palveluiden kohderyhmänä ovat esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen opiskelijat. Opiskeluhoillon psykologi ja kuraattori antavat opiskelun ja koulunkäynnin tukea ja ohjausta, joilla edistetään koulu- ja opiskeluyhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa sekä tuetaan opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia.

Hyvinvointialueen on järjestettävä opiskeluhoitopalvelut alueellaan sijaitsevien oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 1 § tarkoitetussa opetuksessa ja koulutuksessa oleville oppilaille ja opiskelijoille heidän kotikunnastaan riippumatta. Palveluiden tulee olla oppilaiden ja opiskelijoiden helposti saavutettavissa (terveydenhuoltolaki HE 19/2022 § 15a ja § 16, § 17, oppilas- ja opiskeluhoitolaki § 9, Sosiaalihuoltolaki 27 c) ja ensisijaisesti oppilaitoksessa tai sen välittömässä läheisyydessä.

Perustason mielenterveys- ja perheneuvolapalvelut ovat moniammatillisesti tuotettuja ja oikein kohdennettuja psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin sekä neuropsykiatrisen ja

oppimisen tuen palveluja lapsille, nuorille ja perheille sekä heidän kanssaan työskenteleville yhteistyötahoille.

Perheneuvoloissa tuotetaan sosiaalihuoltolain mukaista kasvatus- ja perheneuvontaa (26 §) sekä terveydenhuoltolain mukaista lasten mielenterveyspalvelua, so. lasten tutkimuksia ja hoitoa. Lasten ja perheiden erityisen tuen palveluyksikköön kuuluu lisäksi lasten ja nuorten neuropsykiatrisen ja oppimisen tuen yksikkö. Yksikössä työ kohdentuu neuropsykiatristen ongelmien ja laaja-alaisten oppimisvaikeuksien arviointiin, tukeen ja kuntoutukseen (terveydenhuoltolaki 29 § ja 27 §, sosiaalihuoltolaki).

Nuorten mielenterveys- ja päihdetiimeissä tuotetaan nuorille perustason päihde- ja mielen-terveyspalvelua 13–22 –vuotiaille. Nuorten moniammatilliset mtp-tiimit sijoittuvat Jyväskylän toimipistettä lukuun ottamatta samoihin toimipisteisiin (6) kuin hyvinvointialueen perheneuvolat.

Palveluja tuotetaan palvelualueella oman työn kouluikäisten silmälääkärin ja optometristin palveluseleillä. Lisäksi ostetaan lääkäriä lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin ja kouluterveydenhuoltoon silmälääkäriä.

Talouden tavoitteet

Lasten ja nuorten palvelut 1 000 €	Lasten ja nuorten palvelut, yhteiset	Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ostopalvelut	Opiskeluhoitoon kuraattori- ja psykologipalvelut	Opiskeluhoitoon kuraattori- ja psykologin ostopalvelut	Nuorten MT-palvelut	Nuorten MT-palvelut, ostopalvelut	Perheneuvola ja lasten MT-palvelut	Perheneuvola ja lasten MT-palvelut, ostopalvelut	Neuvolat ja seksuaaliterveys	Neuvolan ostopalvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	125	0	0	33	0	59	0	91	0	308
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-767	-5 749	-76	-8 904	-15	-4 201	-326	-5 241	-207	-7 836	-33 724
sisäiset toimintamenot	-20	-2 664	0	-1 112	0	-829	0	-1 271	0	-3 960	-9 928
TOIMINTAKATE (sitova)	-767	-8 288	-76	-10 017	-15	-4 997	-326	-6 453	-207	-11 705	-43 344

4.2.3.1 Lasten ja nuorten palvelut, yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelujohtaja johtaa yhdessä palvelupäälliköiden kanssa toimintaa ja taloutta määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Lähiesihenkilöt raportoivat säännöllisesti toimintaa kuvaavia lukuja palvelupäälliköille, seuraavat taloutta ja toteuttavat osaltaan toimenpidekorteissa määriteltyjä toimenpiteitä.

Talouden tavoitteet

Lasten ja nuorten palvelut, yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-767
Henkilöstömenot	-140
Palvelujen ostot	-608
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-16
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-20
TOIMINTAKATE (sitova)	-787

4.2.3.2 Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kouluterveydenhuolto on peruskoululaisille ja heidän perheilleen suunnattu lakisääteinen terveyspalvelu, joka on saatavilla koululla tai sen välittömässä läheisyydessä. Kouluterveydenhuollon tehtäviin sisältyy oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, huoltajien kasvatustyön tukeminen sekä oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen sekä opiskeluhuoltalain mukainen yhteisöllinen opiskeluhuolto yhdessä muiden koulu toimijoiden kanssa.

Terveydenhoitaja tapaa oppilaita ja huoltajia terveystarkastusten, avointen vastaanottojen sekä kohdennettujen terveystapaamisten yhteydessä. Terveydenhoitaja järjestää ja toteuttaa oppilaiden määräaikaista terveystarkastuksia vuosittain ja selvittää tarkastuksista pois jäävien tuen tarpeen. Laajat terveystarkastukset 1., 5. ja 8. luokalla toteutetaan yhdessä koululääkärin kanssa. Huoltajien suositellaan osallistuvan laajoihin terveystarkastuksiin, mutta he ovat tervetulleita muihinkin tarkastuksiin. Tarkastuksissa arvioidaan monipuolisesti opiskelijan fyysistä ja psykososiaalista terveydentilaa, hyvinvointia ja oppimista.

Laajoissa terveystarkastuksissa selvitetään lisäksi huoltajien ja koko perheen hyvinvointia. Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta.

Terveystarkastusten lisäksi kouluterveydenhuollossa tavataan opiskelijoita ja perheitä yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Kouluterveydenhuollon tärkeä työmuoto ovat terveydenhoitajan lisä-, tuki ja kontrollikäynnit, jotka tehdään koulupäivän aikana. Lisäkäynneillä voidaan perehtyä selvittelyä vaativiin asioihin sekä seurata terveys- ja hyvinvointitilannetta, kasvua ja kehitystä tai perheen tilannetta terveystarkastusten välillä. Lisäkäynteinä kouluterveydenhuollossa voidaan toteuttaa esimerkiksi neuropsykiatriisiin sekä masennus ja ahdistusoireisiin liittyviä käyntejä hyvinvointialueen hoito- ja palvelupolkujen mukaisesti.

Opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalvelut opiskelijoille, edistää terveyttä ja opiskelukykyä ja -yhteisön hyvinvointia. Terveysneuvoja ja lääkäri tapaavat opiskelijoita terveystarkastusten, avointen vastaanottojen sekä kohdennettujen terveystapaamisten yhteydessä.

Opiskeluterveydenhuollossa toteutetaan toisen asteen opiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa siten, että opiskelija saa palvelut (ennaltaehkäisevä terveydenhoito ja sairaanhoito) opiskeluterveydenhuollosta yhteistyössä avoterveydenhuollon sekä muiden perusterveydenhuollon yksiköiden kanssa. Palvelu sisältää myös opiskeluterveydenhuoltoon kuuluvat lakisääteiset terveystarkastukset, seksuaali- ja mielenterveyspalvelut.

Vuoden 2026 painopisteenä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on vahvistaa sähköistä asiointia digialustalla ja kehittää digihoitopolkuja sekä mallintaa lääkäriyön segmentointia yhdessä avoterveydenhuollon lääkäripalveluiden kanssa. Valtioneuvoston päivitetty asetus neuvolapalveluista, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä ennaltaehkäisevästä suun terveydenhuollosta astuu voimaan alkuvuodesta 2026. Yksikössä valmistellaan asetuksen myötä tulevia muutoksia toimintaan.

Talouden tavoitteet

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	125
Myyntitulot/Liikevaihto	115
Maksutulot	10
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-5 749
Henkilöstömenot	-5 429
Palvelujen ostot	-244
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-61
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-15
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2 664
TOIMINTAKATE (sitova)	-8 288

4.2.3.3 Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kouluterveydenhuoltoon hankitaan ostopalveluina tai palvelusetelinä lakisääteiset koulu-
laisten näöntutkimukset.

Talouden tavoitteet

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon ostopalvelut 1 000 €		Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	✓	0
Myyntitulot/Liikevaihto		0
Maksutulot		0
Tuet ja avustukset		0
Muut toimintatulot		0
TOIMINTATULOT SISÄISET		0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	✓	-76
Henkilöstömenot		0
Palvelujen ostot		-76
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		0
Avustukset		0
Muut toimintamenot		0
TOIMINTAMENOT SISÄISET		0
TOIMINTAKATE (sitova)		-76

4.2.3.4 Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialue järjestää kuraattori- ja psykologipalvelut alueellaan esi- ja perusopetuksen sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat lakisääteisiä, vapaaehtoisia, maksuttomia sekä luottamuksellisia. Niiden tulee olla helposti saatavilla lähipalveluna osana opiskelijoiden ja oppilaitosten arkea esiopetuksesta aina toiselle asteelle asti. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaan kuraattori- ja psykologipalvelu toteutetaan yhteisöllisenä sekä yksilöllisenä työskentelynä. Palveluun tulee päästä kiireellisessä tapauksessa samana tai seuraavana oppilaitoksen työpäivänä ja ei-kiireellisessä tapauksessa seitsemän oppilaitoksen työpäivän aikana.

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluiden painopistealueina vuodelle 2026 on kuraattorityössä kuraattorin ja vastaavan kuraattorin tehtäväkuvien päivittäminen, digitaalisen asiointin vahvistaminen hyödyntäen uutta digialustaa sekä yhteisöllisen työn tarkempi määrittely. Lisäksi systeeminen ja monitoimijainen työote ja hoito- ja palveluketjujen jalkautus ovat edelleen toiminnan ytimessä.

Kuraattoripalvelut

Kuraattori edistää ja tukee lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden oppimista, koulunkäyntiä ja opiskelua, hyvinvointia sekä sosiaalisia valmiuksia ja toimintakykyä. Kuraattori edistää lisäksi koko opiskeluyhteisön hyvinvointia ja tekee yhteistyötä perheiden, oppilaitoksen muiden työntekijöiden ja yhteistyöverkostojen kanssa. Kuraattoripalvelut ovat lakisääteisiä, vapaaehtoisia, maksuttomia ja luottamuksellisia. Kuraattoripalvelut ovat osa sosiaalihuollon palveluja.

Opiskeluhuollon kuraattoripalveluissa on myös vastaavan kuraattorin tehtäviä, joissa pätevyys vaatimuksena on sosiaalityöntekijän kelpoisuus. Vastaava kuraattori tarjoaa konsultoivaa ja ohjauksellista tukea oppilashuollon muille jäsenille sekä osallistuu oppilashuollon kehittämiseen sosiaalityön asiantuntijuuteen pohjautuen. Vastaavan kuraattorin tehtäviä ollaan muuttamassa toimista viroiksi, tavoitteena kytkeä tehtävään tarpeen mukaisesti päättöksentekoa.

Psykologipalvelut

Psykologi edistää koulu- ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja tekee perheen sekä muiden läheisten ja yhteistyötahojen kanssa yhteistyötä. Psykologi tukee opiskelijan oppimista, koulunkäyntiä, opiskelua sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia ja hyvinvointia. Psykologi tekee psykologisia arviointeja liittyen esimerkiksi opiskelijan tunne-elämän haasteiden tai oppimisvaikeuksien taustasyiden selvittelyyn ja tarvittaessa ohjaa muihin palveluihin jatkotutkimuksiin tai hoitoon.

Talouden tavoitteet

Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-8 904
Henkilöstömenot	-8 584
Palvelujen ostot	-225
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-67
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-29
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 112
TOIMINTAKATE (sitova)	-10 017

4.2.3.5 Opiskeluhoollon kuraattorin ja psykologin ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluissa ei ole tehty uusia ostopalveluhankintoja enää vuoden 2025 alusta lähtien. Palvelutarpeisiin on pystytty vastaamaan parantuneen rekrytoinnin ja keskitetyn opiskeluhoollon psykologipalvelun perustamisen avulla.

Talouden tavoitteet

Opiskeluhuollon kuraattorin ja psykologin ostopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-15
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-15
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-15

4.2.3.6 Nuorten MT-palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Nuorten mielenterveys- ja päihdetiimeissä tuotetaan nuorille perustason päihde- ja mielen-terveyspalvelua (27 §, 28 §). Nuorten moniammatilliset mtp-tiimit (13-22 -vuotiaat) sijoittu-
vat Jyväskylän toimipistettä lukuun ottamatta samoihin toimipisteisiin (6) kuin hyvinvointi-
alueen perheneuvolat.

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden hoidon tarpeen arvioinnin palveluprosessia
valmistellaan siirtyväksi lasten, nuorten ja perheiden palveluiden vastuualueen yhteisen si-
sääntuloväylän yhteyteen, joka käynnistyy huhtikuussa 2026. Nuorten mielenterveys- ja
päihdetiimeissä otetaan käyttöön digialustan kiireetön viestinvälitys maaliskuussa 2026.
Nuorten mielenterveyden hoidon palveluprosessin vaikuttavuutta lisätään yhtenäistämällä
hoidon prosessia yhteisten oiremittareiden systemaattisella käytöllä ja seurannalla. Nuorten
mielenterveys- ja päihdepalvelut käynnistävät vuoden 2026 alussa yhteistyössä opiskelu-
huollon, varhaisen tuen, kasvatus- ja perheneuvonnon sekä lastensuojelun kanssa kaksi eri-
laista toimintamallia lasten ja nuorten sijoitusten välttämiseksi ja moniammatillisen työn
vahvistamiseksi. Palokan ja Äänekosken alueella käynnistyy tehotiimit ja Jyväskylän alueella

käynnistyy vältettävissä olevien sijoitusten ehkäisyn toimintamalli, jossa yhtenä merkittävänä osana on lääkärityö.

Nuorten huumekuolemien ehkäisyn hanke on käynnistynyt lokakuussa 2025 ja se kestää kesäkuuhun 2027 asti. Hankkeen toiminnan kautta kehitetään ja käynnistetään toimintamalli, jonka avulla nuoria huumeidenkäyttäjiä saadaan kontaktoitua paremmin ja vahvistettua heidän tukeaan sekä motivoitua heitä hoidon piiriin. Keskeisenä kohdejoukkona hankkeessa on lastensuojelun jälkihuollossa olevat nuoret. Hankkeessa työskentelee työparina sairaanhoitaja - projektipäällikkö sekä sosiaaliohjaaja.

Talouden tavoitteet

Nuorten MT- palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	33
Myyntitulot/Liikevaihto	25
Maksutulot	8
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-4 201
Henkilöstömenot	-3 941
Palvelujen ostot	-212
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-16
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-829
TOIMINTAKATE (sitova)	-4 997

4.2.3.7 Nuorten MT-palvelut ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palveluja tuotetaan palvelualueella pääosin oman työnä. Neuvonta- ja terapiapalvelusetelien sekä neuropsykiatrisen tuen palvelusetelien myöntäminen ovat toistaiseksi tauolla 1.7.2025 alkaen. Lääkäreiden rekrytointi on edistynyt, mutta edelleen omia lääkäreitä puuttuu ja lääkärityö toteutuu yleis- ja psykiatrian erikoislääkärityön osalta osin ostopalveluna.

Palveluprosessien sujuvuuteen, tehostamiseen ja tuottavuuteen perustuen on valmisteltu kolme projektia: erikoissairaanhoidon, lastensuojelun, varhaisen tuen ja perustason lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen keskinäisen integraation vahvistaminen, mielen-terveyspalveluiden painopisteen siirtäminen erikoissairaanhoidosta perustason mielenterveyspalveluihin ja neuropsykiatristen palveluiden alueellisen saatavuuden parantaminen.

Talouden tavoitteet

NuortenMT-palvelut, ostopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-326
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-326
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-326

4.2.3.8 Perheneuvola ja lasten MT-palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Perheneuvoloissa ja pikkulapsipsykologityössä tullaan jatkossa selkeyttämään kasvatus- ja perheneuvonnan tehtävää sosiaalihuollollisena palveluna ja eriyttämään se lasten mielen-terveyspalvelusta. Kasvatus- ja perheneuvonnassa otetaan käyttöön sosiaalihuollon asiakas-tietojärjestelmä. Eroauttamisen palvelua, perheasioiden sovittelua kehitetään yhdessä lapsi-perhepalveluiden kanssa.

Digiasioinnissa otetaan käyttöön kiireetön viestivälitys vuoden alkupuolella. Vuoden 2025 lopulla valmistuneiden adhd- ja autismitietojen lasten ja vanhempien digihoitopolut sekä nuoren mielen hyvinvoinnin hoitopolku otetaan käyttöön. Digialustan käyttöä laajennetaan ot-tamalla käyttöön videovastaanotot verkostotapaamisiin.

Neuropsykiatrisen ja oppimisen tuen yksikössä toteutetaan Jyväskylän kouluikäisten lasten kuntoutustyöryhmätoimintaa, muutoin lasten kuntoutustyöryhmät sijoittuvat terveystaloihin. Keski-Suomen hyvinvointialue on mukana Kelan neurokirjon hankkeessa, jossa yhtenä keskeisenä tavoitteena on kuntoutustyöryhmätoiminnan yhdenmukaistaminen. Painopisteenä on tiivistää monialaista yhteistyötä, erityisesti varmistaa lasten hoidon ja kuntoutuksen palveluiden toimivuus ja tarvittava yhteen sovittaminen. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyömalli kouluikäisten lasten lapsuusiän autismin tutkimisen ja diagnosoimiseen laaditaan. Valmistellaan lasten ja nuorten terveyssozialityön työntekijöiden siirtäminen virkoihin samalla tiivistäen terveydenhuollon ja sosiaalihoitoa välistä yhteistyötä.

Talouden tavoitteet

Perheneuvola ja lasten MT-palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	59
Myyntitulot/Liikevaihto	17
Maksutulot	1
Tuet ja avustukset	41
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-5 241
Henkilöstömenot	-4 953
Palvelujen ostot	-220
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-49
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-19
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 271
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 453

4.2.3.9 Perheneuvolan ja lasten MT-palvelut, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palveluja tuotetaan palvelualueella pääosin oman työnä. Neuvonta- ja terapiapalvelusetelien sekä neuropsykiatrisen tuen palvelusetelien myöntäminen ovat toistaiseksi tauolla 1.7.2025 alkaen. Neuropsykiatrisen valmennuksen omaa toimintaa on vahvistettu (2htv), tämä vahvistus on katettu neuropsykiatrisen valmennuksen palvelusetelistä. Lääkäreiden työ on toteutettu osin ostopalveluna.

Palveluprosessien sujuvuuteen, tehostamiseen ja tuottavuuteen perustuen on valmisteltu kolme projektia: erikoissairaanhoidon, lastensuojelun, varhaisen tuen ja perustason lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen keskinäisen integraation vahvistaminen, mielen-terveyspalveluiden painopisteen siirtäminen erikoissairaanhoidosta perustason mielenterveyspalveluihin ja neuropsykiatristen palveluiden alueellisen saatavuuden parantaminen.

Talouden tavoitteet

Perheneuvolan ja lasten MT- palvelut, ostopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-207
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-207
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	
TOIMINTAKATE (sitova)	-207

4.2.3.10 Neuvolat ja seksuaaliterveys

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Äitiys- ja lastenneuvolan palvelut perustuvat neuvola-asetukseen ja valtakunnallisiin suosituksiin pohjautuviin määräaikaisiin terveystarkastuksiin ja terveysneuvontaan, joissa huomioidaan yksilöiden ja perheiden tarpeet. Seksuaaliterveyspalveluissa tarjotaan terveydenhuoltolain velvoittamaa ehkäisyneuvontaa sekä muita seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistäviä palveluita.

Painopisteenä neuvola- ja seksuaaliterveyspalveluissa on sähköisen asioinnin lisääminen kiireettömän asioinnin ja videovastaanottojen, sekä digipolkujen kehittämisen kautta. Kiireetön asiointi avattiin elokuussa 2025 ja sen kautta on vastaanotettu lähes tuhat viestiä. Ras-kausdiabeteksen digipolku avattiin alkusyksystä 2025, ja sen on ottanut käyttöön 173

odottajaa. Raskauden digipolku valmistuu alkuvuodesta 2026 ja siihen yhdistetään jo aiemmin kuntoutuspalveluiden toimesta toteutettu Äitiysliikunnan digipolku.

Keskitetty puhelinpalvelu toteuttaa tällä hetkellä koko hyvinvointialueen neuvoloiden ja seksuaaliterveysyksiköiden ajanvaraus- ja hoidolliset puhelut sekä kiireettömän asioinnin pois lukien Kinnulan neuvolan, joka liittyy keskitettyyn puhelinpalveluun suunnitellusti 1.4.2026. Puhelinpalvelun toiminta on ruuhkautunut, ja yksikön resurssointia tarkastellaan sisäisin muutoksin. Puhelinpalveluyksikön saumaton toiminta on välttämätöntä palvelun saavutettavuuden ja hoitoon pääsyn kannalta. Puhelinpalvelun opaskarttasovelluksesta on tehty hankintapäätös joulukuussa 2025 ja käyttöönoton tavoitteena on sujuvoittaa ja nopeuttaa puhelinpalvelun toimintaa. Opaskartta tulee palvelemaan myös yhteistä sisään-tulo-väylää tarjoten selkeän ja kattavan kuvauksen neuvolapalveluista eri toimipisteissä.

Vuonna 2026 neuvolapalveluissa on tarkoitus edelleen jatkokehittää asiakkuuksien segmentointia ja työpanoksen kohdistamista asiakkaan tarpeen mukaisesti entistä yksilöllisemmin. Osana tätä työtä neuvoloiden toimintaohjelmia päivitetään ja segmentointisovellusta kehitetään. Syntyvyys alueella kasvoi viime vuonna lähes sadalla lapsella, ja tämä aiheuttaa painetta lisätä terveydenhoitajaresurssia etenkin Jyväskylän alueelle, jossa voimakas kasvu tapahtuu. Saman aikaisesti reuna-alueilla syntyvyys laskee, joten terveydenhoitajaresurssin kohdistamista tarkastellaan säännöllisesti.

Neuvolapalveluissa kahden imetyskouluttajan valmistuminen edistää henkilöstön imetysohjaajakoulutusten ajan tasalle saattamista, ja tavoitteena on sisäisesti kouluttaa koko henkilöstö vuoden 2026 aikana. Vuoden 2026 aikana edistetään myös varhaisen perhetyön ja neuvolan yhteistyötä yhteisvastaanotoilla vähintään kolmessa eri neuvolassa.

Maksuttoman ehkäisyn osalta toiminta jatkuu vuonna 2026 kuten edellisvuonna, maksutonta ehkäisyä tarjotaan alle 25-vuotiaille sekä maksutonta pitkäaikaisehkäisyä vaikeasti päihderiippuvaisille. Loppuvuodesta 2025 lisättiin maksuttoman ehkäisyn jakeluautomaatteja Jämsään, Äänekoskelle ja Gradian toimipisteelle Jyväskylään, ja muutoksen myötä pystyttiin vapauttamaan terveydenhoitajien resurssia asiakastyöhön. Tavoitteena on pystyä tarjoamaan keskitetyissä seksuaaliterveysyksiköissä (Jyväskylä, Jämsä ja Äänekoski) palvelua yhä laajemmalle alueelle, jotta pystytään tarjoamaan myös seksuaaliterveyspalveluiden osalta tasalaatuisia palveluita asuinpaikasta riippumatta.

Talouden tavoitteet

Neuvolat ja seksuaaliterveys 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	91
Myyntitulot/Liikevaihto	83
Maksutulot	8
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-7 836
Henkilöstömenot	-6 845
Palvelujen ostot	-709
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-248
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-34
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-3 960
TOIMINTAKATE (sitova)	-11 705

4.2.3.11 Neuvolan ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Neuvola- ja seksuaaliterveyspalvelut tuotetaan pääasiassa omana työnä. Maksutonta ehkäisyä tarjotaan alle 25-vuotiaille sekä maksutonta pitkäaikaisehkäisyä vaikeasti päihderiippuvaisille. Maksuautomaatteja on käytössä kaikkiaan kolme. Seksuaaliterapiapalvelua ei os-
teta enää vuonna 2026.

Talouden tavoitteet

Neuvolan ostopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-401
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-6
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-375
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-20
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-72
TOIMINTAKATE (sitova)	-473

4.2.4 Perheiden palvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Palvelualue muodostuu varhaisen tuen palveluiden, perheoikeudellisten palveluiden sekä lastensuojelun palveluiden kokonaisuudesta. Lapsiperheiden varhaisen tuen palveluilla tarkoitetaan lapsiperheille ja lasta odottaville henkilöille tarkoitettuja palveluja: palvelutarpeen arviointi, palveluohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö (varhainen, erityinen ja tehostettu perhetyö), lapsiperheiden sosiaalityö sekä tukihenkilö- ja tukiperhetyö. Palveluita säätelevät sosiaalihuoltolaki (1301/2014), lastensuojelulaki (417/2007) ja terveydenhuoltolaki (1326/2010).

Perheoikeudellisiin palveluihin kuuluvat isyyden ja äitiyden selvittäminen, lapsen huolto- ja tapaamissopimusasiat, lapsen elatussopimusasiat, perheasioiden sovittelu, lapsen valvottujen tapaamisten järjestäminen, adoptioneuvonnan järjestäminen sekä puolisojen elatusapuasiat.

Lastensuojelun palveluissa järjestetään lastensuojelulain (LsL 417/2007) mukaiset palvelut lapsille, nuorille ja heidän perheilleen. Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua on järjestettävä asiakkaan palvelutarpeen mukaisessa laajuudessa kaikkina vuorokaudenaikoina.

Lastensuojelun kokonaisuus muodostuu avo-, sijais- ja jälkihuollon sosiaalityön viranomaispalveluista sekä niihin liittyvistä tukitoimista ja palveluista. Lastensuojelun kokonaisuuteen kuuluu lyhyt- ja pitkäaikainen lastensuojelun laitoshoido omana toimintana (kriisi- ja vastaanottotoiminta), sekä ostetut laitoshoidon palvelut.

Lisäksi lastensuojelun palvelukokonaisuus sisältää lyhyt- ja pitkäaikaisen perhehoidon, ammatillisen perhekotihoito ja perhehoidon tukipalvelut sekä muut lakisääteiset omat ja ostetut avo-, sijais- ja jälkihuollon palvelut asiakkaille. Palveluihin sisältyy poliisisosiaalityö ja kotoutumisvaiheen lastensuojelun sosiaalityö.

Talouden tavoitteet

Perheiden palvelut 1 000 €	Perheiden palvelut yhteiset	Perheoikeudelliset palvelut	Perheoikeudelliset ostopalvelut	Lapsiperheiden varhainen tuki	Lapsiperheiden varhaisen tuen palvelut, ostopalvelut	Lastensuojelun palvelut yhteiset	Avohuollon lastensuojelu	Avohuollon ostopalvelut ja avustukset	Sijais- ja jälkihuollon palvelut	Sijais- ja jälkihuollon ostopalvelut ja avustukset	Laitoshuollon palvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	0	0	29	0	0	95	0	4 668	0	20	4 812
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-454	-1 197	-377	-13 109	-3 659	-67	-7 235	-3 219	-6 216	-42 999	-10 297	-88 828
sisäiset toimintamenot	-11	-240	0	-2 124	-1	-55	-1 220	0	-993	0	-2 811	-7 454
TOIMINTAKATE (sitova)	-465	-1 436	-377	-15 203	-3 659	-122	-8 360	-3 219	-2 541	-42 999	-13 088	-91 470

4.2.4.1 Perheiden palvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelujohtaja johtaa yhdessä palvelupäälliköiden kanssa toimintaa ja taloutta määriteltyjen tavoitteiden, painopisteiden ja sopeuttamistoimenpiteiden mukaisesti. Lähiesihenkilöt raportoivat säännöllisesti toimintaa kuvaavia lukuja palvelupäälliköille, seuraavat taloutta ja toteuttavat osaltaan toimenpidekortissa määriteltyjä toimenpiteitä.

Talouden tavoitteet

Perheiden palvelut yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-454
Henkilöstömenot	-144
Palvelujen ostot	-286
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-11
TOIMINTAKATE (sitova)	-465

4.2.4.2 Perheoikeudelliset palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Perheoikeudellisilla palveluilla turvataan lapsen hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys esimerkiksi vanhempien erotilanteessa. Palveluilla tarjotaan apua lasten koskevien sopimusten ja selvitysten kanssa esimerkiksi isyyteen, lapsen huoltoon, tapaamiseen sekä elatukseen liittyen.

Perheoikeudellisia palveluita tuotetaan Keski-Suomen hyvinvointialueelle kolmen toimipisteen kautta: Äänekosken, Jyväskylän ja Jämsän. Säännöllisiä sivuvastaanottoja on Viitasaaressa, Saarijärvellä, Keuruulla, Uraisilla, Joutsassa ja tarvittaessa Toivakassa.

Perheoikeudellisissa palveluissa adoptioneuvonta ja tapaamispalvelut on tuotettu v. 2025 asti ostopalveluina. Vuoden 2026 aikana lisätään tapaamispalveluita osittain omana toimintana sekä myöntämiskriteeristöä tarkastellaan, jotta ostopalveluiden kasvua saadaan hillittyä. Tuotantotapa-analyysit valmistuvat alkuvuonna 2026 adoptioneuvonnan palvelusta sekä perheasioiden sovittelusta.

Talouden tavoitteet

Perheoikeudelliset palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 197
Henkilöstömenot	-1 135
Palvelujen ostot	-41
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-15
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-240
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 436

4.2.4.3 Perheoikeudelliset palvelut, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Perheoikeudellisissa palveluissa ostopalveluina tuotetaan adoptioneuvontaa sekä valvottuja ja tuettuja tapaamisia. Adoptioneuvonnan kysyntään ei voida vaikuttaa omalla toiminnalla, mutta tuotantotapa-analyysin yhteydessä on selvitetty, voidaanko jatkossa palvelua järjestää osittain omana toimintana. Vuonna 2026 perheen sisäiset adoptiot tullaan järjestämään pääasiassa omana toimintana. Adoptioneuvonnan määräraha on edellisvuoteen nähden 0,04 M e pienempi. Oikeuden vahvistamat tapaamisia koskevat päätökset vaikuttavat tapaamisten laajuuteen ja siten myös ostopalveluiden käyttöön. Perhetyössä järjestetään jatkossa omana toimintana arkipäivisin toteutettavia valvottuja ja tuettuja tapaamisia. Perheasioiden sovittelun järjestämistapa muutetaan siten, että ostopalvelusta luovutaan ja jatkossa palvelu järjestetään lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhteisen sovittelijapoolin kautta.

Talouden tavoitteet

Perheoikeudelliset palvelut, ostopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-377
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-377
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-377

4.2.4.4 Lapsiperheiden varhainen tuki

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Varhaisen tuen palvelut - perheiden kotiin vietävät palvelut

Lapsiperheiden kotipalvelu (SHL 19 §) auttaa lapsiperheitä varhaisessa vaiheessa, mutta on myös tärkeä palvelu perhesosiaalityön ja lastensuojelun asiakasperheille. Kotipalvelu on konkreettista auttamista ja opastamista välttämättömissä kodinhoidollisissa tehtävissä ja lastenhoidossa. Perhetyö (SHL 18 §, LsL 36 §) ohjaa ja tukee vanhempia lasten kasvussa ja kehityksessä sekä perheen vuorovaikutusasioissa. Perhetyö työskentelee yhdessä sosiaalityön ja muiden perheen kanssa toimivien ammattilaisten kanssa. Perhetyön kolmiportaisen kokonaisuuden muodostaa: varhaisen tuen perhetyö, erityisen tuen perhetyö ja lastensuojelun tehostettu perhetyö. Perhekuntoutus tehdään perheiden kotona kotikuntoutustiimin työnä. Varhaisen tuen sosiaalityössä painopisteenä on palvelutakuun toteutuminen sekä perheiden auttaminen lapsiperheiden sosiaalityössä vaikuttavasti ja lastensuojelun asiakkuuksia vähentävästi. Palveluita tuotetaan pääsääntöisesti omana toimintana, mutta myös palvelusetelillä ja tarvittaessa ostopalveluina.

Varhaisen tuen palvelut - perhesosiaalityö ja palvelutarpeen arviointi

Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi vastaanottaa ja käsittelee uudet lastensuojeluilmoitukset ja sosiaalihuoltolain mukaiset yhteydenotot sekä tekee palvelutarpeen arvioinnit ja tarvittaessa selvittää lastensuojelun tarpeen (SHL 36 §, LSL 26 §). Toimintaa säätelee lakisääteiset määrääjät. Palvelua toteutetaan jatkossa pta-tiimeissä tiiviissä yhteistyössä yhteisen palveluihin ohjautumisen väylän kanssa .

Lapsiperhesosiaalityö on päätökseen perustuvaa lakisääteistä (SHL 15 §) palvelua. Erityisen tuen tarpeen lapsen omatyöntekijänä (SHL 36 §) sosiaalityöntekijä järjestää lapsen ja perheen tarvitsemia palveluita asiakassuunnitelmaan perustuen.

Sosiaaliohjaus (SHL 16 §) antaa lapselle ja/tai vanhemmalle henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa osana lapsiperheiden palvelutarpeen arviointia ja lapsiperhesosiaalityötä. Sosiaaliohjaajat toimivat sosiaalityöntekijän työparina sekä omatyöntekijöinä (SHL 42 §) niille lapsille, jotka eivät ole erityisen tuen tarpeessa tai erityispalveluiden asiakkuudessa, mutta jotka tarvitsevat pitkäkestoisempaa asiakkuutta lapsiperheiden palveluissa.

Vuoden 2026 aikana siirrytään yhdenmennytyyn sosiaalityön malliin. Siirtymä koskee lapsiperheiden sosiaalityötä ja lastensuojelun avohuoltoa. Siirtymällä tavoitellaan kustannussäästöä lastensuojelun asiakasmäärien laskuna (-5%/vuosi) sekä yhtenäisempiä palvelu- ja asiakasprosesseja. Toimenpide on osa varhaisen tuen painopisteen vahvistamisen kokonaisuutta.

Tukiperhe- ja tukihenkilötoiminta (SHL 28 §) ovat tukisuhdepalveluita, joissa työskentely kohdentuu tavoitteellisesti erityisesti lapseen, eikä palvelu ole korvattavissa muilla palveluilla. Näitä palveluita myönnetään lapsiperhesosiaalityön ja lastensuojelun asiakaslapsille. Tukiperhepalvelussa ja kotiin vietävissä palveluissa tavoitteena on oman toiminnan kehittäminen. Vuoden 2026 alusta luovutaan pääasiassa ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta ja palvelu kohdennetaan pääasiassa muilla alueilla asuville jälkihuollon asiakkaille. Hyvinvointialueella kehitetään ja otetaan käyttöön vapaaehtoisuuteen perustuva tukihenkilötoiminta. Tukiperhepalvelun myöntämisen kriteerit on täydennetty (yht. säästötavoite 0,45 M e).

Talouden tavoitteet

Lapsiperheiden varhainen tuki 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	29
Myyntitulot/Liikevaihto	10
Maksutulot	15
Tuet ja avustukset	4
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-13 109
Henkilöstömenot	-12 408
Palvelujen ostot	-501
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46
Avustukset	-35
Muut toimintamenot	-120
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2 124
TOIMINTAKATE (sitova)	-15 203

4.2.4.5 Lapsiperheiden varhaisen tuen palvelut, ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Lapsiperheiden varhaisen tuen palveluissa tukihenkilö- ja tukiperhetyössä, perhetyössä ja lapsiperheiden kotipalvelussa palvelua tuotetaan ostopalveluna ja palvelusetelillä. Tukihenkilötyön ostopalveluiden kustannuksia vähennetään merkittävästi kouluttamalla omia, vapaaehtoisia tukihenkilöitä Samalla lisätään järjestöyhteistyötä Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa tukihenkilötyön osalta. Vuoden 2026 alusta luovutaan pääasiassa ammatillisesta tukihenkilötoiminnasta ja palvelu kohdennetaan pääasiassa muilla alueilla asuville jälkihuollon asiakkaille. Tukiperhetoiminnassa tavoitteena on saada omia tukiperheitä rekrytoitua hyvinvointialueelle, jolla hillittäisiin ostopalveluiden kasvua. Tukiperhevalmennuksia on lisätty, jotta omien tukiperheiden saaminen olisi mahdollista.

Perhetyössä ostopalveluiden kasvua hillitään myöntämiskriteerien määrittelyllä sekä toiminnan uudistamisella (LUVN:n malli). Vuodesta 2024 lähtien on toiminut asiakasohjausryhmä, jossa tarkastellaan kaikkia lapsiperheiden varhaisen tuen ja lastensuojelun ostopalveluita. Työmuotoja kehitetään edelleen tuen oikea-aikaiseen kohdistamiseen, jotta perhetyössä toteutettava kiireellinen perhetyö mahdollistuu. Työ kohdennetaan sijoitusuhassa oleville lapsille, tai hiljattain kodin ulkopuolelle sijoitetuille sijoitusten purkamiseksi.

Lapsiperheiden kotipalvelua tuotetaan oman toiminnan lisäksi myös palvelusetelillä ja ostopalveluilla. Mikäli oma toiminta tai palveluseteli ei perheen tilanne huomioiden ole mahdollinen niin ostopalvelun käytöstä päätöksen tekee lapsiperheiden kotipalvelun palveluohjaaja perheen tilanteen ja harkinnan perusteella.

Talouden tavoitteet

Lapsiperheiden varhaisen tuen

palvelut, ostopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-3 659
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-3 659
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 659

4.2.4.6 Lastensuojelun palvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Painopiste lastensuojelussa on kotiin annettavissa tukitoimissa, lastensuojelun tarpeen vähentämisessä sekä varhaisessa tuen palveluissa, mikäli lastensuojelun asiakkuudelle ei ole perusteita. Asiakasprosesseja selkeytetään ja sujuvoitetaan. Yhdennetty sosiaalityön malli otetaan käyttöön perhesosiaalityössä ja lastensuojelun avohuollossa vähentäen katkoksia asiakkuusprosesseissa sekä jonotusaikoja eri palveluiden piiriin pääsemisessä. Palveluita tuotetaan tuotantotapa-analyysin tulosten mukaisesti painottaen omaa hva:n palvelutuo-
tanta eteenkin sijaishuollon palveluissa. Perhehoito on ensisijainen sijaishuollon muoto ja sen käyttöä lisätään (60%) perhehoidon tuen toimenpiteillä. Huostaanottojen purkutyötä kehitetään lainsäädännön mukaiselle tasolle. Lastensuojelun palveluiden järjestämisessä ja

kehittämisessä huomioidaan v. 2027 voimaan tulevat sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain muutokset. Yta-alueitasoista yhteistyötä lisätään (mm. Hankintayhteistyö).

Talouden tavoitteet

Lastensuojelun palvelut

yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-67
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-65
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-2
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-55
TOIMINTAKATE (sitova)	-122

4.2.4.7 Avohuollon lastensuojelu

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityössä tuetaan perheitä oikea-aikaisesti, ja kattavat avohuollon palvelut ovat käytettävissä koko hyvinvointialueella. Avohuollon tukitoimien keinoin pyritään vähentämään raskaampien tukitoimien tarvetta. Avohuollon tukitoimia kohdennetaan lapsille ja heidän perheilleen siten, että vallitsevaan tilanteeseen saadaan muutos. Ensisijaisesti panostetaan perheiden kotiin annettavaan tukeen kuten tehostettuun perhetyöhön tai kotiin annettavaan perhekuntoutuksen. Laitosmuotoista tukea kohdennetaan ennistä tarkoituksenmukaisemmin niihin tilanteisiin, kuin muut tukitoimet eivät riitä. Avohuollon oikea-aikaisilla tukitoimilla pyritään ehkäisemään pitkäkestoisempia sijoituksia, tätä on vahvistettu jo 2024 käynnistyneillä asiakasohjauksen työryhmillä. Toimintaa kehitetään jatkuvasti, painotus on laitosmuotoisten palveluiden sisään lyhyt- ja pitkäaikaisessa perhehoi-
dossa. Yhteistyötä tehdään palvelutarpeen arvioinnin kanssa oikea-aikaisen tuen kehittämiseksi, tavoitteena on 5 % lastensuojelun asiakkuuksien vähentäminen vuositasolla. Vuoden 2026 toimenpiteenä siirrytään lastensuojelun avohuollon ja perhesosiaalityön osalta

yhdenntettyyn sosiaalityön malliin. Yhteinen, 1.4.2026 käynnistyvä sisääntuloväylä tukee palveluiden ja tuen järjestymistä jo ennen sosiaalihuollollisia lapsiperhepalveluita. Tammi-kuussa käynnistyvä tehotiimimalli tukee varhaisen tuen, avohuollon, koulun ja lasten ja nuorten mtp-palveluiden yhteistyötä ja oikea-aikaisuutta. Palveluiden myöntämisen perusteita on tarkastettu (mm. ammatillisen tukihenkilötyön käytön rajaaminen, oman vapaah- toistyöhön perustuvan palvelun käynnistäminen) ja työntekijäkäyttöön on laadittu palvelui- den järjestämisen ohjeistus, joka on käytössä kaikissa palveluissa (LUVN:n malli).

Avohuollossa seurataan ja noudatetaan säädettyä asiakasmitoitusta. Ankkuritoiminnan v. 2026 käynnistyvällä hanketyöllä toimintaa laajennetaan hyvinvointialueella ja toiminnalla pyritään ehkäisemään alle 15-vuotiaiden rikollisen kierteen syntymistä. Ankkuritoiminnasta tehdään Sisä-Suomen poliisilaitoksen kanssa hyvinvointialuetasoinen sopimus.

Erikoissairaanhoidon lasten- ja nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun sekä perustason mielen- terveys- ja päihdepalveluiden keskinäistä integraatiota varmistetaan yhtenäisellä hoidonpor- rastuksella ja vaikuttavien työmallien käyttöönottamisella mm. esh:n toimintaan sijoittuvan perheterapiatyön kohdentamisena lastensuojelun asiakasperheisiin sijoitusten ehkäise- miseksi sekä yhteistyön ja integratiivisen työskentelymallin kehittämällä sijoitusten ja osas- tojaksojen ehkäisemiseksi.

Talouden tavoitteet

Avohuollon lastensuojelu 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	95
Myyntitulot/Liikevaihto	45
Maksutulot	10
Tuet ja avustukset	40
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-7 235
Henkilöstömenot	-6 632
Palvelujen ostot	-291
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32
Avustukset	-250
Muut toimintamenot	-30
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 220
TOIMINTAKATE (sitova)	-8 360

4.2.4.8 Avohuollon ostopalvelut ja avustukset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Avohuollon ostopalveluita käytetään tilanteissa, joissa palvelua ei ole mahdollista järjestää omana toimintana. Tällainen palvelu on laitospuolitoisen perhekuntoutuksen palvelu, jota ei hyvinvointialueella järjestetä omana toimintana. Tavoitteena on vahvistaa ja kehittää lastensuojelun kotiin annettavaa palvelutoimintaa. Palveluiden myöntämiskriteerit on yhdenmu-
kaistettu ja käyttö suunnataan mm. pienten lasten perheille, jossa vakavaa päihteidenkäyt-
töä, tai tilanteisiin joissa vaihtoehtona on lapsen sijoitus. Tiiviin kotiin annettavan tuen
avulla pystytään vähentämään laitospuolitoisen kuntoutuksen ja ostopalveluiden tarvetta.
Päivystysperhetyöpilotti tukee oikea-aikaista palveluiden järjestämistä kotiin.

Avohuollon muita ostopalveluita ovat tehostettu perhetyö, lastensuojelulain perusteella jär-
jestettävät tuetut ja valvotut tapaamiset sekä kotiin tehtävä perhekuntoutus. Asiakastyön
tasolla kriteereitä tarkastellaan asiakasohjauksen työryhmissä. Ensisijaisesti pyritään käyttä-
mään omana työnä tuotettavia palveluita. Perhekuntoutusjaksoa korvataan kotiin tuoduilla
palveluilla, kuten tehostetun perhetyön tai kotikuntoutuksen ja kotipalvelun yhdistelmällä.
Avohuollon sijoituksia lyhennetään (tavoite ka. 3 kk) sekä omassa, että ostetussa palvelun-
tuotannossa.

Talouden tavoitteet

Avohuollon ostopalvelut ja avustukset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-3 219
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-2 969
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	-250
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-3 219

4.2.4.9 Sijais- ja jälkihuollon palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sijaishuolto on lastensuojelun viimesijainen keino turvata lapsen kasvu ja kehitys, kun avo- huollon ensisijaiset tukitoimet ovat osoittautuneet riittämättömiksi tai niitä ei ole mahdol- lista käyttää. Sijaishuollon muoto arvioidaan aina lapsen edun mukaisesti, kuitenkin sijais- huollossa painotetaan perhehoidon ensisijaisuutta.

Lastensuojelun perhehoitoa lisätään (tavoite 60 %, kattaen avo- ja sijaishuollon) ja sen käyt- töä lisätään suhteessa laitoshoidon edelleen strategian mukaisesti. Huostaanoton purku- prosesseja kehitetään ja niihin laaditaan uusi, aiempaa tarkoituksenmukaisempi työskente- lymalli. Perhehoidon tuen kehittäminen on edelleen toteutettava osaprojekti. Uudistamis- työllä mahdollistetaan riittävä tuki perhehoidossa olevalle lapselle ja perhehoitajille sekä si- joituksen jatkuvuus perhehoidossa, vähentäen näin lastensuojelun laitoshoidon tarvetta.

Talouden tavoitteet

Sijais- ja jälkihuollon palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	4 668
Myyntitulot/Liikevaihto	30
Maksutulot	2 000
Tuet ja avustukset	2 638
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-6 216
Henkilöstömenot	-5 588
Palvelujen ostot	-563
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-36
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-993
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 541

4.2.4.10 Sijais- ja jälkihuolto, ostopalvelut ja avustukset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sijaishuollon muutokset tuodaan asiakasohjauksen ryhmään, mikä tuo monialaisuutta palvelutarpeen arviointiin ja tehostusta palvelutuotannon valvontaan. Haapaniemen pitkäaikais-hoidon laitosisyksikkö tarjoaa perustason laitoshoidtoa 13 nuorelle ja on yksi palvelualueen sopeuttamisohjelman osaprojekti vähentäen 4600 ostettua laitoshoidon vuorokautta vuositasolla 98 % käyttöasteella.

Jälkihuollon palvelut tuotetaan keskitetyissä tiimeissä ja työntekijät työskentelevät maakunnan alueella. Jälkihuollon tukitoimia ovat mm. tuettu asuminen, jälkihuollon sosiaaliohjaus, ammatillinen tukihenkilötyö ja taloudellinen tuki. Jälkihuollon sosiaaliohjauksen palvelutarve on kasvanut, minkä vuoksi omaa sosiaaliohjauksen resursointia lisätään yhdellä sosiaaliohjaajan resurssilla vähentäen ostopalvelua. Tuettu asuminen järjestetään pääasiassa omana palveluna v. 2026 lisäten 8000 oman tuotannon tuetun asumisen vuorokausia. Lisäksi ammatillinen tukihenkilötoiminta kohdennetaan jatkossa pääasiassa muiden hva:n alueilla asuville nuorille, joiden jälkihuollon järjestämisvastuu on Keski-Suomen hva:lla Jälkihuollon Jatkos-hankkeella tuetaan jälkihuollossa olevien nuorten kokonaishyvinvointia ja terveyttä, yhteistyötä tehdään Kohtaavat polut -huumekuolemien ehkäisyhankkeen kanssa.

Vaativan laitoshoidon toimintaa kehitetään osaksi oman laitoshoidon kokonaisuutta Hovilan nuorisokodin yhteyteen. Lisäksi Pohjois-Savon hva:n kanssa käynnistytävä vaativan laitoshoidon sopimus (1.6.2026) tuo säästöjä ko. palvelun kustannuksiin vuositasolla 0,5 M e.

Avustuksissa noudatetaan hva:n toimeentulotukea koskevaa ohjeistusta. Avustusten määrä on ollut jälkihuollossa samalla tasolla v. 2022–2024 lähtien ja kääntynyt laskuun v. 2025.

Talouden tavoitteet

Sijais- ja jälkihuolto, ostopalvelut ja avustukset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-42 999
Henkilöstömenot	-923
Palvelujen ostot	-41 556
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	-520
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-42 999

4.2.4.11 Laitoshoidon palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Lastensuojelun laitoshoidon palveluiden kokonaisuuteen kuuluvat omat lastensuojelulaitokset sekä lastensuojelulaitosten yhteydessä toimiva avotyö.

Laitosten avotyössä työskennellään tiiviissä lastensuojelun laitostyön yhdyspinnassa ja sen tavoite on nuorten laitossijoitusten ehkäisy, mahdollisten laitossijoitusjaksojen lyhentäminen ja valmistelu sijoitus, mikäli laitoshoidon päädytään. Laitosten avotyön tiimit toimivat hallinnollisesti Lotilan nuorisokodin alaisuudessa, mutta työskentely kohdentuu suoraan kohtiin, nuoriin ja heidän perheisiinsä koko hyvinvointialueelle. Työskentelyn piirissä olevista nuorista noin 13-15 % päätyy vuositasolla lastensuojelulaitokseen sijoitukseen. Yhteistyötä tehdään mtp-tiimien sekä psykiatrian ja muiden yhdyspintapalveluiden kanssa.

Keski-Suomen hyvinvointialueen omat lastensuojelun laitoshoidon yksiköt käsittävät yhteensä 7 ympärivuorokautisesti toimivaa lastensuojelulaitosta, jotka kaikki tuottavat palveluita koko hyvinvointialueelle. Näissä yksiköissä on yhteensä 81 laitoshoitopaikkaa lastensuojelun asiakasnuorille. Lastensuojelulaitoksista 6 tuottaa palveluita 12–17-vuotiaille nuorille ja yksi yksikkö tuottaa laitoshoidon palveluita 0-11-vuotiaille lapsille. Yksi

nuorisokodeista, loppuvuodesta 2025 perustettu Haapaniemen nuorisokoti, on pitkäaikaisen laitoshoidon yksikkö.

Laitosyksiköt sijaitsevat pääosin Jyväskylän kaupungin alueella ja ovat profiloituneet eri tavoin. Laitoshoidossa tuotetaan niin päivystys- kriisi- ja vastaanotto- ja arviointitoimintaa, pitkäaikaista erityistason laitoshoidtoa, kuin erityisen huolenpidon palveluita (EHO). Nuoret tulevat yksiköihin sosiaalityöntekijän päätöksellä lyhyt- tai pitkäaikaishoittoon. Lastensuojelun laitoshoidon hoitajaksojen tavoitteena on aina arvioida lapsen tai nuoren kotiin palaamisen edellytyksiä sekä jatkon tukitoimia.

Toiminnan tavoitteena on oman palvelutoiminnan vahvistaminen ja kehittäminen koko hyvinvointialueella ja sitä kautta lastensuojelun laitoshoidon ostopalveluiden kustannusten vähentäminen. Laitushoittoon lisättiin 2025 7 paikkaa pienten lasten päivystys-, kriisi- ja vastaanottotoimintaan Pikkumetsän lastenkodin toiminnan laajentumisen ja uusien tilojen myötä maaliskuusta 2025 alkaen. Pitkäaikaiseen laitushoittoon perustettiin uusi 13-paikkainen yksikkö huostaanotetuille nuorille, jota valmistellaan vielä tila-asioiden osalta kevään 2025 aikana. Yksikössä tavoitellaan 98 % käyttöastetta ja 4600 hoitovuorokautta vuositasolla. Oman laitoshoidon profilointia kehitetään yhteistyössä psykiatrian palvelualueen kanssa. Tavoitteena on käynnistää 1 vaativan tason osasto omana toimintana vuoden 2026 aikana. Tämä lisäisi omaa tuotantoa kalleimmassa laitoshoidon muodossa vähentäen ostopalvelukustannuksia vuositasolla vähintään 0,4 M e verrattuna tilanteeseen, jossa kyseinen palvelu jouduttaisiin ostamaan oman tuotannon ollessa vain 75 % vastaavan ostetun palvelun hinnasta. Tämä uudistuminen huomioi lastensuojelulain 2027 alusta voimaan tulevan kokonaisuudistukseen.

Laitoshoidon palveluiden määrällisen lisäämisen ohella yhtenä painopistealueena on laitoshoidon laadullinen kehittäminen. Nuorisokodeissa käytössä ollut nuorisopsykiatrian VIRVA-toimintamallin (virtuaalivalmennus) käyttöä ja yhteistyötä nuorten päihdepalveluiden kanssa edelleen lisätään. Uusien toimintojen toteutumisen ja palveluiden kehittämisen myötä asiakkaat saavat palvelunsa enenevässä määrin hyvinvointialueella, jolloin työskentely lasten ja nuorten perheiden ja muiden lähiverkostojen kanssa helpottuu. Siirtyminen erikoistason palveluiden välillä vähenee (lastensuojelun laitushoito, nuorisopsykiatrian osasto).

Vuoden 2026 investointeihin on haettu Kinkomaan lastensuojelun nuorisokodille 200 000 € suunnittelurahaa. Hankkeen edistäminen edellyttää valtiolta lainanottovaltuudesta hyväksyntäpäätös.

Talouden tavoitteet

Laitoshuollon palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	20
Myyntitulot/Liikevaihto	4
Maksutulot	16
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-10 297
Henkilöstömenot	-9 460
Palvelujen ostot	-265
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-411
Avustukset	-3
Muut toimintamenot	-157
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2 811
TOIMINTAKATE (sitova)	-13 088

4.2.5 Aikuisten sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Aikuisten sosiaalipalvelut ovat lakisääteisiä palveluita. Henkilöstö työskentelee asiakasläh-
töisesti monialaisessa yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden, yksityis-
ten palveluntuottajien, järjestöjen, kuntien sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Palveluita
kehitetään omassa toiminnassa sekä osallistumalla kehittämishankkeisiin. Ostopalveluiden
kustannuksia hillitään käyttämällä ensisijaisesti hyvinvointialueen omia palveluita, mikäli se
on asiakastilanteesta mahdollista, tarkoituksenmukaista ja kustannuksiltaan edullisempaa.

Palvelualueen talousarvio on 1,7 Me (4 %) pienempi vuoden 2025 muutettua talousarviota,
mikä tarkoittaa lähtökohtaisesti palveluiden karsimista.

Kuntouttavan työtoiminnan ostopalvelumäärärahasta on sopeutettu 0,836 Me (22 %) vuo-
den 2025 talousarvion määrärahasta. Ostopalveluiden osuus kuntouttavan työtoiminnan
kuluista on tällöin yli 60 %. Hyvinvointialueen omaan tuotantoon ohjataan asiakkaita edel-
listä vuotta enemmän resurssia lisäämättä. Talousarvioleikkauksen asiakasvaikutuksina on
ennakoitavissa, että myönnettävien työtoimintajaksojen kestoja ja työtoimintapäivien mää-
rää joudutaan rajaamaan ja odotusaika palveluun pääsemiseen kasvaa. Kuntouttavalle työ-
toiminnalle selvitetään asiakaskohtaisesti myös muita vaihtoehtoisia palveluita. Vuonna
2027 kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu päättynee hyvinvointialueelta.

Talousarvio edellyttää myös sopeuttamistoimenpideohjelmaa, jota toteutetaan vuoden 2025 tapaan mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden sosiaalihuoltolain mukaisissa asumispalveluissa. Talouden toteutumiseksi asumispalveluiden painopistettä siirretään omissa ja ostopalveluissa asiakkaille kotiin vietäviin tuetun asumisen palveluihin. Omaa palvelutuotantoa käytetään ensisijaisesti, mikäli se on asiakkaan arvioidun palvelutarpeen mukaista.

Talousarvion kehityksessä on huomioitu asumispalvelurakenteen muutoksen vaikutus -3,6 miljoonaa euroa. Painopisteen muutosta on toteutettu alkaen 8/2025, joten vuoden 2026 lähtötasoksi 6/2025 arvioidut suoritemäärät ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ovat pienentyneet. Talousarvion mukaisesti asetetut suoritteiden tavoiteluvut vuodelle 2026 säilyvät ennallaan: tuettu asuminen 135 000 suoritetta, yhteisöllinen asuminen 80 000 asumispäivää, ympärivuorokautinen palveluasuminen 79 000 asumispäivää.

Tuotantotapa-analyysiin pohjautuen tavoitteena on lisätä hyvinvointialueen asumispalvelutuotantoa suhteessa ostopalveluihin. Vuonna 2025 muutetun talousarvion mukaisesti oman palvelutuotannon osuus oli 18 % asumispalveluiden kokonaisuuden kustannuksista.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä minimoidaan sijaisten käyttöä vuoden aikana. Talousvaikutus on -0,02 Me.

Palvelualueelta on jätetty suunnitelmallisesti yhteensä 6hvt:ta henkilöstöresurssia täyttämättä talousarvion toteutumisen mahdollistamiseksi. Lisäksi YT- menettelyiden vaikutuksena henkilöstövähennyksiä 0,350 Me. Täyttämättä jättäminen on suunniteltu tehtävien priorisointien kautta. Henkilöstöresurssia kohdennetaan alueellisten palvelutarvemuutoksien mukaisesti. Tiedolla johtaminen paranee, kun uusi asiakastietojärjestelmä saadaan käyttöön.

Aikuissosiaalityön ja työllisyyttä edistävien sosiaalipalveluiden palveluyksikön palveluilla vahvistetaan työikäisten ja erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden omaa toimintakykyä. Keskeisiä palveluita ovat aikuissosiaalityö ja terveysosiaalityö, sosiaaliohjaus, palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelmat, työllisyyden edistäminen sosiaalipalveluiden keinoin, sosiaalinen kuntoutus, täydentävä- ja ehkäisevä toimeentulotuki, kotoutumisen palvelut sekä sosiaalinen luototus. Palveluyksikköön sijoittuvat kuntouttavan työtoiminnan, sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan ja asumispalveluiden ostopalveluiden määrärahat. Aikuissosiaalityön palveluja on saatavilla pääsääntöisesti sosiaalitoimistoista, sosiaali- ja terveyskeskuksista sekä muista terveydenhuollon palvelupisteistä. Sosiaalityön lähipalvelua on saatavissa koko hyvinvointialueella asiakastarpeisiin perustuen. Keski-Suomen digitaalisen sosiaali- ja terveyskeskuksen neljän sosiaaliohjaajan siirtyminen aikuissosiaalityön palveluyksikköön parantaa digitaalisten ja etäpalveluiden juurtumista työikäisten lähipalveluihin.

Aikuisten kuntouttavien sosiaalipalveluiden palveluyksiköstä tuotetaan hyvinvointialueen omana tuotantona asiakkaille sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut, kuntouttava työtoiminta, sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus, päivätoiminta ja päiväkeskustoiminta. Palveluja tuotetaan asiakkaiden yksityiskoteihin, asumisyksiköissä,

päivätoimintayksiköissä, päiväkeskuksissa sekä kuntouttavan työtoiminnan yksiköissä. Palvelu-
luyksikkoon on keskitetty asiakkaita taloudenhallinnan vaikeuksissa auttavat välitystilipalvelut,
asiakaspalvelun toimistotyö sekä selviämisaseman toiminta.

Sosiaali- ja kriisipäivystys vastaa kaikkina vuorokauden aikoina hyvinvointialueen asukkaiden
ja alueella oleskelevien välittömän turvan ja huolenpidon järjestämisestä sosiaalisissa hätä-
ja kriisitilanteissa sekä traumaattisen kriisin kohdanneiden akuutista ja suunnitelmallisesta
kriisityöstä. Oikea-aikaisella kriisityöllä ehkäistään mielenterveyden häiriöitä ja niistä aiheu-
tuvia terveydenhuollon kustannuksia.

Talouden tavoitteet

Aikuisten sosiaalipalvelut 1 000 €	Aikuisten sosiaalipalvelujen yhteiset	Aikuissosiaalityö ja työllisyyttä edistävät sosiaalipalvelut	Toimeentuloturva	Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut	Aikuissosiaalityö ostopalvelut	Aikuisten kuntouttavat sosiaalipalvelut	Sosiaali- ja kriisipäivystys	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	50	329	2 491	4 179	1 316	0	8 364
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-512	-9 721	-2 447	-1 921	-25 726	-7 030	-1 759	-49 117
sisäiset toimintamenot	-27	-2 043	-10	0	0	-2 759	-122	-4 961
TOIMINTAKATE (sitova)	-539	-11 714	-2 128	570	-21 547	-8 474	-1 881	-45 714

4.2.5.1 Aikuisten sosiaalipalvelujen yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Aikuissosiaalityö ja työllisyyttä edistävät sosiaalipalvelut, Aikuisten kuntouttavat sosiaalipal-
velut sekä Sosiaali- ja kriisipäivystys muodostavat Aikuisten sosiaalipalveluiden palvelualue-
en. Palvelujohtaja johtaa yhdessä palvelupäälliköiden kanssa sosiaalipalveluiden toimintaa
ja taloutta hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Talouden tavoitteet

Aikuisten sosiaalipalvelujen yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-512
Henkilöstömenot	-470
Palvelujen ostot	-40
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-27
TOIMINTAKATE (sitova)	-539

4.2.5.2 Aikuissosiaalityö ja työllisyyttä edistävät sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Aikuisten sosiaalityö on sosiaalihuoltolakiin perustuvaa suunnitelmallista, pitkäjänteistä usein laajoissa yhteistyöverkostoissa tapahtuvaa työskentelyä muutoksen aikaansaamiseksi asiakkaiden elämänhallinnassa ja toimintakyvyssä.

Asiakkaan palvelutarve arvioidaan yhteistyössä asiakkaan, hänen määrittelemiensä läheisten, sosiaalityöntekijän sekä asiakkaan palvelutarpeen mukaisen verkoston yhteisellä työskentelyllä. Kuntien kanssa toimitaan yhteistyössä mm. asumisen, kotoutumisen ja työllisyyden hoidon yhdyspinnoilla.

Palveluita järjestetään hyvinvointialueen omana toimintana sekä ostopalveluna. Oma palvelutuotanto on ensisijainen, ellei ostopalveluiden myöntämiselle ole asiakkaan palvelutarpeen perustuen erityistä perustetta.

Aikuissosiaalityölle delegoidaan sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelien myöntäminen työikäisille. Liikkumisen tuen palveluita kohdennetaan vammaispalveluiden ja ikääntyneiden sekä työikäisten palveluiden yhteisellä palvelumallilla ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaisina palveluina.

Aikuissosiaalityö ja sosiaaliohjaus toimivat keskisen, itäisen, läntisen ja pohjoisen alueiden tiimeissä. Kotoutumista tukevien sosiaalipalveluiden tiimi tuottaa palvelut Jyväskylään ja Äänekoskelle sekä koordinoi palvelua hyvinvointialueella. Työllisyyttä edistävien sosiaalipalveluiden tiimi järjestää palvelut koko hyvinvointialueelle.

Asiakkaiden ohjaamista työllistymistä edistäviin toimenpiteisiin ja kuntouttavaan työtoimintaan tehostetaan edelleen asiakaslähtöisesti. Etäyhteyksiä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan työntekijöiden osallistumisissa asiakkaiden aktivointi- ja työllistymissuunnitelmapalavereihin. Yhteistyötä jatketaan kolmella työllisyysalueella työvoimaviranomaisten ja Kelan kanssa edistämällä työttömien asiakkaiden työllistymistä muun muassa monialaisen tuen yhteistoimintamallin (TYM) palveluilla.

Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa järjestetään sosiaalipalveluiden omana toimintana Aikuisten kuntouttavat sosiaalipalvelut- palveluyksikössä. Asiakkaita kannustetaan asiakasosallisuutta edistäviin ryhmätapaamisiin.

Talouden tavoitteet

Aikuissosiaalityö ja työllisyyttä edistävät

sosiaalipalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	50
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	50
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-9 721
Henkilöstömenot	-9 402
Palvelujen ostot	-238
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-61
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-20
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2 043
TOIMINTAKATE (sitova)	-11 714

4.2.5.3 Toimeentuloturva

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hyvinvointialueella myönnetään täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea aluehallituksen vahvistamien myöntämisperusteiden mukaisesti.

Asiakaslähtöisyyteen perustuen ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään myös oman vastualueen muilla palvelualueilla lastensuojelun, jälkihuollon ja varhaisen tuen palveluissa sekä Ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden vastuualueella.

Asiakkaiden yhdenvertaisuus ja määrärahan riittävyys varmistetaan säännöllisesti kokoontuvan laatuupiirin avulla, jossa ovat mukana toimeentulotukea myöntävien palveluiden esihenkilöt. Seuranta toteutetaan kuukausittain. Sosiaaliturvan muutokset vaikuttavat osaltaan asiakkaiden toimeentulotuen- ja palveluiden tarpeisiin.

Talouden tavoitteet

Toimeentuloturva 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	329
Myyntitulot/Liikevaihto	329
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-2 447
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	-2 447
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-10
TOIMINTAKATE (sitova)	-2 128

4.2.5.4 Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut tarjoavat sosiaalipalveluita kuntapaikan saaneille asiakkaille Jyväskylän ja Äänekosken alueella. Kotoutumispalveluiden asiakkaita ovat kiintiöpaikolaisena tai ilman huoltajaa Suomeen saapuneet sekä turvapaikkaprosessin kautta oleskeluluvan ja tilapäisen suojelun kautta kuntapaikan saaneet sosiaalipalveluita tarvitsevat asiakkaat.

Alaikäisille ilman huoltajaa saapuneille turvapaikanhakijoille ja tilapäistä suojelua saaville lapsille ja nuorille ostetaan perheryhmäkotipalvelua. Valtio korvaa Jyväskylässä sijaitsevan 14-paikkaisen perheryhmäkodin toiminnasta aiheutuvat kustannukset hyvinvointialueelle.

Kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen määrästä ja sen jakautumisesta kuntien ja hyvinvointialueiden välille säädetään valtioneuvoston asetuksessa kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan ja hyvinvointialueen kustannusten korvaamisesta valtion varoista. Laskennalliset korvaukset maksetaan Laki kotoutumisen edistämisestä (14.4.2023/681) 61§ mukaisesti hyvinvointialueelle automaattisesti kuukausittain kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaisista henkilöistä. Korvausten määrä on muuttunut 1.1.2025, joka on pienentänyt hyvinvointialueiden saamia korvauksia. Korvausten määrän pienentyminen aiheuttaa edelleen toiminnan sopeuttamista vastaamaan korvausten tasoa.

Talouden tavoitteet

Kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	2 491
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	2 491
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 921
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-1 921
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	570

4.2.5.5 Aikuissosiaalityö ostopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sosiaalihuoltolain mukaisia keskeisiä asumispalveluita ovat tilapäinen asuminen (asumis-päivystys), tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen ja ympärivuorokautinen asuminen. Asumispalveluita järjestetään henkilöille yksilöllisesti arvioidun palvelutarpeen mukaisesti.

Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät työ- ja toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön. Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen perustuu asiakkaan yksilölliseen aktivointi- tai monialaiseen työllistymissuunnitelmaan.

Sosiaalihuoltolain 27 §:n mukainen työtoiminta on tarkoitettu sosiaali- ja terveystalouden asiakkaille, jotka ovat työelämän ulkopuolella ja olleet usein pitkään pois työelämästä tai muusta aktiivisesta toiminnasta. Asiakkaat voivat olla työmarkkinoilta pudonneita, mielen-terveys- tai päihdekuntoutujia tai vammaisia henkilöitä.

Vuoden 2026 painopistealueina ovat kuntouttavien asiakasprosessien kierron tehostaminen kohti kevyempiä palveluita tai itsenäistä elämää. Kotiin vietävillä tuetun asumisen palveluilla autetaan asiakkaita omissa kodeissaan ja ehkäistään raskaimpien palveluiden tarpeita.

Sopeuttamistoimenpiteillä varmistetaan talouden toteutumista suunnitellusti.

Ostopalveluiden kustannuksia hillitään käyttämällä ensisijaisesti hyvinvointialueen tuottamia palveluita sekä hyödyntämällä etävastaanottoja mahdollisuuksien mukaan silloin kun asiakkaan tilanne sen mahdollistaa.

Talouden tavoitteet

Aikuissosiaalityö ostopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	4 179
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	3 199
Tuet ja avustukset	900
Muut toimintatulot	80
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-25 726
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-25 680
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-47
TOIMINTAMENOT SISÄISET	0
TOIMINTAKATE (sitova)	-21 547

4.2.5.6 Aikuisten kuntouttavat sosiaalipalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Aikuisten kuntouttavissa sosiaalipalvelussa mielenterveys- ja päihdepalveluita tuotetaan täysi-ikäisille. Palveluyksikön asiakkuuteen ohjaudutaan aikuissosiaalityöstä, missä vastataan palvelutarpeen arvioinnista ja asiakassuunnitelman laatimisesta. Asiakkaille tuotetaan palvelutarpeeseen nähden riittäviä ja sopivia asumis- sekä päivä- ja päiväkeskus/-toimintapalveluita, päihdeselviämisaseman palvelua sekä kotiin vietäviä palveluita. Näillä palveluilla

turvataan asiakkaille turvallinen ja mielekäs elämä. Kotiin vietävillä palveluilla vastataan asiakkaiden tuen tarpeeseen heidän omassa kodissaan. Palveluyksikön painopistealueena on kehittää aikuisten kuntouttavien sosiaalipalvelujen kotiin vietäviä palveluita. Niiden avulla ehkäistään mielenterveys- ja päihdepalveluissa raskaampien asumispalveluiden tarvetta ja toisaalta mahdollistetaan siirtyminen raskaammista palveluista kevyempään asumispalveluun.

Aikuisten kuntouttavissa sosiaalipalveluissa palveluja järjestetään sosiaalihuoltolain ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain nojalla. Palvelua tuotetaan asiakkaiden yksityisko-teihin, asumisyksiköissä, Selviämisasemalla, päiväkeskuksissa, päivätoimintayksiköissä sekä kuntouttavan työtoiminnan yksiköissä. Palveluketjua rakennetaan turvaamaan asiakkaiden siirtymistä palvelusta toiseen moniammatillisena verkostotyönä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa. Tavoitteena on hyvinvointialueen oman mielenterveys- ja päihdepalvelujen asumispalvelujen palvelutuotannon lisääminen suunnitellusti vuosien 2027–2030 aikana.

Palveluyksikköön kuuluvat aikuisten kuntouttavat kotiin vietävät ja asumisen tuen palvelut, päiväkeskustoiminta, päivätoiminta ja kuntouttava työtoiminta hyvinvointialueen oman palvelutuotannon osalta, Selviämisasema, Aikuisten sosiaalipalvelujen asiakaspalvelun toimisto-työ sekä Koti kaikille Keski-Suomessa- hanke pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi vuo-teen 2027 mennessä. Koti kaikille Keski-Suomessa-hankkeen hankesuunnitelman mukaisesti hankkeen työ keskittyy neljään painopistealueeseen, jotka ovat riittävä, monipuolinen ja so-siaalisesti kestävä asuntotuotanto, asunnottomuuden ehkäisy ja varhainen tuki, asuntojen kohdentumisen edistäminen pitkäaikaisasunnottomille sekä tiedontuotannon vahvistami-nen.

Oman palvelutuotannon kehittämistyötä jatketaan aktiivisesti yhdessä aikuisten sosiaalipal-veluiden sekä terveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluiden kanssa. Yhteistyössä Ai-kuissosiaalityön ja työllisyyttä edistävien sosiaalipalveluiden kanssa selvitetään järjestämisen strategian mukaista oman palvelutuotannon ja ostopalveluiden suhdetta painopistealueena kotiin vietävien palvelujen lisääminen.

Asumispalveluja tuotetaan neljässä yksikössä (Viitasaari, Äänekoski, Jyväskylä), asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti yhteisöllisenä tai ympärivuorokautisena asumispalveluna. Kotiin vietävien palvelujen (tuettu asuminen) osalta strategiassa aiemmin määritelty tavoite palvelun kattavuudesta on saavutettu ja tavoitteen mukaisesti toiminta on laajentunut tar-peiden mukaisesti koko hyvinvointialueen alueelle.

Jyväskylässä v. 2026 tammikuussa ja helmikuussa käynnistyvät ja pilotoitavat psykiatristen mielenterveyskuntoutujien intensiivinen, liikkuva tuki sekä päihde- asunnottomuusasiakkai-den Kotikonsti-Nopsa-tiimit tarjoavat kotiin vietävää liikkuvaa tukea tarpeiden mukaisesti klo 8–20 välisenä aikana. Selviämisaseman 24/7 aukioloaikoja supistetaan siten, että palvelu on auki klo 20–08, muina aikoina henkilöstö työskentelee Kotikonsti-Nopsa-tiimissä. Hyvinvoin-tialueen oman palvelutuotannon asumispalveluissa tavoitteena vuonna 2026 on Nuorten

aikuisten yhteisöllisen asumisen asumisyksikön käynnistyminen Jyväskylässä. Vahvan tuen ja arvioinnin yksikön kehittämistyö yhdessä terveydenhuollon ja ikääntyneiden palvelujen kanssa jatkuu vuonna 2026 tavoitteena yksikön käynnistyminen vuonna 2027. Kaikki tapahtuneet ja suunnitellut muutokset toteutetaan olemassa olevaa resurssia uudelleen kohdentamalla.

Sosiaalihuoltolain 24 b § mukaisesti hyvinvointialueen on järjestettävä päihteitä ongelmallisesti käyttäville henkilöille päiväkeskuspalvelua. Keski-Suomen hyvinvointialueella päihteitä ongelmallisesti käyttävien päiväkeskuspalvelua järjestetään Jyväskylässä ja Viitasaarella. Toimintaa kehitetään edelleen vuonna 2026 asiakastarpeiden mukaisesti ja tavoitteena on päiväkeskustoiminnan laajentuminen tarpeiden mukaisesti myös liikkuvana päiväkeskuspalveluna.

Työtoimintaa järjestetään sosiaalihuoltolain ja kuntouttavan työtoiminnan lain mukaisesti. Kuntouttavaa työtoimintaa tuotetaan hyvinvointialueen omana toimintana 25 toimipisteessä. Vuonna 2025 ryhmämuotoista toimintaa on järjestetty 16 eri ryhmässä hyvinvointialueella. Kuntouttavan työtoiminnan yksiköiden välistä yhteistyötä tehdään laajasti ja sitä vahvistetaan edelleen. Aikuisten kuntouttavissa sosiaalipalveluissa hyvinvointialueen omana tuotantona järjestettävää kuntouttavaa työtoimintaa lisätään tarpeiden mukaisesti vuoden 2026 alusta alkaen Jyväskylässä ja Laukaassa. Maaliskuussa 2025 avatun Vapaudenkadun ryhmämuotoisen toiminnan toimipisteen lisäksi vuoden 2026 alusta alkaen avautui Hoitajantien toimipiste, jossa toteutetaan hyvinvointialueen DigiSer-jätteen sekä poistettujen huonekalujen kierrätystä. Laukaaseen Kantolantielle avautuu vuoden 2026 tammikuun aikana DigiSer- ja kalustekierrätyksen sivutoimipiste. Aiemmin Laukaassa hyvinvointialueen omaa kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty sosiaalitoimistossa ryhmämuotoisesti toteuttaen. Paikallista yhteistyötä kuntien työllisyydenhoidon ja työpajatoiminnan kanssa jatketaan. Kuntouttavan työtoiminnan yksiköiden sosiaalihuoltolain mukaista asiakastyön kirjaamista vahvistetaan ja sen hyödynnettävyyttä kehitetään yhdessä aikuisten sosiaalipalveluiden kanssa, josta asiakkaat ohjautuvat kuntouttavaan työtoimintaan.

Kuntouttavassa työtoiminnassa tapahtuneet uusien yksiköiden perustamiset on toteutettu olemassa olevaa resurssia uudelleen kohdentamalla. Sosiaalisen kuntoutuksen ryhmämuotoista toimintaa kehitetään ja laajennetaan tarpeiden mukaisesti kuntouttavan työtoiminnan rinnalle. Oheisella kehitystyöllä valmistaudutaan kuntouttavan työtoiminnan lakimuutokseen, joka tarkoittaa kuntouttavan työtoiminnan päättymistä vuoden 2026 loppuun mennessä. Toimintakykyarvio RAI:n käyttöä vahvistetaan Aikuisten kuntouttavissa sosiaalipalveluissa.

Aikuisten kuntouttavissa sosiaalipalveluissa palveluissa osallistutaan aktiivisesti uuden sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän käyttöönottoprojektin edistämiseen, joka otetaan käyttöön 4.3.2026 alkaen. Uusi, tuleva asiakastietojärjestelmä tulee korvaamaan käytössä olevat sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmät Effican ja ProConsonan. Uuden järjestelmän myötä asiakastieto kirjataan yhteen järjestelmään, jolloin tietojen yhteismitallisuus ja saatavuus

paranee ja tietojohdaminen vahvistuu. Kirjaamiskäytännöt ja asiakastiedon tilastoinnit yhtenäistyvät. Henkilöstön koulutukset uuteen järjestelmään ovat parhaillaan käynnissä.

Kehittämiskohteena jatketaan alueellisten toimintamallien ja työntekijöiden tehtäväkuvien yhtenäistämistä. Henkilöstörakennetta kehitetään asiakkaiden tarvitsemien palveluiden mukaisesti. Uusien työntekijöiden perehdyttämistä vahvistetaan Intro-perehdytysohjelman avulla. Etäpalvelua kehitetään tavoitteen mukaisesti siten, että 20 % asiakastyöstä tapahtuu etäkontaktein.

Aikuisten kuntouttavien sosiaalipalvelujen palvelualueella on voimassa olevat lääkehoitosuunnitelmat niissä toimipisteissä, joissa lääkehoitoa toteutetaan. Toimipisteet päivittävät yksikkökohtaiset lääkehoitosuunnitelmat määritellyn aikataulun mukaisesti vuosittain. Lääkkeiden koneellista annosjakelua toteutetaan yhdessä yhteisöllisen asumisen yksikössä.

Talouden tavoitteet

Aikuisten kuntouttavat sosiaalipalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 316
Myyntitulot/Liikevaihto	26
Maksutulot	435
Tuet ja avustukset	480
Muut toimintatulot	375
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-7 030
Henkilöstömenot	-6 668
Palvelujen ostot	-281
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-56
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-25
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2 759
TOIMINTAKATE (sitova)	-8 474

4.2.5.7 Sosiaali- ja kriisipäivystys

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sosiaali- ja kriisipäivystystä toteutetaan keskitettynä palveluna. Sosiaali- ja kriisipäivystys järjestää psykososiaalisen tuen eli kiireellisen sosiaalityön ja akuutin kriisiavun kaikenikäisille

hyvinvointialueen asukkaille sekä alueella oleskeleville henkilöille ympärivuorokautisesti kaikkina vuoden päivinä.

Kiireellinen sosiaalityö on kiireellisen ja välttämättömän tuen ja avun tarpeen arviointia sekä palvelujen järjestämistä ja näihin liittyvien tarpeellisten viranomaispäätösten tekemistä. Palvelulla turvataan hyvinvointialueen asukkaiden tai alueella oleskelevien välitön turva ja huolenpito erilaisissa sosiaalisissa hätä- ja kriisitilanteissa.

Sosiaali- ja kriisipäivystys tarjoaa akuuttia kriisiapua traumaattisissa kriisitilanteissa, jotka ovat yllättäviä ja äkillisiä tapahtumia, ja joihin ei ole voinut varautua. Suunnitelmallista kriisityötä toteutetaan asiakkaan tarpeen mukaisesti.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen tehtävänä on johtaa ja koordinoida ensivaiheen psykososiaalista tukea suuronnettomuus- ja häiriötilanteissa. Tilanteissa toimitaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Sosiaali- ja kriisipäivystys johtaa tilanteissa evakuoitikeskusta sekä vastaa tarvittaessa hätmajoituksen järjestämisestä.

Sosiaali- ja kriisipäivystys on muuttanut syksyllä 2025 yhdessä tilannekeskuspäivystäjien, ensihoidon kenttäjohtajien, ikääntyneiden Turva-palvelun ja kotisairaalan hoidontarpeen arvioinnin yksikön (KoHTA) kanssa perustettuun sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskukseen. Sote-integraation kehittäminen on tilannekeskuksen työskentelyn keskiössä ja tätä työtä jatketaan. Lisäksi sosiaali- ja kriisipäivystyksessä on otettu käyttöön joulukuussa 2025 kenttäjohtojärjestelmällä (KEJO), jolla edistetään moniviranomaisyhteistyötä. Myös tämän järjestelmän täysimääräistä käyttöä jatketaan.

Sosiaali- ja kriisipäivystys järjestää akuuttia ja suunnitelmallista kriisityötä traumaattisen kriisin kohdanneille keski-suomalaisille. Työskentelyn tarkoituksena on ehkäistä traumatisoitumista ja terveydenhuollon tarvetta. Työskentelyn tuloksellisuuden tilastollinen tarkastelu aloitetaan vuonna 2026. Lisäksi tämä kokonaisuus nivotaan mahdolliseen hoitoon määrittelemällä yhdessä terveydenhuollon kanssa hoitopolku traumaattisen kriisin kohdanneille. Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä osallistutaan aktiivisesti valmiuden ja varautumisen ylläpitämiseen.

Sopeuttamistoimenpiteiden mukaisesti käyttösuunnitelmasta on vähennetty henkilöstön sijaiskustannuksia 20 000 euroa talouden toteutumiseksi suunnitellusti.

Talouden tavoitteet

Sosiaali- ja kriisipäivystys 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 759
Henkilöstömenot	-1 704
Palvelujen ostot	-33
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-10
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-122
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 881

4.3 IKÄÄNTYNEIDEN JA VAMMAISTEN PALVELUT

Toiminnan kuvaus

Ikääntyneiden ja vammaisten vastuualue jakaantuu kolmeen palvelualueeseen: ikääntyneiden asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut, ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut, sekä vammaispalvelut.

Vastuualueen palveluja järjestetään vammaisen, sairaan tai ikääntyneen henkilön tai perheen päivittäisen pärjäämisen tueksi niin, että jokaisella on mahdollisimman turvallinen ja toimiva arki sekä asumisen edellytykset omassa kodissa tai asumispalveluyksikössä. Palveluilla tuetaan asiakkaiden elämänlaatua ja vahvistetaan heidän omia voimavarojaan ja toimintakykyään.

Vastuualueen asiakkaan palvelukokonaisuus muodostuu paitsi vastuualueen palveluista myös kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja muiden vastuualueiden palveluista ja siksi keskeisinä toimintaperiaatteina ovat yhteistyö ja kumppanuus.

Palvelut järjestetään valtakunnallisten suositusten mukaisesti avohuoltopainotteisesti niin, että mahdollisimman moni palveluiden piiriin tuleva voi elää itsenäisesti omassa kodissaan ja tutussa asuin- ja sosiaalisessa ympäristössään. Kotona asumisen tueksi on käytössä myös teknologisia ratkaisuja, etähoivaa ja apuvälineitä.

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut tuotetaan pääasiallisesti lähipalveluina. Mikäli asiakkaan tarve edellyttää palvelua, jota omalla lähialueella ei ole saatavilla, hankitaan palvelu asiakkaan tarpeen mukaisesta paikasta. Palvelut tuotetaan hyvinvointialueen omana tuotantona, palvelusetelillä tai ostopalveluna.

Toiminta sovitetaan käytettävissä olemaan rahoitukseen.

4.3.1 Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelujohtaja johtaa yhdessä palvelupäälliköiden kanssa toimintaa ja taloutta määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Lähiesihenkilöt raportoivat säännöllisesti toimintaa kuvaavia lukuja palvelupäälliköille, seuraavat taloutta ja toteuttavat osaltaan toimenpidekorteissa määritellyjä toimenpiteitä.

Talouden tavoitteet

Ikääntyneiden ja

vammaisten palvelut,

yhteiset

1 000 €

Palveluyksikkö

yhteensä

TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	236
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-189
Henkilöstömenot	-180
Palvelujen ostot	-7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-48
TOIMINTAKATE (sitova)	-1

4.3.2 Ikääntyneiden asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Ikääntyneiden asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut palvelualue koostuu ikääntyneiden ennalta ehkäisevästä tuesta, ikääntyneiden asiakasohjauksesta, gerontologisesta sosiaalityöstä, omais- ja perhehoidosta sekä teknologiakeskuksesta, asiakaslaskutuksesta ja asiantuntijoista. Lisäksi ikääntyneiden asiakasohjauksessa on palveluiden järjestäminen sosiaalihuoltolain 19§:n tukipalveluista (palveluseteli), liikkumista tukevista palveluista ja rintamaveteraanien sekä sotainvalidien palveluista.

Ikääntyneiden ennaltaehkäisevän tuen palveluilla tuetaan ikääntyneiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta, toimintakykyä. Palveluyksikön palveluja ovat 1.1.2026 aloittava seniorineuvontapuhelin, seniorichat, seniorin hyvinvointineuvola, seniorikeskustoiminta (hyteyhteistyö kuntien ja muiden toimijoiden kanssa), etä- ja kuntouttava päivätoiminta, omaishoidon päivätoiminta, hygieniapalvelut, omaehtoinen kuntosaliharjoittelu ja omaishoidon lomitus. Ennaltaehkäisevän toiminnan tarkoituksena on hillitä raskaampien palveluiden tarvetta ja kustannusten kasvua.

Ikääntyneiden asiakasohjauksen, omaishoidon asiakasohjauksen ja gerontologisen sosiaalityön tehtävänä on asiakkaan yksilöllinen ohjaus, palvelutarpeen arviointi, palveluiden suunnittelu ja asiakassuunnitelman laatiminen yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakkaat ohjautuvat tukipalveluiden, omais- ja perhehoidon, kotihoidon sekä ikääntyneiden asumisen palveluiden piiriin asiakasohjauksen kautta. Ikääntyneiden asiakasohjauksessa tehdään asiakkaille palvelutarpeen arvioinnit, asiakassuunnitelmat ja päätökset palveluista sekä asiakasmaksuista lain vaatimien aikarajojen puitteissa. Palveluiden myöntäminen tapahtuu yhtenäisten myöntämisperusteiden mukaisesti ja toimintakykyä arvioidaan RAI-toimintakykymittareilla. Asiakasohjaajat ja sosiaalityöntekijät toimivat ikääntyneiden palveluissa olevien asiakkaiden omatyöntekijöinä. Gerontologisessa sosiaalityössä työskennellään kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ikääntyneiden asiakkaiden kanssa, joilla on erityisen tuen tarve. Gerontologisen sosiaalityön asiakkaiden elämässä voi olla perheväkivaltaa, kriisiytyneitä tilanteita, taloudellista hyväksikäyttöä, kaltoinkohtelua tai vakavia elämänhallinnan ongelmia, joita sosiaalityön keinoin vähennetään ja ennaltaehkäistään.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista palveluista sekä omaishoitajille annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukavista palveluista. Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen, harkinnanvarainen etuus. Omaishoidon asiakasohjauksesta järjestetään omaishoidon tuen vapaita yhteistyössä hyvinvointialueen oman tuotannon kanssa tai ostopalveluina.

Ikääntyneiden asiakasohjauksessa järjestetään perhehoitoa vammaisille lapsille ja aikuisille sekä ikääntyneille. Perhehoidolla tarkoitetaan lapsen, nuoren, aikuisen tai ikääntyneen hoidon, kasvatuksen ja huolenpidon ympärivuorokautista järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Perhehoito on lyhytaikaista hoivaa ja huolenpitoa tai pitkäaikaista yhdessä asumista perhehoitajan kodissa. Perhehoito on ensisijainen vaihtoehto omaishoidon vapaiden ja pitkäaikaisen hoivan järjestämisessä silloin, kun ympärivuorokautisen palveluasumisen kriteerit eivät täyty. Perhehoito on hyvinvointialueen järjestämää sosiaalipalvelua, josta säädetään perhehoitolaissa (Perhehoitolaki 263/2015). Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus perheenomaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan. Perhehoitajalla voi olla samanaikaisesti useita hoidettavia.

Teknologiakeskus sisältää etähoivan, koordinaatiokeskuksen sekä yöhoidon ja turva-auttajapalvelun. Etähoiva on kotihoidon käyntien toteuttamista videovälitteisesti ja sitä tuotetaan keskitetystä yksiköstä. Etähoivaa tuotetaan oman tuotannon lisäksi kumppanuusmallissa kotihoidon ostopalvelualueille. Koordinaatiokeskus vastaa kotiin vietävän teknologian koordinoinnista, hankinnoista ja tuottamisesta. Vuoden 2026 aikana teknologiakeskus tukee vastualueelle jalkautettavia teknologisia ratkaisuja kuten tekoälyä. Keskeinen tavoite on etähoivan ensisijaisuus palvelun alkaessa.

Koordinaatiokeskus käsittää koordinaatiohoitajat, laiteasentajat ja turvapuhelinkeskuksen. Koordinaatiohoitajat käsittelevät lääkeautomaattihälytyksiä keskitetysti sekä huolehtivat yöhoidon optimoinnista. Laiteasentajat vastaavat kotiin vietävän teknologian (turvapuhelimet, etähoivan laitteet ja lääkeautomaatit) asennuksista ja laitehallinnasta. Turvapuhelinkeskus vastaa keskitetysti koko hyvinvointialueen turvapuhelinhälytyksiin ja välittää kotikäyntiin johtavat hälytykset turva-auttajille, kotihoidolle tai ensihoidolle. Turvapuhelinkeskus toimii osana sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskusta. Yöhoito ja turva-auttajapalvelut vastaavat keskitetysti kotihoidon ja puhtaasti yhteisöllisten yksikköjen yöaikaisista käynneistä sekä hyvinvointialueen laajuisesti turva-auttajakäyneistä, sosiaali - kriisipäivystyksen välittämistä nostotehtävistä ja ensihoidolta tulevista D-tehtävistä. Yöhoitoa tuotetaan oman toiminnan lisäksi kumppanuudessa kotihoidon ostopalvelualueille.

Keskitetyissä palveluissa toimivat asiantuntijat tukevat vastuualueen toimintaa ja varmistavat tutkittuun tietoon perustuvien toimintamallien käyttöönoton ja ihmislähtöisen palvelun toteutuksen. Kehittämistyötä tehdään vastuualueajaisesti, jossa tavoitteena palvelu- ja hoitoketjujen saumaton toimivuus. Kehittämisasiantuntija koordinoi ja vastaa muun muassa vastuualueen valmiussuunnitelman valmistelusta.

Asiakaslaskutuksessa hoidetaan ikääntyneiden ja vammaispalvelun asiakkaiden laskutuskonaisuus, joka sisältää asiakasmaksupäätökset, tulospelvitykset, laskutuksen ja asiakaspalvelun. Vammaispalvelussa asiakaslaskutuksen lisäksi toiminta käsittää henkilökohtaisen avun palkkojen laskennan, ostolaskujen käsittelyn ja palvelupäätösten mukaisten palvelujen maksusitoumusten tekeminen järjestelmään.

Ikääntyneiden neuvonta ja ohjaus siirtyy vuoden 2026 alusta alkaen ikääntyneiden ennaltaehkäisevän tuen kokonaisuuteen. Neljän alueellisen huolipuhelinnumeron tilalle tulee vuoden 2026 alusta alkaen yksi seniorineuvontanumero, joka on tarkoitettu keski-suomalaisille ikääntyneille ja heidän läheisilleen. Numerosta voi saada matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta ikääntyneisiin liittyvissä asioissa. Matalan kynnyksen neuvontaa ja ohjausta toteutetaan myös seniorichatissa sekä seniorin hyvinvointineuvolan hyvinvointitarkastuksissa ja liikkeissä neuvonnan ja ohjauksen pisteissä eri kunnissa. Tavoitteena on, että vähintään 70 % kaikista yhteydenotoista ja asiakaskontakteista hoituisi neuvonnalla ja ohjauksella. Oikea-aikaisen neuvonnan ja ohjauksen kehittämisellä voidaan tukea ennaltaehkäisevästi ikääntyneen hyvinvointia, terveyttä ja arjen toimintakykyä sekä ehkäistä asiakkaan palvelun tarvetta, ohjautumista terveydenhuoltoon tai asiakasohjaukseen laajempaan palvelutarpeen arviointiin ja raskaampiin palveluihin. Viranomaispuhelut ja huoli-ilmoitukset ohjautuvat jatkossa palvelutarpeen alkuarviointiin, jossa hoidetaan kiireelliset tilanteet ja aloitetaan palvelutarpeen arviointi. Toimintavuoden 2026 aikana arvioidaan uudistuksen toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia ja arvioidaan vaihtoehtona ikääntyneiden ensivaiheen neuvonta ja ohjauspalvelun tuottamista ostopalveluna tai kumppanuusmallilla.

Kevään 2025 aikana on otettu käyttöön RAIsoft.net Itsearviointi. Itsearviointi on tarkoitettu Keski-Suomen hyvinvointialueella asuville senioreille, jotka eivät ole palvelujen piirissä. Seniorin itsearviointi on käytössä seniorin hyvinvointineuvolan hyvinvointitarkastuksien alkukartoituksessa. Sitä pilotoidaan myös etäpäivätoiminnassa ja kuntouttavassa päivätoiminnassa kevään 2026 aikana.

Palvelualueen keskeisenä tavoitteena on palvelurakenteen keventäminen ja asiakkaan ohjautuminen oikeisiin palveluihin oikea-aikaisesti. Palveluiden kattavuuden tavoitteet ovat:

- o Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen kattavuus korkeintaan 6,5 % 75-vuotta täyttäneestä väestöstä.

- o Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen kattavuuden nostaminen 0,6 %:sta 1 %:iin 75-vuotta täyttäneestä väestöstä

- o Kotihoidon kattavuuden alentaminen 1 %:lla 75-vuotta täyttäneestä väestöstä

- o Omaishoidon tuen kattavuus 75-vuotta täyttäneen väestön osalta 3,5 %

- o Perhehoidon säilyminen vähintään nykyisellä tasolla ja perhehoitoon ohjautumisen vahvistaminen.

Lisäksi ikääntyneiden asiakasohjauksen, gerontologisen sosiaalityön ja omaishoidon tuen palvelutarpeen arviointeja tehostetaan tiivistämällä palvelutarpeen arvioinnissa käytettävän RAI:n sisältöä asiakkaan elämäntilanteen edellyttämään laajuuteen. Lisäksi otetaan käyttöön asiakastyön tuottavuustavoitteet. Vuonna 2026 asiakasohjausohjauksessa toteutetaan 21 500 palveluiden arviointia. Myös tietojärjestelmien hyödyntämistä tehostetaan ja siirrytään yhtenäiseen asiakastietojärjestelmään. SBM toiminnanohjausjärjestelmää käytetään nykyistä laajemmin myös kotihoidon ja tukipalveluiden tilauksissa.

Talousarviovuoden taloudelliset tavoitteet edellyttävät vahvaa toiminnan ja talouden johtamista palvelualueella. Ikääntyneiden palvelun kattavuustavoitteet ovat linjattu siten, että palvelun peittävyys on korkeintaan maan keskitasoa. Omaishoidossa lakisääteisten vapaiden toteuttaminen järjestetään aina hyvinvointialueen omana palveluna, jos se toiminnallisesti on mahdollista. Liikkumisen tuen palvelua uudistetaan yhteistyössä eri vastuu- ja palvelualueiden kanssa siten, että palvelu myönnetään aina ensisijaisesti sosiaalihuollon mukaisena palveluna. Kuntouttavan päivätoiminnan taukoajat toteutetaan vuoden aikana siten, että taukoja on 10 viikkoa. Asiakastyön tuottavuustavoitteen lisäksi tuottavuutta parannetaan myös henkilöstön tehtävien uudelleen järjestelyillä ja liikkuvuutta lisäämällä. Palvelualueella huomioidaan mahdolliset sosiaalihuoltolain muutokset, joita ovat muun muassa teknologisten ratkaisujen hyödyntämiseen asiakkaan sosiaalipalvelun arvioinnissa ja toteuttamisessa.

Talouden tavoitteet

Ikääntyneiden asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut 1 000 €	Ikääntyneiden asiakasohjaus eteläinen ja gerontologinen sosiaalityö	Ikääntyneiden asiakasohjaus pohjoinen ja omais- ja perhehoito	Keskitetty asiakas- ja palveluohjaus yhteiset	Ikääntyneiden ennaltaehkäisevä tuki	Teknologiakeskus, asiakaslaskutus ja keskitetyt palvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	3 016	414	0	706	2 300	6 435
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-6 954	-22 591	-269	-5 250	-13 838	-48 901
sisäiset toimintamenot	-601	-531	-38	-2 152	-1 331	-4 653
TOIMINTAKATE (sitova)	-4 539	-22 709	-308	-6 696	-12 868	-47 119

4.3.2.1 Ikääntyneiden asiakasohjaus eteläinen ja gerontologinen sosiaalityö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ikääntyneiden asiakasohjaus eteläinen ja gerontologinen sosiaalityö -palveluyksikössä toimii neljä asiakasohjauksen tiimiä. Tiimit ovat APA keskinen (keskinen Jyväskylä ja Muurame) ja APA läntinen (Keuruu, Multia, Petäjävesi, Joutsa, Toivakka, Luhanka, Jämsä, Korpilahti), sekä koko hyvinvointialueella toimivat APA alkuarvointitiimi ja gerontologinen sosiaalityö. Vaki-tuisia työntekijöitä palveluyksikössä on 56.

Palvelutarpeen alkuarvointitiimiin keskitetään 1.1.2026 alkaen ikääntyneiden asiakkaiden huoli-ilmoitusten ja palvelutarpeen arviointien alkuarvointi ja kiireellisten tilanteiden, kuten kotiutusten hoitaminen. Alkuarvioinnin toiminnan painopisteenä vuonna 2026 on toiminnan vakiinnuttaminen ja ikääntyneiden palvelutarpeen arviointien nopeuttaminen kotiuttamistilanteissa. Lisäksi alkuvuodesta valmistellaan hyvinvointialueen liikkumisen tuen myöntämisen uudistamista yhteistyössä vammaispalveluiden ja aikuissosiaalityön kanssa siten, että uusi toimintamalli on käyttöönotettavissa viimeistään toisen kvartaalin alussa.

Keskisen ja läntisen asiakasohjauksen tiimeissä arvioidaan ja seurataan uusien myöntämisperusteiden toteutumista tiiviisti, niin uusien ja jo palveluissa olevien asiakkaiden osalta 75-vuotta täyttäneen väestön kattavuuden tavoitteisiin pääsemiseksi. Asiakasohjaus myös toteuttaa palveluverkkomuutoksiin liittyen asiakkaiden palveluiden uudelleen arvioinnit, järjestee asiakkaille heidän tarpeitaan vastaavat uudet palvelut. Keskisen ja läntisen asiakasohjauksen tiimeissä palveluverkon ja talouden tasapainottamisen suunnitelman toimenpiteitä kohdistuu Kotimäen ryhmäkotiin, Koskentien ryhmäkotiin, Länkipohjan palvelutaloon, Tuuliharjun asumisyksikköön ja Pihlajarinteen yhteisölliseen asumiseen.

Gerontologisessa sosiaalityössä otetaan käyttöön yhtenäiset gerontologista sosiaalityötä varten rakennetut palvelupäätös-, kirjaus- ja tilastointikäytännöt.

Talouden tavoitteet

**Ikääntyneiden asiakasohjaus
eteläinen ja gerontologinen**

sosiaalityö 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3 016
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	16
Tuet ja avustukset	3 000
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-6 954
Henkilöstömenot	-3 617
Palvelujen ostot	-3 273
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-50
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-601
TOIMINTAKATE (sitova)	-4 539

4.3.2.2 Ikääntyneiden asiakasohjaus pohjoinen ja omais- ja perhehoito

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ikääntyneiden asiakasohjaus pohjoinen ja omais- ja perhehoito -palveluyksikössä toimii neljä tiimiä, APA pohjoinen (Kinnula, Karstula, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Saarijärvi, Viitasaari, Pihtipudas, Äänekoski) ja APA itäinen (Konnevesi, Laukaa, Uurainen, Hankasalmi, Paalokka, Tikkakoski ja Vaajakoski), sekä koko hyvinvointialueen laajuisesti toimivat ikääntyneiden omaishoidon tiimi ja perhehoito- ja alle 18-vuotiaiden ja kehitysvammaisten omaishoito-tiimi. Lisäksi alueella APA itäisen tiimissä työskentelee lyhytaikaishoidon koordinoinnin henkilöstö. Henkilöstöä palveluyksikössä on 56. Vuoden 2026 tavoitteena on keskittää hyvinvointialueen laajuisesti ikääntyneiden pitkäaikaishoidon koordinointia asiakkaiden sijoittelun nopeuttamiseksi ja toiminnan yhtenäistämiseksi.

Ikääntyneiden omaishoidon tiimissä päivitetään palvelutarpeen arvioinnit olemassa oleville asiakkaille uusien myöntämisperusteiden mukaisiksi, jotta päästään 75-vuotta täyttäneen

väestön osalta 3,5 %:n kattavuustavoitteeseen. Käyttöön on otettu 1.11.2025 työikäisille suunnatut omaishoidon myöntämisperusteet, joiden toimivuutta arvioidaan talousarviovuoden aikana. Lisäksi työnjakoa tehdään omaishoidon asiakasohjauksessa autismin kirjon ja synnynnäisesti vammautuneiden asiakkaiden omatyöntekijyydestä. Perhehoidossa valmennetaan uusia perhehoitajia erityisesti kotiin vietävään perhehoitoon ja ikäihmisten pitkäaikaiseen perhehoitoon. Oima -järjestelmän käyttöä laajennetaan perhe- ja omaishoidossa prosessien tehostamiseksi ja yhtenäisen tiedon saatavuuden parantamiseksi.

Pohjoisen ja itäisen asiakasohjauksen tiimeissä seurataan uusien myöntämisperusteiden toteutumista tiiviisti uusien ja jo palveluissa olevien asiakkaiden osalta 75-vuotta täyttäneen väestön kattavuuden tavoitteisiin pääsemiseksi. Asiakasohjaus myös toteuttaa palveluverkokuutoksiin liittyen asiakkaiden palveluiden uudelleen arvioinnit ja järjestee asiakkaille heidän tarpeitaan vastaavat uudet palvelut. Pohjoisen ja itäisen asiakasohjauksen tiimeissä palveluverkon ja talouden tasapainottamisen suunnitelman toimenpiteitä kohdistuu Hoivalan laitoshiitoon, Konginkankaan palvelukeskukseen, Hopearannan asumisyksikköön, Sylvän asumisyksikköön, Sumiaiskotiin, Mäntykotiin, Harjuhoiviin ja Luhtisen asumisyksikköön. Lisäksi Viitasaaren, Pihtiputaan ja Laukaan kotihoito tuotetaan jatkossa kumppanuusmallilla.

Talouden tavoitteet

Ikääntyneiden asiakasohjaus

pohjoinen ja omais- ja

perhehoito

1 000 €

Palveluyksikkö

yhteensä

TOIMINTATULOT ULKOISET	414
Myyntitulot/Liikevaihto	1
Maksutulot	413
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-22 591
Henkilöstömenot	-4 799
Palvelujen ostot	-4 129
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-55
Avustukset	-13 586
Muut toimintamenot	-23
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-531
TOIMINTAKATE (sitova)	-22 709

4.3.2.3 Ikääntyneiden ennaltaehkäisevä tuki

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ikääntyneiden ennaltaehkäisevän tuen palveluja ovat seniorin hyvinvointineuvola, seniorineuvonta (puhelin), seniorichat, etäpäivätoiminta, kuntouttava päivätoiminta, omaishoidon päivätoiminta, hygieniapalvelut, omaehtoinen kuntosaliharjoittelu ja omaishoidon lomitus. Lisäksi palveluissa tehdään hyte-yhteistyötä kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Ennaltaehkäisevän toiminnan tavoitteena on hillitä raskaampien palveluiden tarvetta ja kustannusten kasvua.

Ikääntyneiden ennaltaehkäisevän tuen vuoden 2026 toiminnan painopistealueina ovat:

- Ikääntyneiden monikanavaisen ja matalan kynnyksen neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen
- Seniorin hyvinvointineuvolan toiminnan vaikuttavuuden vahvistaminen
- Seniorikeskustoiminnan rakentaminen ja kehittäminen
- Vaikuttavat ikääntyneiden päivätoiminnan palvelut
- Etsivän ja löytävän vanhustyön kehittäminen
 - Ikääntyneiden ennaltaehkäisevä tuki hallinnoi TE26-määrärahashanketta "Kohtaamisten Keski-Suomi - iäkkäiden yhteisöllisyyden vahvistaminen"

Talouden tavoitteet

Ikääntyneiden ennaltaehkäisevä tuki 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	706
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	701
Tuet ja avustukset	4
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-5 250
Henkilöstömenot	-4 308
Palvelujen ostot	-913
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-11
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2 152
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 696

4.3.2.4 Teknologiakeskus, asiakaslaskutus ja keskitetyt palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Teknologiakeskus sisältää etähoivan, koordinaatiokeskuksen ja yöhoidon ja turva-auttajapalvelun. Koordinaatiokeskukseen kuuluu turvapuhelinkeskus, koordinaatiohoitajat ja laite-asentajat. Ikääntyneiden asiakaslaskutus käsittää asiakkaiden laskutuskokonaisuuden, joka sisältää asiakasmaksupäätökset, tuloseselvitykset ja laskutuksen. Vammaispalveluiden laskutus käsittää henkilökohtaisen avun palkkojen laskennan, ostolaskujen käsittelyn ja palvelupäätösten mukaisten palvelujen maksusitoumusten tekeminen järjestelmään. Keskistetyt palvelut käsittävät ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden asiantuntijatyön.

Teknologiakeskuksen, asiakaslaskutuksen ja keskitettyjen palveluiden vuoden 2026 toiminnan painopistealueina ovat:

Koordinaatiokeskus: SBM käyttöönotto, turvapuhelinkeskukseen toiminnan kehittäminen osana tilannekeskusta, laitteiden asennusprosessin tehostaminen ja nopeuttaminen, lääkeautomaattien kustannustehokas käyttö ja tekoälyn jalkauttaminen ja vakiinnuttaminen osana päätöksentekoa prosessia.

Yöhoito ja turva-auttajat: Kumppanuus ja hybridimallin kehittäminen ja keskitetyn toimintamallin tehostaminen

Asiakaslaskutus: Keskimääräisten palveluntuntien käyttö kotihoidon asiakasmaksupäätöksissä, viranomaisviestinnän Suomi.fi käyttöönotto, tiimimallin kehittäminen, maksupäätösprosessin tehostaminen ja vammaispalvelun sihteerityön organisoinnin arviointi ja kehittäminen

Etähoiva: Etähoivan tuottamiseen käytetyn teknologian arviointi ja etähoivan optimoinnin kehittäminen

Asiantuntijatyö: RAI:n peittävyys ja arviointien ajantasaisuuden ja luotettavuuden parantamista lain vaatimissa puitteissa. Vastataan ikääntyneiden ja vammaisten palveluista nouseviin kehittämistarpeisiin. Koordinoidaan ikääntyneiden ja vammaisten palveluinen hygieniosaamista, ohjeistaan infektio-tilanteissa ja laaditaan ohjeita tukemaan infektioiden torjuntaa.

Talouden tavoitteet

Teknologiakeskus,

asiakaslaskutus ja keskitetyt

palvelut

1 000 €

Palveluyksikkö

yhteensä

TOIMINTATULOT ULKOISET ▲ **2 300**

Myyntitulot/Liikevaihto 0

Maksutulot 2 300

Tuet ja avustukset 0

Muut toimintatulot 0

TOIMINTATULOT SISÄISET **0**

TOIMINTAMENOT ULKOISET ▲ **-13 838**

Henkilöstömenot -10 633

Palvelujen ostot -147

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -42

Avustukset 0

Muut toimintamenot -3 015

TOIMINTAMENOT SISÄISET **-1 331**

TOIMINTAKATE (sitova) **-12 868**

4.3.3 Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Ikääntyneiden kotihoidon ja asumispalveluiden palvelualue koostuu kotiin vietävistä palveluista sekä ikääntyneiden asumisen palveluista.

Kotihoidolla tarkoitetaan kotona asumista tukevia kotiin järjestettäviä sosiaali- ja terveyspalveluja. Kotihoitoa tuotetaan omana tuotantona, ostopalveluna ja palvelusetelillä. Tuotantotapa-analyysin avulla on havaittu, että palvelusetelistä voisi luopua vuoden ensimmäisen kvartaalin aikana siirtymällä uudenlaiseen dynaamiseen hankintaan oman tuotannon rinnalle hakemalla kumppanuutta monituottajamallilla. Lisäksi neljä kotihoidon aluetta kilpailutetaan edellisvuonna toimivan monituottajamallin mukaisesti ostopalvelutuottajille alkuvuoden aikana, sopimukset astuvat voimaan kesäkuun alusta 2026.

Kotihoidon palveluilla ehkäistään vaativamman hoidon ja hoivan tarvetta. Palvelualue tukee asiakkaan kykyä elää arvokkaasti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittävillä palveluilla. Tavoitteena on tukea moniammatillisesti asiakkaan omia voimavaroja ja toimintakykyä sekä mahdollistaa turvallinen sekä mielekäs kotona asuminen. Säännöllisen kotihoidon piiriin tullaan kuntouttavan arviointijakson kautta ja asiakkaan kotona asumista tuetaan myös tehostetuilla kotikuntoutusjaksoilla.

Ikääntyneiden asumispalveluilla tuotetaan lyhytaikaista asumista, yhteisöllistä asumista, ympärivuorokautista palveluasumista ja laitoshoidoa. Asumispalveluiden tavoitteena on palvelun joustavuus, jolloin asiakkaan pitkäaikainen asuminen muuttuu hänen tarpeidensa mukaisesti yhteisöllisestä asumisesta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Tavoitteena on päättää vielä jäljellä olevat laitoshoidon paikat kevään 2026 aikana ja lisätään merkittävästi yhteisöllisen asumisen muotoa raskaampaa ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta ehkäisten.

Lyhytaikaisen asumisen pääasiallisena tavoitteena on arvioida ja vahvistaa asiakkaan toimintakykyä ja voimavaroja kotona asumisen tueksi. Lyhytaikainen hoito sisältää asiakkaan kuntoutuksen, arvioinnin, ympärivuorokautisen hoivan ja hoidon. Arviointi- ja kuntoutusjaksoilla tuetaan asiakkaiden sairaalahoidon jälkeistä kuntoutumista ja kotihoidossa olevien asiakkaiden toimintakyvyn ylläpitämistä ja edistämistä niissä tilanteissa, kun arviointia ja kuntoutusta ei voida tehdä kotioloissa. Lyhytaikaishoidossa toteutetaan myös asiakaslähtöistä, suunnitelmallista, tutkittuun tietoon perustuvaa, moniammatillista ikääntyvien kuntoutusta, jossa tavoitteena on tehostaa asiakkaiden sairaalasta kotiutumista ja tukea kotona pärjäämistä. Lyhytaikainen asuminen voi olla myös tilapäistä esimerkiksi kriisitilanteissa, jolloin asiakas ei voi olla kotona ja tarvitsee ympärivuorokautisesti lyhytaikaista hoitoa.

lääkkäiden yhteisöllinen asuminen on tarkoitettu henkilölle, joka tarvitsee soveltuvan asunon sekä hoitoa, huolenpitoa ja apua päivittäisissä toiminnoissaan, eivätkä kotihoidon palvelut ole enää tarkoituksenmukaisia, mutta vielä ei ole tarvetta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Henkilön avuntarve on pääasiassa päiväaikaista. Yhteisölliseen asumiseen kuuluu oleellisesti sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta, yhteisöllisyys, osallisuus ja toimintakyky tukeva sekä kuntouttava työote. Ympärivuorokautinen palveluasuminen on asumista, jossa turvataan yksilöllinen asuminen henkilöille, jotka tarvitsevat runsaasti hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa ympärivuorokautisesti eikä tarpeeseen voida vastata kotiin annettavilla palveluilla tai yhteisöllisellä asumisella.

Palvelualue jakaantuu kolmella toiminnallisella alueella seuraaviin 7 palveluyksikköön: Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut keskinen 1 ja 2, Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut eteläinen 1 ja 2 sekä Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut pohjoinen 1, 2 ja 3. Palvelualueella työskentelee palvelujohtajan lisäksi 7 palvelupäällikköä ja henkilöstöä 2579 htv, josta vuonna 2026 poistuu 337 htv (sijaisia, määräaikaista ja vakinaisia). Ensimmäisen puolen vuoden aikana palvelualueen johtaminen tiivistyy vähentämällä 3 päällikköä.

Asiakkaalle myönnettävinä tukipalveluina järjestetään mm. ateriat-, turva-, hygieniat-, vaatehuolto- ja liikkumista tukevaa palvelua, osittain hyvinvointialueen tuotannollisten tukipalveluiden kautta sekä ostopalveluna. RAI-arviointi korostuu asiakkaan hoidon oikea-aikaisuuden arvioinnissa sekä laadun arvioinnissa ja johtamisessa läpi koko palvelualueen. Palvelualueen yhteisellä kehittämisellä tuetaan K-S hyvinvointialueen strategisia tavoitteita erityisesti hyvinvoivan, osaavan ja osallistuvan henkilöstön, toiminnan tavoitteellisen kehittämisen ja uudistamisen sekä palveluiden yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden osalta.

Palveluissa korostuu palveluiden sisällön kehittäminen laadukkaana asiakasprosessin tukemiseksi. Kuntoutuva ja toimintakykyä ylläpitävä toiminta kattaa kaikki palveluyksiköt. Etähoiva ja lääkeautomaatit ovat osa kotihoidon toimintaa ja niiden avulla pystytään vahvistamaan asiakkaan osallisuutta omasta hoidostaan, korvaamaan kotihoidon käyntejä sekä mahdollistamaan joustoja kotihoidon käyntien suunnitteluun.

Ikääntyneiden palveluita suunnitellaan kokonaisuutena koko vastuualueella, ja ikääntyneiden koti- ja asumispalveluissa tarkastelu kohdentuu oman tuotannon, ostopalvelutuotannon ja palvelusetelituotannon kokonaisuuteen ja sen haltuunottoon. Asiakkaiden toimintakykyä, palvelutarvetta ja hoidon laatua arvioidaan monipuolisesti ja yhdenmukaisesti RAI-järjestelmän avulla. Asiakkaiden osallisuutta, virikkeellisuutta ja yhteydenpitoa omaisten kanssa vahvistetaan hyödyntämällä digilaitteita.

Ikääntyneiden palveluiden lainmukainen hoitaminen edellyttää riittävää, osaavaa ja hyvinvoivaa henkilöstöä. Työ tämän tavoitteen saavuttamiseksi jatkuu. Vanhuspalvelulain mukainen henkilöstömitoitus on asumispalveluissa keskeistä, jota seurataan aktiivisesti, kotihoidon resurssointi optimoidaan alueille yhdenmukaisella toiminnanohjausjärjestelmällä. Palveluverkkopäätöksen mukainen toimeenpano ympärivuorokautisessa asumisessa jatkuu ja kehittyä edelleen, tavoitteena on tarjota palveluita asiakkaille yhdenvertaisesti, jolloin vaihtelut peittävyudessa kunnittain pienenevät.

Henkilöstömäärää, osaamistarpeita ja työn kohdentumista pystytään suunnittelemaan tietoon perustuen, koska yhtenäistettyjen järjestelmien ja toimintatapojen myötä tietoa on paremmin saatavilla. RAI-tiedolla johtaminen paranee, ja sen lisäksi vuoden alussa on käytössä yhtenäiset käytännöt työvuorosuunnittelussa, asiakastyön optimoinnissa ja tehdyn asiakastyön tilastoinnissa. Näiden avulla johdetaan toimintaa läpinäkyvästi, oli kyse sitten asumispalveluiden mitoitustarpeesta tai kotihoidon asiakaskäynteihin tarvittavasta hoitajamäärästä. Vakituisen henkilöstön määrää tarkastellaan tarvelähtöisesti ja tietoon perustuen. Työvuorosuunnittelun keskittämisen kehittämistyöhön lähdetään ensimmäisten joukossa mukaan. Toimipisteiltä tullaan edellyttämään yhteistyötä niin työvuoro- kuin poissaolosuunnittelussakin. Toiminnan toteutuksessa kiinnitetään huomiota henkilöstöresurssin tehokkaaseen käyttöön, kenttätyöaikaprocenttien saavuttamiseen ja palvelun laatuun. Tavoitteisiin päästään tiedolla johtamista syventämällä ja talousjohtamista vahvistamalla. Työhyvinvoinnin kehittämistä jatketaan. Asiakastyössä keskitytään RAI arviointitiedon hyödyntämiseen ja todennettuun palveluntarpeeseen. Asiakastyön toteutuksessa optimointikäytäntöjen uudistamista jatketaan.

Talouden tavoitteet

Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut 1 000 €	Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut, yhteiset ja ostopalvelut ja palvelusetelit							
		Kotihoito eteläinen 1	Kotihoito keskinen 1	Kotihoito pohjoinen 1	Kotihoito pohjoinen 2	Kotihoito pohjoinen 3	Kotihoito eteläinen 2	Kotihoito keskinen 2
TOIMINTATULOT	17 587	1 749	2 280	592	630	521	1 475	755
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-81 832	-9 552	-13 406	-4 011	-4 379	-4 127	-8 723	-4 311
sisäiset toimintamenot	-2 814	-1 636	-1 994	-1 108	-829	-1 003	-1 830	-710
TOIMINTAKATE (sitova)	-67 059	-9 439	-13 121	-4 526	-4 578	-4 609	-9 077	-4 266

Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut 1 000 €	Asumispalvelut							Palvelualue yhteensä
	Asumispalvelut eteläinen 1	Asumispalvelut keskinen 2	Asumispalvelut pohjoinen 1	Asumispalvelut pohjoinen 2	Asumispalvelut eteläinen 2	Asumispalvelut keskinen 1	Asumispalvelut pohjoinen 3	
TOIMINTATULOT	3 938	6 820	3 970	3 304	6 362	2 966	4 590	57 539
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-9 869	-17 087	-12 050	-9 664	-14 974	-8 042	-11 655	-213 682
sisäiset toimintamenot	-5 030	-14 220	-8 883	-7 330	-10 174	-6 507	-6 597	-70 665
TOIMINTAKATE (sitova)	-10 961	-24 487	-16 963	-13 690	-18 787	-11 583	-13 662	-226 809

4.3.3.1 Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut, yhteiset ja ostopalvelut ja palvelusetelit

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelualue vastaa oman tuotannon lisäksi ikääntyneiden kotihoidon ja asumisen ostopalveluista ja palvelusetelillä ostettavista palveluista. Kotihoidon palveluista lisätään monituottajamallia kilpailuttamalla neljä kotihoidon toimipistettä yksityiselle palvelutuottajalle, edelleen tuetaan toimivaa kumppanuutta tuottajien kanssa, josta on hyvä kokemus vuodelta 2025. Asumispalveluissa palveluita ostetaan yksityisiltä palvelutuottajilta ostopalveluna tai palvelusetelillä, ostopalveluihin sijoitutaan seudullisesti asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti. Asiakkaiden ohjautumista yhteisölliseen asumiseen lisätään. Yhteisöllisen asumisen osalta valmistuu tuotantotapa-analyysi alkuvuoden aikana, ja tämä mahdollisesti ohjaa uuteen hankintamalliin. Tuottajien kanssa yhteistyö on merkittävä kokonaisuus, johon tullaan panostamaan oman palvelutuotannon rinnalla lisäämällä kumppanuutta ja hyvää yhteistyötä. Palvelualueen asiakastytyvyyttä arvioidaan säännöllisesti erilaisin kyselymenetelmin palvelua saavilta henkilöiltä.

Talouden tavoitteet

Ikääntyneiden koti- ja asumispalvelut, yhteiset ja ostopalvelut ja palvelusetelit		Palveluyksikkö
1 000 €		yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET		17 587
Myyntitulot/Liikevaihto		2 400
Maksutulot		14 053
Tuet ja avustukset		0
Muut toimintatulot		1 134
TOIMINTATULOT SISÄISET		0
TOIMINTAMENOT ULKOISET		-81 832
Henkilöstömenot		-973
Palvelujen ostot		-79 875
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-293
Avustukset		0
Muut toimintamenot		-691
TOIMINTAMENOT SISÄISET		-2 814
TOIMINTAKATE (sitova)		-67 059

4.3.3.2 Kotihoito eteläinen 1

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoidon Eteläinen 1 palveluyksikkö sisältää viisi kotihoidon toimipistettä; KH Keuruu, KH Multia-Petäjavesi, KH Kypärämäki-Kuuhu, KH Laajavuori-Mäki-Matti ja KH Keltinmäki-Keljonkangas. Kokonaisuudessa asiakkaita on noin 540 ja he asuvat niin asuinkeskuksissa kuin pitkien välimatkojenkin päässä. Leasing-autoja tavoitellaan lisää Keuruulle ja Multia-Petäjävedelle kilometrikorvausten kasvanutta määrää hillitsemään. Teknologian käyttöä osana asiakkaiden hoitoa pyritään lisäämään edelleen.

Työn organisointia kehitetään optimointia hyödyntäen. Kotihoidolle asetettuun kenttätyöajan tavoitteeseen pääsemiseksi myös muun kuin asiakasajan organisoinnin merkitys kasvaa. Viikonloppukäyntien optimointia kehitetään, tavoitteena vähentää erilliskorvattavien vuorojen käyttöä.

Henkilöstöä on noin 170. Heistä 67 % lähihoitajia, 20 % sairaanhoitajia tai ohjaajia (AMK). Henkilöstörakenteen keventämisen mahdollisuuksia tutkitaan kaikissa rekrytointitilanteissa. Palveluyksikön henkilöstötilanne on melko vakaa ja toimipisteiden välinen kehittyvä yhteistyö tuo lisää joustoa.

Toimitilamuutoksina KH Kypärämäki-Kuohun muutto tammikuussa ja tavoitteena myös vuodelle 2026 on KH Multia-Petäjävedelle toimivampien tilojen löytyminen Petäjäkodin kiinteistöstä.

Talouden tavoitteet

Kotihoito eteläinen 1 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 749
Myyntitulot/Liikevaihto	2
Maksutulot	1 748
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-9 552
Henkilöstömenot	-9 244
Palvelujen ostot	-229
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-43
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-36
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 636
TOIMINTAKATE (sitova)	-9 439

4.3.3.3 Kotihoito keskinen 1

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoidon keskisellä 1 alueella tuotetaan palvelua viidessä kotihoito yksikössä: Taulumäki-Tourulan, Keskusta-Viitaniemen, Kuokkalan, Palokan ja Hankasalmen alueilla. Asiakasmäärät vaihtelevat n. 100-150 asiakkaan välillä per yksikkö. Yhteensä asiakkaita keskisen 1 alueen kotihoidossa on 811, joista etähoivan asiakkaita 93. Lääkeautomaatteja käyttää 22-30% asiakkaita. Henkilöstö koostuu yksiköiden palveluvastaavista, sairaanhoitajista, ohjaajista, lähihoitajista ja hoiva-avustajista. Yhteensä vakituista henkilöstöä on n. 215.

Keskeisiä toimipistemuutoksia ovat Lutakon toiminnan lakkaaminen 1.1.2026 alkaen ja Palokan kotihoitojen yhdistyminen. Lutakon asiakkaat ja pääosa henkilöstä siirtyi vuodenvaihteessa Kuokkalan ja Taulumäki-Tourulan kotihoitoon. Vastaanottavien yksiköiden asiakasmäärä kasvoi muutoksessa 150:n asiakkaaseen. Asiakkaiden palveluiden sisältöön, määrään tai maksuihin ei tullut muutoksia.

Palokan kotihoidot (Itäinen ja Läntinen Palokka) yhdistyivät 1.1.2026 alkaen. Samalla yhdistetty Palokan kotihoito muutti uusiin remontoituihin tiloihin Kirrinmäki 10:n. Asiakasmäärä säilyy kesäkuun alkuun samana, mutta alenee 1.6.2026 alkaen 150 asiakkaaseen, jolloin Tikkakosken tiimi ja asiakkaat siirretään monituottajamalliin. Yhdistetyn Palokan kotihoidon toiminnassa uudistetaan kotihoidon käytäntöjä ja luodaan yhteinen tapa toimia.

Talouden tavoitteet

Kotihoito keskinen 1 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	2 280
Myyntitulot/Liikevaihto	22
Maksutulot	2 258
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-13 406
Henkilöstömenot	-12 972
Palvelujen ostot	-303
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-49
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 994
TOIMINTAKATE (sitova)	-13 121

4.3.3.4 Kotihoito pohjoinen 1

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Pohjoisen (1) kotihoidon alueella yhdistyy Laukaan 1 ja 2 toimintayksiköt yhden hallinnon alle vuoden 2026 alussa. 1.1.2026 pohjoiseen kotihoidon alueeseen liittyi aikaisemmin ostopalveluna toiminut Kinnulan kotihoito. Palvelua toteutetaan viiden kotihoidon toimintayksikön alueella, jotka ovat Kinnula, Konnevesi, Laukaa, Pihtipudas ja Laukaa. Asiakasmäärät vaihtelevat toimintayksiköissä 23–171 asiakasta.

Maantieteellisesti alue on laaja ja on pääasiassa haja-asutusaluetta tai pieniä taajama-alueita, tässä korostuu pitkätköt kotihoidon käyntimatkat. Pohjoisella alueella on käytössä leasing-autot Kinnulaa lukuun ottamatta. Lääkeautomaattikka sekä etähoiva on käytössä kaikkialla muualla paitsi Kinnulassa.

Vuoden 2026 painopistealueena on hallittu siirtyminen monituottaja/kumppanuusmalliin Laukaan, Pihtipuutaan sekä Viitasaaren kotihoitojen osalta. Kinnulan kotihoidon painopisteenä on optimoinnin käyttöön ottaminen sekä lääkeautomaattien käyttöönotto. Kenttätöprosenttien seurannan käyttöönotto tasapuolistaa yksiköiden tavoitteellista toimintaa sekä luo raameja toiminnan johtamiseen.

Talouden tavoitteet

Kotihoito pohjoinen 1 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	592
Myyntitulot/Liikevaihto	5
Maksutulot	587
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-4 011
Henkilöstömenot	-3 688
Palvelujen ostot	-277
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-28
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-18
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 108
TOIMINTAKATE (sitova)	-4 526

4.3.3.5 Kotihoito pohjoinen 2

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoito Pohjoinen 2 –alueella kotihoidon palvelua toteutetaan kahden toimintayksikön tuottamana; Äänekoski-Konginkangas ja Suolahti-Sumiainen. Äänekoski-Konginkangas toimii kahdessa toimipisteessä ja Suolahti-Sumiainen on yhdistymässä vuoden 2026 aikana yhdeksi toimipisteeksi. Hallinnollisesti kutakin toimintayksikköä johtaa yksi palveluvastaava. Toimintayksiköiden asiakasmäärät vaihtelevat 120–140 asiakkaan välillä.

Kotihoitoa toteutetaan taajamissa, mutta myös pidempien välimatkojen päähän kyläkuntien ja haja-asutuksen johdosta. Asiakkaiden hoitoisuus näyttäytyy kasvavana ja lain turvaamana kotihoidon palveluja tuotetaan tarpeen mukaisesti pidemmistä välimatkoista huolimatta. Leasing autoja pohjoinen 2 alueella on vain kaksi, joka kokonaisuus huomioiden näkyy kilometrikorvausten jatkuvana kasvuna.

Vuoden 2026 painopisteenä on henkilöstöressurssin ja –rakenteen optimointi niin, että se vastaa alueen asiakkaiden kotihoidon tarpeeseen ja tavoittaa toiminnalle asetetut tavoitteet mm. Kenttätyöaika. Tässä toimenpiteinä on oman toiminnan tehostaminen mm. Työvuoro-suunnittelun ja vuorovahvuuksien osalta. Muita vuoden painopisteitä ovat uusien ja edellisenä vuonna käyttöön otettujen järjestelmien osaava ja tehokas käyttö.

Talouden tavoitteet

Kotihoito pohjoinen 2 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	630
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	630
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-4 379
Henkilöstömenot	-4 069
Palvelujen ostot	-283
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-5
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-829
TOIMINTAKATE (sitova)	-4 578

4.3.3.6 Kotihoito pohjoinen 3

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoito Pohjoinen 3 –alueella kotihoidon palvelua toteutetaan kolmen toimintayksikön tuottamana; Saarijärvi - Kannonkoski, Karstula - Kivijärvi - Kyyjärvi ja Uurainen. Uuraisten kotihoidon toimintayksikkö siirtyy 1.6.2026 kotihoidon Kumppanuuteen osana vuoden 2026 toiminnan muutoksia. Kotihoidon toimintayksiköt jakautuvat neljään toimipisteeseen. Hallinnollisesti toimipisteet on jaettu neljälle palveluvastaavalle, joista osa johtaa kotihoitoa ja osa kotihoitoa sekä asumisen palveluita. Toimintayksiköiden asiakasmäärät vaihtelevat siten, että kumppanuuteen siirtyvä Uuraisten kotihoidon asiakasmäärä on poikkeavan matala, 45 asiakasta, mutta muiden toimintayksiköiden asiakasmäärät ovat 110–180 asiakasta.

Kotihoitoa toteutetaan taajamissa sekä haja-asutusalueille, joka näkyy merkittävänä matka-aikana sekä matkakustannusten kokonaisuutena. Leasing autoja alueella on käytettävissä 3–4, joka kattaa murto-osan ajattavista kilometreistä. Asiakkaiden hoitoisuus ja palveluntarve on alueella korkea ja näyttäytyy kasvavana.

Vuoden 2026 painopisteenä on henkilöstöresurssin optimaalinen määrä ja sijoittelu sekä toimipisteiden välisen henkilöstön liikkuvuuden aiempaa laajemman käytön lisääminen. Tässä toimenpiteinä ovat mm. Kenttätyöajan käyttöönotto ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyvien toimenpiteiden arviointi ja toteutus sekä työvuorosuunnittelun kokonaisuuden uudelleen arviointi huomioiden toimintayksiköiden yhteisresurssi. Muita vuoden painopisteitä ovat muutoksen sopeutumisen tukeminen sekä palveluvastaavien ja työyhteisöiden tuki sekä olemassa olevien järjestelmien tehokas käyttö.

Talouden tavoitteet

Kotihoito pohjoinen 3 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	521
Myyntitulot/Liikevaihto	1
Maksutulot	520
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-4 127
Henkilöstömenot	-3 716
Palvelujen ostot	-375
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-17
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 003
TOIMINTAKATE (sitova)	-4 609

4.3.3.7 Kotihoito eteläinen 2

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueella on vuonna 2026 kotihoidon toiminnallisia yksiköitä viisi, jotka jakaantuvat seuraavasti: Kh Muurame-Säynätsalo, Kh Korpilahti, Kh Jämsä, Kh Jämsänkoski sekä Kh Halli-Länkipohja. Säännöllisiä kotihoidon asiakkaita alueella on n. 550, ja henkilöstöä n. 150. Yksiköiden

asiakasmäärät vaihtelevat 68–140 asiakkaan välillä. Vuoden 2026 kevään aikana luovutaan Kotimäen - ja Koskentien yhteisöllisen asumisen yksiköistä vähäisen asiakasmäärän, sekä kiinteistöjen erinäisten haasteiden vuoksi. Asiakkaiden tarvitsemat palvelut turvataan jatkossa Jämsän kotihoidon kautta.

Kotihoidon henkilöstöresurssien tehostamistoimia jatketaan, ja henkilöstön liikkuvuutta yksiköiden välillä tuetaan. Yhteistyötä henkilöstö resurssoinnin tasapainottamiseksi on tehty myös asumispalveluiden kanssa, ja tätä kehitystyötä jatketaan aktiivisesti. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti myös varahenkilöstöyksikön kanssa, ja erilaisia toimintamalleja kehitetään yhteistyössä.

Alueen asiakkaita asuu paljon myös haja-asutusalueilla, joissa välimatkat ovat pitkiä. Hyvinvointialueen Leasing-autoja ei ole vielä riittävästi kaikissa yksiköissä, ja tästä syystä kilometrikorvauksien määrä kasvaa. Etä- ja digiteknologiapalveluita jatketaan, ja niiden käyttöä pyritään laajentamaan jo heti palveluiden alkaessa.

Henkilöstön koulutus- ja kehittymistarpeisiin kiinnitetään edellisen vuoden tavoin huomiota, kannustetaan ja tarjotaan lisäkoulutusmahdollisuuksia. Lisäksi yksiköiden esihenkilöiden talousosaamiseen panostetaan ja hyödynnetään organisaation talouden kontrollerien antamaa tukea entistä tehokkaammin. Lisäksi työhyvinvoinnin tukeminen ja työssäjaksaminen ovat tänäkin vuonna tärkeitä teemoja, joihin tulee panostaa organisaation strategian mukaisesti. Tämä lisää henkilöstön työhön sitoutumista ja positiivista työn imun tunnetta.

Talouden tavoitteet

Kotihoito eteläinen 2 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 475
Myyntitulot/Liikevaihto	5
Maksutulot	1 470
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-8 723
Henkilöstömenot	-8 261
Palvelujen ostot	-370
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-60
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-31
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 830
TOIMINTAKATE (sitova)	-9 077

4.3.3.8 Kotihoito keskinen 2

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Kotihoidon toimipisteitä alueella on kaksi: KH Vaajakoski-Jyskä itä ja KH Toivakka (sisältää osan Vaajakosken alueesta sekä Lievestuoreen ja Toivakan). Asiakasmäärät vaihtelevat alueella 90–120 välillä. Syksyllä 2025 osa KH Vaajakoski-Jyskä idän asiakkaista on siirretty monituottajamalliin, joka on mahdollistanut kotihoidon työntekijöiden ottamaan Harjuhovin kymmenen yhteisöllisen asumisen asiakkaan hoidon toteuttamisen tehtäväkseen. Kotihoidon ja yhteisöllisen asumisen yhteistyötä jatketaan vuoden 2026 aikana Harjuhovin muuttuessa kokonaan yhteisölliseksi asumiseksi 1.7.2026 alkaen. Yhteistyötä jatketaan myös muissa kotihoidon ja asumisen toimipisteissä.

Kotihoidon erityisenä painopistealueena on jatkaa talousosaamisen vahvistamista sekä työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen panostamista. Työn kustannustehokkuus ja optimoinnin kautta matka-aikojen minimoiminen nousevat talouden hallinnan osalta tärkeiksi.

Talouden tavoitteet

Kotihoito keskinen 2 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	755
Myyntitulot/Liikevaihto	5
Maksutulot	750
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-4 311
Henkilöstömenot	-4 124
Palvelujen ostot	-148
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-25
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-14
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-710
TOIMINTAKATE (sitova)	-4 266

4.3.3.9 Asumispalvelut eteläinen 1

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Eteläinen 1 palveluyksikköön kuuluu seitsemän asumispalvelujen toimipistettä Keuruulla, Petäjävedellä ja Multialla. Näissä työskentelee noin 210 työntekijää. Heistä 66 % on lähihoitajia ja 12 % sairaanhoitajia, ohjaajia ja fysioterapeutteja (AMK). Toimipisteiden välistä yhteistyötä tulee lisätä, ja hoitajien liikkuvuutta.

Pihlajarinteen yhteisöllisen asumisen toimipiste lakkaa 28.2.2026 jolloin 5 työntekijää siirtyy Multia-Petäjäveden kotihoitoon ja 2 tehtävää lakkaa. Pihlajarinteen muutoksen jälkeen asukaspaiikkoja ympärivuorokautisessa asumisessa on yhteensä reilut 150, lyhytaikaishoidossa 31 ja yhteisöllisessä asumisessa noin 40. Paikkamäärä vaihtelee Seiponrannan hybridiyksikön vaihtelun vuoksi.

Seiponrannan toimintaa selkiytetään rajaamalla tuotettava palvelu kerroksittain joko ympärivuorokautiseksi tai yhteisölliseksi asumiseksi. Kummallekin palvelulle on oma kustannuspaikkansa 1.4.26 alkaen. Toimipisteessä otetaan käyttöön mobiilitilastointi yhteisöllisen asumisen palvelun tilastointiin. Myös kotikäyntien suunnittelun vientiä optimointiin valmistellaan. Tarhialan toimintaa kehitetään palvelun muututtua vuonna 2025 laitoshoidosta lyhytaikaishoidoksi. Toimitilojen turvallisuuden ja viihtyvyyden kohentamiseksi tarvittavia toimia arvioidaan ja pienehköt muutokset toteutetaan. Poukaman toiminnan tiivistämistä kiinteistössä tutkitaan. Hoidon laadun kehittämisellä pyritään vähentämään vuoteessa elävien osuutta asiakkaista.

Kaikissa toimipisteissä siirretään välillistä työtä palvelutuotannon tukipalveluille ja toimintatapoja uudistetaan. Muutos on valmisteltu vuoden 2025 syksyn aikana ja se on tarkoitus toteuttaa portaittain tammi-huhtikuun 2026 aikana. Tehtävien siirron myötä palveluyksiköstä siirtyy myös 9 henkilötövuotta.

Talouden tavoitteet

Asumispalvelut eteläinen 1	Palveluyksikkö
1 000 €	yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3 938
Myyntitulot/Liikevaihto	16
Maksutulot	3 040
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	882
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-9 869
Henkilöstömenot	-9 590
Palvelujen ostot	-87
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-156
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-35
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-5 030
TOIMINTAKATE (sitova)	-10 961

4.3.3.10 Asumispalvelut keskinen 2

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Asumisessa toimipisteitä alueella on yhteensä 10. Toimipisteet sijaitsevat Jyväskylässä, Jout-sassa ja Luhangassa. Toimipisteissä tuotetaan ympärivuorokautisen asumisen lisäksi yhteisöllistä asumista sekä lyhytaikaista asumista. Lyhytaikaista asumista tuottaa Akseli ja Elina. Yhteisöllistä asumista tuottavat Harjuhovi sekä Tuuliharju.

Ympärivuorokautista asumista tarjoavat Harjuhovi, Huhtasuon Ahola, Huhtasuon Niittylä, Jokihovi, Jousi, Kotikoivu, Kuusirinne, Sampoharju ja Tuuliharju. Yksiköt ovat kooltaan 19–51 paikkaisia; lyhytaikaispaikkoja on 51 (sisältäen kriisipaikat), yhteisöllisen asumisen paikkoja on 18 ja ympärivuorokautisen asumisen paikkoja on 323.

Vuonna 2026 kehitetään yhteisöllistä asumista ja lisätään yhteisöllisen asumisen paikkoja. Harjuhovi muuttuu 1.7.2026 alkaen kokonaan yhteisölliseksi asumiseksi, jolloin yhteisöllisen asumisen paikkamäärä kasvaa 32 paikalla entisen 10 paikan lisäksi. Samalla henkilöstöä vähenee ja yhteistyötä tehdään enemmän kotihoidon kanssa. Tuuliharjusta luovutaan 1.7.2026 alkaen, jolloin hyvinvointialueelta päättyy 11 ympärivuorokautisen asumisen paikkaa ja 8 yhteisöllisen asumisen paikkaa.

Yhtenä painopistealueena on lyhytaikaishoidon ja erityisesti toimintakykyä tukevan hoito-työn kehittäminen oppilaitosyhteistyön (Living lab) kautta. Elokuussa 2026 on valmistu-massa lyhytaikaista asumista tuottavalle Akselille ja Elinalle remontoidut tilat Kypärämä-keen, jolloin toiminta muuttaa uusiin tiloihin. Samassa yhteydessä lyhytaikaipaikkojen määrä vähenee 51:stä 44:ään.

Asumisen erityisenä painopistealueena on jatkaa talousosaamisen vahvistamista sekä työhy-vinvointiin ja työssä jaksamiseen panostamista. Yhteisten pelisääntöjen ja ohjeiden noudat-taminen sekä yksiköiden välinen yhteistyö nousevat arjen toiminnan kannalta merkitykselli-siksi.

Talouden tavoitteet

Asumispalvelut keskinen 2 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	6 820
Myyntitulot/Liikevaihto	2
Maksutulot	5 161
Tuet ja avustukset	8
Muut toimintatulot	1 649
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-17 087
Henkilöstömenot	-16 524
Palvelujen ostot	-169
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-256
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-138
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-14 220
TOIMINTAKATE (sitova)	-24 487

4.3.3.11 Asumispalvelut pohjoinen 1

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vuoden 2026 alussa ikääntyneiden asumispalvelujen yksiköitä pohjoinen 1 alueella on yh-deksän. Alueen asumispalvelut muodostuvat 44 lyhytaikaipaikasta (sisältäen kriisipaikat), 13 yhteisöllisen asumisen paikasta sekä 212 ympärivuorokautisesta paikasta. Laitoshoidon asumisenpaikkoja ei alueella ole. Toimintayksiköt jakaantuvat neljän kunnan alueelle

(Konnevesi, Laukaa, Kinnula, Pihtipudas ja Viitasaari) ja yksiköiden asukasmäärät vaihtelevat 21–42 asukkaaseen toimintapisteittäin. Kinnulan Kotipiha siirtyi ostopalveluista omaksi tuotannoksi 1.1.2026.

Pohjoisen 1 alueella ikääntyneiden asumispalvelujen painopisteenä on vuonna 2026 palveluverkkopäätöksen mukainen toimeenpano. Laukaan Sylvin toiminta päättyy palveluverkko 2 mukaisesti 1.7.2026. Muutoksen takia asukaspaikat vähenevät 29 asukaspaikalla. Yhteisöllisen asumisen kehittäminen sekä mahdollinen laajeneminen tarveanalyysin pohjalta on mahdollista Viitasaaren Wiitalinnan ikäihmisten asumisen yksikköön. Tilojen puolesta tämä olisi mahdollista.

Vuoden 2026 tärkein painopiste on palveluvastaavien talouden seurannan aktiivinen kehittäminen, sekä niin palveluvastaavien kuin henkilöstönkin työhyvinvoinnin kehittäminen Aino-health ohjelman hyödyntäminen henkilöstön sairauspoissaolojen sekä sairauspoissaolojen kustannusten seurannassa. Palveluvastaavien kanssa käydään säännöllisesti One to one keskustelut, joissa näitä seurataan, keskustellaan sekä tarvittaessa ohjataan. Yksiköiden välisen yhteistyön kehittäminen entisestään esimerkiksi henkilöstön siirtyminen yksiköstä toiseen asukastilanteen niin salliessa.

Talouden tavoitteet

Asumispalvelut pohjoinen 1 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3 970
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	2 968
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	1 002
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-12 050
Henkilöstömenot	-11 718
Palvelujen ostot	-148
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-160
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-24
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-8 883
TOIMINTAKATE (sitova)	-16 963

4.3.3.12 Asumispalvelut pohjoinen 2

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ikääntyneiden asumispalvelujen yksiköitä on pohjoinen 2 alueella vuoden 2026 alussa kahdeksan, jotka kaikki sijaitsevat Äänekosken alueella. Asumispalvelujen paikkoja on 250 (sis. kriisipaikat). Ikääntyneiden asumispalvelut ovat pohjoinen 2 alueella pääosin ympärivuorokautista asumista, 201 paikkaa, näistä lyhytaikaista asumista on 23 paikkaa. Yhteisöllisen asumisen paikkoja on 25. Pitkäaikaisessa laitosasumisessa on 24 asukasta.

Pohjoisella alueella ikääntyneiden asumispalvelujen painopisteenä on vuonna 2026 palveluverkko 1 päätöksen mukainen toimeenpano sekä vuoden 2026 talousarvion mukaiset toimenpiteet. Vuoden 2026 aikana alueelta päättyy kolmen asumisyksikön toiminta. Touku-kuun loppuun mennessä on päättymässä Äänekoskella Konginkankaan palvelukeskus ja kesäkuun loppuun mennessä myös Äänekoskella sijaitseva Hoivala. Loppuvuodelle on lisäksi aikataulutettu Äänekosken Sumiaisissa sijaitsevan Sumiaiskodin päättymisen, tätä mahdollisesti aikaistetaan vuokranantajan toimesta. Yksiköiden päättymiseen liittyvä vahva yhteistyö asiakasohjauksen, henkilöstöhallinnon sekä muiden yhteistyötahojen kanssa on oleellinen osa onnistunutta palveluverkon muutosta.

Palveluverkkopäätöksen ja talousarvion mukaisten toimenpiteiden toimeenpanon lisäksi painopisteenä on vahva arjen talouden hallinta sekä henkilöstöressurssin sekä -rakenteen optimointi.

Talouden tavoitteet

Asumispalvelut pohjoinen 2 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3 304
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	2 512
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	792
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-9 664
Henkilöstömenot	-9 277
Palvelujen ostot	-183
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-148
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-56
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-7 330
TOIMINTAKATE (sitova)	-13 690

4.3.3.13 Asumispalvelut eteläinen 2

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ympärivuorokautisen palveluasumisen toimipisteitä alueella on tällä hetkellä 13. Yksiköt sijaitsevat Jyväskylässä, Muuramessa, Korpilahdella sekä Jämsän alueella, mukaan lukien Hallin ja Länkipohjan palveluasumisen yksiköt. Jämsän alueen Länkipohjan palveluasumisen yksiköstä luovutaan 30.4.2026 mennessä. Vuoden 2026 kevään aikana luovutaan myös Kotimäen - ja Koskentien yhteisöllisen asumisen yksiköistä vähäisen asiakasmäärän, sekä kiinteistöjen erinäisten haasteiden vuoksi. Asiakkaiden tarvitsemat palvelut turvataan jatkossa Jämsän kotihoidon kautta. Näiden muutosten jälkeen hyvinvointialueelta häviää 25 ympärivuorokautisia palveluasumisen paikkaa, sekä 12 yhteisöllistä asumispaikkaa. Eteläinen 2 alueelle jää yhteensä 10 ympärivuorokautisen- ja yhteisöllisen asumisen yksikköä.

Muita Jämsän ympärivuorokautisia yksiköitä ovat: Linnakartanon palvelutalo, asiakaspaikkoja 28. Lammenrannan palvelutalo, asiakaspaikkoja 20. Linnakartanon yhteisöllinen asuminen (sisältää kolme eri ryhmäkotiä: Linnatupa, Linnahovi ja Laukalammi), asiakaspaikkoja yhteensä 22. Seppolan palvelutalo, asiakaspaikkoja 60. Seppolan palvelutalon yhteen ryhmäkotiin on keskitetty Jämsän alueen 12 lyhytaikaishoidon paikkaa, sekä yksi kriisipaikka. Lisäksi Jämsän alueella Hallin ympärivuorokautinen asumispalveluyksikkö, asiakkaita 29 + 3 yhteisöllisen asumisen paikkaa.

Jyväskylässä sijaitsee Kauramäen kylä, joka jakaantuu Viljalaan, Nurmelaan ja Nurmelan yhteisölliseen asumiseen. Viljalassa on 45 ympärivuorokautista palveluasumisen paikkaa. Nurmelan Ermussa (erityismuistiyksikkö) on 15 ympärivuorokautista asumisen paikkaa, sekä Nurmelan yhteisöllisessä asumisessa 30 asiakaspaikkaa. Koko Kauramäen kylä pitää sisällään 90 asiakaspaikkaa.

Muuramen Kinkomaalla sijaitsee Hannalan ympärivuorokautinen palveluasumisen yksikkö. Hannalassa on 60 asiakaspaikkaa. Korpilahden Iltatähdessä ympärivuorokautisia asumispaikkoja on 32.

Yhteistyötä henkilöstö resurssoinnin tasapainottamiseksi on tehty kotihoidon yksiköiden kanssa, ja tätä kehitystyötä jatketaan aktiivisesti. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti myös varahenkilöstöyksikön kanssa, ja erilaisia toimintamalleja kehitetään yhteistyössä. Yhteisöllisen asumisen toimintamalleja kehitetään ja yhtenäistetään aktiivisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Lisäksi yksiköiden esihenkilöiden talousosaamiseen panostetaan ja hyödynnetään organisaation talouden kontrollerien antamaa tukea entistä tehokkaammin. Lisäksi työhyvinvoinnin tukeminen ja työssäjaksaminen ovat tänäkin vuonna tärkeitä teemoja, joihin tulee panostaa organisaation strategian mukaisesti.

Talouden tavoitteet

Asumispalvelut eteläinen 2 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	6 362
Myyntitulot/Liikevaihto	13
Maksutulot	4 523
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	1 825
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-14 974
Henkilöstömenot	-14 307
Palvelujen ostot	-226
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-273
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-168
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-10 174
TOIMINTAKATE (sitova)	-18 787

4.3.3.14 Asumispalvelut keskinen 1

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ympäri vuorokautisen asumisen toimipisteitä on alueella neljä; Piippurannan, Ritolan ja Luhtisen asumisyksiköt sijaitsevat Jyväskylässä ja Kotirannan asumisyksikkö Hankasalmella. Yhteensä ympärivuorokautisia asumispaikkoja on 167 kpl, joista 15 lyhytaikaista paikkaa (Ritola). Yhteisöllistä asumista tuotetaan lisäksi Metsätähdessä Hankasalmella 9 paikkaisessa asumisyksikössä. Henkilöstöä ympärivuorokautisessa ja yhteisöllisessä asumisessa on n 135 työntekijää (palveluvastaavia, vastaavia sairaanhoitajia/ohjaajia, sairaanhoitajia, ohjaajia, hoiva-avustajia ja lähihoitajia).

Ritolan lyhytaikaishoitoa vähennettiin 25 paikasta 15 paikkaan vuonna 2025. Kymmenen paikan vähennys oli osa laajempaa muutosta, jossa LAH paikkoja pyrittiin keskittämään maantieteellisesti järkevästi. Muut keskeiset muutokset koskevat yhteisöllistä asumista. Metsätähden asiakaspaikkamäärää vähennettiin vuoden vaihteessa 15:sta paikasta 9 paikkaan Hankasalmella. Luhtisen asumisyksikössä yhteisöllistä asumista lisätään 7 paikan verran, jolloin ympärivuorokautisten paikkojen määrä vähenee 27:n 1.6.2026 alkaen. Muutosta edeltää Luhtisen tilojen osaremontointi sosiaalisten tilojen kasvattamiseksi. Toiminnallinen

muutos tarkoittaa optimointikäytäntöjen käyttöönottoa ja erityisesti Luhtisessa uuden toimintatavan luomista ympärivuorokautisen asumisen rinnalle.

Toiminnan toteutuksessa kiinnitetään huomiota henkilöstöresurssin mitoituksen mukaiseen käyttöön ja palvelun laatuun. Tavoitteisiin päästään hyvinvoivalla henkilöstöllä, tiedolla johtamista syventämällä ja talousjohtamista vahvistamalla. Asiakastyössä keskitytään RAI arviointitiedon hyödyntämiseen, asiakastyytyväisyyteen ja omaisten kanssa tehtävään yhteistyöhön. Yhteisöllisen asumisen kehittämisessä luodaan yhteinen toimintamalli kotihoidon ja asumisen välimaastoon.

Talouden tavoitteet

Asumispalvelut keskinen 1 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	2 966
Myyntitulot/Liikevaihto	7
Maksutulot	2 268
Tuet ja avustukset	8
Muut toimintatulot	684
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-8 042
Henkilöstömenot	-7 772
Palvelujen ostot	-95
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-122
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-54
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-6 507
TOIMINTAKATE (sitova)	-11 583

4.3.3.15 Asumispalvelut pohjoinen 3

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ikääntyneiden asumispalvelujen yksiköitä on pohjoinen 3 alueella vuoden 2026 alussa kahdeksan ja 1.6. alkaen seitsemän. Yksiköt sijaitsevat Uuraisilla, Saarijärvellä, Kannonkoskella, Karstulassa, Kyyjärvellä ja Kivijärvellä. Asumispalvelujen paikkoja on 256. Ikääntyneiden asumispalvelut ovat pohjoinen 3 alueella pääosin ympärivuorokautista asumista. Kevään 2026 aikana tehtäviä paikkarakennemuutoksia ovat yhteisöllisen asumisen ja lyhytaikaishoidon paikkojen keskittäminen sekä muutokset ympärivuorokautisen asumisen paikkojen

määrässä ja sijoittelussa. Muutosten jälkeen ympärivuorokautista asumista on 190 paikkaa, yhteisöllistä asumista 36 paikkaa ja lyhytaikaista asumista 30 paikkaa.

Pohjoinen 3 alueella ikääntyneiden asumispalvelujen painopisteenä on vuonna 2026 palveluverkko 2 päätöksen mukainen toimeenpano sekä vuoden 2026 talousarvion mukaiset toimenpiteet. Vuoden 2026 aikana alueelta päättyy yhden asumisen yksikön toiminta, Hopearanta 31.5.2026. Yksikön päättymiseen liittyvä vahva yhteistyö asiakasohjauksen, henkilöstöhallinnon sekä muiden yhteistyötahojen kanssa on oleellinen osa onnistunutta palveluverkon muutosta.

Palveluverkkopäätöksen ja talousarvion mukaisten toimenpiteiden toimeenpanon lisäksi painopisteenä on talouden hallinnan osaamisen vahvistaminen sekä suunnitellun talouden toteutumisen toimenpiteiden hallinta. Lisäksi painopisteenä on henkilöstöressurssin optimaalinen määrä, sijoittelu ja rakenne.

Talouden tavoitteet

Asumispalvelut pohjoinen 3 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	4 590
Myyntitulot/Liikevaihto	7
Maksutulot	3 024
Tuet ja avustukset	5
Muut toimintatulot	1 553
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-11 655
Henkilöstömenot	-11 145
Palvelujen ostot	-243
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-211
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-56
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-6 597
TOIMINTAKATE (sitova)	-13 662

4.3.4 Vammaispalvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Palvelualue koostuu kolmesta palveluyksiköstä: vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta eteläinen ja pohjoinen sekä vammaissosiaalityö. Palvelualueelle sijoittuu vammaisten henkilöiden sosiaalityö, palvelutarpeen arviointi, palvelupäätökset, omatyöntekijäisyys sekä vammaisten asumispalveluiden ja päiväaikaisen toiminnan oma palvelutuotanto ja palvelujen ostot.

Vammaisuuden tai sairauden perusteella järjestettävillä palveluilla ja tukitoimilla toteutetaan vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa sekä ehkäistään ja poistetaan niiden toteutumisen esteitä. Lisäksi palveluissa tuetaan vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista. Vammaispalveluina järjestetään valmennusta, henkilökohtaista apua, erityisen osallisuuden tukea, tuettua päätöksentekoa, vaativaa moniammatillista tukea, (lapsen) asumisen tukea, esteettömän asumisen tukea, lyhytaikaista huolenpitoa, liikkumisen tukea sekä taloudellista tukea ja taloudellista tukea hengityslaitteen varassa eläville henkilöille. Vammaispalvelujen piiriin kuuluu kaiken ikäisiä asiakkaita. Vammaispalveluita saadakseen tulee asiakkaan täyttää laissa määritelty vammaisen henkilön määritelmä sekä palvelukohtaiset palvelun saamisen kriteerit.

Järjestämisen strategian mukaisesti palvelualueella tarkastellaan oman palvelutuotannon ja ostopalveluiden suhdetta ja toiminnan kustannuksia, mm. laitoshoidon jälkeisiä asumisratkaisuja asiakkaan kuntouduttua sekä muuta asumisen tukea. Palvelualueella edistetään asiakkaiden siirtymistä kohti kevyempiä asumismuotoja ja kotiin tukemisen tiimien toimintaa laajennetaan henkilöstön liikkuvuutta kehittämällä. Vammaispalveluiden järjestämisessä ja toteuttamisessa hyödynnetään syksyllä 2025 valmistunutta asumispalveluiden tuotantotapa-analyysiä.

Väkkärätien asumisyksikkö valmistuu Jyväskylän Vaajakoskelle kesällä 2026. Kehitysvammaisten ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikkö Harjukodin asiakkaat siirtyvät valmistuvaan yksikköön ja samalla saadaan neljä lisäpaikkaa. Väkkärätien asumisyksikössä on paikat 15 vammaispalvelun asiakkaalle.

Erityisen vaativan tuen yksikkö Jyväskylän Kypärämäkeen valmistuu syksyllä 2026. Yksikkö tulee sijaitsemaan entisessä Sotainvalidien sairaskotisäätiön tiloissa. Kohteessa tehdään korjaus- ja muutostöitä, joiden on tarkoitus valmistua elo-syyskuussa 2026. Yksikköön tulee 9 vakituisen asumisen paikkaa, 2 lyhytaikaisen hoidon paikkaa ja 2 arviointijaksopaikkaa. Henkilöstöä tarvitaan palveluvastaavan ja vastaavan sairaanhoitajan lisäksi 40 ohjaajaa (lähihoitajia). Yksikkö tulee hillitsemään ostopalveluiden kuluja loppuvuodesta 2026 alkaen ja helpottamaan hyvinvointialueen asumispalveluiden paikkatilannetta esim. äkillisesti kärjistyvissä kriisitilanteissa.

Päivätoiminnan kilpailutettujen palveluiden hankintakausi alkaa vuonna 2026. Päivätoiminnan palveluista laaditaan tuotantotapa-analyysi, jonka perusteella suunnitellaan tuotantotapaa ja palveluverkkoa tuleville vuosille. Kehitysvammaisten asiakkaiden työllistymistä edistetään laajentamalla toimiviksi todettujen tuetun työllistämisen ja työhönvalmennuksen mallien käyttöä maakunnan alueelle.

Asiakkaille myönnettävän erityisen osallisuuden tuen tuntimäärä kasvaa kuukaudessa 10 tunnista 20 tuntiin. Muutos on huomioitu vahvistamalla henkilöstöresurssia yhdellä toimella ja varaamalla ostopalveluihin määrärahaa.

Toimintakykyarvio RAI:n käyttöä vahvistetaan edelleen. Vuonna 2026 RAI-arviointi on laadittu vähintään 85 prosentille oman palvelutuotannon asiakkaista. Arvioinnista saatuja tietoja hyödynnetään asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnissa ja palveluiden suunnittelussa. RAI-arviointeja hyödynnetään myös henkilöstöresurssin kohdentamiseksi toimintayksiköihin, jotta henkilöstöresurssi vastaa asiakastyön tarpeita. Vammaissosiaalityössä RAI-arviointia pilotoidaan palvelutarpeen arviossa vuoden 2026 aikana.

Vammaisten henkilöiden päivätoiminnassa ja kotiin tukemisen tiimeissä hyödynnetään etänä järjestettävää toimintaa niillä alueilla, missä etäpalvelun hyödyntäminen vastaa asiakkaiden tarpeisiin. Etälaitteiden käyttöä tarjotaan niille asiakkaille, jotka pystyvät hyödyntämään niitä.

Talousarvio edellyttää sopeuttamistoimenpideohjelmaa, jota toteutetaan vuoden 2025 tapaan. Ostopalveluiden käyttöä pyritään hillitsemään vahvistamalla omaa tuotantoa. Asumisessa käytetään ensisijaisesti omaa palvelutuotantoa, mikäli se on riittävää ja asiakkaan tarpeisiin sopivaa. Hyvinvointialueen oman palvelutuotannon yhteisöllisen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen käyttöasteet ovat 99 %. Liikkumisen tuessa painopistettä aletaan yhdessä sosiaalihuollon mukaisia palveluita myöntävien palveluiden kanssa siirtää kohti sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumisen tuen palveluita. Henkilökohtaisen avun peittävyys on jatkossa maan keskimääräistä tasoa ja ensisijainen järjestämisen tapa on työnantajamalli. Ostopalveluiden osalta valitaan taloudellisin vaihtoehto, mikä vastaa asiakkaan palvelutarpeeseen. Toimintakeskusten nykyisten asiakkaiden toimintapäiviä tarkastellaan yksilöllisesti ja selvitetään asiakkaiden siirtymistä ostetusta päivätoiminnasta omaan palvelutuotantoon. Toimintayksiköiden asiakasmääriä tarkastellaan suhteessa työntekijäresurssiin ja yksittäisiä henkilöstön siirtoja tehdään, jotta työntekijäresurssi saadaan vastaamaan asiakastyön tarpeita. Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnasta laaditaan kuntien kanssa uudet sopimukset. Sopimuksia laadittaessa korostuu kuntien toiminnan järjestämisvastuu perusopetuslain mukaisesti. Kehitysvammalain mukaiset erityishuolto-ohjelmat päättyvät vammaispalvelulain kolmen vuoden siirtymäaikana vuoden 2027 loppuun mennessä ja asiakkaille tehdään uuden vammaispalvelulain mukaiset palvelupäätökset.

Toimintakeskusten taukoajat vakiinnutetaan 10 viikkoon vuodessa. Toimenpiteellä vähennetään toimintakeskusten vuosilomien sijaistarvetta ja kuljetuskustannuksia. Asiakkaat saavat

taukoaikoina tarvitsemiaan rauhoittumis- ja lepohetkiä päivätoiminnasta. Toimintakeskusten taukoajkojen laajentaminen 10 viikkoon mahdollistaa myös päivätoiminnan työntekijöiden työpanoksen hyödyntämisen asumisyksiköiden henkilöstöressurssissa taukoviikkojen aikana. Työosuusrahojen kohdentamista ainoastaan avotyötoiminnassa oleville työtoiminnan asiakkailla jatketaan.

Henkilöstöressurssien käyttöä tehostetaan ja tuottavuutta parannetaan työvuorosunnittelua kehittämällä ja päällekkäisyyksiä poistamalla. Asiakastyöhön määritellään työajan käytölliset tuottavuustavoitteet ja tehdyn asiakastyön merkinnät asiakastietojärjestelmissä yhtenäistään kaikissa sosiaalipalveluissa. Sijaisten käyttöön kiinnitetään huomiota, ensisijaisena toimenpiteenä on hyödyntää varahenkilöstön resurssi. Tuottavuutta parannetaan myös henkilöstön liikkuvuutta lisäämällä. Päivätoiminnan ammattirakennetta muutetaan laajemmin lähihoitajataustaisiksi työntekijöiksi.

Säästöjä tuotetaan oman palvelutuotannon aineet, tarvikkeet ja tavarat -menokohdasta vähentämällä elintarvikeostoja ja järkeistämällä hoitotarvikkeiden sekä puhdistusaineiden ja -tarvikkeiden hankintoja.

Talouden tavoitteet

Vammaispalvelut 1 000 €	Vammaispalvelut, yhteiset	Vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta, eteläinen	Vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta, pohjoinen	Vammaissosiaalityö	VP-laki, ostetut palvelut	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	2 339	2 946	0	4 035	9 320
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	0	0
TOIMINTAMENOT	-61	-15 887	-19 650	-3 508	-94 380	-133 486
sisäiset toimintamenot	-101	-5 465	-7 890	-591	-177	-14 223
TOIMINTAKATE (sitova)	-162	-19 012	-24 593	-4 099	-90 522	-138 389

4.3.4.1 Vammaispalvelut yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelujohtaja johtaa yhdessä palvelupäälliköiden kanssa vammaispalveluiden toimintaa ja taloutta määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Lähiesihenkilöt raportoivat säännöllisesti toimintaa kuvaavia lukuja palvelupäälliköille, seuraavat taloutta ja toteuttavat osaltaan toimenpidekortissa määriteltyjä toimenpiteitä.

Sote-kuljetusten hankintakausi alkaa 1.2.2026 ja palvelualueella seurataan vammaispalvelulain mukaisen liikkumisen tuen sekä työ- ja toimintakeskusten ryhmäkuljetusten kustannuksia talouden toimipiteiden mukaisesti. Palvelualueella tehdään päiväaikaisen toiminnan

tuotantotapa-analyysi, jonka pohjalta suunnitellaan kustannustehokkain palvelun tuottamistapa ja toimintayksiköiden tarpeenmukainen sijainti maakunnassa.

Palvelujohtaja ja palvelupäälliköt osallistuvat aktiivisesti yhteistyöhön ja -kehittämiseen sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita myöntävien palvelualueiden kanssa. Vammaispalvelulaissa määritellään vahvasti yleislakien ensisijaisuus suhteessa erityislakiin. Toimintaa kehitetään liikkumisen tuen, tukipalveluiden, työtoiminnan ja asumisen osalta. Vammaispalveluissa otetaan käyttöön uusi sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä alkukeväällä 2026. Kaikissa palveluissa on painopisteenä omavalvonnan jatkuva kehittäminen yhteistyössä hyvinvointialueen valvontayksikön kanssa.

Talouden tavoitteet

Vammaispalvelut, yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-61
Henkilöstömenot	-18
Palvelujen ostot	-41
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-101
TOIMINTAKATE (sitova)	-162

4.3.4.2 Vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta, eteläinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palveluyksikön alue koostuu Jyväskylän, Jämsän, Keuruun, Multian, Petäjäveden ja Uuraisten alueella toimivista toimipisteistä.

Alueella tuotetaan palveluja vammaisille henkilöille: ympärivuorokautista palveluasumista, yhteisöllistä asumista, kotiin vietäviä palveluja ja tuettua asumista itsenäisesti asuville vammaisille henkilöille, päivä- ja työtoimintapalveluja sekä kuntouttavaa työtoimintaa. Vuoden 2026 alusta palveluyksikkö vastaa myös Uuraisten alueen vammaisten kouluikäisten lasten iltapäivähoidosta. Palvelujen asiakkaat ovat pääasiallisesti kehitysvammaisia ja autismikirjon henkilöitä, mutta myös fyysisesti vammautuneita henkilöitä.

Jyväskylän Kypärämäessä sijaitsevan entisen Sotainvalidien sairaskodin tiloissa toteutetaan remontti- ja muutostöitä vuoden 2026 aikana vaativamman tuen kehitysvammaisille. Tavoitteena on toiminnan käynnistäminen loppusyksystä 13 asiakkaalle sisältäen pitkäaikaista asumista, tutkimus- ja arviointijaksopaikkoja sekä lyhytaikaisen hoidon paikkoja omaishoidon vapaille ja muille tilapäishoidon jaksoille.

Uuden vammaispalvelulain mukaisesti uusiin palveluihin lisätään henkilöstöresurssia omaan palvelutuotantoon yhden ohjaajan toimen verran erityisen osallisuuden tukeen.

Palveluyksikön painopistealueet ovat:

- etä- ja digipalveluiden käyttöönottoa laajennetaan tuetussa asumisessa ja päivätoiminnassa mahdollisuuksien mukaan
- kotiin tukemisen tiimien toimintaa laajennetaan
- työhönvalmennuksen prosessia kehitetään edelleen etsimällä avotyöpaikkoja ja käymällä läpi nykyisiä avotyösuhteita ja pyrkimällä näistä kohti työsuhteista työtä
- työvuorosunnittelun kehittäminen ja uuden järjestelmän käyttöönotto
- toimintakykyarviointi RAI:n käyttöä vahvistetaan ja kehitetään edelleen myös asumisen henkilöstön mitoituksen pohjaksi
- sähköisten lääkelupien käyttöönotto Laatuportti-järjestelmässä

Talouden tavoitteet

Vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta, eteläinen	Palveluyksikkö
1 000 €	yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	2 339
Myyntitulot/Liikevaihto	75
Maksutulot	1 241
Tuet ja avustukset	29
Muut toimintatulot	995
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-15 887
Henkilöstömenot	-14 936
Palvelujen ostot	-673
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-173
Avustukset	-75
Muut toimintamenot	-29
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-5 465
TOIMINTAKATE (sitova)	-19 012

4.3.4.3 Vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta, pohjoinen

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palveluyksikön alue koostuu Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Karstulan, Kinnulan, Konneveden, Laukaan, Pihtiputaan, Saarijärven, Toivakan, Viitasaaren ja Äänekosken alueella toimivista toimipisteistä.

Alueella tuotetaan palveluja vammaisille henkilöille: ympärivuorokautista palveluasumista, yhteisöllistä asumista, kotiin vietäviä palveluja itsenäisesti asuville vammaisille henkilöille, päivä- ja työtoimintapalveluja sekä kuntouttavaa työtoimintaa. Palvelujen asiakkaat ovat pääasiassa kehitysvammaisia ja autismikirjon henkilöitä, mutta myös fyysisesti vammautuneita henkilöitä. Jyväskylän alueella järjestetään vammaisille lapsille aamutoimintaa ennen koulupäivän alkua ja koulun loma-aikoina kokopäiväistä loma-ajan toimintaa.

Leppälinnun asumisyksikön toiminnan päätyttyä vuodenvaihteessa yksikön kolmen ohjaajan tehtävät siirretään vahvistamaan kotiin tukemisen tiimiä Hankasalmi-Konnevesi-alueelle sekä päivä- ja työtoiminnan palveluita Jyväskylään ja Äänekoskelle.

Jyväskylän Vaajakoskelle valmistuu uusi asumisyksikkö toukokuussa 2026. Väkkärään tulee 15 ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa vammaisille henkilöille. Nykyisen Vaajakoskella sijaitsevan asumisyksikkö Harjukodin 11 asukasta siirtyvät uuteen asumisyksikköön.

Laukaan Taitojen talo muuttaa lähemmäs keskustaa Laukaan Sararantaan 19.1.2026. Näin osa asiakkaista asuu kävelymatkan päässä uudesta toimintakeskuksesta ja ryhmäkuljetuskustannukset pienenevät. Konneveden toimintakeskus muuttaa toimintaan soveltuviin pienempiin tiloihin helmikuun puolivälissä.

Palveluyksikön painopistealueet ovat:

- etä- ja digipalveluiden käyttöönottoa laajennetaan tuetussa asumisessa ja päivätoiminnassa mahdollisuuksien mukaan
- kotiin tukemisen tiimien toimintaa laajennetaan
- työhönvalmennuksen prosessia kehitetään edelleen etsimällä avotyöpaikkoja ja käymällä läpi nykyisiä avotyösuhteita ja pyrkimällä näistä kohti työsuhteista työtä
- työvuorosuunnittelun kehittäminen ja uuden järjestelmän käyttöönotto
- toimintakykyarviointi RAI:n käyttöä vahvistetaan ja kehitetään edelleen myös asumisen henkilöstön mitoituksen pohjaksi
- sähköisten lääkelupien käyttöönotto Laatuportti-järjestelmässä
- vammaisten lasten loma-ajan toiminnan vuokrakustannusten säästäminen järjestämällä toimintaa ensisijaisesti hyvinvointialueen oman palvelutuotannon tiloissa

Talouden tavoitteet

Vammaisten asumispalvelut ja
päiväaikainen toiminta,
pohjoinen

1 000 €

Palveluyksikkö
yhteensä

TOIMINTATULOT ULKOISET	2 946
Myyntitulot/Liikevaihto	144
Maksutulot	1 519
Tuet ja avustukset	38
Muut toimintatulot	1 246
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-19 650
Henkilöstömenot	-17 895
Palvelujen ostot	-1 287
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-206
Avustukset	-150
Muut toimintamenot	-113
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-7 890
TOIMINTAKATE (sitova)	-24 593

4.3.4.4 Vammaissosiaalityö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vammaissosiaalityö on jakautunut neljään toiminnalliseen aluetiimiin (itäinen, keskinen, läntinen, pohjoinen) sekä henkilökohtaisen avun keskukseseen. Asiakastyötä tehdään ensiarviotiimeissä ja asiakaskohtaisissa tiimeissä, jotka vastaavat asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnista, asiakassuunnitelmista ja niiden tarkistamisesta sekä palveluiden myöntämisestä asiakkaille. Asiakkaat ohjautuvat vammaissosiaalityöstä Vammaisten asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta -palveluyksiköihin ja ostopalveluihin.

Painopistealueena vuonna 2026 on edelleen uuden vammaispalvelulain toimeenpano ja talouden tasapainottaminen. Vammaispalvelulain toimeenpanon myötä asiakkaiden palvelusuunnitelmat päivitetään kolmen vuoden siirtymäajan kuluessa ja palvelut myönnetään sen jälkeen asiakkaalle uuden vammaispalvelulain perusteella. Painopisteenä on lisäksi RAI-arvioinnin hyödyntäminen vammaispalveluiden palvelutarpeen arviossa sekä edelleen yhteisten toimintamallien laajentaminen hyvinvointialueelle asiakaskohtaisten tiimien myötä. Asiakaskohtaisissa tiimeissä lähiesihenkilöiden tuki asiakastyötä tekeville viranhaltijoille vahvistuu.

Henkilökohtaisen avun peittävyttä suhteessa muihin hyvinvointialueisiin seurataan ja talouden tasapainottamiseen liittyvät toimenpiteet ovat vammaissosiaalityössä keskiössä.

1.1.2025 voimaan tulleen vammaispalvelulain myötä yhteistyötä tiivistetään edelleen sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita myöntävien yksiköiden kanssa yleislakien ensisijaisuuden vuoksi. Esihenkilöt raportoivat säännöllisesti toimintaa kuvaavia lukuja, seuraavat taloutta ja toimenpidekortteissa määriteltyjen toimenpiteiden toteutumista.

Uudet hankintakaudet alkavat sote-kuljetuksissa ja päiväaikaisissa toiminnoissa. Henkilöstön perehdytyksessä vakiinnutetaan Intro-perehdytysohjelman käyttöä. Uusi sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä otetaan käyttöön.

Talouden tavoitteet

Vammaissosiaalityö 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-3 508
Henkilöstömenot	-3 192
Palvelujen ostot	-289
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-11
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-591
TOIMINTAKATE (sitova)	-4 099

4.3.4.5 VP-laki, ostetut palvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Vammaispalvelulain perusteella myönnetään asiakkaille ostettuina palveluina erityisen osallisuuden tukea, tuettua päätöksentekoa, tuettua/yhteisöllistä/ympäri vuorokautista/lyhytaikaista asumista sekä lapsen asumisen tukea, päivä- ja työtoimintaa, henkilökohtaista apua, liikkumisen tukea, esteettömän asumisen tukea, lyhytaikaista huolenpitoa ja valmennusta.

Lisäksi myönnetään taloudellista tukea sekä taloudellista tukea hengityslaitteen varassa eläville ja harkinnanvaraista liikkumisen tukea. Palveluseteli on käytössä henkilökohtaisessa avussa, hoitoavussa sekä asumisessa.

Niille vaikeavammaisille, joiden palveluita ei vielä ole siirretty 1.1.2025 voimaan tulleen vammaispalvelulain piiriin, jatketaan asumispalveluiden, henkilökohtaisen avun, kuljetuspalvelun sekä sopeutumisvalmennuksen, sekä päivätoiminnan (ml. henkilökohtainen budjetti) ostamista vammaispalvelulain uudistuksen siirtymäajan puitteissa. Palveluseteli on käytössä henkilökohtaisessa avussa. Myös niille kehitysvammaisille henkilöille, joiden palveluita ei vielä ole siirretty 1.1.2025 voimaan astuneen vammaispalvelulain piiriin, jatketaan ostettuina palveluina asumispalveluiden, päivätoiminnan, kuljetuspalveluiden, hoitoavun sekä laitostuntoutuksen myöntämistä perustuen lakiin kehitysvammaisten erityishuollosta. Palveluseteli on käytössä hoitoavussa ja asumispalveluissa.

Painopisteenä palveluissa on kevyet kotiin annettavat palvelut, asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

Talouden tavoitteet

VP-laki, ostetut palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	4 035
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	3 675
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	360
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-94 380
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	-85 404
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	-8 941
Muut toimintamenot	-35
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-177
TOIMINTAKATE (sitova)	-90 522

4.4 TERVEYDENHUOLLON PALVELUT

Toiminnan kuvaus

Vastuualue jakautuu neljään palvelualueeseen:

- Avoterveydenhuolto ja alueellinen osastotoiminta
- Päivystys, ensihoito ja osastotoiminta
- Erikoissairaanhoito konservatiivinen ja psykiatrian palvelualue
- Erikoissairaanhoito operatiivinen palvelualue

Avoterveydenhuoltoon kuuluvat avosairaanhoidon vastaanottopalvelut, kuntoutuspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut, alueellinen osastotoiminta sekä suunterveydenhuolto.

Sosiaali- ja terveyskeskuksesta tai -asemalta hyvinvointialueen asukkaille tarjottavat palvelut ovat:

- Avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanottopalveluita niihin liittyvine tukipalveluineen (laboratorio, kuvantaminen)
- Digitaalisia sosiaali- ja terveysterveystarvikkeita
- Erikoissairaanhoidon integroitua palveluita
- Seulontoja, rokotuksia ja terveystarkastuksia
- Suun terveydenhuollon palveluita
- Kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdepalveluita

Avoterveydenhuollosta tuotetaan lääkäripalveluja myös toisille vastuualueille; lasten, nuorten ja perheiden palveluihin, koti- ja asumispalveluihin.

Alueellisen osastotoiminnan sairaansijat sijaitsevat alueellisesti sote-keskusten ja -asemien yhteydessä. Kokonaisuuteen kuuluvat myös palliatiivinen keskus ja kotisairaala.

Päivystys, ensihoito ja osastotoiminnan palvelualueelle kuuluvat päivystyspoliklinikka ja osastosihteeripalvelut, ensihoito, sairaalaosastot, sairaala-apteekki ja diagnostiset palvelut.

Konservatiivisen erikoissairaanhoidon ja psykiatrian palvelualueelle kuuluvat erikoissairaanhoidon vastaanottopalvelut ja psykiatrinen osastohoito sekä kuntoutus, terapia- ja apuvälinepalvelut, sädehoito ja sairaalafysiologia, munuaiskeskus, sairaalahygienia – ja infektioyksiköt. Operatiivisen erikoissairaanhoidon palvelualueelle kuuluvat operatiivisen erikoissairaanhoidon vastaanottopalvelut, ml lastentaudit ja aistinelinsairauksien hoito, leikkaus- ja anestesiatoiminta, teho- ja valvontahoito sekä synnytystoiminta.

4.4.1 Terveydenhuollon vastualueen keskitetyt palvelut

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Terveydenhuollon vastualueen keskitetyt palvelut tukevat terveydenhuollon palvelutuotantoa hyvinvointialueen strategian ja palveluiden järjestämisen linjausten toteuttamisessa. Keskitetyissä palveluissa sijaitsevien tehtäväkokonaisuuksien on tarkoitus tukea ensisijaisesti terveyspalveluiden operatiivista palvelutuotantoa sekä strategista johtamista. Palvelualue koostuu kahdesta palveluyksiköstä; terveydenhuollon vastualueen hallinnosta sekä terveydenhuollon vastualueen hankkeista. Hankkeisiin kuuluvat sisäiset kehittämishankkeet, jotka eivät sisälly strategiseen kehittämisen hankkeisiin, mutta niitä ei ole vuodelle 2026 budjetoitu.

Terveydenhuollon vastualueen hallinnon palveluyksikössä sijaitsee seuraavat tehtävät:

- Vastuualuejohtaja (1 htv)
- Eritysavustaja (1 htv)

Vuoden 2026 alusta palvelualueella sijainnut tietotaitokeskus siirtyi osaksi hyvinvointialueen osaamisen ja kehittämisen palveluja.

Talouden tavoitteet

Terveydenhuollon vastualueen keskitetyt palvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 494
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 463
Henkilöstömenot	-371
Palvelujen ostot	-1 037
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-15
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-86
TOIMINTAKATE (sitova)	-55

4.4.2 Erikoissairaanhoidon konservatiivinen ja psykiat- rian palvelualue

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Konservatiivinen ja psykiatrinen palvelualue sisältää seuraavat erikoisalajat ja toiminnot:

- Sisätaudit: gastroenterologia, endokrinologia, hematologia, reumatologia, nefrologia (ml. dialyysi), infektiosairaudet + sairaalahygienia, keuhkosairaudet, liikuntalääketieteen poliklinikka
- Kuntoutus, neurologia, fysiatria ja geriatria
- Syöpätaudit, sädehoito ja sairaalafysiikka
- Psykiatria: lasten, nuorten ja aikuisten psykiatria

Talouden tasapainottamisen kannalta keskeistä on erikoissairaanhoidossa olevien potilaiden hoidon kehittäminen potilaiden hoitoaikoja lyhentämällä ja tarjoamalla tehokkaammin avo- hoitopalveluita osastohoidon sijaan. Potilaiden hoitoa siirretään erikoissairaanhoidosta avo- terveydenhuoltoon ja vähennetään potilaiden osastohoitoa eteenkin psykiatristen potilaiden kohdalla. Tähän päästään lisäämällä yhteistoimintaa palvelualueiden välillä. Oikea-aikaisella hoidolla pystytään estämään hoidon pitkittymisen aiheuttamia sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Talouden kannalta on keskeistä, että erikoislääkäripalvelujen ostoja vähennetään tehtävien toimenpiteiden avulla.

Talouden tavoitteet

Konservatiivinen ja psykiatrinen palvelualue 1 000 €	Konservatiivinen ja psykiatrinen palvelualue: hallinto, hankkeet	Konservatiivinen hoitotyö	Sisätaudit	Syöpätaudit, sädehoito ja sairaalafysiikka	Kuntoutus, neurologia, fysiatria ja geriatria	Sisätaudit - ulkoiset	Psykiatrian palvelualue: hallinto, hankkeet	Psykiatrian vastaanotto- palvelut	Psykiatrian osastotoiminta	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	3	0	3 375	1 274	2 308	680	0	862	1 607	10 109
sisäiset toimitulot	0	0	0	1 183	7 108	0	0	787	0	9 078
TOIMINTAMENOT	-105	-7 916	-55 291	-11 654	-21 971	-38	-1 227	-17 426	-20 036	-135 665
sisäiset toimintamenot	-460	-815	-28 765	-11 814	-27 399	-251	-72	-6 800	-8 290	-84 667
TOIMINTAKATE (sitova)	-562	-8 731	-80 681	-21 011	-39 954	391	-1 299	-22 577	-26 720	-201 145

4.4.2.1 Konservatiivinen ja psykiatrian palvelualue: hallinto, hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelualueetta johtaa palvelujohtajan tukena palvelujohtajan kokoama johtoryhmä. Johtoryhmässä toimivat palvelujohtajan nimeämät viranhaltijat ja toimihenkilöt. Johtoryhmä käsittelee koko palvelualueen toiminnan. Kokouksissa läsnä ovat tarvittaessa myös controller, HR-partneri, sihteerinä toimiva johdon assistentti sekä henkilöstön edustaja. Johtoryhmä kokoontuu kesätaukoa lukuun ottamatta kuukausittain. Tämän lisäksi henkilöstön osallistamista ja ammattiryhmien yhteistoimintaa edistetään pienemmillä, toimintayksikkökohtaisilla tiimikokouksilla, esimerkiksi sisätautien ydinryhmä, neurologian ydinryhmä, kuntoutuksen ydinryhmä ja syöpätautien ydinryhmä sekä psykiatrian johtotiimi. Nämä kokoontuvat vaihtelevalla frekvenssillä.

Kehittämiskohteita palvelualueella vuonna 2026 ovat psykiatrian ja geriatrian integraatiot. Tavoitteena ovat sujuvat ja saumattomat hoitopolut ja palveluketjut taloudellisia hyötyjä unohtamatta. Integraation myötä palveluiden organisointia parannetaan toiminnalliset kokonaisuudet huomioiden. Psykiatrian palveluyksikössä alkaa Ennakoivaa hoitoa mielenterveys- ja päihdeongelmissa -hanke. Tavoitteena on kehittää ja pilotoida Keski-Suomen hyvinvointialueen mielenterveys- ja päihdepalveluissa tekoälypohjaista toimintamallia, joka auttaa tunnistamaan paljon mielenterveys- ja päihdepalveluita tarvitsevat potilaat riittävän aikaisessa vaiheessa. Sisätaudeilla Sydänsairaala tuottaa vuonna 2026 kaikki sydäntutkimukset - ja vastaanotot erikoissairaanhoidossa. Tavoitteena integraatiossa on potilaiden kokonaisvaltaisen hoidon kehittäminen ja yhdenmukaistaminen ja samalla toiminnan taloudellisuuden parantaminen palvelualueella päällekkäisyyksiä vähentämällä.

Palvelualueen talouden ymmärtämistä ja siihen vaikuttamista kehitetään Focus-raportoinnin avulla. Tavoitteena on pysyä annetussa talousarviossa.

Talouden tavoitteet

Konservatiivinen ja psykiatrinen palvelualue: hallinto, hankkeet 1 000 €	Palveluysikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3
Myyntitulot/Liikevaihto	3
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-105
Henkilöstömenot	-199
Palvelujen ostot	-51
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	146
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-460
TOIMINTAKATE (sitova)	-562

4.4.2.2 Konservatiivinen hoitotyö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Konservatiivisen hoitotyön palveluysikkö aloitti toimintansa 1.5.2025. Konservatiivinen hoitotyö jakautuu kolmeen toimipisteeseen; sisätautien hoitotyö, neurologian ja reumasairauksien hoitotyö sekä syöpätautien, hematologian ja keuhkosairauksien hoitotyö. Näistä toimipisteistä toteutetaan eri konservatiivisille erikoisaloille laadukas hoitotyön osaaminen.

Palveluysikön esihenkilönä toimii palvelupäällikkö, ylihoitaja ja toimipisteitä johtavat palveluvastaavat, osastonhoitajat. Henkilöstöä palveluysikössä on kokonaisuudessaan noin 150 henkilöä. Vuonna 2026 palveluysikköön on siirtymässä 25 muistihoitajaa ja –koordinaattoria, kun geriatrinen keskus siirtyy osaksi erikoissairaanhoidon. Vastaavasti uuden vammais- palvelulain myötä viimeistään 1.1.2028 palveluysikön noin 20 hoitajaa siirtyy sosiaalihuollon työntekijöiksi, kun hengityshalvauspotilaiden hoito siirtyy pois erikoissairaanhoidon piiristä.

Toiminnan kehittämisen painopistealueena oli vuonna 2025 erikoisalakohtaisen ammattitaidon ja osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen sekä toiminnan tasalaatuinen tilastointi kaikissa yksiköissä. Usealla sairaanhoitajalla on laajennettu työnkuva, eli heille on lisäkoulutuksen ja näyttöjen myötä toteutettu tehtävänsiirtoja lääkäriltä ja vastaavasti röntgenhoitajille sairaalafyysikoilta.

Vuoden 2026 painopisteinä ovat esimerkiksi digitaalisten palveluiden aktiivinen käyttöön-otto (kiireettömän viestinnän käyttöönotto kevään 2026 aikana), hoitotyön kirjaamisen kehittäminen sekä hoitopolkujen jatkuva kehittäminen ja toimintojen tehostaminen kiinteässä yhteistyössä avoterveydenhuollon kanssa.

Taloudellisena tavoitteena on palkkabudjetissa pysyminen sekä toiminnan tehostamisen myötä suoritteiden kasvu.

Talouden tavoitteet

Konservatiivinen hoitotyö 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-7 916
Henkilöstömenot	-7 822
Palvelujen ostot	-87
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-3
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-815
TOIMINTAKATE (sitova)	-8 731

4.4.2.3 Sisätaudit

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Endokrinologia

Endokrinologian poliklinikan diabeetikkojen hoito integroitui Kyllössä sijaitsevaan hyvinvointialueen Diabeteskeskukseen 1.2.2025 alkaen. Erikoissairaanhoidon diabeetikkoja on noin 800. Heistä valtaosa on nuoria, insuliinipumppuhoidossa olevia tai komplisoituneita tyyppin 1 diabeetikoita. Insuliinipumppuhoidon yleistymisen vuoksi pumppupotilaiden hoidon seurantaa ja uutena myös hoidon aloituksia ollaan siirtämässä osittain Diabeteskeskuksen yleislääkäreille. Diabeetikoiden hoito on valtaosin vastaanotolla tapahtuvaa, koska pistoalueet ja jalat vaativat fyysisen tarkistamisen.

Endokrinologian poliklinikka vastaa alueen muusta vaativan endokrinologian hoidosta. Näitä potilasryhmiä ovat mm. kilpirauhasen ja lisäkilpirauhasen toimintahäiriöitä, osteoporoosia, lisämunuaisen ja aivolisäkkeen sairauksia sairastavat potilaat. Valtaosa toiminnasta on polikliinista. Potilaita seurataan verikokein ja kuvantamalla. Poliklinikkatyö pitää sisällään myös runsaasti etähoitoa kirjein, puhelimitse tai Kanta-palvelun välityksellä.

Gastroenterologia

Gastroenterologian poliklinikalla hoidetaan ja seurataan kroonisia suolisto- ja sisäelinsairauksia. Kontrollien yhteydessä seurataan verikokeita, tehdään tarvittaessa vatsan alueen kuvantamistutkimuksia sekä suolikanavan tähystystutkimuksia, kuten mahalaukun-, ohutsuolen ja paksusuolen tähystyksiä. Lisäksi lähetteellä tulee tutkimuksiin potilaita mm. epäselvien maksa-arvojen nousujen, maksan kuvantamislöydösten tai suolikanavan oireiden vuoksi. Tärkeimpiä hoidettavia sairausryhmiä ovat tulehdukselliset suolistosairaudet, autoimmuunimaksasairaudet, maksansiirtopotilaat, rasvamaksa, keliakia ja erilaiset suolioireet. Erityisesti tulehduksellista suolistosairautta sairastavien potilaiden määrä kasvaa edelleen voimakkaasti. Näiden potilaiden digihoitopolun avulla potilaiden yhteydenotto ammatilaisiin on helpottunut.

Osa kalliista infuusioiden annettavista lääkehoidoista on voitu vaihtaa kotona itse ihon alle pistettävään muotoon. Kalliita gastroenterologian alan hoitoja ovat maksansiirrot, jotka hoidon porrastuksen mukaan tehdään HUS:ssa. Maksansiirtoja tehdään muutamia vuosittain.

Hematologia

Hematologian poliklinikalla tutkitaan, poissuljetaan ja hoidetaan erilaisia verisairauksia. Lähetteen perusteella ohjelmoidaan laboratoriotutkimuksia ja usein tutkimuksiin kuuluvat myös luuydinnäytteet. Hematologian poliklinikalla tutkitaan myös hankalia hyytymishäiriöitä, jotka ilmenevät tukos- tai vuoto-ongelmina.

Erityisen kalliita lääkehoitoja annetaan yksittäisille potilaille esimerkiksi myelooman hoitoon. Autologinen kantasolusiirto yliopistosairaalassa kuuluu hoito-ohjelmaan lähes kaikkien alle 70–75-vuotiaiden myeloomapotilaiden kohdalla. Lisäksi osalle hematologisista potilaista tarvitaan sairauden hoitoon allogeeninen kantasolusiirto. Tämä hoito annetaan hoidon porrastuksen mukaisesti joko HUS:ssa tai TYKS:ssa.

Sairaalahygieniayksikkö ja infektiosairaudet

Yksikkö tekee Tartuntatautilain velvoittamaa tartuntatautien, hoitoon liittyvien infektioiden ja moniresistenttien mikrobien seurantaa ja torjuntatyötä. Yksikkö vastaa infektioiden torjuntaan liittyvistä ohjeista ja koulutuksesta hyvinvointialueella. Epidemioiden ehkäisy ja selvitystyö ovat osa yksikön toimintaa. Yksikön viidestä hygieniahoidajasta yksi toimii hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavana hoitajana. Yksikkö ylläpitää hyvinvointialueen hygieniavastaavien ja tartuntatautihoitajien verkostoa. Yksikön infektiolääkärit toimivat koko

alueen konsultoivina infektiolääkäreinä ja ylilääkäri toimii hyvinvointialueen yhteensovittavana tartuntatautilääkärinä sekä vastaa hoitoon liittyvien infektioiden seurannasta ja torjunnasta.

Infektiopoliklinikalla hoidetaan HIV- ja hepatiittipotilaita sekä ekstrapulmonaalisia mykobakteeri-infektioita kattaen myös tuberkuloosin. Potilaat saavat tartuntatautilain mukaisesti heille maksuttomat lääkkeet poliklinikalta. Muita selkeitä potilasryhmiä ovat trooppiset loistaudit, hypogammaglobulinemia ja pitkittyneet kuumeilijat. Potilailla on säännöllisiä poliklinikkakontroleja, mutta myös etäkontakteja.

Nefrologia

Munuaispoliklinikalla toteutetaan munuaissairauksien diagnostiset tutkimukset, hoidon suunnittelu ja seuranta. Suurimmat hoidettavat potilasryhmät ovat vaikea-asteista munuaisten vajaatoimintaa sairastavat potilaat ja munuaisensiirtopotilaat. Tärkeitä potilasryhmiä ovat diabeettista nefropatiaa, vaikeahoitoista verenpainetautia, glomerulonefriitteja, munuaisvaskuliitteja ja mm. perinnöllisiä munuaissairauksia sairastavat potilaat. Dialyysihoidon suunnittelu ja hoitopäätökset tehdään munuaispoliklinikalla. Myös munuaisensiirtoon tähtäävät tutkimukset tehdään munuaispoliklinikan kautta.

Nefrologialla polikliinista toimintaa ovat myös hemodialyysihoidot sekä peritoneaalidialyysipotilaiden opetus- ja kontrollikäynnit. Hemodialyysitoimintaa on Sairaala Novan lisäksi ollut Jämsän, Karstulan ja Viitasaaren terveyskeskuksissa jo vuosien ajan, toiminnasta vastaa erikoissairaanhoito.

Kalliita nefrologisia hoitoja ovat munuaisensiirrot, jotka hoidonporrastuksen mukaan tehdään HUS:ssa. Munuaisensiirtoja tehdään vuosittain ainakin 10. Myös hemodialyysihoido kuuluu kalliisiin hoitoihin, josta yhden potilaan vuotuiset hoitokustannukset ovat n. 60–70 000 €. Hemodialyysipotilaita hyvinvointialueella on noin 100 ja peritoneaalidialyysipotilaita 15.

Munuaiskeskuksessa toimintamallien kehittämistyö jatkuu, painopisteenä potilaiden oma-toimisuuden vahvistaminen ja kotidialyysimäärien kasvu.

Reumatologia

Reumapoliklinikalla tutkitaan ja hoidetaan potilaita, joilla on tulehduksellinen nivelsairaus tai systeeminen sidekudossairaus. Erotusdiagnostiikka on keskeinen osa toimintaa. Yleisoireet kuten kuume, kivut tai painonlasku yleensä selvitetään reumapoliklinikalla. Nämä ovat kasvavia ja haastavia potilasryhmiä, koska entistä huonokuntoisempia potilaita joudutaan tutkimaan polikliinisesti.

Kroonisia reumatauteja hoidetaan moniammatillisesti reumatiiminä ennalta määriteltyjen paikallisten tai valtakunnallisten hoitopolkujen mukaan. Reumalääkehoito on entistä tehokkaampaa mutta myös vaativampaa; potilaita seurataan reumapoliklinikalla vuosittain joko

etäseurannan tai poliklinikkakäynnin muodossa. Osa reumalääkkeistä annostellaan infuusi-
oina hoitokeskuksessa.

Reumasairauksissa hoidon tavoitteena on remissio sekä ikää vastaava toiminta- ja työkyky
sekä elämänlaatu. Hoitovastetta seurataan kansainvälisten standardien mukaan eri mitta-
reita käyttäen GoTreatIT-monitorointiohjelman avulla, josta hoitovaste visualisoituu hoitota-
pahtumassa hyödynnettäväksi. Reumasairaudet ovat osa THL:n valtakunnallista lakisääteistä
laaturekisteriä. Laaturekisterin vuosiraportista tarkasteltuna Keski-Suomen hoitotulokset
ovat valtakunnan parhaimmistoa.

Keuhkosairaudet

Keuhkosairauksien yksikössä tehdään vaikeahoitoisen astman selvittelyt, hoito ja tarpeen
mukaan seuranta. Palveluvalikkoon kuuluvat myös vaikeaoireisen keuhkohtaumataudin
selvittelyt, astman ja keuhkohtaumataudin diagnostiikka ongelmatapauksissa, interstitiaa-
listen keuhkosairauksien diagnostiikka, hoito ja seuranta, keuhkosityövän diagnostiikka ja le-
vinneisyyden selvittely, keuhkon poikkeavien kuvantamislöydösten selvittely, tuberkuloosin
diagnostiikka ja hoito, muiden keuhkoinfektoiden selvittely ja hoito, kroonisen hengitysva-
jauksen diagnostiikka ja hengitystukilaitteiden aloitus sekä hoidon seuranta. Uniapnean
CPAP-hoidon aloitus ja sen alkuvaiheen seuranta toteutetaan keuhkosairauksien yksikössä.
CPAP-hoitotarvikkeiden jakelu on pääosin siirtynyt osaksi hoitotarvikejakelua syksyllä 2025.

Erikoisalan kalliita hoitoja ovat keuhkonsiirrot, jotka hoidonpörrastuksen mukaan tehdään
HUS:ssa. Keuhkonsiirtoja tehdään 0–1 vuosittain. Myös uniapnean laitehoidot yleisyyden
vuoksi muodostavat huomattavan kustannuserän. Vuoden 2025 aikana Jämsän kaikki keuh-
kosairauksien potilaat siirtyivät sairaalan novan hoitovastuulle. Uniapneapotilaiden digihoi-
topolku on otettu aktiiviseen käyttöön. Lisäksi uniapneapotilaiden laiteohjauksia toteute-
taan nykyisin ryhmäohjauksina, joten ostopalvelut on tältä osin voitu lopettaa. CPAP-hoidon
seuranta on alkuvuoden 2026 aikana siirtymässä pääosin perusterveydenhuollossa toteutet-
tavaksi.

Liikuntalääketiede

Liikuntalääketieteen poliklinikalla hoidetaan potilaita, joiden sairauden hoidossa liikunnasta
on tieteellisesti osoitettua hyötyä. Suurin osa potilaista on monisairaita ja vähän liikkuvia,
tyypillisen sairauskirjon kattaessa kansansairaudet kuten 2-typin diabetes, verenpaine-
tauti, sepelvaltimotauti, eteisvärinä, ylipaino ja lihavuus, uniapnea, masennus ja TULE-sairaudet.
Lisäksi hoidetaan esim. syöpäpotilaita, joilla on pelko liikua syöpähoitojen jälkeen, raskaus-
toiveessa olevia ylipainoisia ja lihavia naisia ja ortopedisiin leikkauksiin meneviä lihavia poti-
laita. Liikuntalääketieteen poliklinikan ylilääkäri hoitaa lihavuusleikkauksen konservatiivi-
sen hoidon koordinoimisen ja osallistumme lihavuusleikkaukseen menevien potilaiden pre- ja
postoperatiiviseen hoitoon. Hoito toteutetaan yksilöllisinä liikuntainterventioina, joissa pyri-
tään saamaan liikunta osaksi potilaan arkea perussairaudet huomioiden. Intervention kesto

on 6–12 kk. Poliklinikalla hoidetaan myös pienemmässä määrin potilaita, joilla on liikuntaan/urheiluun liittyviä erityisongelmia, kuten rasitusmurtuma tai ylikuormitustila.

Sisätaudit	Palveluyksikkö
1 000 €	yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3 375
Myyntitulot/Liikevaihto	1 185
Maksutulot	2 190
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-55 291
Henkilöstömenot	-7 863
Palvelujen ostot	-37 887
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 150
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-390
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-28 765
TOIMINTAKATE (sitova)	-80 681

4.4.2.4 Syöpätaudit, sädehoito ja sairaalafysiikka

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Syöpätautien ja sädehoidon yksikkö vastaa hyvinvointialueemme syöpäpotilaiden sädehoidosta, lääkehoidosta, seurannasta sekä oireenmukaisesta hoidosta. Annamme sädehoidon myös osalle Etelä-Savon hyvinvointialueen potilaista.

Sädehoitoyksikössä on kolme sädehoidon toteuttamiseen tarvittavaa lineaarikiikhyntä sekä erilaisia hoidon suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia tietokone- ym. järjestelmiä. Yksikössä työskentelee lääkäreitä, sairaalafyysikoita, röntgenhoitajia sekä muuta hoitohenkilökuntaa. Vuodessa on noin 12000 varsinaista sädehoitokäyntiä eli noin 50/vrk. Lisäksi ovat erilaiset suunnittelukäynnit sekä lääkäreiden vastaanotot ja muut hoidonseurantakäynnit. Merkittävimpänä uutena kehityshankkeena on ollut stereotaktisten sädehoitojen aloittaminen ja ensimmäiset stereotaktiset sädehoidot on päästy aloittamaan 2024. Tämä tarkoittaa hyvin pieneen tilavuuteen annettavia suuriannoksia intensiivisiä hoitoja, jotka on tähän asti ostettu yliopistosairaaloista.

Suonensisäiset lääkehoidot (solunsalpaajat, vasta-aineet, immunologiset lääkkeet) toteutetaan hoitokeskuksessa. Erilaiset syövän tablettihoidot toteutetaan poliklinisesti lääkäri- ja hoitajavastaanotoilla. Kalleimmat lääkehoidot maksavat noin 100 000 euroa vuodessa.

Lääkehoidoissa uutena painopistealueena ovat immunologiset hoidot. Rintasyöpä on edelleen suurin työllistäjä ja lääkehoidon kustannuksien suurin kohde.

Tarkoituksena on lähivuosina kehittää digihoitopolkuja parantamaan ja helpottamaan potilaiden tiedonsaantia sekä tiedonkulkua potilaiden ja hoitohenkilökunnan välillä.

Vaikeasti sairaat potilaat hoidetaan syöpä- ja verisairauksien osastolla. Osastolla toteutetaan osa vaativimmista lääkehoidoista.

Erikoislääkäreitä ei ole tällä hetkellä ole riittävästi rekrytoinnista huolimatta. Tilanne ei todennäköisesti tule lähivuosina paranemaan. Koulutusyhteistyötä pyritään kehittämään yliopistosairaaloitten kanssa.

Sairaalfysiikan yksikkö vastaa sairaalfysiikan asiantuntijatehtävistä sekä laajasti lakisääteisistä säteilynkäytön asiantuntijatehtävistä toimien esim. monien yksiköiden säteilyturvallisuuksavastaavana, säteilyturvallisuusasiantuntijana ja lääketieteellisen fysiikan asiantuntijana hyvinvointialueella. Sairaalfyysikot toimivat asiantuntijoina erityisesti sädehoidossa, kuvantamisessa, sairaalfysiologialla sekä leikkaustoiminnassa, mutta ovat konsultoitavissa säteilynkäyttöön liittyvissä asioissa hyvinvointialuelajuisesti. Heidän tehtäviinsä kuuluu mm. valvoa, opastaa ja kouluttaa säteilyn turvallista käyttöä. Sairaalfyysikot osallistuvat esimerkiksi kuvaus-, hoito- ja mittausmenetelmien sekä -järjestelmien kehittämiseen, laadunvalvontaan sekä laitehankintoihin.

Talouden tavoitteet

Syöpätaudit, sädehoito ja sairaalfysiikka	Palveluyksikkö
1 000 €	yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 274
Myyntitulot/Liikevaihto	559
Maksutulot	675
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	39
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 183
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-11 654
Henkilöstömenot	-2 276
Palvelujen ostot	-2 828
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 532
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-17
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-11 814
TOIMINTAKATE (sitova)	-21 011

4.4.2.5 Kuntoutus, neurologia, fysiatria ja geriatria

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Neurologia

Erikoisalalla tutkitaan, diagnosoidaan ja hoidetaan erilaisia neurologisia sairauksia. Potilaat tulevat pääosin läheteellä terveyskeskuksesta, työterveyshuollosta tai konsultaatiopyyntönä sairaalan muista yksiköistä. Suurimmat sairausryhmät ovat MS-potilaat, epilepsiaa ja Parkinsonin tautia sairastavat potilaat, joiden seuranta on poliklinikalla yleensä pitkäaikaista. Paljon potilaita tulee läheteellä neurologiseksi arvioidun oireen vuoksi ja neurologisen sairauden poissulkemiseksi.

Neurologialla digihoitopolkuja otetaan käyttöön: mm. migreenipotilaan digihoitopolun lisäksi on vuoden 2025 aikana valmistunut MS-tautipotilaan digihoitopolku.

Hengityshalvauksyksikössä hoidetaan hengityshalvauksstatuksen omaavia potilaita heidän kotiympäristössään 24/7 hoitoringin turvin. Tällä hetkellä ko. potilaiden hoitovastuu on erikoissairaanhoidossa, mutta uuden vammaispalvelulain mukaisesti 3 vuoden siirtymäajan jälkeen heidän hoitonsa tulee siirtymään vammaispalveluiden järjestettäväksi.

Kuntoutus

Kuntoutustutkimuspoliklinikalla tehdään laaja-alaisia kuntoutustutkimuksia asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn arvioimiseksi, kuntoutussuunnitelman laatimiseksi ja tarvittavan tuen järjestämiseksi. Toiminta on moniammatillista ja pääosin potilaat tulevat läheteellä terveyskeskuksesta tai työterveyshuollosta. Toimintamallin kehittämistyö jatkuu, jotta kuntoutuksesta tulisi yksilöllistä, riittävän laaja-alaista ja kustannustehokasta.

Ravitsemusterapian vastaanottotoiminnassa merkittävimmät sairausryhmät ovat lihavuus, lasten syömisongelmat, toiminnalliset vatsavaivat ja diabetes. Polikliininen vastaanottotoiminta (sisältäen sekä perustason että erikoissairaanhoidon) jatkuu aiempaan tapaan, mutta tämän rinnalla kehitetään ryhmämuotoista ohjausta siihen soveltuissa potilasryhmissä. Vuonna 2026 digitaalisten palveluiden jalkautumista vahvistetaan mm. ottamalla käyttöön ammattilaislähtöinen viestintä OmaHyvaks-alustalla ja lisäämällä videovastaanottojen osuutta. Toiminnassa painopisteenä on myös muiden yksiköiden ammattilaisten kouluttaminen ja ravitsemusterveyden edistäminen esimerkiksi ravitsemusviestinnän kautta.

Kuntoutusohjaus

Kuntoutusohjaus on osa sairauteen tai vammaan liittyvää lääkinnällistä kuntoutusta, jonka tavoitteena on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn edistäminen ja tukeminen.

Kuntoutusohjauksessa varmistetaan asiakkaalle toimiva ja tarkoituksenmukainen kuntoutus- ja palvelukokonaisuus huomioiden hänen lähiyhteisönsä. Kuntoutusohjausta tuotetaan seuraaville erikoisaloille: silmä- ja korvataudeille, lastenneurologialle, neurologialle ja kuntoutukselle, geriatrilalle ja lastentaudeille. Tulevaisuudessa tavoitteena on kuntoutusohjauksen resurssin saaminen aikuisneurologisten potilaiden kuntoutusohjaukseen. Aistiyhdyshenkilötoiminnan osalta suunnitelmassa on kouluttaa SOTE -keskuksissa ja/tai -asemilla työskentelevää henkilökuntaa aistiyhdyshenkilötoiminnasta. Tavoitteena myös etäpalveluiden sekä lähi-vastaanottotoiminnan lisääminen Sairaala Novassa matkustamisesta säästyvän ajan avulla.

Toimintaterapia

Toimintaterapiassa vuoden 2026 tavoitteena on toteuttaa laadukasta kuntoutusta ja arviointia kaikilla poliklinisilla vastaanotoilla ja osastoilla. Lasten toimintaterapiassa pääpainona on kehittää moniammatillista yhteistyötä ja laajentaa osaamisaluetta, kirurgisten potilaiden tiimissä kehitetään toimintaterapian osuutta digitaalisissa palveluissa ja aikuisten toimintaterapiassa jatketaan työnkiertomallia. Toimintaterapian osuutta hoitoketjuissa kehitetään ja yhtenäistetään hyvinvointialueella

Fysioterapia

Erikoissairaanhoidon fysioterapian poliklinista vastaanottoa toteutetaan yhteistyössä neurologian, kuntoutustutkimuspoliklinikan, geriatrian, fysiatrian, reumatautien, sisä- ja keuhkotautien, syöpätautien ja lymfaterapian, kirurgian, urologian, naisten- ja lastentautien, ortopedian, liikuntalääketieteen sekä psykiatrian yksiköiden kanssa. Vastaanottopalveluissa vuoden 2026 painopisteinä ovat potilaiden oikea-aikainen ohjautuminen vastaanotolle lääkärin läheteellä (läheteikäytännöt kuntoon erikoisaloittain), hoitomallien sekä -ketjujen kehittäminen sekä entistäkin sujuvamman ja tiiviimmän yhteistyön kehittäminen esh:n ja perustason välille. Etävastaanottopalvelun kehittämiseen tullaan myös panostamaan.

Työlääketiede

Työlääketieteen yksikössä tutkitaan työperäisiä sairauksia ja ammattitauteja yhteistyössä työterveyslaitoksen kanssa ja koulutetaan työterveyshuoltoon erikoistuvia lääkäreitä. Työikäisten palvelukokonaisuuden kehittäminen jatkuu vuonna 2026. Tavoitteina ovat työotemallin käytön laajentaminen sekä auditoinnin ja kehitystyön jatkaminen.

Fysiatria

Fysiatrian poliklinikalla tutkitaan potilaita, joiden tuki- ja liikuntaelinoire/ongelma/sairaus ei reagoi perusterveydenhuollossa annettuun asianmukaiseen hoitoon, eikä potilaan tilanteessa ole leikkausindikaatiota eikä tulehdukselliseen nivelsairauteen viittaavaa. Fysiatrian poliklinikalla arvioidaan toimintakykyä, hoidon ja kuntoutuksen sekä apuvälineiden tarvetta. Hoidon ja kuntoutuksen suunnittelussa tarvittavat perusterveydenhuollossa tehtyjä tutkimuksia täydentävät erikoissairaanhoidontasoiset diagnostiset tutkimukset toteutetaan tilanteen vaatiessa. Fysiatrian poliklinikan toimintaan sisältyy myös amputaatiopotilaiden

proteesipoliklinikka. Fysiatrian poliklinikka on konsultaatiopoliklinikka. Fysiatrian poliklinikalla laaditun hoito- ja kuntoutussuunnitelman toteutus sekä seuranta toteutuu perusterveydenhuollossa, työterveydessä tai joissakin tapauksissa Kelan vaativana lääkinnällisenä kuntoutuksena. Fysiatrian erikoisalan toiminnan kehittämisen tavoitteena on näyttöön perustuvan ja kustannustehokkaan hoidon ja kuntoutuksen toteuttaminen hyvinvointialueella.

Geriatría

Geriatrian erikoislääkärin tai erikoistuvan lääkärin vastaanotot liittyvät muistisairauksiin, sairastettuun lonkkamurtumaan tai arviointiin ennen suunniteltua suurta leikkausta tai onkologisia hoitoja. Tarvittava diagnostiikka sisältäen erilaiset tutkimukset sekä kokonaisvaltaisen ja yksilöllisen hoito- ja kuntoutussuunnitelman laatiminen ovat yksikön perustoimintoja. Hoitoon liittyvät lausunnot (sopeutumisvalmennus/kuntoutus, eläkkeensaajan hoitotuki, ajoterveys, ampuma-aseen hallussapito, oikeustoimikelpoisuus, edunvalvontavaltuus, edunvalvonta) laaditaan tutkimuksen ja diagnostiikan tuella. Kannanotot muille erikoisaloille (esim. ennen raskaita hoitoja) tehdään yhdessä työparihoitajan ja joskus fysioterapeutin kanssa. Hoitajan itsenäisillä vastaanotoilla keskitytään todettuun muistisairauteen liittyvään laaja-alaiseen potilaan ja läheisen ohjaukseen. Vastaanottotoiminnan lisäksi geriatrian poliklinikan lääkäri ja hoitaja osallistuvat lonkkamurtumapotilaiden hoitoon sairaala Novassa arkipäivisin. Geriatríaa ja etenkin muistitutkimuksia kysytään nykyisin enemmän, kuin palveluita on hyvinvointialueellamme tällä hetkellä tarjolla. Olemassa olevan resurssin käytön optimoimiseksi pyritään kehittämään prosesseja ja yhdistämään perus- ja erikoistason yksiköiden toimintaa geriatriseen osaamiskeskukseen. Tavoitteena on saada muistisairauksien diagnostiikka ja hoito tasa-arvoisemmaksi ja tasalaatuisemmaksi hyvinvointialueella. Lonkkamurtumien hoitoketjua kehitetään edelleen ja kuntoutus pyritään keskittämään 2–3 yksikköön, jotta tieteellisen näytön mukainen optimaalinen hoito toteutuu.

Talouden tavoitteet

Kuntoutus, neurologia, fysiatria ja geriatria 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	2 308
Myyntitulot/Liikevaihto	1 307
Maksutulot	996
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	5
TOIMINTATULOT SISÄISET	7 108
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-21 971
Henkilöstömenot	-10 395
Palvelujen ostot	-8 777
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 756
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-44
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-27 399
TOIMINTAKATE (sitova)	-39 954

4.4.2.6 Sisätaudit - ulkoiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sydänsairaala tuottaa kardiologian alan tutkimuksia ja hoitoja K-S HVA:een aikuispotilaille näitä mitenkään valikoimatta, tarvittaessa vuorokauden ympäri ja vuoden jokaisena päivänä ajantasaisiin soveltuviin hoitosuosituksiin soveltuvin osin perustaen. Palvelut kattavat kaikki kardiologian alan aikuispotilaiden palvelut.

Kardiologien erikoislääkärivastaanotot avoterveydenhuollossa siirtyvät koko hyvinvointialueella Sydänsairaala Novan toiminnaksi alkuvuodesta 2026.

Talouden tavoitteet

Sisätaudit - ulkoiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	680
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	680
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-38
Henkilöstömenot	0
Palvelujen ostot	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-38
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-251
TOIMINTAKATE (sitova)	391

4.4.2.7 Psykiatria: hallinto, hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelualue vastaa hyvinvointialueella erityistason psykiatrian, nuorisopsykiatrian ja lastenpsykiatrian avo- sekä osastohoidosta, tosin lastenpsykiatrialla perinteinen osastohoito toteutuu KYS:ssä. Lisäksi järjestetään psykiatrinen päivystys sekä virka- että päivystysaikaan koko Keski-Suomen osalta. Päivystykselliset toiminnot toteutuvat sairaala Novan päivystyspoliklinikalla sekä psykiatrisilla osastoilla.

Psykiatrian palvelualueen laajennettu johtoryhmä kokoontuu kerran kuussa tarkastelemaan toiminnan tunnusmerkkejä ja päättämään yhteistä päätöksen tekoa vaativista asioista. Talouden seurannan, potilaan hoitopolkujen ja aiempaa paremman kustannusten hallinnan kehittäminen on palvelualueella ajankohtaista, ja aiheeseen liittyvää tietotaitoa pyritään levittämään kaikilla esihenkilötasoilla. Hallinnossa on tapahtunut ja tapahtuu vuoden aikana muutoksia, joiden siivittämänä organisaation johtamista kehitetään paremmin organisaation kehitystä ja arkityön sujumista tukevaksi.

Talouden tavoitteet

Psykiatrian palvelualue:

hallinto, hankkeet	Palveluyksikkö
1 000 €	yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-1 227
Henkilöstömenot	-1 091
Palvelujen ostot	-88
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-37
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-72
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 299

4.4.2.8 Psykiatrian vastaanottopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Psykiatria

Psykiatrian palvelualueen aikuisten vastaanottopalveluissa tutkitaan ja hoidetaan potilaita, joilla on vakavia ja/tai monimuotoisia psykiatrisia oireita ja merkittävää toimintakyvyn heikkenemistä. Tutkiminen, arviointi ja hoito psykiatrian palveluissa on moniammatillista ja toteutetaan yhteistyössä potilaan läheisten ja verkoston kanssa.

Aikuispsykiatrian vastaanottopalveluihin ohjaudutaan perustason palvelujen, tai päivystyksen kautta tilanteessa, jossa potilaan hoito ja tutkiminen tarvitsee moniammatillisen tiimin arviota ja/tai syvemmän osaamisen, diagnoosipohjaisia, ryhmä- ja yksilöinterventiota. Hoitajaksot ovat määräaikaista ja hoitovastuun siirtymisestä sovitaan lähettävän tahon ja potilaan kanssa siten, että siirtyminen palvelusta toiseen on saumatonta ja sujuvaa. Hoitovastuun siirtämisen lisäksi mtp-tiimien toimintaa tuetaan matalan kynnyksen konsultaatiopalveluilla. Aikuisten vastaanottopalvelut on toiminnallisesti jaettu kymmeneen pieneen työryhmään, joita ovat psykiatrian päivystystyöryhmä, psykiatrian akuuttivastaanotot, psykoosityöryhmä,

mielialahäiriöiden työryhmä, epävakaan työryhmä, nuorten aikuisten työryhmä, somatopsykiatrian työryhmä, syömishäiriötyöryhmä, vanhuspsykiatrian työryhmä, sekä neuromodulaatio työryhmä. Lisäksi avopalveluissa järjestetään tunnetaitoharjoitteluun pohjautuvaa intensiivistä avohoitoa kahden viikon intensiivijaksoina.

Vuonna 2026 aikuispsykiatrian vastaanottopalvelujen painopistealueena on akuutin psykiatrisen avohoidon toimintojen kehittäminen, päihdepotilaan palveluiden kehittäminen, sekä organisaatiouudistuksen myötä potilaan hoitoketjujen uudistaminen yhdessä perustason mtp-palveluiden kanssa.

Nuorisopsykiatria

Nuorisopsykiatrialla tutkitaan ja hoidetaan 13–17-vuotiaita nuoria, joilla on vakavia ja/ tai monimuotoisia psykiatrisia oireita. Hoitajaksot ovat määräaikaista.

Tutkiminen, arviointi ja hoito nuorisopsykiatrian palveluissa on moniammatillista ja toteutetaan yhteistyössä läheisten ja verkoston kanssa. Hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään oirekuvaan liittyviä hoitomalleja, mutta toiminta on jaettu palvelutarpeen kii-reellisyyden ja intensiteetin mukaisiin tiimeihin. Nuorisopsykiatrian vastaanottopalveluihin ohjaututaan perustason palvelujen kautta tilanteessa, jossa perustason palvelut eivät riitä. Konsultaatiopalveluilla ja keskustelevilla siirtymillä tuetaan nuorten mtp-timien toimintaa tarpeen mukaan. Psykiatrian palvelualue vastaa myös nuorisopsykiatrian lääkäripäivystyksestä.

Nuorisopsykiatrian painopistealueena vuonna 2026 ovat vakavista päihdehäiriöistä kärsivien nuorten hoitoketjun määrittäminen, sekä osaamisen kehittäminen päihdehäirion hoitoon. Epävakaasta persoonallisuushäiriöstä kärsivien nuorten hoitoketjua ja konsultaatiopalvelua kehitetään yhdessä perustason palveluiden kanssa. Neuropsykiatristen tutkimuksia laajennetaan Keski-Suomen hyvinvointialueen sisäisten hoitopolkujen mukaisesti. Syömishäiriöpotilaiden osalta kehitetään perhehoitomallia.

Lastenpsykiatria

Lastenpsykiatrialla tutkitaan ja hoidetaan alle 13-vuotiaita lapsia, joilla on vakavia ja/ tai monimuotoisia psykiatrisia oireita. Lastenpsykiatrialla hoidetaan tarvittaessa myös perheitä, joissa raskausaikaan liittyy erityisiä pulmia. Tutkiminen, arviointi ja hoito lastenpsykiatrian palveluissa on moniammatillista ja toteutetaan yhteistyössä läheisten ja verkoston kanssa. Lastenpsykiatrian vastaanottopalveluihin ohjaututaan perustason palvelujen kautta tilanteessa, jossa perustason palvelut eivät riitä. Konsultaatiopalveluilla ja keskustelevilla siirtymillä tuetaan lasten mtp-timien toimintaa tarpeen mukaan. Lastenpsykiatrinen päivystys on keskitetty KYS:aan.

Tutkimukset ja hoito lastenpsykiatrialla perustuvat monitoimijaiseen arviointiin, hoidon suunnitteluun ja toteuttamiseen ja edellyttävät siten yhteistyötä lapsen perheen sekä verkostojen kanssa. Lastenpsykiatria on myös mukana Lastensuojelun moniammatillisessa asiantuntijaryhmässä (Master) toteuttamassa erityistä ja monialaista osaamista vaativien lasten hoidon ja toimintakyvyn tuen palvelukokonaisuuden suunnittelua.

Lastenpsykiatrian painopistealueena vuonna 2026 on LIPSY-toiminnan (Lastenpsykiatrian intensiivisen hoidon perheyksikkö) ulkopaikkakunnan myynnin aloittaminen, konsultaatiotoiminnan kehittäminen, sekä neuropsykiatristen tutkimusten laajentaminen vastaamaan ikäryhmän tarpeita.

Talouden tavoitteet

Psykiatrian vastaanottopalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	862
Myyntitulot/Liikevaihto	767
Maksutulot	95
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	787
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-17 426
Henkilöstömenot	-11 477
Palvelujen ostot	-5 857
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-77
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-14
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-6 800
TOIMINTAKATE (sitova)	-22 577

4.4.2.9 Psykiatrian osastotoiminta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Aikuisten psykiatrisessa osastohoidossa hoidetaan potilaita, joille psykiatrisen avohoidon keinot eivät ajankohtaisesti riitä tai sovellu. Aikuisten osastoja on yhteensä kuusi. Niistä

kaksi sijoittuu vanhan sairaalan F1F2 alueelle. Potilaita tulee osastohoitoon kaikkina viikonpäivinä ja vuorokauden aikoina.

Osastohoito perustuu yksilölliseen hoidontarpeen arviointiin, lääkärin läheteeseen, hoitosuunnitelmaan ja kiireellisyteen. Hoito toteutetaan moniammatillisesti. Hoidossa huomioidaan potilaan elinympäristö, vertaistuki ja läheiset, erityisesti lapset. Tärkeää on myös huomion kiinnittäminen somaattiseen terveydentilaan ja sosiaaliseen toimintakykyyn.

Psykiatrian vuodeosastopalvelujen painopistealueina vuonna 2026 on tunne-elämän säätelyvaikeuksista kärsivien potilaiden hoitajaksojen strukturointi ja kehittäminen, sekä yhtäaikaista päihdehäiriöstä kärsivien potilaiden hoidon kehittäminen. Vuodeosastoilla panostetaan hoidon toiminnallisen sisällön kehittämiseen yhteistyössä sairaalan avopalveluiden kanssa. Sosiaalipalveluiden kanssa tavoitteena on tehostaa potilaiden oikea-aikaista siirtymistä sosiaalihuoltolain mukaisen tuen piiriin ja luopua päällekkäisistä toiminnoista. Omaa oikeuspsykiatriasta osaamista kehitetään siten, että valtion sairaaloissa hoidossa olevine potilaiden jatkokuntoutus järjestyisi entistä jouhevammin omissa palveluissa.

Nuorisopsykiatria

Nuorisopsykiatrian osasto on tarkoitettu 13–17-vuotiaille nuorille, jotka tarvitsevat nuorisopsykiatriasta sairaalahoitoa. Potilaita tulee osastohoitoon kaikkina viikonpäivinä ja vuorokauden aikoina. Osastohoidon sisältö perustuu yksilölliseen hoidontarpeen arviointiin ja kiireellisyteen. Hoito toteutetaan lain ja asetusten sekä Käypä hoito -suositusten ja vaikuttavien hoitomuotojen mukaisesti huomioiden hoidon eettiset periaatteet ja hoitoketjun toimivuus. Hoito perustuu hoitosuunnitelmaan ja toteutetaan moniammatillisesti. Nuorten osastohoidossa kehitetään vuonna 2026 vaikeasta päihdehäiriöstä ja aggressiivisesti käyttäytyvän nuoren kohtaamista ja hoitopolkua.

Lastenpsykiatria

Lastenpsykiatrian osastohoito toteutetaan keskittämisasiasetuksen mukaisesti KYS:ssä, mutta yhteistyössä Hyvaks:n lastenpsykiatrian vastaanottopalvelujen kanssa. LIPSY-yksikön toimintaa kehitetään edelleen tavoitteena toiminnan ulkopaikkakunta myynti. Konsultaatiotoimintaa lastensuojelulle kehitetään edelleen.

Talouden tavoitteet

Psykiatrian osastotoiminta 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 607
Myyntitulot/Liikevaihto	568
Maksutulot	1 039
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-20 036
Henkilöstömenot	-14 837
Palvelujen ostot	-5 066
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-335
Avustukset	0
Muut toimintamenot	201
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-8 290
TOIMINTAKATE (sitova)	-26 720

4.4.3 Erikoissairaanhoito Operatiivinen palvelualue

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Operatiivisen palvelualueen tehtävänä on järjestää ja tuottaa laaja-alaiset erikoissairaanhoiton palvelut oikea-aikaisesti useilla kirurgisilla ja lääketieteen erikosisaloilla YTA-alueensa suurimmalle hyvinvointialueelle Sairaalapalvelut | Keski-Suomen hyvinvointialue. Toiminta kattaa päivystyksellisen, kiireellisen sekä kiireettömän erikoissairaanhoidon. Erikoissairaanhoidon kiireettömän hoidon jonojen lyhentäminen on keskeinen tavoite, ja sitä toteutetaan tehostamalla omaa toimintaa, lisätyöllä, ostopalveluilla ja palveluseteleillä. Hoidon tarve kasvaa väestön ikääntymisen myötä, mikä edellyttää palvelutuotannon lisäämistä osalla erikosisaloista lähivuosien ajan.

Jämsän sairaalan erikoissairaanhoito siirtyi Sairaala Novaan syksyllä 2025 sisältäen n. 800 leikkausta ja poliklinikkatoimintaa. Ortopedian vastaanottotoiminta keskitetään toistaiseksi Sairaala Novaan, mutta kustannustehokkaita suurimpiin sote-keskuksiin hajautettuja malleja kehitetään tuotantotapa-analyysillä. Merkittävä muutos on endoskopiatoiminnan keskittäminen operatiiviseen erikoissairaanhoitoon ja Vatsakeskuksen perustaminen, jonka toiminta on tarkoitus aloittaa 1.4.2026 useilla suorituspaikoilla. Arviointiryhmän toimenpide-ehdotuksiin

etsitään ratkaisuja YTA-alueen yhteistyön tiivistämisestä ja erikoisalojen tuotannon kustannustasojen vertailusta. Taloudellisten vaikutusten laskelmat tuotetaan palvelualueella johtajajililääkärin ohjaamana ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

Toiminnan onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä eri vastuualueiden välillä, integroituneita hoitoketjuja ja jatkuvaa panostusta potilaslähtöisyyden, turvallisuuden, asiakaskokemuksen ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Samalla huomioidaan lainsäädännön asettamat reunaehdot. Uusia toimintamalleja kehitetään asiantuntijalähtöisesti ja samalla henkilöstön työhyvinvointia, veto- ja pitovoimaa vahvistetaan. Koulutukseen sekä kliiniseen tutkimukseen panostetaan hoidon vaikuttavuuden parantamiseksi. Varautumista poikkeusoloihin syvennetään hyvinvointialueen organisaatiossa, YTA-valmiuskeskuksessa, viranomaisyhteistyönä ja sidosryhmien välillä.

YTA-sopimus päivitetään 2026 huomioiden alueen hyvinvointialueiden kyvykkyydet ja tarve valtakunnalliseen toimintojen keskittämiseen osaamisperusteisesti. Arviointimenettelyssä tarkastellaan myös YTA-yhteistyötä ja sen kustannus- ja tuotantorakennetta Keski-Suomen asukkaiden näkökulmasta.

Talouden tavoitteet

Operatiivinen palvelualue 1 000 €	Operatiivinen palvelualue: hallinto, hankkeet	Kirurgia	Aistinelimet	Naistentaudit ja synnytykset	Anestesiologia ja tehohoito	Hoitotyö vastaanotto, leikkaus ja tehohoito	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	2	11 139	3 426	2 954	645	0	18 166
sisäiset toimintatulot	0	2 175	0	0	61 577	20 966	84 718
TOIMINTAMENOT	-635	-25 939	-14 328	-35 606	-20 098	-25 218	-121 825
sisäiset toimintamenot	-462	-68 718	-13 881	-17 037	-41 956	-2 498	-144 551
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 095	-81 343	-24 783	-49 689	168	-6 750	-163 492

4.4.3.1 Operatiivinen palvelualue: hallinto, hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palvelualueetta johtaa palvelujohtajan tukena kuukausittain kokoontuva moniammatillinen johtoryhmä. Alkuvuodesta johtoryhmän toimintaan integroidaan Fokus-raportointi. Henkilöstön osallistamista ja ammattiryhmien yhteistoimintaa edistetään Fokus-raportoinnin avulla.

Vuoden 2026 sopeutustoimia ovat:

- Leikkauspotilaan päiväkirurgisen ja 23 h hoitoprosessin parantaminen ja oman toiminnan tehostaminen koko hoitopolun matkalta – valinnanvapausostojen vähenemä tavoite 200.000 eur/vuosi.
- Vatsakeskuksen perustaminen ja endoskopiatoiminnan siirto erikoissairaanhoidon. Taloudellinen muutos palkkauksen yhdenmukaistamisessa ja asiakasmaksuissa. Q2
- Digitaalisten hoitopolkujen lisäys leikkauspotilaille ja konversio aiemmasta sovelluksesta YTA-alueelle valittuun yhteen digitalustaan (BeeHealthy). Tavoitteena on lisätä jonoutuneiden alojen tuotantoa ilman resurssilisäystä. Q3 tavoite, että tekniset ratkaisut valmiit.
- Sähköisen asioinnin keskittäminen uudelle digitalustalle, paperipostin minimointi ja kalliista erillisohjelmistoista luopuminen. Tekninen tavoite tietohallinto, Q2-3.
- Sote-keskuksissa toteutettavien erikoislääkärivastaanottojen hyödyntäminen yhteistyössä avohoidon kanssa. Tavoitteena erikoissairaanhoidon läheteiden ja poliklinikakäyntien vähentäminen hajautetun toiminnan avulla. Q2-3 HR palkka- sopimukset valmiit, tavoite.
- Päällekkäisten tutkimusten poistaminen hoitoketjusta yhteistyössä avoterveydenhuollon kanssa. Jatkuva.
- Uusia palvelusetelilajeja tai ostopalveluita ei avata, kirurgian palvelusesteleistä luopuminen 2026 jälkeen, urologian ja gastrokirurgian polikliiniset toimenpiteet.
- Vähähyötyisten hoitojen ja kontrollien jatkuva karsinta lääketieteelliseen näyttöön perustuen, mm. tekonivelleikkauksen jälkeisestä rutiininomaisesta 2-3kk röntgenkontrollista luopuminen.

Talouden tavoitteet

Operatiivinen palvelualue:

hallinto, hankkeet	Palveluyksikkö
1 000 €	yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	2
Myyntitulot/Liikevaihto	2
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-635
Henkilöstömenot	-474
Palvelujen ostot	-156
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-4
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-462
TOIMINTAKATE (sitova)	-1 095

4.4.3.2 Kirurgia

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sairaala Novassa ovat edustettuna kaikki kirurgian erikoissalat sekä neurokirurgia. Harvinaisempien sairauksien tai toimenpiteiden suhteen on tehty jo vuosikymmeniä yhteistyötä yliopistosairaaloiden erityisosaajien kanssa, jolloin maakuntalaiset saavat palvelunsa omasta lähisairaalaan eivätkä hoitoketjut pirstaloidu. Toiminta ei vaadi kalliita lisäinvestointeja, vaan hyödynnetään maksimaalisesti sairaala Novan tiloja ja henkilöstöä.

Kirurgia vastaa raskaimmasta operatiivisesta päivystyksestä. Se vaatii riittävää ympärivuorokautista korkean osaamistason miehitystä ja näiden jatkuvaa ylläpitoa. Päivystysajan diagnostiikka- ja laiteinvestoinnit eivät poikkea virka-ajan tuotannosta. Tässä sairaalamme on ollut erittäin vetovoimainen ja toimiva. Erityisosaajille keskittyy myös potilaita muilta alueilta sekä suunniteltuihin että päivystystoimenpiteisiin. Koulutuksella ja viranomaisyhteistyöllä ylläpidetään poikkeusolojen ja puolustusvoimien vaatimaa valmiutta ja kirurgista suorituskyyä.

Hoidon laatua ja vaikuttavuutta seurataan rekisterien ja tutkimuksen avulla: tekonivelrekisteri, kansallinen selkärekisteri, syöpäkeskus esimerkkeinä. Hoidon tulosten ja vaikuttavuuden seuranta ja siten oman toiminnan laadun ylläpito on ollut pitkään korkealla tasolla verrokkisairaaloihin nähden.

Toimivalla ja korkeatasoisella erikoissairaanhoidolla on tärkeä rooli hyvinvointialueen kustannusten hillinnässä. Sairaala Novan rakennus oli merkittävä investointi, mutta Novan sisällä toimii vielä arvokkaampi investointi: ammattitaitoinen henkilöstö. Tavoitteena on, että Sairaala Novan kirurginen toiminta nähdään YTA-alueen voimavarana, joka on myös kustannustehokas valtakunnallisessa vertailussa.

Talouden tavoitteet

Kirurgia 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	11 139
Myyntitulot/Liikevaihto	5 560
Maksutulot	5 578
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	2 175
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-25 939
Henkilöstömenot	-11 393
Palvelujen ostot	-11 379
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 900
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1 267
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-68 718
TOIMINTAKATE (sitova)	-81 343

4.4.3.3 Aistinelimet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Palveluyksikössä toimivat silmätautien, korva-, nenä- ja kurkkutautien, ihotautien ja allergologian sekä suu- ja leukasairauksien erikoisalajat. Potilaiden ikäjakauma on laaja, mutta palvelutarpeessa korostuu väestön ikääntymiseen ja krooniseen sairastavuuteen liittyvät lisääntyvät sairaudet.

Silmätaudit

Silmäyksikön tehtävänä on ehkäistä, diagnosoida ja hoitaa silmäsairauksia, erityisesti näkövammaisuuden ehkäisyä. Yksikkö tarjoaa näönkuntoutusta ja apuvälinepalveluja heikonäköisille sekä järjestää diabeetikoiden silmänpohjakuvaukset yhteistyössä lähipalvelupisteiden kanssa. Silmäsairauksien hoidon tarve kasvaa väestön ikääntymisen ja

näkökykyvaatimusten lisääntymisen myötä, ja uudet hoitomuodot mahdollistavat itsenäisen arjessa selviytymisen. Läheteiden määrä on kasvanut voimakkaasti, ja tiloja on laajennettu vastaamaan lisääntyntä hoitotarvetta. Vuoden 2026 painopisteenä on lähinnä kaihileikkauksiin odottavien potilaiden hoidon saattaminen hoitotakuulainsäädännön mukaiseksi lisätyönä ja ostopalveluna.

Toiminta painottuu erikoissairaanhoidon, jossa omilla kuvantamistutkimuksilla ja etähoi-
dolla on keskeinen rooli. Leikkaushoito on merkittävä osa toimintaa, ja yksikössä tehdään vuosittain noin 2000 silmäleikkausta, pääosin kaihileikkauksia. Silmätautien yksityissektori on vahva ja kilpailu osaajista kovaa, mutta Nova toimii alueen ainoana virkalääkäripohjaisena keskussairaalana ja silmälääkärikouluttajana. Oma toiminta on kustannustehokkaampaa kuin koko toiminnan tuottaminen ostopalveluna, joita käytetään täydentämään palveluja hoitotakuun varmistamiseksi.

Korva-, nenä- ja kurkkutaudit

Korva-, nenä- ja kurkkutautien yksikkö koostuu KNK-poliklinikasta ja Kuulokeskuksesta. Yksikössä on vahva osaaminen erikoisalan eri osa-alueilla, jota ylläpidetään jatkuvalla kouluttamisella. Kuulokeskusta johtaa audiologi. Välineistöä ja hoitomenetelmiä päivitetään aktiivisesti vastaamaan hoidon tarvetta.

Toiminta sisältää polikliinisiä tutkimuksia, leikkaustoimintaa ja kuulonkuntoutusta. Leikkauksia tehdään sekä polikliinisesti että leikkausyksikössä, ja päiväkirurgian prosesseja on uudistettu vastaamaan hoidon kysyntään. Kuulokeskuksessa kuulon tutkimus ja kuntoutus ovat kasvavassa roolissa väestön ikääntymisen myötä, mikä on lisännyt ostopalvelun tarvetta. Poliklinikalla toimii myös puheterapeutti ja kuntoutusohjaaja.

Digitaalisia palveluja hyödynnetään yhä enemmän ja yhteistyötä maakunnan toimijoiden kanssa kehitetään. Yksikkö osallistuu aktiivisesti lääketieteen ja hoitotyön koulutukseen sekä perusterveydenhuollon osaamisen vahvistamiseen.

Suu- ja leukasairaudet

Suu- ja leukakirurgian toiminta on toimenpidepainotteista ja tapahtuu leikkaussalissa tai polikliinisesti. Erikoisalaan kuuluu leukojen kasvuhäiriöiden ja traumojen hoito, vaativat purentasairaudet, vakavat infektiot sekä erityisryhmien hammashoito anestesiassa. Polikliinisesti toteutetaan vaativaa suun terveyden arviointia ja hoitoa muun muassa syöpähoitoja saaville, suuria leikkauksia odottaville ja uniapneapotilaille.

Yksiköllä on pitkäaikainen yhteistyö vaativan leukaortopedian kehittämisessä KYS:n leukakirurgian professorin kanssa. Se toimii merkittävänä kouluttajana suu- ja leukakirurgian erikoistuville lääkäreille sekä tukee muiden erikoishammashoidon alojen koulutusta koko hyvinvointialueella.

Digitalisaatiota hyödynnetään potilashoidossa ja hoitopolkujen kehittämisessä, ja yhteistyö avoterveydenhuollon kanssa on keskeistä. Tavoitteena on henkilöstöresurssien tehokas käyttö toiminnallisena kokonaisuutena, jolla selkeytetään hoitoprosesseja, vähennetään resurssihävikkiä ja parantaa koulutus- ja palvelukapasiteettia.

Ihotaudit ja allergologia

Ihotautilien toiminta on pääasiassa polikliinistä. Ostopalveluita ei juuri käytetä, hoito muissa sairaaloissa on vähäistä.

Erikoisalalla keskeistä on potilaan moniammatillinen hoidon ohjaus ja toteutus, mikä edellyttää riittävät työskentelytilat kaikille ammattilaisille. Ihotaudeilla tehdään kaikki sairaalan allergiatestit (ihon pistotestit, epikutaanitestit, altistukset) ja hoidetaan ammatti-ihotautiepäilyt. Ihosyöpien hoito vie suuren osan resursseista väestön vanhetessa ja edellyttää riittäviä toimenpiteitä leikkauksia, ihon jäädytushoitoja ja PDT- hoitoja varten.

Yhteistyötä avoterveydenhuollon kanssa tehdään aktiivisesti rakentamalla sairausryhmittäisiä hoitopolkuja ja digitaalisia sovelluksia pitkäaikaissairauden hoitoon ja seurantaan. Novan yksikkö on merkittävä erikoislääkärikouluttaja ja koulutuksen jatkuvuus on alan elinvoimalle kriittisen tärkeä.

Talouden tavoitteet

Aistinelimet 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3 426
Myyntitulot/Liikevaihto	567
Maksutulot	2 859
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-14 328
Henkilöstömenot	-5 124
Palvelujen ostot	-6 420
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 525
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-259
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-13 881
TOIMINTAKATE (sitova)	-24 783

4.4.3.4 Naistentaudit, synnytykset ja lapset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Naistentautien ja synnytysten yksikkö

Palvelemme koko ihmisen elinkaaren ajan raskausajasta ikääntyneisiin, mukaan lukien onkogeriatrinen hoito. Kehitämme onkologisten potilaiden hoitoketjuja yliopistosairaalaista takaisin sytostaattihoitoihin ja ylläpidämme korkealaatuista benigniä gynekologista kirurgiaa, myös robottikirurgiaa. Käytämme urogynekologisen laaturekisterin seurantaa. Toimimme Novassa YTA-alueen seksuaalirikosten uhrien satelliittikeskuksessa (SERI).

Tavoitteena on turvallinen ja vauvamyönteinen synnytys, moniammatillinen tiimityö ja yhteistyö neuvoloiden sekä avoterveydenhuollon kanssa hoitopolkujen sujuvoittamiseksi. Tärkeitä teemoja ovat diabetesäitien hoitoketju ja synnytyspelon hoito. Sairaala Novassa syntyy yli 2000 vauvaa vuosittain, ja yhteistyö lastenlääkäreiden kanssa on kriittistä synnytysten turvaamiseksi. Novassa on YTA-alueen suurin synnytysyksikkö.

Seulontojen ja jatkotutkimusten hoito keskitetään Sairaala Novaan. Koulutamme kättilöitä, lääkäreitä ja erikoistuvia lääkäreitä panostaen ohjaukseen uuden erikoistumisohjeen mukaisesti.

Lastentaudit ja lasten erikoissairaanhoido

Hoidamme lasten useita tautiryhmiä yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa. Vastasyntyneiden tehohoito on omalla osastollaan ja yli 1-vuotiaiden tehohoito aikuisten teholla. Keskitetty hoito yliopisto- ja keskussairaaloihin koskee mm. sydänkirurgiaa, astmaa ja diabetesta. Biologisten lääkkeiden kustannukset ovat nousseet merkittävästi, ja erittäin kalliita hoitoja tarvitsevia potilaita on yksittäisiä. Varhainen laadukas hoito vähentää myöhempiä kustannuksia.

Alalla on pula erikoislääkäreistä, hoitajista ja erikoistyöntekijöistä. Ostopalveluilla turvataan 24/7 synnytystuki ja lasten palvelut. Yhteistyö hyvinvointialueen perhepalveluiden kanssa keskittyy päällekkäisyyksien vähentämiseen ja konsultaatioiden kehittämiseen.

Talouden tavoitteet

Naistentaudit ja synnytykset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	2 954
Myyntitulot/Liikevaihto	929
Maksutulot	2 025
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-35 606
Henkilöstömenot	-21 214
Palvelujen ostot	-11 832
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 440
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-120
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-17 037
TOIMINTAKATE (sitova)	-49 689

4.4.3.5 Anestesiologia ja tehohoito

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Yksikkö tuottaa anestesia-, leikkaus- ja tehohoitopalvelut yhteistyössä eri erikoisalojen kanssa. Tavoitteena ovat laadukkaat, potilasturvalliset ja kustannustehokkaat hoitoprosessit. Leikkauspotilaiden hoitoketjua kehitetään läheteharkinnasta leikkaukseen ja jälkihoitoon yhteistyössä avoterveydenhuollon kanssa, painottaen hyvää potilaskokemusta ja resurssien optimaalista käyttöä. Anestesiologia vastaa akuutin ja leikkaushoitoon liittyvän kivun hoidosta, jolla pyritään estämään kivun kroonistumista.

Moniammatillinen, osaava ja riittävä henkilöstö on toiminnan perusta. Strategisia tavoitteita ovat henkilöstön saatavuus, pysyvyys, hyvä perehdytys, ammatillinen tuki, työviihtyvyys ja sitoutuminen jatko- ja täydennyskoulutuksen avulla. Moniammatillisen tiimityön osaamista kehitetään mm. simulaatiokoulutuksilla. Painopisteitä ovat leikkaussalien maksimaalinen käyttö ja päiväkirurgisen sekä polikliinisen leikkausprosessin lisäys.

Vuoden 2026 erityistehtävä on uuden leikkaus-, anestesia- ja tehohoidon tietojärjestelmien käyttöönotto vanhojen järjestelmien tuen päättyttyä.

Teho- ja valvontaosasto

Osastolla on 25 potilaspaikkaa, joista 5 valvontapaikkoina neurologialla. Keskeisiä

potilasryhmiä ovat AVH-, aivovamma- ja epilepsiapotilaat, keskimääräinen hoitoaika 1,78 vrk. Laatua seurataan kansallisilla vertaisarvioinneilla ja AVH-rekisterillä. Pitkien hoitojaksojen potilaille järjestetään jälkipoliklinikka. Osaston toiminnan sujuvuus edellyttää saumatonta yhteistyötä jatkohoitopaikkojen kanssa, ja AVH-potilaiden kotiutuksen jälkihoitoa kehitetään etävastaanottojen avulla.

Talouden tavoitteet

Anestesiologia ja tehohoito 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	645
Myyntitulot/Liikevaihto	645
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	61 577
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-20 098
Henkilöstömenot	-5 519
Palvelujen ostot	-683
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 878
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-17
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-41 956
TOIMINTAKATE (sitova)	168

4.4.3.6 Hoitotyö vastaanotto, leikkaus ja tehohoito

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hoitotyön palveluyksikkö perustettiin viimeisessä organisaatiomuutoksessa ja on toiminut nyt yhden vuoden. Yksikkö rakennettiin leikkauspotilaiden hoitoprosessin näkökulmasta hoidon jatkuvuutta korostaen. Yksikkö tuottaa hoitotyön asiantuntijapalvelun kirurgisille ja aistinelinsairauksien poliklinikoille, leikkausvastaanottoon, leikkaussaliin, teho- ja valvontahoitoon, toimenpidepoliklinikalle ja lyhytjälkihoitoisen kirurgian kotiutusyksikköön. Iso yksikkö mahdollistaa työskentelyn potilaan hoitopolun eri osa-alueilla ja työntekijän eri uravaiheissa sisäisen perehdytyksen avulla. Leikkaustoiminnassa iso volyymi mahdollistaa myös hoitotyössä ammatillista erikoistumista ja siten tuottaa tehokkaampaa ja laadukkaampaa potilaan hoitokokonaisuutta. Yhteistyötä tehdään tiiviisti kirurgian, aistinelinten ja leikkaus-

anestesia-tehohoidon palveluysiköiden kanssa. Tuottavuutta ja hoidon saatavuutta parannetaan sisäisellä ammattiryhmien välisellä työnjaolla hoitotyön ja fysioterapeuttien erityisosaamisen ansiosta. Vuoden 2026 aikana uudistetaan digitaaliset hoitopolut YTA-alueelle kilpailutetulle BeeHealthy alustalle ja tehostetaan leikkauspotilaan hoitopolun kriittistä resurssi-intensiivistä alkuvaihetta häiriöiden vähentämiseksi seuraavissa työvaiheissa.

Talouden tavoitteet

Hoitotyö vastaanotto, leikkaus ja tehohoito 1 000 €	Palveluysikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	20 966
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-25 218
Henkilöstömenot	-25 133
Palvelujen ostot	-77
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-8
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-2 498
TOIMINTAKATE (sitova)	-6 750

4.4.4 Päivystys, ensihoito ja osastotoiminta

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Laajan päivystyksen sairaala Novassa toimii hyvinvointialueen lakisääteinen ympärivuorokautinen yleislääketieteen ja erikoissairaanhoidon erikoisalat kattava yhteispäivystys, johon on keskitetty vakavimmin sairastuneiden ja loukkaantuneiden potilaiden hoito. Laajan päivystyksen sairaalassa on oltava riittävä osaaminen esimerkiksi kiireellisten leikkausten ja sydämen pallolaajennusten tekemiseen. Päivystyspoliklinikalla hoidetaan myös arkisin klo 16–22 ja viikonloppuisin ja juhlapyhinä klo 8–22 kiireellistä hoitoa edellyttäviä sairauksia ja tapaturmia (ns. yleislääketieteen kiirevastaanotto). Päivystyspoliklinikka vastaa hoitotyön osalta sekä akuutti- ja yleislääketieteen yksikkö lääkärityön osalta äkillisesti sairastuneiden henkilöiden päivystyshoidosta 24/7.

Viranomaisyhteistyö ja erilaisiin poikkeustilanteisiin varautuminen ovat palvelualueen perustoimintoja. Vuoden 2025 alkaessa ensihoitotoiminta siirtyi kokonaisuudessaan

terveydenhuollon toiminnaksi. Ensihoidon toimintaa tehostetaan edelleen ja vastataan lakisääteisten tehtävien toteutumisesta uuden palvelutasopäätöksen mukaisesti. Sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskustyötä vahvistetaan. Tilannekeskuksessa toimivat tilannekeskuspäivystäjän ja kenttäjohdon lisäksi sosiaali- ja kriisipäivystys, turvapalvelu sekä kotisairaalan ns. Kohta-yksikkö.

Novan osastotoiminnassa tuotetaan sisätautien ja keuhkosairauksien, neurologian ja kuntoutuksen, syöpä- ja verisairauksien sekä operatiivisten potilaiden tarvitsemaa erikoissairaanhoidon vuodeosastohoitoa. Akuuttiosastolla hoidetaan kaikkien erikoisalojen äkillisesti sairastuneiden potilaiden lyhyttä, alle 2 vuorokauden pituista, sairaalahoitoa vaativia sairauksia ja tapaturmia sekä infektiosairauksia. Hoitokeskuksessa toteutetaan erikoissairaanhoidon vastaanottopalveluissa suunniteltuja hoitoja: lääkehoitoja, toimenpiteitä sekä niiden jälkeistä valvontaa. Toiminta korvaa vuodeosastohoidon tarvetta.

Diagnostiset palvelut -palveluyksikkö sisältää kuvantamisen, kliinisen fysiologian ja isotooppi-lääketieteen, kliinisen neurofysiologian, patologian ja Keski-Suomen biopankin toiminnan. Diagnostiset palvelut toimivat koko maakunnan terveystaluiden lääkinnällisenä tukipalveluna, joka toimii fyysisesti useissa terveyskeskuksissa sekä sairaala Novassa. Palveluyksikkö vastaa myös pohjoisen Keski-Suomen näytteenotto-toiminnasta.

Sairaala-apteekki vastaa alueen julkisesta lääkehuollosta, joka perustuu hankintalain mukaisesti kilpailutettuun, turvalliseen ja kattavaan peruslääkevalikoimaan. Sairaala-apteekki valmista ja saattaa käyttökuntoon lääkkeitä, joita ei ole tehdasvalmisteina saatavilla, kuten pienten lasten lääkkeitä ja kipukasetteja sekä solunsalpaaja-annokset.

Osastonsihteeripalvelu tuottaa koko hyvinvointialueen laajuiset, kliiniseen potilastyöhön liittyvät asiantuntijaosastonsihteeripalvelut. Tavoitteena ovat oikea-aikaiset ja riittävät osastonsihteeripalvelut kaikissa niissä yksiköissä, joihin palvelua tuotetaan. Osastonsihteeripalvelut ovat tiiviisti mukana moniammatillisessa työryhmässä takaamassa ja varmistamassa potilaiden hoitokokonaisuuden onnistumista laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Palvelualueella kehitetään hoitoketjuja yhteistyössä yliopistosairaaloiden kanssa. Lääketieteen, hoitotyön ja farmasian alan ammattilaisia ohjataan perustutkimuksen suorittamista varten opiskelujaksoilla. Myös erikoistuvia lääkäreitä ja sairaalafysikoita koulutetaan palveluyksiköissä ja toimipisteissä. Oppilaitosten kanssa tehdään yhteistyötä myös mm. lääkkeenmäärämisohitajien koulutuksessa. Palvelualue tekee tiivistä yhteistyötä myös muiden palvelu- ja vastuualueiden kanssa

Talouden tavoitteet

Päivystys, ensihoito ja osastotoiminta 1 000 €	Päivystys, ensihoito ja osastotoiminta: hallinto, hankkeet	Päivystys- poliklinikka	Akuutti- ja yleislääketiede	Ensihoito	Sairaalapalvelut Nova/Osastotoiminta	Sairaala-apteekki	Osastonsihteerin palvelut	Diagnostiset, toiminnallinen yksikkö	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	4 000	60	5 388	0	490	63	1 961	11 962
sisäiset toimintatulot	0	0	0	0	45 499	8 903	11 694	33 165	99 262
TOIMINTAMENOT	-384	-14 662	-8 234	-17 421	-22 956	-5 291	-10 014	-22 944	-101 906
sisäiset toimintamenot	-478	-14 962	-132	-4 224	-22 547	-4 102	-1 742	-12 183	-60 370
TOIMINTAKATE (sitova)	-862	-25 623	-8 306	-16 258	-4	0	0	0	-51 053

4.4.4.1 Päivystys, ensihoito ja Novan osastotoiminta: hallinto, hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Hallinto, hankkeet -toimipisteelle kuuluvat palvelujohtaja, joka toimii myös päivystyksen ylläpitäjänä, sekä ensihoidon ylilääkäri. Palvelujohtajan tukena toimii palvelualueen moniammatillinen johtoryhmä, jota on vahvistettu controllerilla ja henkilöstön edustajalla. Tarvittaessa ryhmään kutsutaan muita asiantuntijoita.

Vuoden 2026 sopeuttamistoimenpiteitä ovat

- Lääkäreiden antaman puhelinkonsultaatiotuen yhtenäistäminen ja keskittäminen
- Ensihoidon kenttäjohtajien työpanoksen siirtämien ensihoitoyksikköön
- Ensihoidon tuotantotavan muutos
- Hoitotarvike- ja lääkeprosessien uudistaminen ensihoidossa
- Ensihoidon henkilöstöresurssin suunnittelun uudistaminen
- Pohjoisen Keski-Suomen näytteenoton henkilökunnan määrän tarkastelu
- Sairaala-apteekin puhdistilojen mikrobiologisten näytteiden inkubointi ja lukeminen omana toimintana
- Apteekin sijaisten käytön vähentäminen
- Sairaala Novan infopisteen lopettaminen (tehtiin syksyllä 2025)
- Puheentunnistuksen käytön lisääminen

Talouden tavoitteet

Päivystys, ensihoito ja
osastotoiminta: hallinto,
hankkeet

1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-384
Henkilöstömenot	-199
Palvelujen ostot	-178
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-6
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-478
TOIMINTAKATE (sitova)	-862

4.4.4.2 Päivystyspoliklinikka

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Päivystyspoliklinikka vastaa äkillisesti vakavasti sairastuneiden tai vammautuneiden henkilöiden hoidosta 24/7. Yhteispäivystyksessä aloitetaan esim. sydäninfarktien, rytmihäiriöiden, aivoverenkiertohäiriöiden, lonkkamurtumien, liikenneonnettomuusvammojen, vakavien infektioiden, sisäelinten vakavien toimintahäiriöiden sekä vakavien mielenterveyden häiriöiden hoito. Päivystykseen lähetetään sellaisia potilaita, joiden äkillistä sairautta tai vammaa ei pystytä hoitamaan missään muualla ja joiden hoito on aloitettava viipymättä. Myös monen pitkäaikaissairauden äkillisten pahenemisvaiheiden hoito toteutetaan päivystyspoliklinikalla.

Yhteispäivystyksen yhteydessä toimii kiirevastaanotto arkisin klo 16–22 sekä viikonloppuisin ja arkipyhinä klo 8–22.

Äkillisiin, mutta ei hätätilanteisiin tarkoitettu Päivystysapu 116117 –puhelinpalvelu on ulkoistettu klo 16–08 arkisin ja viikonloppuisin sekä arkipyhinä koko vuorokauden ajan. Ensihoidon puhelinkonsultaatiot lääkäreille hoitaa viikonloppuisin sama toimija.

Talouden tavoitteet

Päivystyspoliklinikka 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	4 000
Myyntitulot/Liikevaihto	2 000
Maksutulot	2 000
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-14 662
Henkilöstömenot	-9 021
Palvelujen ostot	-4 091
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 401
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-148
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-14 962
TOIMINTAKATE (sitova)	-25 623

4.4.4.3 Akuutti- ja yleislääketiede

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Akuutti- ja yleislääketiede koordinoi näiden erikoisalojen lääkäriä työtä päivystyksessä. Päivystys on mitä suurimmassa määrin tiimityötä, joten toiminnan kuvaus edellä koskee yhtä lailla akuutti- ja yleislääketiedettä. Päivystys on ennakoimatonta, heterogeenista ja monipolvista yhteistyötä mm. Eri erikoisalojen, toimintayksiköiden, palvelualueiden viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Toiminnan organisointi ja koordinointi edellyttää laaja-alaisuutta.

Vuonna 2026 yhtenäistetään ja keskitetään lääkäreiden antamaa puhelinkonsultaatiotukea hyvinvointialueella yhteistyössä avoterveydenhuollon kanssa.

Talouden tavoitteet

Akuutti- ja yleislääketiede 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	60
Myyntitulot/Liikevaihto	60
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-8 234
Henkilöstömenot	-7 159
Palvelujen ostot	-1 075
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-132
TOIMINTAKATE (sitova)	-8 306

4.4.4.4 Ensihoito

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Ensihoito toimii vuonna 2026 kokonaisuudessaan toista vuotta yhdellä palvelualueella. Hyvinvointialueen ensihoidossa on välittömässä ympärivuorokautisessa lähtövalmiudessa kahdeksantoista ambulanssia. Osavuorokautisessa valmiudessa on lisäksi viisi ambulanssia. Ostopalveluna hankitaan viiden pääasiassa siirtoja tekevän yksikön toiminta kahdelta yksityiseltä palveluntuottajalta, näistä yksi toimii ympäri vuorokauden.

Ensihoito tekee yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Ensihoito on osa erikoissairaanhoidtoa ja toimii useilla alueilla maakunnassa ainoana terveydenhuollon toimijana virka-ajan ulkopuolella. Toiminta edellyttää tiivistä yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa. Yhteistyötä tehdään ympäröivien hyvinvointialueiden kanssa.

Ensihoitotoiminnan lääketieteellinen vastuu on ensihoidon ylilääkärillä ja toimintaa ohjaa ensihoitopäällikkö. Ensihoidon operatiivisesta johtamisesta vastaa kenttäjohtaja. Kenttäjohto seuraa jatkuvasti viranomaistoimintaa maakunnan alueella ja sen reunoilla. Kenttäjohtaja välittää kiireettömät siirrot ensihoitoyksiköille.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tilannekeskus, joka aloitti toimintansa lokakuussa 2025, koordinoi ammattilaisten kotiin viemiä palveluita hyvinvointialueella.

Ensihoito kehittää jatkuvasti toimintaansa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Vuonna 2026 siirretään kenttäjohtajien työpanosta ensihoitoyksikköön, tätä muutosta pohjustettiin jo vuonna 2025. Tuotantotapaa on jo muutettu siten, että Konneveden ja Hankasalmen yksiköiden toiminta on otettu omaksi toiminnaksi palvelutasopäätöksen mukaisesti. Henkilöstöresurssin suunnittelun uudistaminen on käynnissä: määräaikaista työsuhdetta vähennetään. Hoitotarvikeprosessimuutos on käynnissä, lääkeprosessin uudistaminen edellyttää vielä älylääkekaappien osalta koulutusta.

Talouden tavoitteet

Ensihoito 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	5 388
Myyntitulot/Liikevaihto	306
Maksutulot	421
Tuet ja avustukset	4 661
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-17 421
Henkilöstömenot	-13 569
Palvelujen ostot	-1 620
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 004
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-1 229
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-4 224
TOIMINTAKATE (sitova)	-16 258

4.4.4.5 Sairaalapalvelut Nova / osastotoiminta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Novan osastotoiminnassa tuotetaan sisätautien ja keuhkosairauksien, neurologian ja kuntoutuksen, syöpä- ja verisairauksien sekä operatiivisten potilaiden erikoisalakohmainen erityistason (erikoissairaanhoidon) osastohoito. Lyhytaikaista akuuttia osastohoitoa toteutetaan akuuttiosastolla, jolla on kaikkien erikoisalojen potilaita. Akuuttiosasto on ainoa osasto, jolla voidaan toteuttaa vaativia säteily- ja ilmavarotoimia, minkä lisäksi osastolla on potilaiden monitorointivalmius. Hoitokeskus toteuttaa (avohoidossa) vastaanottopalveluissa suunniteltuja lääkehoitoja ja toimenpiteitä sekä niiden jälkeistä valvontaa.

Vuonna 2026 jatketaan yhteistyötä ja potilaiden jatkohoitoon siirtymisen sujuvoittamista yhdessä alueellisen osastotoiminnan kanssa. Sairaala Novan sairaansijoja käytetään

joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti, jotta potilaat sijoittuvat hoidontarpeensa mukaisesti oikealle osastolle hoitoon. Sujuvaa yhteistyötä ylläpidetään myös yhteispäivystyksen, leikkausosaston, teho-osaston ja kotiutusyksikön kanssa. Hoitohenkilöstön perehdytykseen panostetaan, jotta saamme ylläpidettyä henkilökunnan veto- ja pitovoimaa.

Talouden tavoitteet

Sairaalapalvelut

Nova/Osastotoiminta 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	45 499
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-22 956
Henkilöstömenot	-20 452
Palvelujen ostot	-854
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 408
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-243
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-22 547
TOIMINTAKATE (sitova)	-4

4.4.4.6 Sairaala-apteekki

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sairaala-apteekissa työskentelee yhteensä noin 80 ammattilaista: proviisoreja mukaan lukien lääkitysturvallisuuskoordinaattori, farmaseutteja, farmanomeja sekä yksi laskutuksen tarkastaja.

Sairaala-apteekki lisää lääkehoidon turvallisuutta ohjeistuksilla, koulutuksilla ja yksikkökäynteillä sekä automaatiolla. Sairaala Novassa on käytössä automatisoitu lääkkeiden yksittäispakkaustoiminto, jota ollaan laajentamassa perusterveydenhuoltoon (Kyllö). Potilaalle jaettu lääke on yksittäin pakattu, nimetty ja varustettu QR-koodilla. Apteekki on ottanut käyttöön ammatillisille suunnatun lääkeinformaatiopalvelupuhelimen, josta annetaan tietoa lääkehoitoon liittyvistä asioista.

Lääkehuollon ja -hoidon päämääränä on, että oikea potilas saa oikean lääkkeen oikealla annoksella oikeaan aikaan oikeata annostelureittiä käyttäen, että lääkkeiden anto dokumentoidaan ja että se voidaan jäljittää potilastietojärjestelmässä.

Vuonna 2026 täydennetään sairaala-apteekin pelastus- ja valmiussuunnitelmia. Varautumissuunnitelma on valmis ja henkilökunta on tutustunut siihen. Apteekin sijaisten käyttö minimoidaan siten, että vaikutus apteekin toimintaan on mahdollisimman vähäinen, kuten vuosilomien aikataulujen uudistamisella. Sairaala-apteekin puhdastiloista otetaan säännöllisin väliajoin mikrobiologisia näytteitä. Nämä näytteet käsitellään jatkossa omana toimintana, palvelua ei enää osteta toisaalta. Ainoastaan osa positiivisista näytteistä lähetetään tutkimuslaboratorioon jatkoselvittelyyn.

Älylääkekaappien ja potilastietojärjestelmän välisen integroimisen aloitus sekä lääkitysturvallisuuden lisääminen Kemokur-ohjelman avulla solunsalpaajien käyttökuntoonsaattamisprosessissa siirtynevät taloudellisista syistä vuodelle 2027.

Talouden tavoitteet

Sairaala-apteekki 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	490
Myyntitulot/Liikevaihto	470
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	20
TOIMINTATULOT SISÄISET	8 903
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-5 291
Henkilöstömenot	-4 466
Palvelujen ostot	-293
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-528
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-4
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-4 102
TOIMINTAKATE (sitova)	0

4.4.4.7 Osastonsihteeripalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Osastonsihteeripalvelut tuottavat keskitetysti koko hyvinvointialueelle toimintayksiköiden tarvitsemat osastonsihteeripalvelut lähi- ja etäpalveluna. Osastonsihteeireitä työskentelee sekä erikoissairaanhoidon että avoterveydenhuollon palveluissa. Heidän tehtäviään ovat lähetteen käsittely, määräysten toteutus, digisaneluiden purku, asiakirjahallinta, tilastointi, laskutus, aula- ja puhelinpalvelu sekä asiakaspalvelu kasvokkain ja sähköisesti. Yksikössä toimii myös koko hyvinvointialueen puhelut välittävä puhelinkeskus.

Vuonna 2026 paneudutaan tiedolla johtamisen kehittämiseen, tuodaan osastonsihteerin asiantuntijuutta eri työryhmiin, jotta hoitoprosesseja saadaan parannettua ja tehostetaan oman varahenkilöstön käyttöä.

Talouden tavoitteet

Osastonsihteeripalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	63
Myyntitulot/Liikevaihto	63
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	11 694
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-10 014
Henkilöstömenot	-9 933
Palvelujen ostot	-57
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-7
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-1 742
TOIMINTAKATE (sitova)	0

4.4.4.8 Diagnostiset, toiminnallinen yksikkö

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Diagnostiikan haasteena on lähetekäytäntöjen ja diagnostisten strategioiden muuttuminen. Potilaita lähetetään erikoistutkimuksiin ilman kliinistä diagnostiikkaa, mikä haastaa tarkoituksenmukaisten tutkimusten järjestämistä. Riski palveluiden yli- tai alikäytölle kasvaa.

Yksikössä jatketaan vuonna 2025 aloitettua lisätöiden tarkastelua ja ostopalveluita, etenkin magneettitutkimuksia, pyritään vähentämään.

Kuvantaminen

Kuvantaminen palvelee koko hyvinvointialueen laajuisesti. Kuvantamisen toimipiste tuottaa sairauksien diagnosointiin, hoitojen seurantaan ja leikkaustoimintaan liittyviä magneetti-, tietokonetomografia-, natiiviröntgen-, ultraääni- ja läpivalaisututkimuksia, mammografioita sekä angiografiatutkimuksia. Kuvantamisessa tehdään myös kuvantamisohjattuja toimenpiteitä ja näytteenottoja ultraäänen, läpivalaisun ja leikekuvantamisen avulla.

Mobiilikuvantamisen laajentaminen tulee jatkossa olemaan hyvä ja kustannustehokas toimintamalli kuvantamisen lähipalveluiden järjestämiseen natiiviröntgentutkimusten osalta.

Patologia

Patologian toimipiste palvelee erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon asiakasyksiköitä ja sopimuksen mukaan muita terveydenhuollon palveluiden tarjoajia. Patologian toimipiste tekee potilaiden kudokset ja solunäytteistä taudinmäärityksiä ensisijaisesti Keski-Suomen terveydenhuollon tarpeisiin. Tutkimuksissa käytetään perinteisten mikroskopointiin perustuvien menetelmien lisäksi nykyaikaisia molekyylipatologian määritysmenetelmiä. Patologian toimipiste tekee pyydettyä lääketieteellisiä kuolemansyyn selvityksiä.

Sairaalfysiologia

Sairaalfysiologian hallinnollisessa toimipisteessä on kaksi erikoisalaa: kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede sekä kliininen neurofysiologia. Toimipisteen toiminnot ovat pääosin Novassa, mutta pohjoisen Keski-Suomen laboratoriotoinnin näytteenottajat ovat myös sairaalfysiologian henkilökuntaa.

a. Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede

Erikoisalalla tutkitaan elimistön toimintaa erilaisin mittauksin ja kuvauksin pääsääntöisesti erikoissairaanhoidon potilaille. Lisäksi annetaan radioisotooppihoitoja. Tyypillisiä tutkimuksia ovat esim. keuhkojen toimintakokeet, kliiniset kuormituskokeet ja pitkäaikaisrekisteröinnit (EKG, verenpaine, ruokatorven pH). Oma kokonaisuutensa on isotooppikuvantamisen, jossa tavallisimmat tutkimukset ovat PET-TT-kuvaukset, vartijaimusolmuketutkimus ja luuston

gammakuvaus. Perusterveydenhuoltoon tuotetaan erityisesti luuston mineraalitiheyden mittauksia.

Pohjoisen Keski-Suomen näytteenoton henkilökunnan määrää tarkastellaan suhteessa palveluverkkopäätökseen.

b. Kliininen neurofysiologia

Toimipiste tuottaa kliinisen neurofysiologian alan tutkimuksia, kuten esimerkiksi EEG- eli aivosähkökäyrätutkimukset, hermoratatutkimukset, unitutkimukset ja aistinjärjestelmien herätevastetutkimukset, erikoissairaanhoidon potilaille ja erillisjärjestelyin osittain myös perusterveydenhuollolle. Toimipisteellä on annettu myös aivojen magneettipulssi- eli rTMS-hoitoja.

Perusterveydenhuollon yöpolygrafiatutkimusten järjestämisessä tehdään tiivistä yhteistyötä avoterveydenhuollon palvelualueen kanssa.

Biopankki

Keski-Suomen Biopankin omistavat Keski-Suomen hyvinvointialue ja Jyväskylän yliopisto.

Keski-Suomen Biopankki kerää vapaaehtoisilta täysi-ikäisiltä näytteitä ja terveystietoja tutkimuskäyttöön. Biopankin tutkimusalue kattaa biologisen, lääketieteellisen sekä liikunta- ja terveystieteellisen tutkimuksen ja tuotekehityksen. Biopankin tehtävänä on tukea sairauksien ennaltaehkäisyä sekä diagnostiikan ja hoidon kehitystä palvelemalla tutkimus- ja tuotekehityshankkeita näillä osa-alueilla.

Biopankki osallistuu useisiin kansallisiin hankkeisiin, jotka kehittävät biopankkitoimintaa. Näiden hankkeiden tavoitteena on muun muassa uusien näytetyyppien ja datankeräysmenetelmien käyttöönotto seuraavien vuosien aikana. Biopankki on saanut useita kehitysrahoituksia tukemaan toimintaansa. Biopankki tekee tiivistä yhteistyötä sairaala Novan yksiköiden, Jyväskylän yliopiston ja kansallisen biopankkiverkoston eli FinBB:n kanssa.

Biopankki pyrkii jatkuvasti kehittämään toimintaansa, jotta se voi palvella entistä paremmin niin tutkimus- kuin tuotekehityshankkeita.

Talouden tavoitteet

Diagnostiset, toiminnallinen yksikkö 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	1 961
Myyntitulot/Liikevaihto	1 900
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	61
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	33 165
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-22 944
Henkilöstömenot	-16 051
Palvelujen ostot	-2 295
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-3 736
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-862
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-12 183
TOIMINTAKATE (sitova)	0

4.4.5 Avoterveydenhuolto ja alueellinen osastotoiminta

Toiminnan kuvaus ja keskeiset nostot palvelualueen talousarviosta

Avoterveydenhuollon ja alueellisen osastotoiminnan palveluissa tarjotaan hyvinvointialueen asukkaille sekä terveysaseman valinnan tehneille:

- Avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanotto- palveluita niihin liittyvine tukipalveluineen (laboratorio, kuvantaminen)
- Seulontoja, rokotuksia sekä terveys- ja hyvinvointitarkastuksia
- Erikoissairaanhoidon kanssa integroituja palveluita
- Kuntoutuspalveluita
- Mielenterveyspalveluita yli 23-vuotiaille sekä päihdepalveluita
- Suun terveydenhuollon terveysneuvontaa ja terveystarkastuksia
- Suun sairauksien tutkimusta, ehkäisyä ja hoitoa sekä potilaan erityisen tuen ja tutkimusten tarpeen varhaisen tunnistaminen palveluita sekä potilaan hoitoa ja tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaamista

- Perustason lyhytaikaista akuuttia osastohoitoa ja kuntoutusta Keski-Suomessa

Avoterveydenhuollon palveluista tuotetaan kuntoutus- ja lääkäripalveluita muille vastuualueille. Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut vastaavat alueensa tartuntatauteihin liittyvistä tehtävistä.

Talouden tavoitteet

Avoterveydenhuolto 1 000 €	Avoterveyden- huollon yhteiset	Avoterveyden- huollon hankkeet	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut pohjoinen alue	Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut eteläinen alue	Mielenterveys- ja päihdepalvelut	Kuntoutuspalvelut	terveydenhuolto	Suun- osastotoiminta	Alueellinen	Palvelualue yhteensä
TOIMINTATULOT	0	98	4 000	3 297	320	838	12 245	7 788		28 587
sisäiset toimintatulot	1 165	0	1 746	1 746	3 209	0	0	651		8 516
TOIMINTAMENOT	-672	-98	-50 971	-32 367	-14 765	-14 785	-30 894	-38 285		-182 837
sisäiset toimintamenot	-416	-5	-9 997	-7 917	-6 955	-7 903	-10 416	-30 754		-74 363
TOIMINTAKATE (sitova)	77	-5	-55 221	-35 241	-18 191	-21 850	-29 066	-60 600		-220 098

4.4.5.1 Avoterveydenhuollon yhteiset

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Avoterveydenhuollon yhteiseen toimipisteeseen sijoittuu palvelualuejohtaja ja avoterveydenhuollon ylilääkäri. Lisäksi yhteisissä tuotetaan asiantuntijapalveluja kehittämistyöhön ja johdon tukemiseen.

Johtamisen keskiössä on talouden, toiminnan ja henkilöstön vaikuttava johtaminen. Kuukausittain toteutettavat Toiminta-, vaikuttavuus- ja talouspäivät ovat osaltaan takaamassa talousarviovuoden tavoitteen toteutumista. Palvelualueen johtamista ja sen linjauksia tuetaan johtamisen teemapäivissä, jolloin osallistujina ovat kaikki palvelualueen esihenkilöt. Toiminnan jatkuvuus varmistetaan seuraamalla tiiviisti toiminnan, talouden ja henkilöstön strategisia mittareita yhteisissä tapaamisissa johtajan, päälliköiden ja muiden esihenkilöiden kanssa toiminta-, vaikuttavuus- ja talouspäivillä, johtamisen teemapäivillä, johtoryhmässä sekä palvelualueen muissa tapaamisissa. Muutoksiin reagoidaan herkästi ja nopeasti.

Työhyvinvointiin panostaminen nähdään palvelualueella tärkeänä. Tavoitteena on, että kaikki ammattilaiset saavat tehdä osaamistaan vastaavaa työtä, saaden siihen tarvittavan tuen.

Talouden tavoitteet

Avoterveydenhuollon yhteiset 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	0
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 165
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-672
Henkilöstömenot	-574
Palvelujen ostot	-90
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-6
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-416
TOIMINTAKATE (sitova)	77

4.4.5.2 Avoterveydenhuollon hankkeet

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustuksen rahoittama Keski-Suomen kestävän kasvun ohjelman (2023-2025) hanke on päättynyt 31.12.25. Hankerahoituksella vuonna 2026 jatkavat ohjelmapäällikkö ja projektikoordinaattori 30.4.2026 saakka hankkeen päättämiseen liittyvissä tehtävissä mm. loppuraportointi, tilintarkastukset, loppuselvitykset.

Talouden tavoitteet

Avoterveydenhuollon hankkeet 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	98
Myyntitulot/Liikevaihto	0
Maksutulot	0
Tuet ja avustukset	98
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-98
Henkilöstömenot	-57
Palvelujen ostot	-41
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0
Avustukset	0
Muut toimintamenot	0
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-5
TOIMINTAKATE (sitova)	-5

4.4.5.3 Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Avosairaanhoidon vastaanottopalvelut on jaettu eteläiseen ja pohjoiseen toiminnalliseen alueeseen, jotka toimivat ja kehittävät toimintaa tiiviissä yhteistyössä.

Avosairaanhoidon hoitajan ja lääkärin kiireellisiä ja kiireettömiä vastaanottopalveluita tuotetaan Keski-Suomen alueella 3 sote-keskuksessa ja 13 sote-asemalla ja 7 sote-palvelupisteellä. Lisäksi 4 sote-asemaa toimii ulkoistettuna palveluna, suunnitelmassa on ottaa näistä 3 omaksi toiminnaksi. Yllä kuvatun toiminnallisen muutoksen täytäntöönpano edellyttää aluevaltuuston 9.12.25 palveluverkkopäätöksen jälkeistä toimeenpanolupaa. Kiirevastaanottoa iltaisin ja viikonloppuisin järjestetään sote-keskuksissa.

Painopistealueena on hoidon jatkuvuuden turvaaminen, toimintamallien ja osaamisen kehittämisen myötä. Perusterveydenhuollon hoidon jatkuvuuden kehittämisohjelmassa nimetään kaikille keski-suomalaisille omahoitaja ja -lääkäri vuosien 2026 ja 2027 aikana. Alkuvuoden 2026 aikana tehdään aikataulutettu suunnitelma mallin käyttöönotosta kaikkien sote-toimipisteiden osalta, ottaen huomioon 9.12.25 palveluverkkopäätös ja palveluverkkomuutosten

toimeenpano. Omahoitaja-omalääkärimallia kehitetään yhtenäisin suuntaviivoin, mutta niin, että sote-toimipisteittäin huomioidaan alueen palvelutarpeet ja toimivat mallit. Työyhteisössä tapahtuvaa omaan kehittämistä tuetaan.

Ammatinharjoittajamallia laajennetaan avosairaanhoidon alueella. Erityisesti pohjoisella alueella vastaanottotoiminnan painopisteenä on palvelujen turvaaminen varsinkin lääkäre-surssia koskien.

Digipalvelut integroidaan osaksi avosairaanhoidon toimintaa vuoden 2026 Q1 aikana. Digipalveluiden kehittäminen jatkuu puhelinbotin ja digihoitopolkujen käyttöönottoa laajentamalla, sähköisten palveluiden kokonaisarkkitehtuuria selkiytetään ja toimintavolyymiä lisätään. Moniammatilliseen yhteistyöhön panostetaan terveystietopalvelujen sisällä ja yhdessä erikoissairaanhoidon ja sosiaalityön kanssa. Vuoden 2026 tavoitteena on vatsakeskuksen myötä perustason skopiatoiminnan integraatio erikoissairaanhoidon alaiseksi toiminnaksi ja sama toimintamalli myös geriatrisen keskuksen osalta.

Toiminnassa seurataan säännöllisesti yhdessä päätettyjen yksikötasoisien suoritteiden lisäksi hoidon vaikuttavuutta ja laatua. Hoidon saatavuuden turvaamiseksi lain edellyttämällä tavalla tarkastellaan resurssien jakautumista ja tuottavuutta alueittain sekä seurataan suori-temääriä yksilötasolla.

Talouden tavoitteet

Avosairaanhoido

vastaanottopalvelut

pohjoinen alue

1 000 €

Palveluyksikkö

yhteensä

TOIMINTATULOT ULKOISET	4 000
Myyntitulot/Liikevaihto	1 203
Maksutulot	2 797
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 746
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-50 971
Henkilöstömenot	-31 174
Palvelujen ostot	-6 623
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 512
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-662
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-9 997
TOIMINTAKATE (sitova)	-55 221

Avosairaanhoito

vastaanottopalvelut eteläinen

alue	Palveluyksikkö
1 000 €	yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	3 297
Myyntitulot/Liikevaihto	983
Maksutulot	2 315
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	1 746
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-32 367
Henkilöstömenot	-23 131
Palvelujen ostot	-8 021
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 016
Avustukset	-5
Muut toimintamenot	-195
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-7 917
TOIMINTAKATE (sitova)	-35 241

4.4.5.4 Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Aikuisten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluissa terveydenhuollon ammattilaiset tarjoavat palveluita yli 23-vuotilaille potilaille. Palveluissa edistetään ja tuetaan potilaiden mielenterveyttä, ehkäistään, tutkitaan ja hoidetaan mielenterveyden häiriöitä ja -sairauksia toimintakykyä ylläpitävällä työotteella. Lisäksi tarjotaan ohjausta, neuvontaa ja hoitoa mm. päihde- ja erilaisiin riippuvuusongelmiin. Hoitomenetelminä käytetään mm., yksilö- perhe- ja verkostotapaamisia sekä lääkehoitoon liittyvää ohjausta ja neuvontaa.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa työskennellään matalan kynnyksen periaatteita noudattaen (walk in -toiminta, kokemusasiantuntijoiden vastaanotot, ensilinja), joiden myötävaikutuksesta läheteet aikuispsykiatrialle erikoissairaanhoidon ovat vähentyneet ja vastaavasti käynnit omissa palveluissa ovat lisääntyneet. Ensilinjassa aloitetuista hoitokontakteista Jyväskylän alueella hoituu edelleen yhdellä-kolmella vastaanottokerralla. Terapianavigaattori on otettu maakunnassa hyvin käyttöön.

Vuoden 2026 aikana toteutetaan integraatio perusterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä erikoissairaanhoidon psykiatristen palveluiden yhteensovittamiseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että mielenterveys- ja päihdepalveluiden kehittämistä jatketaan prosesseina tavoitteena saumattomat hoito- ja palveluketjut potilaille. Pääpaino tulee olemaan palveluissa, jotka ovat lähellä potilaita ja helposti heidän saavutettavissaan hoidon

jatkuvuus turvaten. Lisäksi vuoden 2026 alusta lähtien digisotekeskuksen mielenterveys- ja riippuvuustyöryhmä liittyy osaksi Jyväskylän ensilinjaa tarjoten sähköisiä palveluita koko maakunnan alueelle.

Sekä mielenterveys- että päihdetyön hoitokäytäntöjä ja toimintamalleja edistetään omina prosesseinaan yhdenmukaistaen ne koko maakuntaa koskeviksi malleiksi. Ensilinjan toimintaan tavoitteena on saada yksi maakunnallinen puhelinnumero. Lisäksi tavoitteena on pilotoida Jyväskylän alueella ”mielenterveysambulanssitoimintaa” yhteistyössä sotetilannekeskuksen ja ensihoidon kanssa. Hoidon toisella portaalla eli vastaanottopalveluissa on otettu käyttöön lyhytterapeuttisia työmenetelmiä sisältäen tutkimus- ja arviointijaksot hoidon toteutuksessa määräaikaista ja potilaan omaa roolia korostavina. Lisätään ryhmämuotoista hoitoa, jotta voidaan tarjota enemmän yksilöaikoja niitä tarvitseville.

Päihdetyössä korostuu korvaushoidon maakunnallinen järjestäminen.

Kokemusasiantuntijoiden asiantuntijuutta hyödynnetään ja lisätään yhteistyötä järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa.

Työhyvinvointi on keskeisenä teemana osana johtamistyötä. Suoritteiden seuranta tehdään säännöllisesti yhdessä palveluvastaavien kanssa: aiempi tavoitetila neljä (4) käyntiä päivässä (kokoaikainen työntekijä) nostetaan viiteen (5) käyntiin. Lisäksi arvioidaan kokouskäytäntöjä, jotta pystytään lisäämään vastaanottokäyntejä.

Talouden tavoitteet

Mielenterveys- ja päihdepalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	320
Myyntitulot/Liikevaihto	131
Maksutulot	190
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	3 209
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-14 765
Henkilöstömenot	-12 474
Palvelujen ostot	-1 278
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-859
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-155
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-6 955
TOIMINTAKATE (sitova)	-18 191

4.4.5.5 Kuntoutuspalvelut

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Avoterveydenhuollon kuntoutuspalvelut -yksikössä tuotetaan perustason lääkinällisen kuntoutuksen kuntoutuspalveluja hyvinvointialueen asukkaille hyvinvointialueen terveysasemilla ja palvelupisteissä, kotiin vietävillä palveluilla, sairaalaosastoilla sekä etäpalveluina. Kuntoutuspalvelut sisältävät fysioterapian avovastaanottotoiminnan (kiirevastaanotto, kiireetön vastaanotto), lasten terapiat, perustason apuvälinepalvelut, puheterapian palvelut, arkikuntoutuksen ja sairaalakuntoutuksen.

Kuntoutuspalveluita tuotetaan kivijalkapalveluina, etäpalveluina sekä jalkautuvina palveluina. Palvelun tuotantotavat ovat keskenään samanarvoisia ja tapa valitaan tilanteen mukaan asiakaslähtöisesti huomioiden kustannustehokkuus.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi kuntoutuspalveluja tuotetaan integroidusti yhdessä muun palvelutuotannon kanssa hyödyntämällä palvelujen liikkuvuutta sekä etäteknologiaa (etävastaanotot, digitaaliset palvelut). Lisäksi omaa toimintaa ja prosesseja yhdenmukaistetaan siten, että tuotettavat palvelut ovat vaikuttavia. Potilaskohtaisia suoritelmääriä eri tiimeissä sekä per työntekijä kasvatetaan vähentämällä välillisen työn osuutta (esim. palaverikäytäntöjä tarkistamalla). Kuntoutusmenetelmistä, joista ei ole tieteellistä vaikuttavuusnäyttöä, luovutaan. Kuntoutukseen ohjautuvuutta ja hoidontarpeen arviointia kehitetään siten, että asiakkaan saama hoito nopeutuu ja samalla kuormitus muualla sosiaali- ja terveyspalveluissa kevenee.

Yksikön sisäistä työnjakoa ja tehtäväkuvia laajennetaan siten, että kuntoutuksen asiantuntijat voivat toimia eri tiimeissä. Fysioterapian suoravastaanotto toimii kaikilla sote-asetilla osana moniammattilista tiimiä. Arkikuntoutuksen yhteistyötä eri sidosryhmien ja kumppaneiden kanssa vahvistetaan ja tehtäväjakoa selkeytetään. Palvelutuotantoa tullaan siirtämään ostopalveluista omaksi toiminnaksi resurssien mahdollistamissa rajoissa.

Talouden tavoitteet

Kuntoutuspalvelut 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	838
Myyntitulot/Liikevaihto	131
Maksutulot	657
Tuet ja avustukset	50
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-14 785
Henkilöstömenot	-12 681
Palvelujen ostot	-1 809
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-201
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-94
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-7 903
TOIMINTAKATE (sitova)	-21 850

4.4.5.6 Suunterveydenhuolto

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Suun terveydenhuollon palveluyksikkö tuottaa palveluita koko väestölle kymmenellä alueella sekä perusterveydenhuollon erikoishoidon yksikössä. Keskitetyissä palveluissa tehdään mm. hoidon tarpeen arvioita ja tarjotaan digitaalisia palveluita. Lisäksi on käytössä liikkuva yksikkö. Virka-ajan ulkopuolinen päivystys toteutetaan ostopalveluna kustannussyistä, samoin Jyväskylän alueen yksityissektorin ostopalvelut ovat kustannustehokkaita. Palveluseteliä voidaan tarjota puolikiireelliseen hoitoon saatavuuden turvaamiseksi. Käytössä olevista muista ostopalveluista, jotka ovat omaa toimintaa kalliimpia, pyritään luopumaan asteittain vuoden aikana.

Painopistealueina vuonna 2026 suun terveydenhuollossa on hoidon vaikuttavuus ja jatkuvuus. Vaikuttavuutta parannetaan plakkistrategian ja systemaattisen vaikuttavuustyön avulla. Plakkistrategiassa potilaan omahoidon taso huomioidaan hoitopäätöksissä ja potilaita motivoidaan sitoutumaan omahoitoon kestävien hoitotulosten saamiseksi. Systemaattisen vaikuttavuustyön tavoitteina on lasten harjauskertojen ja harjauksen laadun parantaminen niin, että mahdollisimman suuri osa 12-vuotiaasta olisi tervehampaisia. Hoidon jatkuvuuden parantamiseksi hoidon tarpeen arviota organisoidaan uudelleen.

Hoidon saatavuuden turvaamiseksi lain edellyttämällä tavalla tarkastellaan resurssien jakautumista ja tuottavuutta alueittain sekä seurataan suoritemääriä yksilötasolla.

Päällekkäisyydet poistetaan perusterveydenhuollon erikoishoidon yksikön ja erikoissairaanhoidon suu- ja leukasairauksien yksikön väliltä toiminnallisella integraatiolla. Neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut muokataan vastaamaan asetusuudistusta.

Talouden tavoitteet

Suun terveydenhuolto 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	12 245
Myyntitulot/Liikevaihto	475
Maksutulot	11 770
Tuet ja avustukset	0
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	0
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-30 894
Henkilöstömenot	-24 722
Palvelujen ostot	-3 562
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 156
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-453
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-10 416
TOIMINTAKATE (sitova)	-29 066

4.4.5.7 Alueellinen osastotoiminta

Toiminnan kuvaus ja painopistealueet

Alueellinen osastotoiminta tuottaa perustason lyhytaikaista akuuttia osastohoitoa ja kuntoutusta Keski-Suomessa 12 sairaalassa yhteensä 455 sairaansijalla. Osastoilla potilaita hoidetaan moniammatillisesti diagnoosin ja hoito- tai kuntoutussuunnitelman mukaisesti. Yhteistyötä tehdään terveyskeskusten vastaanottojen, erikoissairaanhoidon erikoisalojen, Novan osastotoiminnan, sosiaalipalveluiden sekä koti- ja asumispalveluiden kanssa.

Palveluverkko 2:n mukaisten päätösten toteutus käynnistetään vuonna 2026 toimeenpanoluvan saamisen jälkeen neljän osaston lakkauttamisena. Samalla lisätään sairaansijoja päätöksen mukaisesti Alueellisen osastotoiminnan osastoille sairaansijamääränä 425.

Toimintamallien ja ohjeiden yhtenäistäminen saatetaan loppuun yhdenvertaisten ja tasalaatuisten palvelujen turvaamiseksi. Kotiutuksen prosessin tehostaminen jatkuu omassa

toiminnassa ja yhteisiä toimintamalleja parannetaan yhdessä ikääntyneiden palvelujen kanssa. Asiakasohjauksen ja yhteyshoitajien esihenkilöiden säännölliset palaverit jatkuvat. Ennakoiva hoitosuunnitelma tehdään kaikkien osastojen kaikille siitä hyötyville potilaille. Henkilöstöresurssit tarkastellaan hoitohenkilöstön mitoituksen avulla kokonaisuutena riittävän resurssin ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi.

Talouden tavoitteet

Alueellinen osastotoiminta 1 000 €	Palveluyksikkö yhteensä
TOIMINTATULOT ULKOISET	7 788
Myyntitulot/Liikevaihto	760
Maksutulot	7 000
Tuet ja avustukset	28
Muut toimintatulot	0
TOIMINTATULOT SISÄISET	651
TOIMINTAMENOT ULKOISET	-38 285
Henkilöstömenot	-32 151
Palvelujen ostot	-2 470
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 191
Avustukset	0
Muut toimintamenot	-473
TOIMINTAMENOT SISÄISET	-30 754
TOIMINTAKATE (sitova)	-60 600